



ma - na,

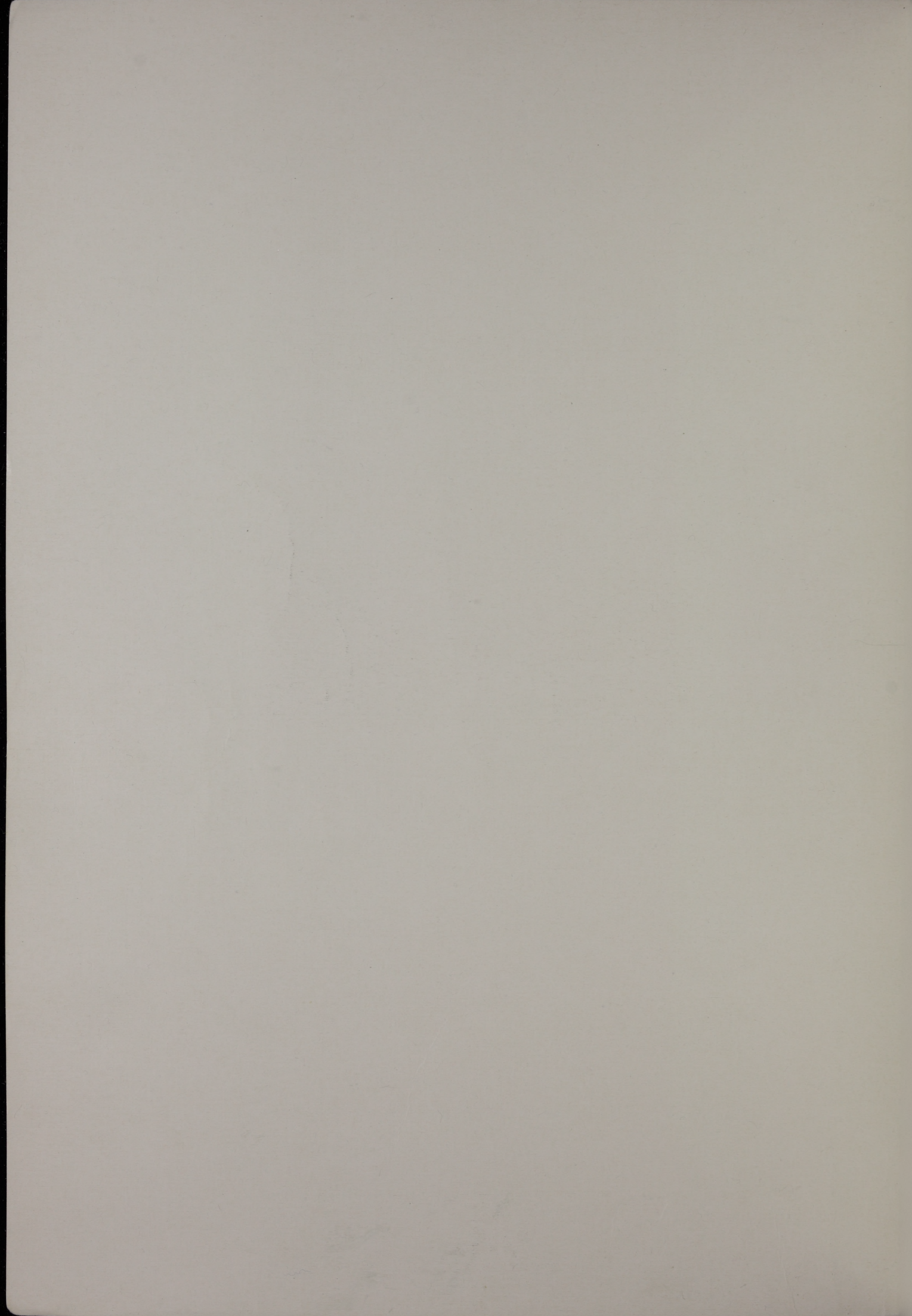


Prea - scăis - ma - Stă - ce - lei,

Stă - ce



LABRÎT, STAICELE!



97-6
130

L
9



LABRÎT, STAICELE!



1997



Latvijas Nacionālā
BIBLIOTEKA

~~94-13.332~~
0304010193

UDK 908 (474.3)
La 063

Good morning, Staicele!

Published by Jāņa sēta Publishers & Printers Ltd
Riga 1997

Redkolēģija:

Iveta Apsīte,
Jānis Bakmanis,
Renāte Ieviņa,
Arvids Amandus Katlaps,
Kārlis Kere,
Daiga Lilenblate,
Anita Strokša,
Ilga Šmite,
Egils Kuks

Dizains: Inta Bērente-Strenga

Datordizains: Līga Kuplā

LABRĪT, STAICELE!

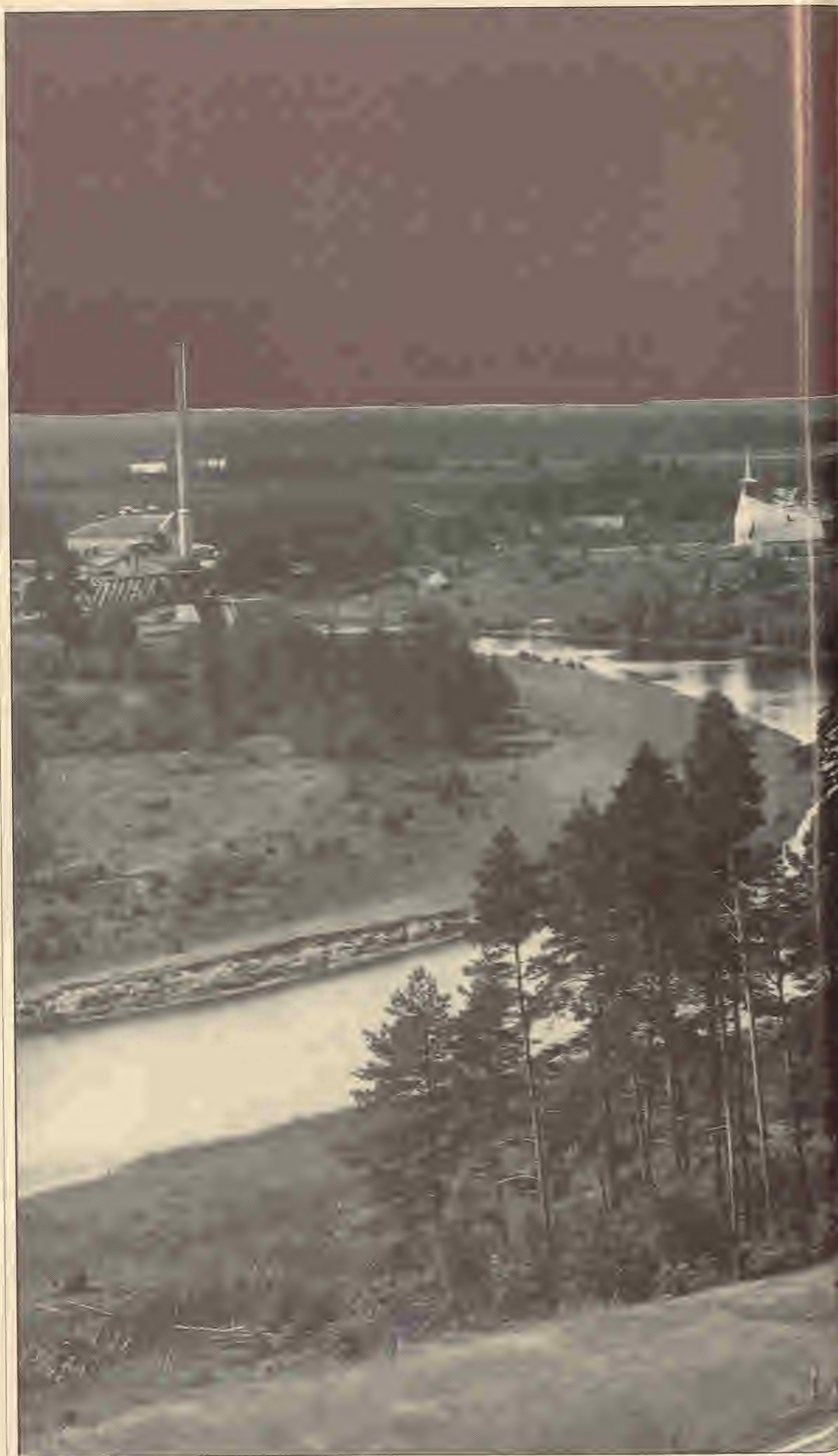
ISBN 9984-07-073-5

© Staiceles pilsētas dome, 1997
© Inta Bērente-Strenga, Līga Kuplā,
mākslinieciskais noformējums, 1997
© "Jāņa sēta", 1997

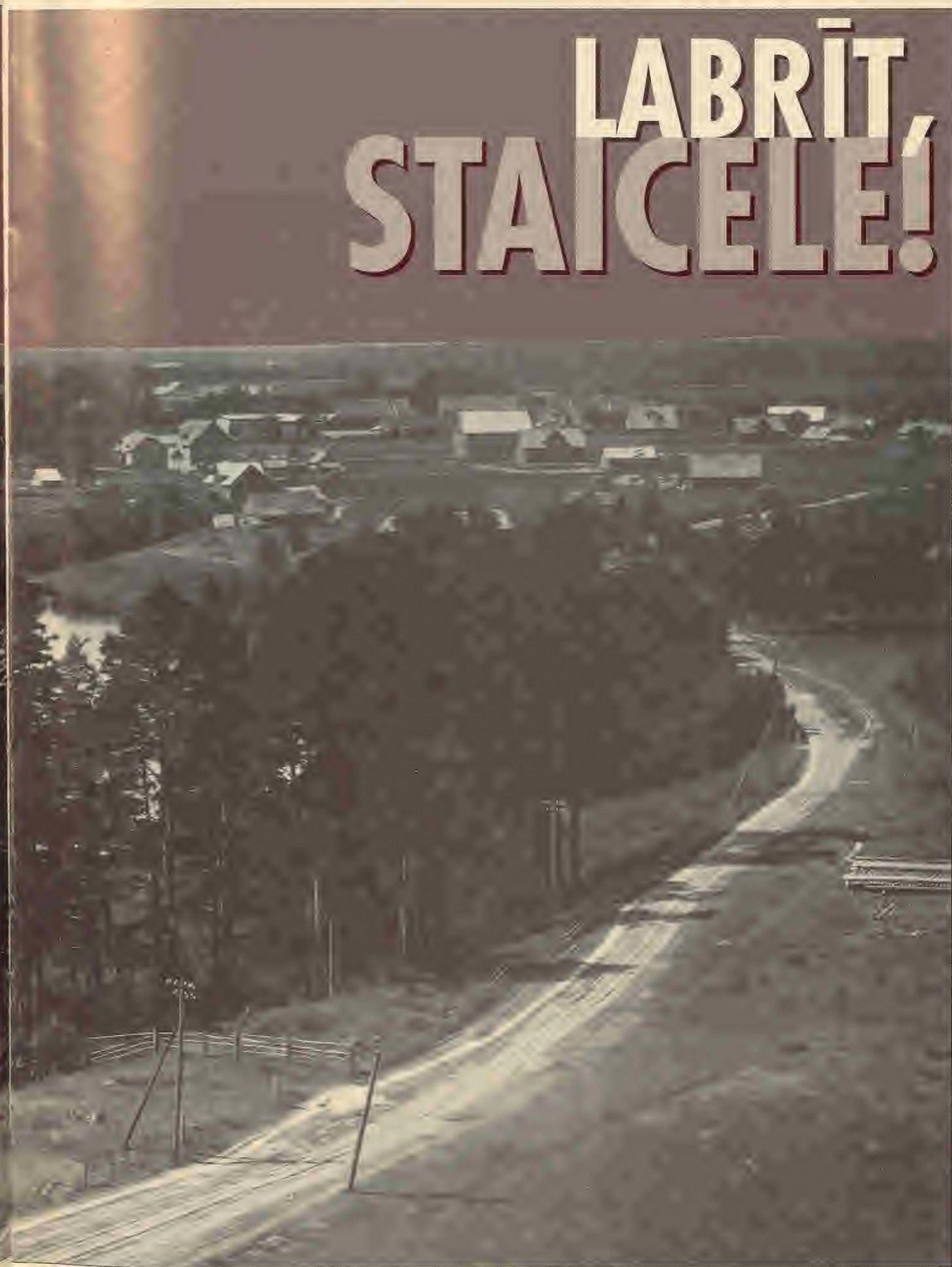


SATURS

[JĀŅA BAKMAŅA IEVADVĀRDI]	7
[STAIČELES PILSĒTAS ĢERBOŅI. <i>Ainārs Kalnbērzs</i>]	8
STAIČELEI [<i>dziesmas vārdu un mūzikas autore Inta Jurka</i>]	9
LĀČPLĒŠA KARA ORDEŅA KAVALIERI. <i>Materiālus apkopojis Arvids Amandus Katlaps</i>	10
BAIGA VASARA. <i>Edvarts Virza</i>	14
MASVEIDA REPRESIJU SĀKUMS. <i>Materiālus apkopojis Arvids Amandus Katlaps</i>	14
LATVIJAS MELNĀKĀ DIENA. <i>Materiālus apkopojis Arvids Armandus Katlaps</i>	16
KĀ CĒLUSIES MŪSU STAIČELE. <i>Materiālus apkopojusi Daiga Lilenblate</i>	19
STAIČELES PAPĪRFABRIKAS VĒSTURE. <i>Materiālus apkopojusi Renāte Ieviņa</i>	22
KOLHOZI MŪSU NOVADĀ. <i>Materiālus apkopojusi Anita Strokša</i>	24
STAIČELES BAZNĪCAS VĒSTURE. <i>Materiālus apkopojusi Daiga Lilenblate</i>	32
PAGASTU UN PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBA. <i>Materiālus apkopojušas Ilga Šmite, Renāte Ieviņa, Daiga Lilenblate</i>	34
MŪSU KULTŪRAS DZĪVE. <i>Materiālus apkopojusi Anita Strokša</i>	56
TRADĪCIJAS. <i>Materiālus apkopojusi Anita Strokša</i>	68
TAUTAS LIETIŠKĀS MĀKSLAS STUDIJA "STAIČELE". <i>Materiālus apkopojusi Anita Strokša</i>	73
SPORTOŠANA. <i>Materiālus apkopojušas Inga Turjaņica, Baiba Eglīte</i>	75
IZGLĪTĪBA STAIČELĒ UN TĀS APKĀRTNĒ. <i>Materiālus apkopojusi Iveta Apsīte</i>	78
STAIČELES BIBLIOTĒKAS DARBĪBA. <i>Materiālus apkopojusi Anita Strokša</i>	100
BALTĀ PUĶE. <i>Arvids Amandus Katlaps</i>	101
BIJUŠĀS BIEDRĪBAS. <i>Materiālus apkopojusi Iveta Apsīte</i>	102
KAS MUMS MĪT BLAKUS... <i>Materiālus apkopojusi Renāte Ieviņa</i>	109
VESELĪBAS APRŪPE. <i>Materiālus apkopojusi Dzidra Graviņa</i>	110
STAIČELES APTIEKA. <i>Materiālus apkopojusi Dzidra Graviņa</i>	113
VĪĶU MUIŽAS PAGĀTNE UN TAGADNE. <i>Materiālus apkopojusi Rasma Upmane</i>	114
MŪSU NOVADNIEKI. <i>Materiālus apkopojusi Anita Strokša</i>	118
MANS DZĪVES GĀJUMS. <i>Velta Krūze</i>	119
STAIČELE - MANA MĪLESTĪBA. <i>Inga Jēruma</i>	122
TĒLNIĒKS FRICIS EŠMITS. <i>Anita Strokša</i>	124
GLEZNOTĀJS NIKOLAJS KARAGODINS. <i>Anita Strokša, Rudīte Pogule</i>	125
MŪSU KĀRLIS KERE. <i>Kārlis Kere</i>	126
GLEZNOTĀJS ARDIS VINKLERS. <i>Bitīte Bluķis</i>	126
FOTOGRĀFS ARVIDS AMANDUS KATLAPS. <i>Arvids Armandus Katlaps</i>	127
DAŽI VĀRDI PAR ROMĀNU APSĪTI. <i>Iveta Apsīte</i>	128
TĀDS NU ES ESMU. <i>Jānis Bakmanis</i>	129
PA MEŽA TAKĀM, PA SALACAS ŪDEŅIEM. <i>Antons Orbidāns</i>	131
CĒLI UN TILTI. <i>Māra Gāle</i>	133
PIEZĪMES	136



LABRIT, STAI CELE!





**SIRSNĪGI
PATEICAMIES
VISIEM, KAS
PALĪDZĒJA
ŠĪS GRĀMATAS
TAPŠANĀ.**

UN TIE IR:


Velta Čakste
Venta Dzērve
Liene Plūme
Sarmīte Neimane
Zaiga Savkiva
Leontīne Strokša
Dzidra Roce
Elmārs Kiviraijuja
Kārlis Kere
Īra Vītiņa
Rudīte Pogule
Velta Andersone
Arvids Amandus Katlaps
Ausma Liepiņa
Bruno Vilciņš
Ausma Vilciņa
Hilda Karaļēviča
Rita Gūtmane
Ineta Mestere
Vera Lilēnblate
Ilga Zēģele
Lonija Tamane
Edīte Kalniņa
Ērika Taube

Dzidra Graviņa
Rasma Upmane
Tatjana Grumsle
Dzintra Damberga
Zinaida Finogējeva
Aija Bondare
Alda Grāvere
Daina Mūrniece
Olga Čača
Rita Gūtmane
Renāte Jančevska
Erna Lapševska
Hugo Lapševskis
Alma Dzene
Egils Kuks
Emīlija Smilģe
Dainis Kārklīņš
Vella Irēna Sāns Pētersons
Ainārs Kalnbērzs
Elita Kalnbērza
Osvalds Gustavsons
Irma Gustavsone
Gunta Nikmane
Vilma Linmeijere

Ausma Nuke
Velta Zēģele
Ligita Ungeite
Dzidra Akulova
Vilma Dreimane
Dzidra Viņķele
Vallija Tomsone
Gaļina Kalniņa
Andris Urtāns
Antons Orbidāns
Elga Kristapsone
Māra Gāle
Vineta Dance
Baiba Eglīte
Inga Turjaņica
Nelliņa Kalniņa
Sarmīte Meņģele
Antra Lūre
Tamāra Vītola
Astrīda Ozola
Rita Kļaviņa
Līga Leinasare



**JA KĀDU ESAM AIZMIRSUŠI, LŪDZAM PIEDOT.
TĀPAT ATVAINOJAMIES, KA ESAM NEDAUDZ LABOJUŠI DAŽU AUTORU STILU.**



Mani mīlie Staiceļieši!

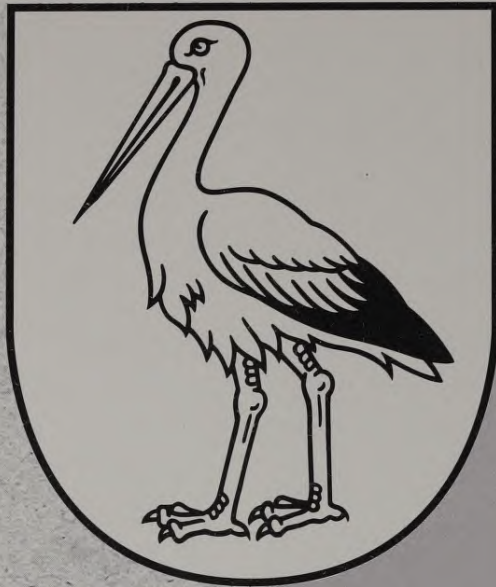
Jums liktenis ir dēvis iespēju dzīvot
dienā un skaistākajām Latvijas vietām –
mīlēt to.

Mūsu vēsture ir lielākais Latvijas
neatkarības garants,ūsu cieņsim un
atcerēsimies – tur ir mūsu saknes.

Un šīs grāmatas leceri es aicināju
visus staiceļiešus, un jāsaprot, ka daudzi
atsaucēs manam aicinājumam.

Ar šiem apskatiem, atmiņām, fotogrāfijām
mēs audzinām savus bērnus un mazbērnus,
atstājot mantojumā viņiem savu pilsētas vēsturi.
Iespējams, ka tā nav pilnīga. To tālāk varēs
veidot tie, kas nāks pēc mums.

Ar cieņu pilsētas domes
priekšsēdētājs
Jānis Bērmanis



Pašreizējais Staiceles ģerbonis

Ainārs Kalnbērzs



Agrākais ģerbonis



LATVIJAS REPUBLIKAS KULTŪRAS MINISTRIJA

Kr.Valdemāra iela 11a, Rīga, LV-1364, Latvija. Tel.: +371 7224772 Fax: +371 7227916

Rīgā

16.06.1997.

Nr. 1075

Staiceles pilsētas Domei

Par Staiceles pilsētas ģerboni

Nosūtām Jums izrakstu no Latvijas valsts Heraldikas komisijas 1997. gada 9. maija sēdes protokola Nr. 35, kas apliecina, ka komisijas sēdē ir apstiprināts Staiceles pilsētas ģerboņa zīmējums.

Protokola izraksts:

Staiceles pilsētas ģerboņa zīmējuma autore - māksliniece Ilze Lībiete.

Staiceles pilsētas ģerboņa apraksts: zilā laukā stārķis dabīgās krāsās.

Heraldikas komisijas lēmums: izstrādāt Staiceles pilsētas ģerboņa grafiskos etalonus.

Izraksts parēizs

Heraldikas komisijas priekšsēdētājs



Rihards Pīks

STAICELES AGRĀKĀ ĢERBOŅA APRAKSTS

Pamata krāsas: augšējā kreisajā stūrī – zaļa, apakšējā labajā stūrī – gaiši zaļa. Ģerboņa vairogu pa diagonāli no augšējā labā stūra uz kreiso apakšējo stūri daļa sudraba josla, kuras platums ir 1/6 no vairoga platuma. Vairoga centrā stārķis sānskatā, ar skatu uz kreiso pusi, balti melns.

Simbolika. Stārķis (svētelis) – bieži sastopams putns Staicelē un tās apkārtnē, apzīmē ar bērniem bagātas ģimenes, tautas pieaugumu. Staiceles iedzīvotāju pamatnodarbošanos apzīmē: zaļā krāsa – mežrūpniecību, zaļos mežus, kas apjož Staiceli, gaiši zaļā krāsa – lauksaimniecību, dārzkopību. Sudraba josla apzīmē Salacas upi, kas šķērso pilsētu, ar tās zivju bagātībām.

Par Staiceles ģerboņa rašanos stāsta staicelietis Ainārs Kalnbērzs:

“1992. gadā bija izsludināts konkurss par Staiceles ģerboni. Tajā piedalījās, manas sievas Elītas mudināts, arī viņas tētis gleznotājs un scenogrāfs Arnis Amoliņš. Sākotnēji radītās skices neatklāja pilsētas būtību pilnībā, tāpēc tās nācās pārstrādāt. Ideja par stārķa esamību ģerbonī radās manai sievai, kaplējot kolhoza lopbarības biešu laukus, kas bija viens no jauno ģimeņu peļņas avotiem. Tūlīt pēc darba šī doma par stārķi un divām zaļajām krāsām tika nodota Arnim, kurš tobrīd ciemojās Staicelē ar mērķi tuvāk iepazīt šo skaisto lauku ciematiņu.”

Ģerboņa autors Arnis Amoliņš dzimis Rīgā 1931. gada 24. jūnijā. Zīmēšanu mācījies pie grafiķa A. Dubura un mātesbrāļiem dizaineriem un konstruktoriem Kārļa un Ādolda Irbīšiem. Strādājis Cēsu kultūras namā par dekoratoru un scenogrāfu, vēlāk par mākslinieku noformētāju un Tautas teātra scenogrāfu Rīgas Radio rūpnīcā. A. Amoliņš ir veidojis skatuves ietēru vairāk nekā 100 izrādēm, koncertiem Cēsīs, Rīgā, Smiltēnē u.c. Latvijas vietās. Tēlotājas mākslas izstādēs piedalījies kopš 1967. gada. Glezniecībā pirmās iemaņas guvis no Ž. Sūniņa un cēsnieka A. Droņa, mācījies Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas zinātņu fakultātē 1960.–1964. gadā. Patlaban aktīvi glezno ainavas un klusās dabas ar ziediem, vasarās apciemo Staiceli, lai Salacas krastos mēģinātu mākslas pasaulē ievest arī mazmeitas Inesi, Daci un Daigu. Viņš stāsta: “Loti priecājos, ka manu ceļu mākslā turpina meita Elita, kas šogad beidz universitāti un savā bakalaura darbā izvēlējusies abstraktās mākslas tēmu. Viņa kopā ar vīru Aināru nu jau paši zīmē afišas un noformē pasākumus. Zīmētprieks turpinās trešajā paaudzē – mazmeita Inese mācās Alojas mākslas un mūzikas skolā. Varu būt laimīgs, ka mans darbs un dzīve ir paliekoši.”

Pēc ģerboņa pieņemšanas pagasta valdē par tā oficiālu apstiprināšanu Rīgā rūpējās tolaik Staiceles kultūras namā strādājošā Lilita Sparāne.

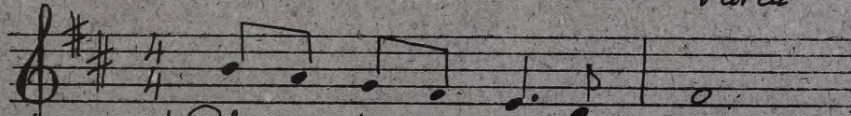


STAICELEI

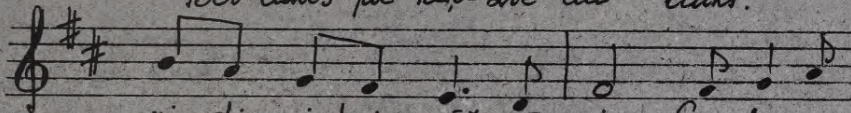
Intas Jurkas mūzika un vārdi

Staicelei

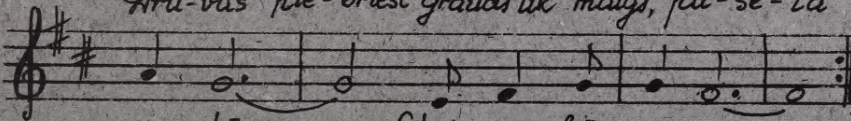
J. Jurkas mūzika
un
vārdi



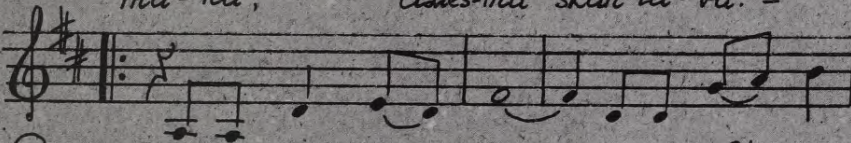
1. Pil - sē - tā vis - skais - tā - kā
Bei - dāies pie - nep - zie - du laiks.



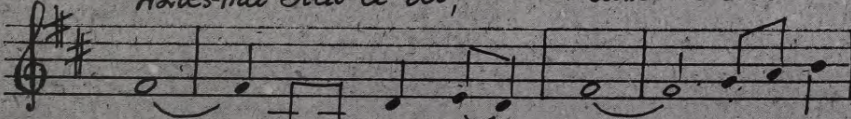
zie - di zied vis - krās - nā - kie, Sa - la - cas
Dru - vās pie - briest grauds tik maigs, pil - sē - tā



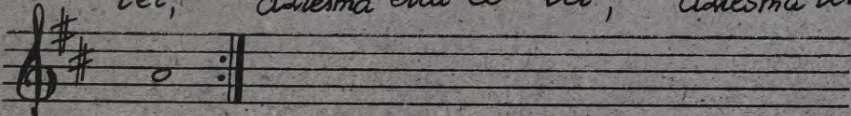
kras - tā, - Stai - ce - lē ma - nā. -
ma - nā, - dāies - ma skan ta - vā. -



Piedz.: Dāies - ma Stai - ce - lei, - dāies - ma Stai - ce -



lei, dāies - ma Stai - ce - lei, dāies - ma tev



skan!

2. Lai ar cēli aizvijas svešās vietās, pilsētās,
Atgriezīs atkal pie tevis mājās.

Cilvēks, kas šeit piedzimis, cilvēks, kas šeit
dzīvo grib,

Svēti un cēli nes tavu vārdu.

Piedz.

1996. g. jūnijā

Pilsētā visskaistākā ziedi
zied viskrāsnākie,
Salacas krastā, Staišelē
manā.
Beidzies pienenziedu
laiks.
Druvās piebriest grauds
tik maigs,
Pilsētā manā dziesma
skan tava.

Piedz.: Dziesma Staišelē,
dziesma Staišelē,
Dziesma Staišelē, dzies -
ma tev skan!

Lai ar cēli aizvijas svešās
vietās, pilsētās,
Atgriezīs atkal pie tevis
mājās.
Cilvēks, kas šeit piedzi -
mis, cilvēks, kas šeit
dzīvo grib,
Svēti un cēli nes tavu
vārdu.

Piedz.: Dziesma Staišelē,
dziesma Staišelē,
Dziesma Staišelē, dzies -
ma tev skan!



Biogrāfiska vārdnīca par
Lāčplēša Kara ordeņa
kavalieriem, kuri dzimuši,
auguši vai dzīvojuši
Staiceleļ un Rozēnu
pagastā

Materiālus apkopojis
Arvids Amandus Katlaps

Izsniegto apbalvojumu
skaits:
1. šķira – 11,
2. šķira – 61,
3. šķira – 2074,
kopā – 2144.

LĀČPLĒŠA KARA KAVALIERI

Latvijas brīvības cīņu laikā – 1919. gada 11. novembrī, dienā, kad latviešu karavīri padzina no Rīgas bermontiešus, simboliski tika nodibināts Latvijas valsts pirmais augstākais apbalvojums – Lāčplēša Kara ordenis (LKO). Tā devīze bija “Par Latviju”. Ordeņa statūtus izstrādāja LKO kavalieris A. Stalbe. Ordeņa skices un zīmējumus izgatavoja Jānis Aleksandrs Liberts.

LKO piešķir par kauju nopelniem Latvijas armijas karavīriem, bijušo latviešu strēlnieku pulku cīnītājiem, kā arī ārzemniekiem, kuri bija palīdzējuši brīvības cīņās vai citādi sekmējuši Latvijas valsts nodibināšanu un izveidošanu. Pirmie ordeņi 1920. gada 13. augustā ar Ministru kabineta lēmumu tika piešķirti septiņiem augstākajiem Latvijas armijas komandieriem – P. Radziņam, M. Peniķim, K. Berķim, O. Dankeram, J. Jansonam, J. Puriņam, J. Apinim. Pēc tam ordeņa piešķiršana turpinājās. Turpmāk Lāčplēša Kara ordeņi tika piešķirti ik gadus līdz pat 1928. gada 1. novembrim.

LKO bija trīs šķiras (pakāpes). Apbalvošanu sāka ar ordeņa zemāko – 3. šķiru, augstāko – 2. un 1. pakāpi varēja piešķirt tikai pēc tam.

Ar LKO tika apbalvotas arī trīs sievietes – L. Čanka–Freidenfelde, V. Veščūnas–Jansone un pēc nāves E. Žiglevica. Visjaunākais LKO kavalieris bija Rīgas 1. ģimnāzijas skolnieks F. Brikmanis – varoņdarba veikšanas brīdī 14 gadus vecs. Pats vecākais – F. Liepiņš, 56 gadus vecs. Ar

LKO trešo šķiru apbalvoja Francijas pilsētu – Verdenu.

1940. gada 17. jūnijā sākās Latvijas okupācija, PSRS karaspēks ienāca Rīgā un citās Latvijas pilsētās. Pirmajās okupācijas dienās devās pašnāvībā LKO kavalieris ģenerālis L. Bolšteins, armijas izlūkdienesta vadītājs pulkvedis F. Celmiņš.

Vairāki LKO kavalieri turpināja dienestu “tautas armijā”, 38 palika dienēt arī 24. teritoriālajā korpusā. Jau pirmajos okupācijas mēnešos tika arestēti 111 “lāčplēši”, 1941. gada 14. jūnija masu deportācijās izsūtīti 147 LKO kavalieri. Latviešu leģionā iestājās 35 LKO kavalieri, to skaitā arī mūsu novadnieks Augusts Apsītis–Ape. 2. pasaules kara beigās no Latvijas uz ārzemēm emigrēja 258 LKO kavalieri. Tā Latvijā uz dzīvi palika tikai nedaudzi. Pēc 2. pasaules kara, veidojoties kolhoziem, sešus no viņiem ievēlēja par kolhozu priekšsēdētājiem.

1997. gada 1. aprīlī Latvijā dzīvs ir tikai viens LKO kavalieris majors Alberts Ameriks, kurš pēc atgriešanās no Kanādas dzīvo Kurzemē, Nicas pagasta Ķeņiņu mājās. 1995. gada 1. jūlijā ārpus Latvijas dzīvo vidū bija tikai 5 LKO kavalieri.

Mūsu pienākums saglabāt visu LKO kavalieru mūžu latviešu tautas atmiņā.

Izmantotā literatūra: Latvijas konversācijas vārdnīca (10. sēj., 1974–19745. sl.), “Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri: Biogrāfiska vārdnīca” (Rīga, 1995).

PĒTERIS ĀRENSS

4. Valmieras kājnieku pulka seržants. LKO Nr. 95. Apbalvots 1920. gadā. Dzimis 1893. gadā 16. jūlijā Jērcēnu pagastā. Drēbnieks. 1. pasaules kara laikā dienējis 2. Rīgas latviešu strēlnieku pulkā. Kaujās divreiz ievainots, apbalvots ar Jura krustu.

Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 26. februārī Valkā, piedalījies visās 4. Valmieras kājnieku pulka kaujās. Paaugstināts par seržantu, iecelts par vada pārzini.

1919. gada 12. novembrī, kad pulka 4. rota cēlās pāri Daugavai, viņš ar savu nodaļu pirmais forsēja upi, ieņēma pozīcijas krastā, atsita lielākās pretinieka nodaļas uzbrukumu, tā dodams iespēju mūsu rotai bez zaudējumiem pārcēlies pāri Daugavai un sākt sekmīgu uzbrukumu.

Atvaļināts 1921. gada 1. februārī. Strādājis par drēbnieku Valmierā, pēc tam pārcēlies uz Staičeli. Jaunsaimniecību Rozēnu pagastā pārdevis. No 1937. gada dzīvojis Rozēnu pagasta Marenos. No 1946. gada strādājis Staiceles papīrfabrikā. Miris 1950. gada 6. oktobrī nelaimes gadījumā uz dzelzceļa. Apbedīts Staiceles kapos.



LABRĪT, STAICELE!



ORDENA

Uz ežiņas galvu liku,
Sargāj savu tēvu zemi,
Labāk manu galvu ņēma
Nekā manu tēvu zemi.

Latviešu tautasdziesma

AUGUSTS APSĪTIS—APSE Gustava dēls

Latviešu atsevišķās brigādes Neatkarības bataljona virsleitnants. LKO Nr. 659. Apbalvots 1921. gadā.

Dzimis 1895. gada 22. decembrī Rozēnu pagastā. Beidzis Valmieras pilsētas skolu, pēc tam kā eksternis izturējis eksāmenu reālskolas kursa apmērā. Krievu armijā iestājies 1915. gadā, dienējis 172. kājnieku rezerves pulkā. 1916. gada maijā beidzis Oranienbaumas praporščiku skolu, nosūtīts uz 157. rezerves pulku Kamišlovā. Pēc tam dienējis Rēveles cietokšņa 1. pulkā, 16. papildpulkā Galīcijas frontē. 1917. gada oktobrī pārnācis uz 8. Valmieras latviešu strēlnieku pulku, kurā palicis līdz 1918. gada februārim.

Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1918. gada 10. decembrī Rīgā, piedalījies kaujās 1919. gada janvārī un ciņās pie Skrundas. Pēc tam Tāšu Padurē saformējis savu rotu, vadījis to līdz Slokai, kur rota iedalīta Neatkarības bataljonā. Piedalījies Slokas aizstāvēšanā, Rīgas atbrīvošanā, lielinieku vajāšanā Vidzemē.

1919. gada 27. maijā pie Gaujas Apsītis—Apse kopā ar 3 virsniekiem devās ienaidnieka aizmugurē apmēram 15 km dziļumā Remberģu muižas rajonā, izturēja vairākas sadursmes ar pretinieku, sagūstīja tā bataljona komandieri un atnesa pāri fronteī svarīgus dokumentus, tā atvieglodams mūsu karaspēka turpmāko darbību.

Vēlāk viņš ir bataljona komandieris 1. Liepājas kājnieku pulkā. Piedalījies kaujās Latgales frontē. Bermontiešu uzbrukuma dienās uzņēmis Daugavas aizsardzības līnijas vadību un Jaunjelgavas aizstāvēšanu. Pārcelts uz 3. Jelgavas kājnieku pulku, bataljona komandieris. 1920. gada 3. janvārī kopā ar citām daļām šķērsojis Daugavu Liksnas rajonā, straujā uzbrukumā pa upes labo krastu salauzis ienaidnieka pretošanos, atņēmis tam bruņuvilcienu un īsi pēc poļu karaspēka kā pirmais iegājis Daugavpilī. Par nopelniem šajā kaujā paaugstināts par pulkvedi—leitnantu.

1922. gadā beidzis virsnieku kursus, bataljona komandieris 2. Ventspils kājnieku pulkā. 1925. gadā atgriezies 3. Jelgavas kājnieku pulkā. 1929. gada janvārī paaugstināts par pulkvedi, iecelts par 1. Liepājas kājnieku pulka komandiera palīgu. 1930. gadā beidzis kara akadēmiskos kursus. 1934.—1940. gadā 3. Jelgavas kājnieku pulka komandieris. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Viestura ordeņa 2. šķiru, Aizsargu Nopelnu krustu. 1940. gadā no armijas atvaļināts. Vairādamies no apcietināšanas — slēpies. 1941. gada jūnijā beigās vadījis partizānus Zemgalē. 1942.—1943. gadā strādājis tirdzniecības uzņēmumā Jelgavā.

1943. gadā iesaukts latviešu leģionā, 34. grenadieru pulka komandieris, ģenerālinstruktoru štāba mobilizācijas daļas priekšnieks. 1944. gada 10. janvārī iecelts par 3. latviešu mācību pulka komandieri. Slimības dēļ no armijas atvaļināts, pēc kara palicis Kurzemē. 1945. gada 13. maijā apcietināts. 1945. gada decembrī notiesāts uz 20 gadiem labošanas darbu nometnēs. Miris 1947. gada 3. janvārī Vorkutlagā.



ROBERTS KALNIŅŠ Jura dēls

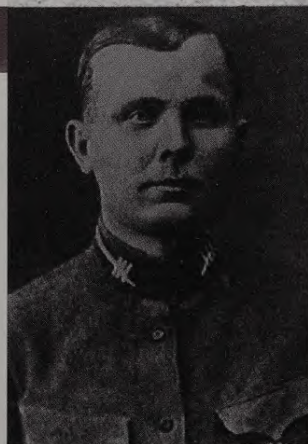
7. Siguldas kājnieku pulka seržants. LKO Nr. 706. Apbalvots 1921. gadā.

Dzimis 1891. gada 27. septembrī Rozēnu pagastā. Pamatskolas izglītība. Mūrnieks. Krievu armijā iesaukts 1912. gadā, dienējis Preobraženskās gvardes pulkā. Piedalījies kaujās Dienvidrietumu frontē Galīcijā, pie Varšavas un Lomžas. Apbalvots ar Jura krustu. 1915. gada augustā pie Viļņas ievainots. Pēc izveseļošanās līdz 1. pasaules kara beigām dienējis 16. inženieru bataljonā. Sasniedzis jaunākā apakšvirsnieka pakāpi. Iesaukts arī Sarkanajā armijā, no kuras aizgājis 1919. gada maijā.

Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 3. jūlijā Alojā, piedalījies kaujās pret bermontiešiem, vēlāk pret lieliniekiem Latgalē.

1919. gada 20. novembrī pie Jelgavas Kalniņš ar 7 kareivjiem devās ienaidnieka aizmugurē, izpostīja dzelzceļu tā krustojumā ar Dobeles šoseju, kā rezultātā no sliedēm nogāja bermontiešu bruņuvilciens. Kalniņš nozāģēja telegrāfa stabus un izjauca sakarus starp pretinieka daļām, tā atvieglodams mūsu karaspēka darbību.

Atvaļināts 1920. gada 16. decembrī. Jaunsaimnieks Pāles pagasta Ārzemniekos. Pēc 2. pasaules kara strādājis kolhozā "Ārciems". Miris 1967. gadā. Apbedīts Staiceles pilsētas kapos.



LABRIT, STAICELEI



ARNOLDS BERGS Ādama dēls

6. Rīgas kājnieku pulka seržants. LKO Nr. 132. Apbalvots 1920. gadā. Dzimis 1897. gadā 30. oktobrī Rozēnu pagasta Lustēs zemkopja ģimenē. 1. pasaules kara laikā dienējis 7. Bauskas latviešu strēlnieku pulkā. Piedalījies kaujās, apbalvots ar Jura krustu. Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 12. jūnijā Alojā, cīnījies pret bermontiešiem, 1920. gadā paaugstināts par seržantu. 1919. gada 10. novembrī uzbrukumā Šampēterim Bergs spēcīgā ugunī ar savu patšauteni pielavījās ienaidnieka ložmetējam un iznīcināja tā apkalpi, dodams mūsu rotai iespēju bez liekiem zaudējumiem veikt kaujas uzdevumu un iegūt ložmetēju. Atvaļināts 1921. gada 29. martā. Jaunsaimnieks Pāles pagasta Vidzemniekos. Pēc 2. pasaules kara strādājis kolhozā "Ārciems". Miris 1968. gadā. apbedīts Ārciema kapos.



VOLDEMĀRS LIEPIŅŠ Andreja dēls

Vidzemes artilērijas pulka seržants. LKO Nr. 1377. Apbalvots 1922. gadā. Dzimis 1891. gada 7. janvārī Rozēnu pagastā. Zemkopis. Beidzis divgadīgu ministrijas skolu. Krievu armijā iesaukts 1912. gada oktobrī, dienējis 84. artilērijas brigādē. Tās sastāvā cīnījies Austrumprūsijā un Karpatos. Demobilizēts 1918. gada janvārī. Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1919. gada 1. aprīlī, piedalījies cīņās pret landesvēru, kā arī turpmākajās Vidzemes artilērijas pulka kaujās. 1919. gada 29. jūnijā pie Piļu kroga Rīgas tuvumā, kad mūsu jaunmobilizētie spēki stiprā vāciešu ugunī steigā un nekārtībā atkāpās, Liepiņš ar savu artilērijas vadu atklāja pret vāciešiem nīknu uguni tiešā tēmējumā, kā rezultātā pretinieks atkāpās un mūsu kājnieki ieguva laiku sakārtoties. Atvaļināts 1920. gada 22. decembrī. Dzīvojis Rozēnu pag. Tiltiņos. Miris 1936. gada 27. augustā Rozēnos. Apbedīts Alojās draudzes kapos.



JĀNIS OZOLIŅŠ Indriķa dēls

8. Daugavpils kājnieku pulka kaprālis. LKO Nr. 1415. Apbalvots 1922. gadā. Dzimis 1897. gada 28. septembrī Rozēnu pagastā. Pamatskolas izglītība. Zemkopis. Krievu armijā iesaukts 1916. gadā, iedalīts 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulkā, piedalījies Ziemassvētku kaujās un cīņās pie Ložmetējkalna. 1917. gada rudenī slimības dēļ atvaļināts. 1919. gada sākumā mobilizēts Sarkanajā armijā, pēc 2 mēnešu dienesta pārbēdzis. Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1919. gada 28. jūlijā, dienējis 1. partizānu pulkā, piedalījies kaujās pret lieliniekiem, pēc tam pārcelts uz 5. Cēsu kājnieku pulku, vēlāk uz 8. Daugavpils kājnieku pulku. Piedalījies kaujās pret bermontiešiem, kā arī Latgales atbrīvošanā. 1919. gada 9. oktobrī Rīgas apkaimē pie Baložu kapiem Ozoliņš ar 17 kareivjiem devās ienaidnieka aizmugurē, uzbruka bermontiešu nocietinājumiem un iekaroja tos, saņēma gūstekņus un ieguva 3 ložmetējus. Atvaļināts 1921. gada 25. martā. Zemkopis. Rozēnu pagasta Kļaviņās. Piešķirta jaunsaimniecība Vānes pagastā. Miris 1949. gada februārī. Apbedīts Staiķeles pilsētas kapos.



ERNESTS VIRSIS Mārtiņa dēls

7. Siguldas kājnieku pulka kaprālis. LKO Nr. 610. Apbalvots 1921. gadā. Dzimis 1896. gada 14. maijā Rozēnu pagasta Auniņos. Draudzes skolas izglītība. Zemkopis. Krievu armijā iesaukts 1915. gadā, dienējis Semjonovas gvardes pulkā. Piedalījies kaujās pie Koveļas, jaunākais apakšvirsnieks. Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 15. jūnijā Rūjienā, nosūtīts uz Liepāju, piedalījies Liepājas aizstāvēšanā, pēc tam Latgales atbrīvošanā. 1919. gada 12. novembrī Liepājā Virsis brīvprātīgi, privātās drēbēs ģērbtis, devās ienaidnieka aizmugurē un ievāca ziņas par bermontiešu spēkiem, to dislokāciju un sastāvu un nodeva informāciju savam komandierim, tā dodams mūsējiem iespēju apiet pretinieku un ieņemt Dienvidu fortu. Atvaļināts 1921. gada 1. martā. Piešķirta jaunsaimniecība Rozēnu pagasta Viķu muižā, kuru pārdevis. Vēlāk strādnieks Staiķeles papīrfabrikā. Miris 1968. gada 3. maijā. Apbedīts Alojās kapos.



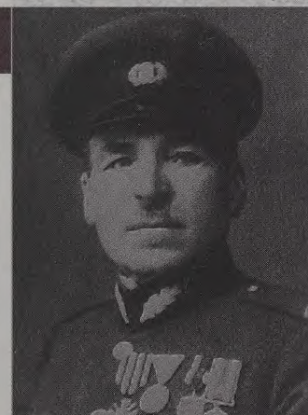
KĀRLIS PLŪMANIS Jāna dēls

1. (4.) Valmieras kājnieku pulka virsleitnants. LKO Nr. 783. Apbalvots 1921. gadā. Dzimis 1892. gada 21. oktobrī Rozēnu pagastā. Kā eksternis izturējis eksāmenu vidusskolas 6 klašu apmērā. Krievu armijā iesaukts 1913. gadā, dienējis Pēterburgā Nikolaja kara aptiekā. 1916. gadā pārvietots uz 125. kājnieku rezerves pulku Jamburgā. Paaugstināts par jaunāko apakšvirsnieku. 1917. gadā beidzis Rietumu frontes praporščiku skolu, pēc tam iedalīts 24. Turkeštānas strēlnieku pulkā. Dienējis līdz 1918. gada februārim, rotas komandieris. Kritis vācu gūstā, no kura atgriezies Latvijā. Latvijas armijā iestājies brīvprātīgi 1919. gada 25. februārī. Pirms tam bijis pieteicies igauņu Kuperjanova partizānu nodaļā. Valmieras kājnieku pulka rindās piedalījies visās Ziemeļlatvijas atbrīvošanas kaujās no Melnupes līdz Daugavai, arī cīņās pret bermontiešiem un kaujās par Latgales atbrīvošanu. 1919. gada 17. novembrī paaugstināts par virsleitnantu. 1919. gada 2. aprīlī kaujā Vaidavas stacijas rajonā, kad lielinieku 49. Vjatkas pulks pilnā sastāvā uzbruka Valmieras kājnieku pulka 5. rotai, apiedams to no visām pusēm, un mūsu spēki, zaudējuši arī rotas komandieri, sāka atkāpties, Plūmanis kā vada komandieris uzņēmās kaujas vadību un izsitās cauri pretinieka pārspēkam, neatstādams tam trofejas. 1920. gada beigās pārcelts uz 2. robežsargu pulku par saimniecības priekšnieku, vēlāk par rotas komandieri. 1922. gadā pārcelts uz 7. Siguldas kājnieku pulku. 1925. gadā paaugstināts par kapteini, bijis Gulbenes garnizona priekšnieks. 1934. gadā iecelts par Cēsu kara apriņķa priekšnieku. Paaugstināts par pulkvedi-leitnantu, apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa 5. šķiru. 1940. gadā no dienesta atvaļināts. Strādājis uz dzelzceļa Gulbenē. 1941. gadā atgriezies Cēsis, noorganizējis "Tautas Palīdzības" nodaļu. 1943. gadā iestājies latviešu leģionā. 1944. gada februāra beigās ir saformētā 6. latviešu robežapsardzes pulka 1. baterijas komandieris. 1944. gadā ar karaspēka daļu nonācis Vācijā. Pēc kapitulācijas atradies noietnē angļu zonā. Bēgļu noietnē Blombergā nodibinājis "Daugavas Vanagu" nodaļu, ir tās priekšnieks. 1951. gadā izceļojis uz ASV, bijis mežstrādnieks, šoferis, skolotājs, kā arī strādājis citos darbos. "Daugavas Vanagu" Ņujorkas nodaļas biedrs. Biedrības "Ziemeļnieki" un LKO kavalieru biedrības aktīvs dalībnieks. Miris 1989. gada 1. decembrī Vašingtonridžā Ņujorkas štatā.



RIHARDS KATLAPS Pētera dēls

Vidzemes artilērijas pulka kaprālis. LKO Nr. 1004. Apbalvots 1921. gadā. Dzimis 1880. gada 27. augustā Ķonu pagasta Andžinās. Pamatskolas izglītība. Līdz iesaukšanai strādājis tēva saimniecībā. Krievu armijā iesaukts 1901. gadā. Dienējis Brestlitovskas cietokšņa smagās artilērijas 2. bataljonā. Piedalījies krievu-japāņu karā un pēc kara turpinājis dienestu Harbinā (Ķīnā), Tarnopolē, Brestas cietoksnī. Demobilizēts 1906. gadā, paaugstināts par dižkareivi. Par nopelniem karā apbalvots ar Jura 4. pakāpes sudraba medaļu "Par drošību". Pārceļas uz dzīvi Igaunijā, Pērnavas apriņķa Karkusas muižā. Iestājas Karkusas mežniecības skolā. Skolu beidz 1908. gadā un sāk strādāt par mežsargu skolas mācību apgaitā. Atkārtoti krievu armijā iesaukts 1914. gada 31. augustā un 1. pasaules kara laikā dienē smagajā artilērijā. Ciniņies Galicijā, Karpatos u.c. Latvijas armijā iesaukts 1919. gada 28. februārī Pērnavā, iedalīts Vidzemes artilērijas pulka 2. Cēsu baterijā. Piedalījies kaujās pret landesvēru un bermontiešiem. 1919. gada novembrī paaugstināts par kaprāli. 1919. gada 21. jūnijā kaujā pret landesvēru pie Lodes stacijas, strādādams kā novadītājs pie lielgabala, izrādīja sevišķu aukstasinību un sadrošināja citus, tā sekmēdams ienaidnieka nepārtrauktu apšaudi. Atvaļināts 1920. gada 24. janvārī. Mežsargs 3. Rūjienas iecirkņa mežniecībā. No 1922. gada 1. aprīļa līdz 1944. gada 23. septembrim virsmežsargs Mazsalacas virsmežniecības 1. Ķirbēnu iecirkņa mežniecībā. Dzīvojis Ipiķu pagasta Priedniekos. 1936. gada 14. novembrī apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa sudraba goda zimi. Piešķirta jaun-saimniecība Ipiķu pagastā, kuru pārdevis. 1944. gada septembrī notiek bolševiku partizānu bruņots uzbrukums, kuru sekmīgi atsit. Pēc tam Katlaps ar sievu dodas bēgļu gaitās uz Vāciju. Pēc ierašanās Vācijā 1944. gada 15. oktobrī sāk strādāt par darbu vadītāju Masinas mežniecībā. No 1944. gada 20. novembra pārcelts darbā par mežsargu. Pēc 2. pasaules kara ar sievu uzdevušies par Polijas pavalstniekiem, noietināti Polijai piešķirtajās zemēs Austrumprūsijā. Pratis poļu valodu sarunvalodas līmenī un strādājis valsts muižā. 1946. gada novembrī abi arestēti un nosūtīti uz filtrācijas noietni PSRS – Maskavas apgabālā. 1947. gadā atbrīvoti, atgriezušies Latvijā. Līdz 1948. gada novembrim Katlaps ir koku brāķeris Mazsalacas virsmežniecībā, tad mežsargs Valmieras rajona p/s "Austrumi". No 1957. gada 1. jūnija pensijā, pārceļas uz dzīvi Staicele. Miris 1959. gada 3. decembrī. Apbedīts Staiceles pilsētas kapos.





BAIGA VASARA

LAIKS ŠOVASAR VAIRS NEIES VECĀS SLIEDĒS,
 BŪS PUĶES SKUMJAS, BIŠU MEDUS RŪGTS,
 UZ TĀLIEM CIEMIEM KUMELŠ NETIKS JŪGTS,
 UN JASMĪNS ZARAINS MAIJĀ NEUZZIEDĒS.
 PAR VELTI SAULE DIENU TUMSU KLIEDĒS,
 PRIEKŠ JĀŅU NAKTĪ NEATNĀKS PAT LŪGTS,
 UN ROKĀ SAVĪTĪS ZIEDS TIKKO PLŪKTS,
 BŪS KLAJUMS BAIGS, AIZ KATRA KRŪMA BIEDĒS.
 VĒJŠ MIGLU SARKANU PĀR LAUKIEM DZĪS,
 BEZ LAIKA KOKIEM AUGĻI NOKRITĪS,
 PAR NASTU BŪS, KAS IR, UN TAS, KĀ NAVA,
 PATS ZEMES DZIĻUMS JAUTĀTS PALIKS KLUSS,
 JO PĀRVĒRTUSI ŪDENS AVOTUS
 PAR VĒRMELĒM BŪS NODEVĪBA TAVA.

Edvarts Virza

MASVEIDA REPRESIJU SĀKUMS

Pirmās masveida represijas pret latviešu tautu iesākās lēni un klusu. Dažus mēnešus pēc 1940. gada 17. jūnija padomju okupācijas sākās ievērojamāko Latvijas valstsvīru, politisko un sabiedrisko darbinieku vajāšanas un aresti. Daudzi no tiem cilvēkiem tika zvēriski noslepkavoti jau tepat Latvijā.

Pēc 1941. gada 14. maija PSRS VK(b)P CK un TKP pilnīgi slepena lēmuma Nr. 1299–526 “Par sociāli svešu elementu izsūtīšanu no Baltijas republikām, Rietumukrainas, Rietumbaltkrievijas un Moldāvijas” bija paredzēts izsūtīt kontrrevolucionāru organizāciju locekļus un viņu ģimenes, vadošos policijas darbiniekus, bijušos muižniekus, lielos tirgotājus, virsniekus u.c.

Saskaņā ar šo lēmumu Latvijas PSR Valsts drošības komisariāta apriņķu un pilsētu operatīvie darbinieki 1941. gada jūnija sākumā bija sagatavojuši lēmumus par ģimenes galvu arestu un viņu ģimenes locekļu izsūtīšanu, kurus parakstījuši šo iestāžu vadītāji, bet apstiprinājuši Latvijas PSR Valsts drošības komisariāta vadītāji – Noviks, Šustins, Brezgins, Cinis, Krivickis. Aresti un ģimenes locekļu izsūtīšana notika vienlaicīgi – naktī uz 1941. gada 14. jūniju. Pēc Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas rīcībā esošā arhīva lietu materiāliem, 1941. gada 14. jūnijā no Latvijas deportēti 14 194 cilvēki, to skaitā 1614 bērni līdz 7 gadu vecumam. No Staiceles un Rozēnu pagasta tika deportēti 12 cilvēki.

*Materialus apkopojis
Arvids Amāndus Katlavs*

*Rakstā izmantoti materiāli no
Latvijas Republikas Valsts
arhīvu ģenerāldirekcijas 1995.
gada žurnāla “Latvijas Arhīvi”
represēto saraksta 1941. gadā.
Pielikums Nr. 1.*



Saraksts sastādīts, vadoties no 1982. g. Stokholmā izdotās grāmatas "Šie vārdi apsūdz". Skaitlis pirmajā rubrikā ir reģistrācijas uzskaites.

/2 Izvests 1941. g. 13./14. jūnija akcija.

/3 Arestēts, pārvietots no cietuma. /4 Trūkst tuvāku zīnu (miltārpersonas, pavadoņi, bērni).

Papildinājums. Rozēnu pag. Staicele.

Zaķe Jūlija Aleksandra m., dzim. 1922. g., dzīv. Staicele

Sāna mājā, izsūtīta/arestēta 01.06.47., noiet. vieta Tomskas apg., atbrīvota 12.04.52.,

lietas Nr. 20656. Palikusi uz dzīvi PSRS.

Pamats: žurnāla "Latvijas Arhivi" pielikums - represēto saraksts no

1941. līdz 1953. g. Nr. 2.

ROZĒNU PAGASTA UN STAICELES PILSĒTAS IEDZĪVOTĀJI, KURI DEPORTĒTI NO LATVIJAS UZ PSRS 1941. GADA 13./14. JŪNIJĀ

30137/3	Apsītis Antons	dzim. 1897. g. 29. maijā	dzīv. Staicele
27225/4	Čečiņš Alma	dzim. 1921. g. 10. dec.	dzīv. Rozēnu pag. Auniņos
12191/3	Feldmanis Arņolds	dzim. 1903. g. 26. aug.	dzīv. Rozēnu pag. Pužās
10199/2	Feldmane Erna	dzim. 1908. g.	dzīv. Ainažu pag. Puncos
10199/2	Feldmane Edīte	dzim. 1937. g. 16. apr.	dzīv. Ainažu pag. Puncos
10199/2	Feldmane Erna	2 gadus veca	dzīv. Ainažu pag. Puncos
10199/2	Feldmanis Jānis	dzim. 1934. g. 31. maijā	dzīv. Ainažu pag. Puncos
10199/2	Feldmane Malda	dzim. 1932. g. 8. sept.	dzīv. Ainažu pag. Puncos
10196/2	Feldmanis Jānis	dzim. 1891. g. 3. jūl.	dzīv. Ainažu pag. Puncos
10977/2	Putnis Ēriks	dzim. 1914. g. 3. sept.	dzīv. Staicele, Rozēnu pag. namā
5033/4	Saukums Vita	dzim. 1932. g. 21. febr.	dzīv. Staicele, 13-2
25965/2	Zariņš Jēkabs	dzim. 1907. g. 9. jūn.	dzīv. Rozēnu pag. Priedkalnos

POLITISKI REPRESĒTĀS PERSONAS STAICELES PILSĒTĀ UN LAUKU TERITORIJĀ

Latvijas Politiski represēto apvienības Limbažu kluba uzskaites materiāli

Nr. p.k.	Vārds, uzvārds	Dzimš. g.	Adrese
1.	Milda Bērziņa	1941	Ceplu 9-4
2.	Juris Balodis	1926	Ceplu 3-10
3.	Ēriks Bergs	1925	Lielā 31-1
4.	Ervins Bērziņš	1938	Ceplu 2-5
5.	Dzintara Damberga	1937	Lielā 1
6.	Gunārs Dolders	1925	Itari
7.	Elga Grāpe	1938	Kalēju 8-8
8.	Robertis Grigorjevs	1927	Ozolini
9.	Verners Gobins	1917	Saknītes
10.	Rūdolfs Hincenbergs	1921	Mauriņi
11.	Jānis Irbens	1923	Lielā 12-7
12.	Valija Irmeja	1935	Jaunglāži
13.	Pēteris Jakons	1908	Nākotnes 5
14.	Eduards Juriks	1927	Dzirnavu 1
15.	Alfrēds Kalniņš	1919	Stacijās 2-2
16.	Arvids Amandus Katlaps	1921	Dzirnavu 4-6
17.	Arvids Krogzems	1934	Mārciemi
18.	Jēkabs Krumesis	1943	Kīlas
19.	Miervaldis Krūmiņš	1925	Kalēju 1-2
20.	Jānis Krūzītis	1923	Vidzemnieki
21.	Kārlis Kere	1921	Kalēju 4
22.	Rihards Krūzenbergs	1914	Atvases
23.	Aleksandra Krieva	1906	Rungas
24.	Elmārs Kiviraijuja	1927	Lielā 7
25.	Jānis Lapsiņš	1924	Ceplu 1-9
26.	Hugo Lapševskis	1919	Ceplu 4
27.	Elmārs Lejiņš	1916	Lielā 20-10
28.	Arvids Lūkins	1927	Salinas
29.	Jānis Liepiņš	1921	Selgas
30.	Jānis Lismanis	1924	Ceplu 5-4
31.	Maiga Mīmrina	1935	Kalēju 8-9
32.	Vilma Martinsone	1931	Apsītes
33.	Fēliks Nikmanis	1947	Krasta 3
34.	Uldis Neimanis	1933	Avotu 6
35.	Arvids Nusbergs	1905	Dzirnupes
36.	Antons Naglis	1923	Dzirzemnieki
37.	Haralds Ozoliņš	1926	Ceplu 5-3
38.	Aivars Pētersons	1936	Sila 1-7
39.	Erna Reide	1942	Salacas 30
40.	Augusts Risbergs	1922	Nākotnes 7
41.	Antons Skuja	1926	Lielā 24-1
42.	Valija Sprince	1943	Vētras
43.	Egons Steinerts	1922	Atvases 14
44.	Anna Ukase	1934	Ceplu 11-4
45.	Dzidra Viņķele	1925	Dzirnavu 5-1
46.	Marta Zariņa	1915	Bajāri
47.	Vizma Zalaiskalns	1927	Rumbas
48.	Kārlis Žigurs	1924	Atvases



LATVIJAS MELNĀKĀ DIENA

Materiāli no Latvijas Republikas Valsts arhīvu ģenerāldirekcijas 1995. gada žurnāla "Latvijas Arhīvi", pielikums Nr. 3 un Nr. 1.

Materiālus apkopojis Arvīds Amandus Katlavs

1949. gada 25. marts. Šis datums paliks Latvijas valsts un tautas vēsturē kā vistraģiskākais padomju okupācijas 50 gadu periodā. Bija 1941. gada 14. jūnijs, 1945. un citi gadi, bet visplašākās represijas ar cilvēku administratīvu izsūtīšanu notika laikā no 1949. gada 25. līdz 29. martam.

Šo cilvēku liktenis tika izlemts 1949. gada janvārī Maskavā, Kremli, un februārī Rīgā.

1949. gada 29. janvārī PSRS Ministru Padome pieņēma pilnīgi slepeno lēmumu Nr. 390–138, kurā tika noteikts, kādas iedzīvotāju kategorijas ir izsūtāmas no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas.

Atsaucoties uz PSRS Ministru Padomes norādīto lēmumu, 1949. gada 17. martā tika pieņemts Latvijas PSR Ministru Padomes pilnīgi slepenais lēmums Nr. 282 "Par kulaku ģimeņu izsūtīšanu no Latvijas PSR", nosakot, ka no Latvijas PSR uz attāliem PSRS apgabaliem izsūtāmas 10 000 kulaku ģimenes.

Ar šo lēmumu apstiprināti apriņķu izpildkomiteju sastādītie izsūtāmo kulaku ģimeņu saraksti, bet izsūtīšanas realizēšana uzdota

Latvijas PSR Valsts drošības ministrijai. Lēmumu parakstījis Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājs V. Lācis un Ministru Padomes lietu pārvaldnieks I. Bastins.

No Latvijas PSR izsūtāmo sarakstos tika iekļauts 11 000 ģimeņu ar kopējo izsūtāmo skaitu vairāk nekā 38 000 cilvēku, tātad zināma rezerve, lai "izpildītu plānu".

No 1949. gada 25. marta līdz 29. martam no Latvijas kā kulaki tika izsūtītas 9147 ģimenes ar kopējo cilvēku skaitu 29 252.

Kā nacionālisti tika izsūtīta 3841 ģimene ar kopējo cilvēku skaitu 12 881.

3821 ģimenes (12 832 cilvēki) izsūtīšanas slēdzienus parakstījis Latvijas PSR valsts drošības ministrs A. Noviks.

Tā 1949. gada 25.–29. martā no Latvijas 33 ešelonos Nr. 97320–97351 un Nr. 97383 uz Amūras, Omskas, Tomskas apgabalu izsūtītas pavisam 12 987 ģimenes ar kopējo cilvēku skaitu 42 133.

No Staiceles un Rozēnu pagasta 1949. gadā tika izsūtīti 128 cilvēki uz Tomskas, Omskas, Komi un Amūras apgabalu.

*Izsūtītie staicelieši Ausekļu mājām.
Ernests un Lūcija Probuki Tomskas apg., Asinas raj.
1959. gada 2. martā*





LIMBAŽU APRINKIS

Nr. p.k.	Uzvārds, vārds, tēva vārds	Dz. gads	No kurienes izsūtīts (mājas, ielas nos.)	Izsūtījumā no	Nometināšanas vieta (sākotnējā)	Miris izsūtījumā	Atbrīvots no izsūtījuma	Izsūt. liet. Nr.
1.	Liepiņš Jānis Kārļa d.	1891	Ligotņu mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		30.01.57.	10147
2.	Anna Kārļa m.	1900		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		30.01.57.	10147
3.	Juris Jāņa d.	1938		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		30.01.57.	10147
4.	Iza Jāņa m.	1934		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		30.01.57.	10147
5.	Līga Jāņa m.	1933		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		30.01.57.	10147
6.	Arnavs Alfreds Jāņa d.	1899	Tāliduma mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.07.57.	10155
7.	Kristīne Jura m.	1877		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.	01.05.49.	-	10155
8.	Alma Jāņa m.	1904		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.07.57.	10155
9.	Strokšs Augusts Augusta d.	1905	Baznickalnu mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.05.57.	10156
10.	Paulīne Pētera m.	1911		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.05.57.	10156
11.	Eglītis Fricis Fricā d.	1903	Arāju mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.05.57.	10175
12.	Elza Fricā m.	1900		27.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.05.57.	10175
13.	Edgars Fricā d.	1936		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.	11.11.54.	-	10175
14.	Alda Fricā m.	1940		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.05.57.	10175
15.	Sāns Fricis Fricā d.	1891	Kalntauču mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		15.08.56.	10177
16.	Olga Mārtiņa m.	1898		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		15.08.56.	10177
17.	Marta Fricā m.	1930		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		27.04.52.	10177
18.	Kīns Jānis Pētera d.	1905	Mujaku mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10207
19.	Lidija Jāņa m.	1909		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10207
20.	Jānis Jāņa d.	1939		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10207
21.	Kārlis Jāņa d.	1942		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10207
22.	Pēteris Jāņa d.	1937		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10207
23.	Aina Jāņa m.	1933		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		16.12.56.	10207
24.	Dzidra Jāņa m.	1930		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		20.04.56.	10207
25.	Siliņa Marta Indriķa m.	1910	Nomalnieku mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		29.08.57.	10208
26.	Krogzēms Augusts Jāņa d.	1890	Mārciemu mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		20.05.56.	10215
27.	Elza Andreja m.	1900		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		20.05.56.	10215
28.	Arvids Augusta d.	1934		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		19.05.56.	10215
29.	Skujītis Olga Jāņa m.	1901	Melderīšu mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10251
30.	Arnolds Pētera d.	1895		23.01.50.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10251
31.	Aivars Arnolda d.	1943		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10251
32.	Dzintars Arnolda d.	1938		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10251
33.	Laila Arnolda m.	1936		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		14.01.56.	10251
34.	Landsmanis Alma Jāņa m.	1904	Rūpnieku mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.02.57.	10256
35.	Jānis Voldemāra d.	1938		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.02.57.	10256
36.	Valdis Voldemāra d.	1937		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.02.57.	10256
37.	Ausma Voldemāra m.	1933		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.02.57.	10256
38.	Biruta Voldemāra m.	1928		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		25.02.57.	10256
39.	Zariņa Marta Pētera m.	1915	Mīku mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		03.09.56.	10264
40.	Šmits Jānis Jura d.	1897	Kīlu mājas	26.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		03.05.57.	10276
41.	Alvīne Jāņa m.	1905		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		03.05.57.	10276
42.	Alksnis Marta Jura m.	1895	Bergīņu mājas	26.03.49.	Omskas apg. Molotova raj.		06.08.56.	10288
43.	Nikolajs Mārtiņa d.	1899		28.01.55.	Omskas apg. Molotova raj.		06.08.56.	10288
44.	Liepiņš Dzintars Jura d.	1933		26.03.49.	Omskas apg. Molotova raj.		08.08.56.	10288
45.	Indulis Jura d.	1935		26.03.49.	Omskas apg. Molotova raj.		07.08.56.	10288
46.	Viesturs Jura d.	1939		26.03.49.	Omskas apg. Molotova raj.		08.08.56.	10288
47.	Kalmača Elza Jura m.	1901	Lejasmunu mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Tomskas raj.		15.09.57.	10310
48.	Marija Pidrīka m.	1871		25.03.49.	Tomskas apg. Tomskas raj.		15.09.57.	10310
49.	Krogzēms Eduards Jāņa d.	1885	Lejasmārciemu mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		12.05.57.	10317
50.	Marija Augusta m.	1893		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		12.05.57.	10317
51.	Eglīte Anna Mikeļa m.	1874		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		12.05.57.	10317
52.	Cipulis Kārlis Jura d.	1885	Vāveru mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.	11.11.54.	-	10318
53.	Dāgmāra Pētera m.	1896		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		09.07.57.	10318
54.	Ivars Ilgvars Kārļa d.	1924		10.09.56.	Tomskas apg. Asinas raj.		21.09.57.	10318
55.	Mārtiņš Kārļa d.	1930		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		09.07.57.	10318
56.	Maija Kārļa m.	1940		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		09.07.57.	10318
57.	Šmits Eduards Jāņa d.	1882	Kalnārciemu mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		29.01.57.	10321
58.	Vīnķele Alma Jāņa m.	1900		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		29.01.57.	10321
59.	Dzidra Jāņa m.	1925		25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.		29.01.57.	10321
60.	Smilts Ernests Pētera d.	1903	Ārzemnieku mājas	25.03.49.	Tomskas apg. Asinas raj.	11.11.51.	-	10329



KĀ CĒLUSIES MŪSU STAICELE

Vēl ilgi pirms strādnieku ciemata uzbūvēšanas vieta, kur tagad atrodas Staiceles centrs, bijusi tikpat kā neapdzīvota. Apkārt šalkuši tumši egļu un priežu sili, kuros bijusi liela zvēru bagātība. Rāvainie un akačainie purvi ar dažādām mistiskām parādībām atbaidījuši

gājējus, kuri reti tur iemaldījušies. Klusums un vientulība valdījusi visapkārt, jo tuvumā nav bijušas nevienas mājas – tikai sausākās vietās šauri ceļi un takas. Vienīgi netālu no ceļu krustojuma atrodas krodziņš, zirgu stallis un pār-cēlāja mājiņa uz Salacas krasta.

*Materiālus apkopojusi
Daiga Lilenblate*



*Staiceles dzelzceļa
stacijas ēka*

*Pēdējais vilciens Staiceles
stacijā 1959. gada 9. augustā*



LABRIT, STAICELE!



Pēc Valmieras pilsētas pašvaldības laikrakstā apmēram 1942.–1943. gadā ievietota raksta “Rudens pēcpusdiena Staiceles ciematā” izriet, ka 1846. gadā krodziņu un pārcēlāja mājiņu apvienoja pusmuižā, kurai deva krodziņa īpašnieces iesauku – Staicele. Vientuļā krodziņā dzīvojuši atraitne Berklunde. Viņa pildījusi arī krodzinieces pienākumus. Tievā, garā auguma dēļ viņa iesaukta par “Stazeli”. Vārds latviskots, un no tā savu nosaukumu dabūjusi pilsēta. Pēc izcelsmes krodziniece bijusi zviedriete. Ceļinieki krogā

PIRMO REIZI TIRGŪ (1886. g.)

Pieaugušie vairākas reizes stāstīja par tirgus piedzīvojumiem un nopirktajām mantām. Bet reiz tēvs pārveda desas un klinģerus un pateica, ka tirgū dabūjot siltas desas. Tas mani iekārdināja. Arī es gribēju tikt tirgū. 1886. gadā bija jauka Miķeļa tirgus diena. Jau agri biju kājās un lūdzos, lai mani ņem līdz uz

Cara laikos parceltūvi pāri Salacai sauca par “Zastavu”.

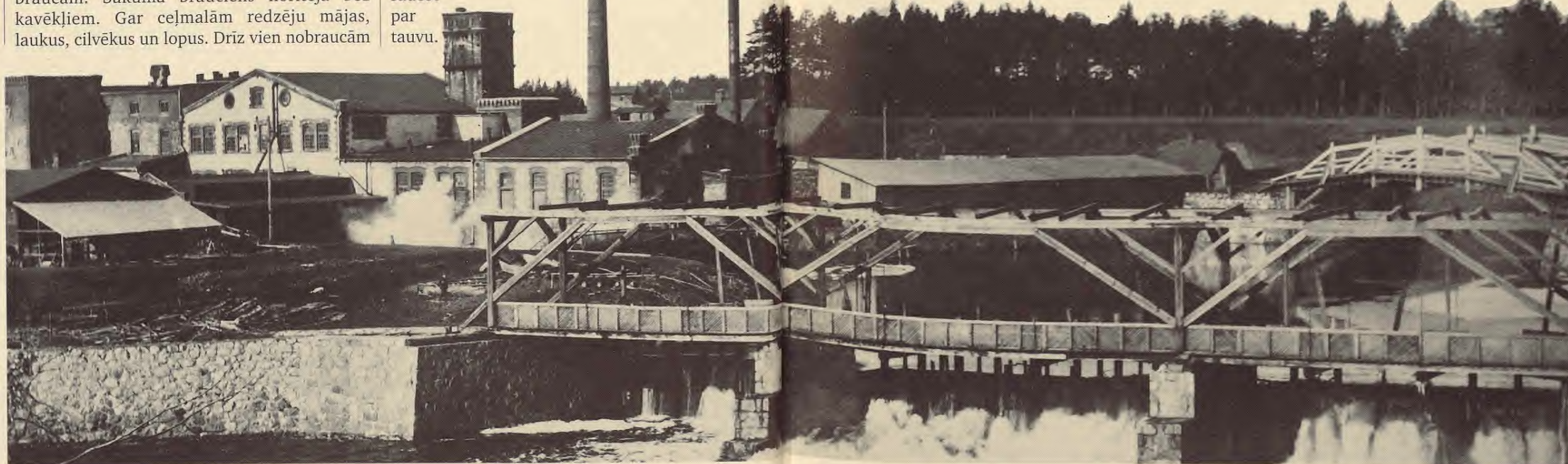
Veco pārcēlāju sauca Sika, un braukšanas maksu pāri tiltu iekasēja apmēram līdz 1920. gadam



tirgū. Tēvs tam piekrita. Sēdāties vāgos un braucām. Sākumā brauciens noritēja bez kavēkļiem. Gar ceļmalām redzēju mājas, laukus, cilvēkus un lopus. Drīz vien nobraucām

varējuši atpūsties, ieturēt maltīti. Tā kā tilta pāri upei nav bijis, krodziniece pildījusi arī pārcēlāja darbu. Gājuši gadi. Kad rosība kļuvusi lielāka, Unguru un Rozēnu muižu īpašnieki 1887. gadā likuši celt koka tiltu pār Salacu. Tilts uzcelts uz mūra pamatiem un nosaukts par Zaļo tiltu. Staicelietis Kārlis Kere savā īpašumā ieguvis Latvijas brīvvalsts laika skolas direktora Jāņa Medinieka atmiņu stāstījumu kopijas. Daži no šiem stāstījumiem vēsta par krodziņu, pārceltuvi pār Salacu, Zaļā tilta būvi.

līdz Staiceles krodziņam. Tur mūsu priekšā stāvēja liela braucēju rinda. Nesapratu, kas nu noticis. Tēvs paskaidroja, ka jāpagaidot, kamēr ar prāmi pārcelšot pār Salacas upi. Pārcelšana vilkās gausi, jo uz prāmja varot uzbraukt ne vairāk par 3 zirgiem. Biju no rīta saēdies sāļu gaļu. Man gribējās tā kā dzert. Otrā mūsu pajūgā sēdēja puisis un meita. Tēvs atstāja mūsu zirgu puīša uzraudzībā, bet mani ievada krogā. Tur dabūjām augļu ūdeni. Tēvs teica, ka arī viņš te agrāk dzīvojis. Padzērāties un apskatījām krogu no iekšpuses un ārpusē. Apkārtne bija tukša un nabadzīga. Pēdīgi nokļuvām līdz upei. Brīnījos par plato upi, jo to redzēju pirmo reizi. Netālu no upes malas bija prāmnieka mājiņa, kur dzīvoja pārcēlājs. Tēvs teica, ka arī viņš te esot dzīvojis bērnu dienās. Pienāca rinda mūsu zirgam uzbraukt uz plosta. Man gan metās bailes no tādas ierīces. Bet tēvs bija mierīgs, smaidīja un palīdzēja prāmniekam stumties gar to resno virvi, ko saucot par tauvu.



Staiceles papīrfabrika. Pa labi redzams Zaļais tilts un pārcēlāja māja.

Es turējos grožos. Otrā malā zirgs rāvās tik strauji uz malu, ka man nokrita cepure no galvas un ierīpoja vāgu kurvja pakaldaļā. Ceļš gāja liču loču. No ceļa man rādīja Meža muižu, Ungurpils muižu un Ungurpils skolu. Tad vēl neliels brauciens caur birzi – un bija redzams zaļais baznīcas tornis. Tirgus notiekot pie baznīcas. Jau sāka dzirdēt zirgu zviegšanu un govju maurošanu. Drīz vien parādījās tirgotāju teltis un mieti ar uzkārtām mantām. Vienu mūsu zirgu piesēja pie slitas, bet otru pie pirmā vāgiem. Mani izvadāja pa tirgu, nopirka siltas desas un klinģerus. Biju redzējis dažādu preču teltis, miesniekus un čigānus. Nu mani aizveda atpakaļ un iesēdināja vāgos. Brīnījos un ēdu gardos uzkožamos. Vairākās vietās gulēja zemē piedzērušies vīrieši. Sievas viņus cēla augšā un stiepa uz vāgiem. Dzirdēju, kā tālāk cilvēki bļautstījās un strīdējās. Man palika bail. Drīz pienāca tēvs. Diena bija uz vakara pusi. Es teicu, ka vajag braukt mājās, jo piedzērušie taisās plēsties. Tēvs sameklēja citus mājiešus un braucām uz māju. Mēs piederējām pie agrīniem mājās braucējiem. Tamdēļ pie pārceltuves nebija ilgi jāgaida. Mājās nebija daudz ko stāstīt par redzēto un dzirdēto.

ZALĀ TILTA BŪVE PĀR SALACU

1886. gada rudenī pienāca ziņa, ka visiem rentes saimniekiem jābraucot uz Burtnieku muižu bēres, jo bija miris Burtnieku, Ungurpils un Rozēnu muižas īpašnieks Johans fon Šrēders. Izrādījās, ka pēc viņa testamenta visiem minēto muižu kalpotājiem kā piemiņas dāvana izmaksājama viena gada alga, bet šo muižu rentniekiem atļaujama viena

gada rentes nauda. Tomēr testamenta izpildīšanas komisija nolēma rentes saimniekiem neatlaist atvēlēto gada rentes naudu, bet labāk par šo naudu uzcelt tiltu pie Staiceles pārbrauktuves, lai nebūtu neērtās pārcelšanās pār Salacu ar prāmi, īpaši plūdu laikos. Tika sagādāti materiāli, un nākošajā gadā jau varēja braukt pa tiltu. Lai rastos līdzekļi tilta remontam, tika uzcelta “zastavas” māja ar izkārti. Tur par pārbraukšanu no katra vezumnieka iekasēja 5 kap., bet no tukša braucēja 3 kap. Tiltu uzcēla no koka uz betona pamatiem. Koka daļas apsita ar skārdu un nokrāsoja zaļā krāsā. Tāpēc tiltu iesauca par Zaļo tiltu. Nu vairs nebija tādi braucēju sastrēgumi pie pārbrauktuves. Baznīcā braucēji, kāzinieki un bērnieki bija atbrīvoti no pārbrauktuves maksas. Tātad pirmais tilts pie Staiceles uzcelts 1887. gadā. Tilts bijis divvirzienu.

Direktora Šalhera māja ar skaisti iekopto dārzu





STAICELES PAPĪRFABRIKAS VĒSTURE

Bija 1897. gads. Staišelē ieradās Rīgas inženieri. Viņi raka, urba un pētīja Salacas krastus. Ziemā Staiceles mežos strādāja daudz meža cirtēju un vedēju. Cirta un veda balķus, akmeņus un citus būvmateriālus. Pavasarī lika pamatus fabrikas ēkai un jaunam tiltam. Bija nodibinājusies Baltijas papīru un papes akciju sabiedrība ar 350 000 rbļ. lielu pamatkapitālu, kura arī finansēja fabrikas celtniecību. Sabiedrības dibinātāji un ierosinātāji bija V.Z. Volfs, Rīgas tirgotājs Štiede un cand. iur. E. Kohs. Fabrikas celtniecībā piedalījās Ungurpils muižas īpašnieks barons Urbans, Rīgas bagātņieks Vite un Staiceles iedzīvotājs Elziņš. Fabrikas celšanas darbi ritēja sekmīgi, un 1898. gada rudenī tā tika pabeigta līdz ar nepieciešamajām palīgēkām. Nedaudz pilnveidota tā tika vēl līdz 1901. gadam.

Papīrfabrikas "Staicele" pirmais direktors bija vācietis Šalhers. Fabrikā pulcējās apkārtējie iedzīvotāji, katrs gribēja strādāt jaunā, neparastā uzņēmumā. Visus nebija iespējams pieņemt, jo sākumā fabrikai vajadzēja tikai apmēram 100 strādnieku. Jaunajam uzņēmumam izejvielas piegādāja pa zemes ceļu ar zirgu transportu no Ainažiem, Salacgrīvas un Valmieras.

Fabrikā bija tikai viena mašīna, ar kuru ražoja jumta jēlpapi. Darba apstākļi bija ļoti smagi, strādāja 12 stundas dienā. Vienā maiņā saražoja 800 kg jumta papes.

1905. gadā uzstādīja "Fjulnor" firmas papīrmašīnu. Sāka ražot dažādu šķirņu papīru. Fabrika auga un paplašinājās. 1912. gadā nojauc veco skārda skursteni un uzmūrēja jaunu. Darbus veica mūrnieki Eduards Zariņš un Eduards Pogulis darbu vadītāja Baķa stingrā kontrolē.

Palielinoties produkcijas ražošanai, vajadzēja domāt par transporta uzlabošanu. 1913. gadā fabrika savām vajadzībām izbūvēja šaursliežu dzelzceļa līniju Staicele-Pāle. Nebija vairs jāmēro tālais zemes ceļš uz Ainažiem, Salacgrīvu un Valmieru, bet ar papīru piekrautās vagonetes uz Pāli vilka zirgi pa jaunizbūvēto sliežu ceļu.

1914. gadā uzstādīja otru "Fjulnor" firmas ražoto "Janke" tipa papīrmašīnu.

1935. gadā uzstādīja pergamenta mašīnu. 1935. gadā fabrikā strādāja 225 cilvēki, tika saražots 4560 t papīra un kartona (ietinamais papīrs 2992 t, avižu papīrs 389 t, tipogrāfijas papīrs 883 t, pergaments 147 t, jumta pape 28 t u.c.). Fabrikā darbojās 1 garsieta papīrmašīna un 1 pašnoņēmēja papīrmašīna, 2 kokslipēšanas iekārtas u.c.

1943. gadā ražoja 4242 tonnas produkcijas. Ražošanā bija nodarbināti 234 strādājošie.

Fabrikas arhīvā saglabājies ārzemju kreditoru saraksts uz 1940. gada augustu, no kura redzams, ka galvenā mašīnapgārba un rezerves daļu piegādāja bijuši Vācija, celulozi un degakmeni uzņēmums saņēmis no Tallinas.

Otrā pasaules kara laikā fašisti atkāpjoties gribēja uzspridzināt fabriku. 1944. gada 20. septembrī uz fabriku izbrauca vilciens ar sprāgstvielām. To uzņāja grupa partizānu – Krišjānis Meijers, Augusts Jirgensons, Rūdolfs Strenčis, Ivars Strenčis, Bruno Mednieks. Viņi pāržāģēja gultņus, nolaida lokomotīvi no sliedēm. Uzņēmums tika glābts.

Pēckara gados fabriku nemitīgi paplašināja, tika domāts par modernizāciju. 1958., 1964., 1968. un 1971. gadā modernizēja papīrmašīnu Nr. 1, 1966. un 1974. gadā – papīrmašīnu Nr. 2. 1970. gadā uzstādīja pirmo Padomju Savienībā izgatavoto limlentes mašīnu, uz kuras pēc pilnīgas apgūšanas ražoja 1500 tonnu limlentes.

1984. gadā uzstādīja klažu vāku materiāla izgatavojamo mašīnu, ar kuru gada laikā varēja saražot miljons metru vāku materiāla.

1985. gadā fabrika piedzīvoja vislielāko uzplaukumu tās pastāvēšanas laikā. Pirmo reizi saražoja preču produkciju 6,57 miljonu rubļu vērtībā un iegūta peļņa bija miljons rubļu.

Tomēr priecāties ilgi nebija lemts. Sakarā ar to, ka fabrikai nebija uzceltas attīrīšanas ierīces un tika piesārņota Salaca, 1986. gada 17. jūlijā papīrmašīnas Nr. 1 un Nr. 2 apturēja, pārstāja ražot papīru. Līdz ar to strauji samazinājās preču produkcijas ražošana. Par to liecina 1987. gada plāns – gadā jāsarāžo preču produkcija par 2,4 miljoniem rubļu.

Fabrikas administrācija meklēja iespējas, kā palielināt preču produkcijas izlaidi.



Papīrfabrika sāka darbotis 1898. gadā

Materiālus apkopojusi Renāte Ievina

Fabrikas pakļautība

No 1944. g. – Papīra un celulozes rūpniecības trests.

No 1962. līdz 1968. g. – LPSR Celulozes, papīra un kokapstrādes rūpniecības ministrija.

No 1968. g. – PSRS Celulozes un papīra rūpniecības ministrijas Latvijas vissavienības apvienība "Sojuzlatbumprom".

No 1976. g. 30. novembra – ražošanas apvienība "Latbumprom".

Fabrikas direktori

Šalhers, Briedis, Trofimovs, Dzerve, Bērzuks, Ostaņevičs, Knāģis, Simaņoviča, Sidorenko, Ščukins, Ragozins.

Staiceles papīrfabrikas strādnieks Arvīds Lilenblats darbā pie papīra rullu pārvietošanas



1941. gada rudenī. No kreisās: Eglītis – plačmeistars, Beļakovs – galvenais mehāniks, Balodis – papīru mašīnu meistars, Grūbe – kantora pārzinis, Miezis – galvenais grāmatvedis, Trofimovs – direktors, nezināms, Druganovs – inženieris mehāniks

PAPĪRA SORTIMENTS

PAPĪRMAŠĪNA NR. 1

Tipogrāfijas papīrs Nr. 1, Nr. 2, rakstāmpapīrs Nr. 1, Nr. 2, kritpapīra pamatne, linkrusta pamatne, pergamenta pamatne, enciklopēdijas papīrs (dziļā druka), plastikas pamatne.

PAPĪRMAŠĪNA NR. 2

Sērkokociņu papīrs A, B, sērkokociņkastiņu iesaiņojamais papīrs, galda kartons, afišu papīrs, kreppapīrs, krep-papīrs priekš putekļu sūcēju filtriem.

Latvijas laikā ražoja lignīnu (medicīnisko), zīdpapīru.

PERGAMENTMAŠĪNA

Tehniskais un pārtikas pergaments (pamatnes pārstrādāšana), elektroizolācijas kartons, termoizturīgais kartons.

Latvijas laikā līmēja naudas papīru.

LĪMLENTES MAŠĪNA

Limlente A, B. Dažādu papīru izmēģinājumi.

BURTŅĪCU VĀKU MATERIĀLU

IZGATAVOJAMĀ MAŠĪNA

Vāku materiāls, izoplens.

IZEJVIELAS PAPĪRA RAŽOŠANAI

Fabrika saņēma celulozi. Papīrmalku apstrādāja mehāniski. Cehu, kur apstrādāja malku, sauca par slīpētavu (malku mizoja, mazgāja un tad slīpēja). Celulozi saņēma no Somijas (balinātā), Priozerskas, Baikāla, Bratskas. Brūno celulozi piegādāja no Svetlogorskas, Baikāla, Siktivkaras, Kehras, Slokas. Agrāk izmantoja makulatūru priekš sērkokociņiem un iesaiņojamā papīra.

REALIZĀCIJA

Visa Latvija, PSRS, afišu papīrs uz Gvineju.



KOLHOZI MŪSU NOVADĀ

Materiālus apkopojusi
Anita Strokša

Kolhozs "Uzvara" bija pirmais kolhozs Staiceles ciematā. Dibināšanas sapulce notika 1947. gada 12. decembrī Graudiņos. Sākumā iestājās apmēram 30 biedru, bet 1949. gada janvārī kolhozā bija 66 biedri.

Kolhoza centrs atradās Graudiņos. Par kolhoza valdes priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Ailtu, par rēķinvedi – Alliku, par valdes locekļiem – Reinfeldu, Mendi, Saukumu, Pētersoni, bet par valdes locekļu kandidātiem – Vinķi un Vācieti. Kolhoznieki bija iedalīti trīs posmos. Posmnieki bija Ā. Mende, O. Skujiņš un J. Turks.

Nekādas tehnikas kolhozā toreiz nebija. Zemi apstrādāja ar zirgiem.

Kolhozs "Jaunā zeme" nodibināts 1948. gada 11. janvārī. Pirmie kolhoznieki bija Mende, Ozoliņš, Krauklis, Kažoks, Sāns un citi. Par kolhoza centru izvēlējās Liepiņas.

Apvienotā zeme bija apmēram 900 ha, bet tehnikas tās apstrādāšanai nebija nekādas.

Par kolhoza valdes priekšsēdētāju ievēlēja Kārlī Niedrīti, vēlāk Eduardu Sprinci.

Darbam kolhoznieki tika iedalīti piecos posmos, kurus vadīja Sāns, Ozoliņš, Krauklis, Zaķis un Karaļēvičs.

Labākās fermas atradās Liepiņās un Kalējos, bet vasaras nometnes bija arī Ogās un Eglītēs.

Kolhozs "Stars" nodibināts 1947. gada 28. decembrī. Kolhoza dibināšanas sapulce notika Mežuļos (tagadējā Viķu klubā). Toreiz apvienojās vairāk nekā 20 saimniecību.

Par kolhoza centru izvēlējās dzīvojamo māju, kas atrodas blakus psihiatriskajai slimnīcai un vēlāk bija apvienotā kolhozā "Uzvara" valdes ēka.

Par kolhoza valdes priekšsēdētāju ievēlēja Ernestu Taubi, par grāmatvedi – Austru Voldi, vēlāk Pēteri Šildi.

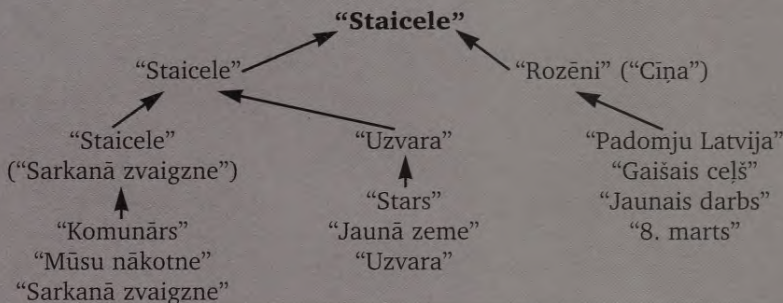
Zeme bija apmēram 500 ha. Kolhoznieki darbam bija iedalīti piecos posmos. Tolaik vairākos kolhozos strādāja viens pats agronoms Strazdiņš. Šajā kolhozā bija arī tehnika – vecs traktors "Fordins".

1950. gada 18. jūlijā no kolhoziem "Stars", "Jaunā zeme" un "Uzvara", tiem apvienojoties, izveidojās viens kolhozs ar nosaukumu "Uzvara".

Jaunajā kolhozā bija 202 biedri. Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Ailtu, valdes locekļiem – Ā. Lismani, E. Sprinci, A. Vācieti, U. Kraukli, E. Taubi, J. Jirgensonu, E. Toži, E. Ādamsoni.

Kolhoza kopplatība bija 2692 ha, no tās

KOLHOZU VEIDOŠANĀS SHĒMA



arāmzeme veidoja 1023 ha, pļavas 369,5 ha. Izveidoja četras brigādes. Par brigadieriem strādāja Leons Koks, Jānis Jirgenson, Mende, Voldemārs Saukums. Lielopu fermas pārzine bija Millija Zaķe.

Kolhozs "Sarkanā zvaigzne" nodibināts 1948. gada 13. martā. Tā dibināšanas sapulce notika pie Krišjāņa Liepiņa Imantās. Toreiz apvienojās 34 sētas. Likvidēja zirgu iznomāšanas punktu Plančos, un šīs mājas kļuva par jaunā kolhoza centru. Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Poguli, par rēķinvedi strādāja Marta Zaķe, vēlāk Arvids Lanka.

Sākumā kolhozs bija sadalīts četros, vēlāk septiņos posmos. Par brigadieriem strādāja Jānis Kažoks.

Gandrīz katrā pilnsapulcē uzņēma jaunus biedrus, un 1949. gada maijā kolhozā jau bija 62 biedri. Lopu fermas atrodas Plančos, Krieviņās, Kīlās, Mikās un vēlāk arī Ķirķos. Fermu pārzine bija Austra Blauss. Tehnikas

Pretgaisā aizsardzības
Staiceles pagasta sanitārā
kopa



nebija. Telefons bija tikai kolhoza kantorī. 1950. gada martā teritoriju sadalīja trīs brigādēs. Brigadierī bija J. Kažoks, J. Itars un J. Broms.

Kolhozs "Komunārs" nodibināts 1948. gada 1. aprīlī. Tā dibināšanas sapulce notika Vecpuršēnos. Par biedriem iestājās 37 ģimenes. Kolhoza kopplatība bija apmēram 300 ha. Kolhoza centrs atradās Meirānos. Par pirmo kolhoza priekšsēdētāju ievēlēja Jēkabu Zariņu, par grāmatvedi – Elfrīdu Gobiņu. Par brigadieriem strādāja Rūdolfs Liepiņš un Jānis Iluss. Posmnieki bija Berhards Kīns, Voldemārs Bergs, Eduards Endziņš un Pēteris Plotnieks. Lielākās lopu fermas atradās Meirānos, Jaunpuršēnos, Mujakās. Par fermu pārzini strādāja Nellija Liepiņa. Nekādas tehnikas nebija, visu zemi apstrādāja ar zirgiem. Kolhozs "Mūsu nākotne" nodibināts 1948. gada 24. janvārī. Dibināšanas sapulce notika Rēciemos. Arī par kolhoza turpmāko centru izvēlējās Rēciemus. Pirmie kolhoznieki bija Kristīne Miķelsone, Emīlija Jurika, Krišjānis Krūmiņš, Augusts Korps, Marta Jēkabsone, Natālija Liepiņa, Anna Lūkina, Jānis Radziņš, Andrejs Zariņš, Jānis Bērziņš, Jānis Vilciņš, Jānis Līte.

Par pirmo kolhoza priekšsēdētāju ievēlēja Augustu Korpu, par viņa vietnieku – Voldemāru Dreimani. Rēķinvedis bija Strazds. Lopu fermas atradās Rēciemos. Pirmās lopkopes bija Kristīne Miķelsone, Emīlija Jurika. 1950. gada vasarā no kolhoziem "Komunārs", "Mūsu nākotne" un "Sarkanā zvaigzne" izveidojās viens kolhozs "Sarkanā zvaigzne". Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Poguli, kurš šai darbā nostrādāja līdz 1954. gada atskaišu vēlēšanu sapulcei. Par grāmatvedi strādāja Arvids Lanka. Pēc J. Pogūļa par priekšsēdētāju strādāja Nikolajs Ivčenko.

1955. gadā pēc Limbažu un Alojās rajona apvienošanas kolhozu nosauca ciemata vārdā – par kolhozu "Staicele".

Pēc N. Ivčenko par kolhoza valdes priekšsēdētāju strādāja Moniks Ziguross, bet pēc viņa 1962. gadā Jānis Ķiploks.

1966. gada 29. aprīlī apvienojās lauksaimniecības arteļi "Uzvara" un "Staicele". Jauno kolhozu nosauca l/a "Staicele". Tagad kolhoza teritorija pletās no l/a "Rozēni" robežām gar Salacu līdz Skaņkalnes ciema robežām pie Īģes. Kolhoza centrs atradās Rēciemos. Par priekšsēdētāju turpināja strādāt Jānis Ķiploks, par grāmatvedi – Jānis Vītolīns.

Svētki tradīciju namā
70. gadu vīdū

Mehanizatoru svētkos pie
Mieriņu kaltes 80. gadu vīdū.
No kreisās: Pēteris Cerciņš –
kolhoza priekšsēdētājs;
Velta Andersone – galvenā
dispečere;
Jānis Treija – sagādnieks



LABRIT, STAICELEI



Kolhozs "Jaunais darbs" nodibinājās 1949. gada 31. martā un tajā apvienojās 34 saimniecības. Tā centrs atradās Gaņģos. Par priekšsēdētāju ievēlēja Kārli Pētersonu, par rēķinvedi – Valliju Smilts, par valdes locekļiem – Jāni Nuķi, Ernestu Čečiņu, Jāni Bitmani, Pauli Zvejnieku. Par brigadieru strādāja Eduards Bitmanis, par posminiekiem – Alfrēds Mincinofs un Juris Liepiņš, par kasieri – Imants Čečiņš, par fermeri – Alīda Landsmane. Saimniecībā bija 32 slaucamas govīs, 34 zirgi. Zemi apstrādāja ar zirgiem.

Kolhozs "Padomju Latvija" nodibinājās 1949. gada 1. aprīlī. Tā centrs atradās Ūdros. Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Grīviņu, par rēķinvedi – Alisi Boli, par valdes locekļiem – Ernestu Kažoku, Ernestu Bērziņu, Jāni Škuti, Pēteri Vimbu, par revīzijas komisijas priekšsēdētāju – Jāni Dunci. Kolhoza kopējā zemes platība bija 987 ha, aramzeme – 485 ha. Saimniecībā bija 68 slaucamas govīs, 23 zirgi. Brigadieris bija Eduards Krumholcs. Zemi apstrādāja ar zirgiem.

Kolhoza "Gaišais ceļš" dibināšanas sapulce notika 1949. gada 31. martā Kalnglāžos, kur pēc tam bija saimniecības centrs. Par valdes priekšsēdētāju ievēlēja Krišjāni Sānu, par rēķinvedi – Pēteri Munduri, par valdes locekļiem – Jāni Kažoku, Krišjāni Sānu, Leonīdu Munduri, Astrīdu Apini, Pāvelu Irmeju, par revīzijas komisijas priekšsēdētāju – Jāni Bromu. Zemes kopējā platība bija 1318 ha, aramzeme – 412 ha. Saimniecībā bija 70 slaucamas govīs, 82 zirgi un 2 sivēnmātes. Zemi apstrādāja ar zirgiem, lauksaimniecības tehnikas nebija.

Kolhozs "8. marts" nodibinājās 1949. gada 4. aprīlī. Tā centrs atradās Ridus mājās. Par priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Straumi, par valdes locekļiem – Jāni Straumi, Indriķi Saukumu, Ernu Apsīti, Viņu Liepiņu. Rēķinvedis bija Jānis Landsmanis, brigadieris – Ernests Tipsis. Saimniecībā bija arī mežkopis Arvīds Lilenblats.

Saimniecībā iestājās 54 biedri. Zemes kopplatība – 1400 ha, aramzeme – 274 ha. Saimniecībai piederēja 28 slaucamas govīs, 3 cūkas, 22 zirgi, 13 vistas. Zemi apstrādāja ar zirgiem.

1950. gada 1. jūlijā apvienojās kolhozi "Padomju Latvija", "Gaišais ceļš", "Jaunais darbs", "8. marts". Apvienoto saimniecību nosauca par "Cīņu". Tās centrs atradās Kalnglāžos. Par priekšsēdētāju ievēlēja Ernestu Krumholcu, bet 1951. gadā – Jāni Skujiņu. 1954. gadā šo posteni ieņēma Jānis Obelniēks, 1957. gadā – Augusts Melderis, 1963. gadā – Anatolijs Turpīcs.

1966. gadā "Cīņu" pārdēvēja par "Rozēniem". 1972. gada 15. aprīlī "Rozēni" apvienojās ar "Staiceli" un jauno kolhozu nosauca par "Staiceli". Par priekšsēdētāju ievēlēja Jāni Ķiploku. Viņš kolhozu vadīja līdz 1979. gadam, kad vadību uz pāris gadiem pārņēma Kārlis Purgailis. No 1981. gada līdz 1986. gadam

priekšsēdētājs bija Pēteris Cerciņš, bet no 1986. gada līdz 1990. gadam – Jānis Bakmanis.

**BIJUSĪ GALVENĀ SPECIĀLISTE
TATJANA GRUMSLE SAVU ATMIŅU
STĀSTĪJUMU SĀK AR DZIESMAS VĀRDIEM:**

"SALACKRASTĀ"

**KRĀŠNIE SALACAS KRASTI
ATMIŅAS SKAISTĀKĀS PAUŽ.**

JEB VARBŪT TIK SĀPES,

SIRDS KO NENOJAUŠ.

ATGRIEZTIES TUR VĒLREIZ,

VĒLREIZ LAIMI GŪT–

JO TIKAI PIE TEVIS, TIK AR TEVI

SIRDS VAR LAIMĪGA BŪT.

JA BŪS LIKTENIS LĒMIS

TEVI NEREDZĒT VAIRS,

BŪS MAN VIENMĒR MIĻĀ

ATMIŅĀ ZIEDOŠAIS MAIJS.

ĀTRI STEIDZAS GADI,

VISAS BRŪCES DZĪST.

JO ARĪ KATRS SKAISTĀKAIS ZIEDIŅŠ

SMARŽO, KAMĒR VĪST.

"Šīs dziesmas vārdus un melodiju ir radījis mūsu novadnieks Gastons Pārups. Negribētos, lai šī dziesma laika gaitā pagaistu, gribētos, lai tā dzīvotu, jo mūsu Salaca ir pelnījusi skaistas dziesmas.

Kad 1981. gadā pirmo reizi gāju uz jauno darbvietu – kolhoza "Staiceli" kantori – cauri skaistajam parkam, pa gaisa tiltu pāri Salacai, es biju laimīga, ka nu ik ritu varēšu mērot šo ceļu, ik ritu varēšu ieelpot upes dvesmu. Salaca līkumo cauri visai kolhoza teritorijai ap 27 km garumā. Nezinu, vai daudz ir tādu saimniecību, kuru lauki, mājas un fermas izvietojušās upes abos krastos. Lai arī divi krasti apgrūtināja zemes apstrādāšanu un ražas novākšanu, Salaca tomēr ir mūsu upe un ir viena no visskaistākajām un tīrākajām Latvijas upēm. Teika stāsta, ka šo upi par Salacu saucot tāpēc, ka arī bargās ziemās tā nekad pilnībā neaizsalst, bet vienmēr ir lāmas un neaizsalstošas vietas, kā acis salā – Sal–ace. Kantora telpas atradās Rēciemū mājā. Tai bija vairākas piebūves. Telpas bija samērā plašas. Lielākais bija lopkopības speciālistu kabinets, jo tur kopā strādāja visi zootehniķi un veterinārārsti, feldšeri, kopumā ap 12 cilvēku. Vēlākos gados veterinārie darbinieki – Ingrīda



Brahmane, Elita Ozola, Voiceks Baltmanis un Vizma Bērziņa – pārgāja paši uz savu kabinetu, bijušo dispečera punktu. Par galveno zootehniķi tad strādāja Nora Kislere, jauna, dzīvespriecīga un vitāla būtne. Uz mazā “džipiņa” par šoferi strādāja Jānis Ozoliņš.

Kāds tad bija iecirkņa zootehniķa darbs? Tas nebija tikai darbs ar lopu uzskaiti, darba rezultātu uzskaiti un organizāciju. Aiz visa tā bija cilvēki – lopkopēji un slaucējas ar savu dzīvi, slimībām, izturību vai neizturību, ar savām baltām un nebaltām dienām. Iecirkņa zootehniķis bija pirmais cilvēks, kas varēja palīdzēt sāpēs vai bēdās ne tikai darbā, bet arī mājās.

Fermu skates, sanitārās dienas, darba un sacensību rezultātu regulāra atspoguļošana – viss cilvēkos radīja interesi. Katrs centās būt labs darbinieks, savukārt iecirkņa priekšniekam un zootehniķim bija lepnums un prieks, ja tieši viņa iecirknī labi veicās.

Visi darbi bija pakārtoti tam, lai tiktu gādāts par lopiņu kā par galveno ienākumu avotu saimniecībā. Laukkopjiem un mehanizatoriem visa vasara pagāja nemitīgā darbā, bet patikami bija rudenī kopā ar iecirkņa priekšnieku un agronomu mērit pilnos siena šķūņus, skābarības un skābsiena tvertnes.

Mana darba laikā par galvenajiem agronomiem strādāja Vilnis Kēpiņš, Rūdolfs Jēkabsons, Maruta Rozenberga. Ganību jautājumu pārzināja agronome Sandra Virse, pie sēklas materiāliem saimniekoja Maiga Bergina.

Bet tagad tuvāk par iecirkņiem. Viņu iecirknis sākās pie Valmieras rajona robežupes Īģes. Līdz Staicelei turpat 16 km garumā abos Salacas krastos bija izvietotas 9 fermas. Tur labi darbojās 3 saimnieki – priekšnieks Elmārs Apsītis, Dzidra Niedrīte un Pēteris Čačs. Kā lai nepiemin Annu Pēteroni “Kaktiņu” fermā, kur bija jāapkopj vairāk par 100 grūsnām telēm! Dzidra Kaula dienu no dienas devās uz “Liciemiem” pie saviem 45 bulļiem. Ausma Virse – smalka auguma sieviete – visus šos gadus kopa sivēnmātes “Stūrēnu” fermā. Ilga Podskočija aprūpēja lielu bekonu pulku “Liepiņu” fermā. Adelīna Eglīte, Tatjana Putra, Sarmīte Miķelsone un Valentīna Miglīņa “Jaunzemēs” bez pārtraukuma visus gadus slauca govīs.

Grūts bija centra iecirknis, kur saimniekoja Mārtiņš Līsmānis, Dzidra Prokopoviča. Četras fermas, tālos “Vilklauzņus” ieskaitot, kur visus šos gadus strādāja Ilga un Andris Koviāri, – viņpus Salacas, “Planči” un trīs lielas fermas – teļu ferma “Gobiņas”, cūku ferma “Gobiņas”, slaucamo govju ferma “Mīkas” – otrā pusē. Bija vesela rinda cilvēku, kuri bez pārtraukuma saimniekoja savās fermās: Landsmaņu ģimene, Andris Vitols, Jānis Rumba, Rapšu ģimene, Olga Balode, Astrīda Prancāne u.c.

Rozēnu iecirknī bija 10 liellopu fermas, bet tur bija vērojama lielāka speciālistu maiņa. Tur par iecirkņa zootehniķi strādāja Biruta Eglīte (vēlāk individuālā sektora vadītāja), tad Aina

Suhanova (vēlāk apsēklošanas tehniķe), Marita Volde (vēlāk iecirkņa agronome) un, beidzot, Vallija Sprince. Taču par lielo sivēnmāšu armiju visus šos gadus atbildēja Marta Jēkabsonē, un veterinārfeldšeris Voiceks Baltmanis bija personālais dakteris. Tas tiešām bija labs, saliedēts kolektīvs, kurš mācēja strādāt un arī svinēt svētkus. Tā vienmēr ir bijis, ka daudz kas atkarīgs no viena cilvēka. Un šāds cilvēks ir Marta Jēkabsonē.

Kā vēl viens lopkopības centrs jāmin komplekss “Salaca”, ko vadīja Ilga Lauva. Taču jāsaka, ka komplekss bija monstros, kurš agri vai vēl pats sevi apēstu. “Salaca” bija visas saimniecības sājpu bērns. Vienalga, cik daudz barību sagādāja katrs iecirknis atsevišķi, bija jādalās ar kompleksu. Rezultātā katru ziemu visiem lopiem bija “jāpievelk siksnā”. Pa vasaru daļa govu devās vasaras ganībās gan uz Munām, gan uz Būvmeistariem ar visām slaukšanas iekārtām. Grūsnās govīs un teles tika vestas izganīties Rozēnos uz “Ežtērcēm”, Viķos uz “Kabjiem”, arī uz “Kapariņiem”. Lai nu kā, bet katru dienu vasarā uz pienotavu no “Salacas” aizceļoja vairāk nekā 5000 kg piena.

Ilgai par palīgu visus šos gadus strādāja Ausma Vilciņa. “Kompleksa dakteris” bija veterinārārste Elita Ozola. Visus šos gadus tur nostrādāja Erna un Edgars Zariņi, Ilga Līsmāne, Ruta Bērziņa.

Tagad mazliet par būvbrigādi. To vadīja Dzidra Zoldnere – klusa, bet ļoti mērķtiecīga sieviete. Ar kolhoza priekšsēdētāja Pētera Cercīņa atnākšanu aktivizējās būvbrigādes darbs. Īsā laikā no 3 vīru brigādes tas pārtapa 40 vīru lielā kolektīvā. Liela uzmanība tika pievērsta fermām: uzcēla piebūves “Mačkalnu” un “Pužu” fermām, “Uzvaras” ferma tika pilnīgi no jauna uzcelta, tapa teļu profilaktorijs “Mīkās”, plašs teļu profilaktorijs kompleksā, liela piebūve “Liepiņu” fermā, gandrīz pārbūvēta “Ramuku” ferma, piebūve “Rozēnu” fermai. Elektriķu brigāde, ko vadīja Kārlis Kļaviņš, centās ierīkot fermās stabilas elektrosistēmas. Pat visattālākajā fermā “Kabi” bija dienasgaismas spuldzes. Nedaudz par “Kabjiem” un to saimniekiem. Tie bija inteliģenti cilvēki – Viesturs Lazdovskis un Aina Miglīņa. Viņi bija pilnīgi atgriezti no centra. Ja tikai bija barība, bulļi spīdēja zem dienasgaismas spuldzēm.

Jā, vēl par elektriķiem. Kārlis bija ļoti prasīgs. Ja fermā kaut kas uzstādīts – tas ir jāglabā, jātīra, jātaupa. Balsinot telpas, lampas bija jāaptin, bet pamēģini tu, sieviešu cilvēks, tikt tām klāt!

Santehniķus vadīja Aldis Jansons. Arī šiem cilvēkiem ar fermām bija visciešākais sakars. Ūdensvadi, dzirdnes, mēslu transportieri – visām šīm lietām bija viena īpašība – tās palika arvien vecākas un arvien biežāk plīsa. Taču bija patikami, kad Aldis ieradās zootehniķu kabinetā, vienmēr atsēdās, nolika hūtitu uz galda, sakrustoja kājas un tad sāka apspriest, ko un kā darīt.

Bet kur no rītiem bija vislielākā rosība?



Protams, dispečeru punktā. Par galveno dispečeri strādāja Velta Andersone – tiešām ziņoša, organizēt protoša un mierīga sieva. Palīdzēja Gunta Krūmiņa un Mārīte Zeļuka. Dispečeru punkts darbojās visās brīvdienās un svētku dienās. Tad tur dežurēja speciālisti, bija dežurējošā mašina, dežurējošais veterinārārsts, tehniskais darbinieks. Tā ka pašplūsmā nepagāja neviena diena.

Un beidzot – kā visas upes tek uz jūru, tā visas ziņas par sarāžoto dzīvmasu, pienu, lopbarību, nostrādātajām dienām, nopelnīto un aprēķināto darba algu – viss, kas sarāžots, izlietots, nopirkts, nolietots, satecēja grāmatvedībā. Grāmatvedības kolektīvs bija jauks un pacietīgs. Sākumā par galveno grāmatvedi strādāja Dzidra Štālberga. Viņa man sākumā likās barga, bet nē, viņa bija prasīga, gribēja, lai pret grāmatvedības dokumentiem izturētos ar cieņu. Vēlāk viņas darbu pārņēma jaunā speciāliste Ilga Šmite. Lopu uzskaites doku-

mentos pieņēma Vija Henilāne, darba algas aprēķinus veica Ārija Silīņa, Elga Arnava. Materiālu uzskaites grāmatvede bija Erna Leinasare (viņas darba mūžs pagājis grāmatvedībā). Kasiere bija Baiba Ozola, tad Ilga Plūme. Galvenā grāmatveža vietniece bija Ilga Plūme tad Anda Štelce. Grāmatvedības darbiniekiem nebija viegli, bet, kā es jau uzsvēru, tās bija pacietīgas sievietes. Viss vienmēr bija precīzi un laikā nodots rajonā. Ne velti Staiceles kolhozā grāmatvežu kolektīvs skaitījās labākais un grāmatvedības uzskaites vērtēšanā rajonā katru gadu ieguva pirmo vietu.

Daudzi praktikanti grāmatvedības uzskaitē praktizējušies Staicelē.

Visu vajadzēja plānot un ekonomēt. Ar šo uzdevumu labi tika galā galvenā ekonomiste Velta Lūce un ekonomiste Mudīte Treimane. Pēdējos gados par galveno ekonomistu strādāja Austris Langenfelds, par ekonomisti – Maija Langenfelde.



Kolhoza "Staicele" lopkopības speciālisti.

No kreisās 1. rindā: kolhoza priekšsēdētāja Velta Andersone, Dzintra Niedrite, Aija Nusberga, Marta Jēkabsons.

2. rindā: Ausma Vilcīna, Ināra Spidāne, Dzidra Prokopoviča, Sanda Bērziņa, Vizma Bērziņa, Elita Ozola.

3. rindā: Skaidrīte Kubuliņa, Laura Cine, Ilga Lauva, Maiga Dreimane, Dzintars Spidāns.

4. rindā: Aigars Apinš, Anita Elsīņa, Ievā Grumsle

Grāmatvežu un ekonomistu kolektīvs.

No kreisās 1. rindā: Austris Langenfelds.

2. rindā: Erna Leinasare, Ināra Kuzmenko, Ilga Šmite, Ilga Plūme.

3. rindā: Vija Henilāne, Ārija Silīņa, Elga Arnava, Maija Langenfelde, Intra Lūce





Kas diriģents ir orķestrim, tas priekšsēdētājs ir katrai saimniecībai. Viņa iekšējā enerģija aizrauj tos, kas grib strādāt. Viņu plāni īstenojās dzīvē atbilstoši viņu gribai. Tā manu darba gaitu sākumā par priekšsēdētāju strādāja Pēteris Cercinš, kuram jau bija liela vadītāja pieredze citās saimniecībās. Viņš gribēja daudz mainīt un uzlabot, un tā arī notika. Pirmais pareizais solis bija spēcīgas būvbrigādes izveidošana. Sākumā "Rēciemū" teļu ferma bija "nāves kamera" – nodedzināt un cauri, bet pārtapa par normālu jaunlopu nobarošanas novietni 80 bulļiem. Un tā objekts aiz objekta. Daudz laba viņš atstāja aiz sevis, tai skaitā arī jauno lielo labības kalti.

Un tad ieradās jauns, kā stalts briedis noaudzis puisis Jānis Bakmanis – jaunais kolhoza priekšsēdētājs. Šis cilvēks bija tik pilns ar plāniem, iecerēm un enerģiju, ka nevarēja pat mierīgi nosēdēt. Bakmanis uzreiz "ķērās vērsim pie ragiem", un īsā laikā tika veikti lieli darbi: uzcelta "Pužu" fermas lielā piebūve, no jauna pārbūvēta "Uzvaras" ferma, pārbūvētas "Ramukas". Bija likti stabili pamati lopu turēšanai. Rozēnos tika pārbūvēts klubs, atjaunota skola.

Mums, lopkopības darbiniekiem, vienmēr aktuāls bija jautājums: "Cik ilgā laikā no govīs izslauksim 5000 kg piena?" To visu vajadzēja ātri, bet jāsaka: "Cilvēks domā, bet Dievs dara." Jeb, kā Dieva vārds saka: "Laiks būvēt, laiks postīt. Laiks akmeņus vākt, laiks tos izsvaidīt." Visa dzīve pilnīgi mainīja virzienu un aizgāja jaunā gultnē.

Nevaru beigt savas atmiņas, nepsakot, ka dzīve un darbs tomēr nebija tikai pienākums un maizes pelnīšana. Notika daudz kas: sējumu skates, fermu skates, ganību skates utt. – un bieži iegūtas pirmās un otrās vietas. Tas viss sapurināja, ar to aizrāvās, tas bija interesanti. Tad apsējību balles, lopkopēju balles, ražas svētki, kombainu izvadīšana tīrumos, būvbrigādes svētki. Tradīciju namā pilni galdi ar Austras Apsītes gatavotiem ēdieniem. Visas sievietes – dāmas, vīrieši – kungī. Greznas kleitas, jauka mūzika, silti apsveikuma vārdi un dāvanas gan tiem, kas labi strādājuši, gan pensionāriem. Tur lielu dalību ņēma partijas pirmorganizācijas sekretāre Inese Jenkēvica, arod biedrības priekšsēdētāja Velta Lūce.

Un vēl ir prātā daži pavasari, kad ilggadējais mežsargs Ēriks Bergs rikoja meža stādīšanas talkas – pie "Vāverēm" sastādījām 2 cirsma. Tagad tās eglītes izaugušas lielas jo lielas. Tika stādīts arī aiz "Miku" fermas. Tas bija svētīgs darbs. Ēriks Bergs bija īsts mežsargs.

Pēdējos gados jau notika paaudžu maiņa. Nāca jauni zootehniķi, piemēram, Skaidrīte Kubuliņa; Dzintra Niedrīte strādāja par vecāko zootehniķi. Ciltslietu zootehniķe bija Aija Nusberga. Anita Elsiņa bija stabils, pedantisks kartotekārs. Kad es aizgāju no darba, Dzintra sāka strādāt par galveno zootehniķi. No LLA ieradās Sanda Bērziņa, Saulaines tehnikumu beidza Ieva Grumsle.

Tāda bija kolhoza ikdiens un dzīve manā laikā." No 1990. gada līdz 1992. gada martam kolektīvo saimniecību vadīja Velta Andersone.

Kolhoza "Staicele" bijušās speciālistes un saimniecības vadītājas Veltas Andersones atmiņas un pārdomas par senākajiem un tagadējiem laikiem:

"1964. gada 2. februārī Saulaines tehnikumā notika kārtējais agronomu izlaidums. Biju priecīga, ka tehnikuma laikā nebija komjauniešu un mani neaizsūtīja uz Bauskas rajona atpalikušajiem kolhoziem ar komjaunatnes ceļazīmi. Saulaines lauksaimniecības tehnikums skaitījās komjauniešu tehnikums, un, lai dabūtu diplomu, mums, 3 nekomjauniešiem – 2 meitenēm un 1 zēnam, tomēr janvārī bija attiecīgais dokuments un nozīmīte jāsaņem. No tā kursa, kurā es mācījos, 4 meitenes tika aizsūtītas ar komjauniešu ceļazīmēm.

Man ļoti tuvas ir šīs puses ainavas, jo esmu dzimusi šajā novadā, Lādē. Uz tehnikumu aizgāju ar J. Kiploka nosūtījumu. 1959. gadā viņš bija Limbažu sovhoza direktors, un es šai saimniecībā biju slaucēja (pēc pamatskolas beigšanas).

Atgriežoties no mācībām, aizbraucu uz Valmieras lauksaimniecības pārvaldi. Pēc galvenās agronomes ieteikuma tiku atvesta uz Staiceli 1964. gada 6. februārī. Tieši tajā dienā bija kolhoza pilnsapulce. Tiku stādīta priekšā kā agronome, jo iepriekšējais agronoms Gunārs Linmeijers bija aizgājis strādāt uz citu saimniecību par partijas sekretāru. Tā no 1964. gada 17. februāra oficiāli sāku strādāt par agronomi un nostrādāju līdz 1981. gadam. 1981. gadā 3 mēnešus strādāju par traktordarbu aprēķinu grāmatvedi. Pēc tam sāku strādāt dispečerpunktā. Par to jāpateicas Pēterim Cercinam, kurš 1981. gadā kļuva par kolhoza priekšsēdētāju. Darbs grāmatvedībā mani neapmierināja, paveicu visu ātri, sēdēt bezdarbībā bija grūti. Turpināt agronoma darbu nebija iespējams, jo saimniecībā bija uzradies jauns agronoms Vilnis Ķepiņš.

Man priekšā ražību grāmata. Staiceles kolhoza kopplatība 1964. gadā bija 1000 ha. Šo platību apbraukāju ar vīriešu velosipēdu. Saimniecībā bija 2 kāpurķēžu traktori – ar vienu strādāja Alfrēds Āboltiņš, kas dzīvoja Niedrāju mājās, ar otru – Jānis Leinasars no Baložu mājām. Atceros arī 2 MTZ traktoristus – Juri Sānu un Jāni Nerīpu, uz DT-25 brauca Arnolds Sāns. Sējas laikā lauku cilvēkiem un traktoristiem svētki un svētdienas vairs nepastāvēja, jo galvenais bija laikā pabeigt sēju. Lauciņi bija mazi, sēkla – laba, sēklas gatavošanā un atjaunošanā vienmēr godam strādāja kaltes, kas bija iekārtotas "Ramuku" šķūnī. Galvenais klētnieks bija Jānis Bērziņš.

Trūka minerālmēsli. Nevarēja atļauties tos nopirkt, tāpēc graudu ražas bija zemas – 850 kg/ha. 1965. gadā vidējā raža jau bija 1,4 t/h, bet 1971. gadā – 3 t/ha, ko uzskatīja par ļoti labu. Jāsaka, ka padomju laikā lielāku graudu



ražu neizdevās iegūt, jo trūka to zināšanu, kādas ir iegūtas tagad, izmantojot ārzemju pieredzi.

Vislabāk veicās ar kartupeļu audzēšanu. Kolhozā "Staicele" bija lieliski brigadierī – Ēvalds Valmiers un Jānis Treijs. Ē. Valmiers vadīja pirmo brigādi. Brigādes lauki pletās no Selgu mājām līdz Leišu mājām Puršānos. Otro brigādi vadīja Jānis Treijs. Brigādes lauki sākās pie Ķirķu mājām un turpinājās līdz Mačkalnu mājām, pa Munu ceļu līdz Berginu mājām. Cilvēki šos brigadierus cienīja, jo, labi strādājot, varēja arī labi nopelnīt. Kārtīgs darbs bija cienā.

Ē. Valmiers bija īsts kartupeļu karalis. Viņš prata šo kultūru audzēt un iegūt augstas ražas. Jau 1964. gadā 40 ha platībā ieguva 23 t/ha, 1968. gadā – 60 ha platībā 36 t/ha. 1968. gadā kolhozs "Staicele" paplašinājās, tika pievienots kolhozs "Uzvara" – Viķu teritorija. Tā atkal bija teritorija, kurā bija zemas ražas, nekopta zeme, uzplaukumu neveicināja vairākkārtēja neveiksmīga brigadieru izvēle. Beidzot par brigadierī sāka strādāt bijušais mežsargs Jānis Apsītis. Viņam bija daudz jāmācās, bet, gadiem ritot, viņš kļuva par labu brigādes saimnieku.

Ļoti daudz lauku attīstībā veica meliorācija, kaļķošana un cilvēku apzinīgais darbs. Toreiz daudz strādājām ar zirgiem. Man prātā palicis daudzu kārtīgu lauku cilvēku darba tikums. Pirmajā brigādē minerālmēslus tik vienmērīgi mācēja ar rokām nosēt Jānis Radziņš no Liču mājām, Rūdolfs Kalniņš no Kannu mājām, Hermanis Skujiņš no Ķekariem, Janis Rumba no Teterīšiem un daudzi citi. Ar kartupeļu platībām lieliski tika galā Alfrēds Sāns un Planču mājām, Laimonis Juraks no Meirānu mājām, Ilga un Aivars Prokopoviči no Dauguļu mājām. Padomju laikā lauksaimniecībā bija daudz rādītāju, kas bija neapspriežami, un speciālistiem ar tiem bija jāērķinās. Agronomiem tā bija sējplatība. No visām platībām 45% jābūt graudaugiem, 30% ziemājiem, 35% zālājiem, 200 ha kartupeļiem un pārējais pēc vajadzības. Mazajos, slapajos laukos iesēt laikā, lai iegūtu labu ražu, bija neiespējami, tāpēc bieži bija jāsej "uz papīra". Rudenī varēja "laukus norakstīt", jo to atļāva darīt, ja sējums nepadevās.

Meži un krūmāji aizņēma lielāko daļu no Staiceles kolhoza. Ilgus gadus kolhoza mežsaimniecību vadīja Ēriks Bergs. Katru gadu sagatavoja ap 1500 m³ baļķu zāgmateriāliem, ap 10 ha no jauna iestādīja egļu vai priežu mežu. Bet šim darbam bija maza vērtība, jo zāgētavas jauda bija zema. Galdniecībā strādāja labi sava aroda pratēji, piemēram, Ziedonis Pelēkais, Artūrs Jurka, gaterists Reinholds Lismanis. Īpaši gribas atzīmēt Z. Pelēko, kurš ieguldīja lielu darbu gaisa tilta pie parka izbūvē. Vīri no galdniecības strādāja pie Tradīciju nama izveides, kas ilgus gadus savās mājīgajās telpās uzņēma atpūtas vakaru dalībniekus. Vasarās telpās parasti uzturējās

talcinieki. Rozēnu kluba un Rozēnu skolas izveide pēc arhitekta staicelieša Imanta Timermaņa ieceres bija kultūras sākums Rozēnu pusē. Lielu darbu Rozēnu iecirknī veica brigadieris Modris Lagzdiņš. Viņš atjaunoja visus vecos šķūņus, ierīkoja ventilatorus siena žāvēšanai. Kaut gan tika patērēts daudz roku darba, lai šajos šķūņos sienu vai salmus kārtīgi nokrautu, toties tie bija zem jumta. Tagad žēl skatīties, kā šķūņi iet bojā. Īpašnieki dabūjuši atpakaļ gan zemi, gan šķūņus, bet aizmirsuši tos kopt. Tur, kur kādreiz viņojās skaisti sējumi, zālāji vai ganības, tikai retais zemes īpašnieks prot kārtīgi kopt laukus un izaudzēt labu ražu.

Staiceles apkārtnes meži ir bagāti ar ogām un sēnēm. Pēdējos gados tie dāsni devuši savus augļus ļaudīm. Pagastā katru gadu uzpircejiem pārdod līdz 40 t meža ogu, sākot ar lācenēm, mellenēm, brūklenēm un beidzot ar dzērvenēm.

Ar prieku un pateicību atceros apzinīgos darbarūkus, kuri godprātīgi veica grūto darbu fermās. Millija Alksne – teļu kopēja "Dripatās", Zenta un Iveta Boles – "Biseniekos" slauca vairāk nekā 30 govīs, katru ritu un vakaru ar zirdziņu brauca uz pāris kilometru attālo fermu. Vislabākie izslaukumi pēdējos gados bija "Vilklauzņu" fermā. Atceros Vitolu ģimeni – Veltu un Andri, kuri pēc tam strādāja par cūkkopjiem "Rēciemoss". "Jaunpuršēnos" teļkopēja bija Daila Korpa. "Puršēnos" čakli strādāja Dzidra Biseniece un Vallija Holma, "Rungās" – teļkopēja Aleksandra Krieva. Starp citu, mans pirmais izbūkums pa saimniecību bija ar zirgu. Kopā ar zootehniķi Māru Jēkabsoni iebraucām Rungu mājās, tur saimniece mūs pacienāja ar pankūkām, tad braucām tālāk. Laba lopkopēja bija Nellija Krumholce "Briedišoss", Zigrīda Lielnora "Pavāross", Ruta un Aivars Sāri "Mačkalnos", Inese Puķīte, Velta Jēkabosne "Glāžoss", Alise Krumholce "Lapiņās". "Krieviņoss" laba teļkopēja bija Māra Rozīte, "Kaboss" – Viesturs Lazdovskis, "Liciemos" – Dzidra Kaula, "Uzvaras" fermā – Valdis Nimma un Aija Lismane, "Kaktiņoss" – Anna Pētersone un Valdis Šilde, govju fermā "Jaunzemes" – Sarmīte Miķelsone, Tatjana Putra. Bija arī labi cūkkopēji. Ārkārtīgi patīkama bija "Baltajā rijā" strādājošā Jurku ģimene – Kārlis un Elza no Vecjurkām. "Liepiņās" ilgus gadus strādāja Ilga Podskočija, kura ar savu zirdziņu ik dienu mēroja ceļu uz pāris kilometru attālo fermu. Ap 70. gadiem pie Liepiņu mājām Viķos būvbrigādes vīri laboja siena šķūņi, reizēm iemetot kādu grādīgo. Kurš no viņiem izdomāja, ka jāiet uz upi braukt ar laivu, to nezinām, bet šis brauciens visiem trim beidzās traģiski. Par to stāsta pieminekļi kapsētā – Verneram Īzakam, Gunāram Kaupelim, Robertam Medniekam. Savu dzīvību upei atdevuši pārgalvīgie jaunie puisi Andrejs Grāvītis, Guntis Pētersons.



Kaut arī esmu mainījusi darbus, bet tie visi bija saistīti ar darbu organizēšanu, plānošanu un sekošanu plāna izpildei. Pēdējos gados arvien biežāk lauku cilvēkiem parādījās dažas nevēlamas kaites, piemēram, dzeršana darba laikā. Lopkopēju pulks papildinājās ar ārkārtīgi bezatbildīgiem ļautiņiem. Naudas pietika arī neapzinīgiem darba darītājiem, un speciālisti bija tie, kuriem pašiem nācās iet kopēju vietā govis slaukt un veikt citus darbus, lai varētu visu savlaicīgi padarīt. Bezatbildība strauji auga. Ilgi tā tas turpināties nevarēja. 90. gadi sākās ar privatizāciju. Sapratu, ka tas būs ļoti smags posms, jo visiem pa prātam grūti izdarīt.

Staiceles pagasta teritorijas zemi ātri sadalīja mantinieki, cerot uz lielu saimniekošanu. Tie, kam mantojuma nebija, vēl gaidīja uz brīnumiem, bet brīnumi nenotika. Pēdējais saimniecības vadītājs A. Langenfelds kopā ar vēl dažiem "paķēra" Alojās pienotavu, cerot gūt lielu peļņu, bet nemākulība, vieglprātīga uzticēšanās sadarbības partneriem radīja lielus zaudējumus visiem Alojās zonas piena piegādātājiem. Vēl tagad ar rūgtumu to atceras pagasta iedzīvotāji, jo kopumā tika pazaudēts ap 10 000 latu.

Privatizāciju rajonā sākām pirmie. Ļaudis neizprata, neizmantoja to savā labā. Nenovērtēja inflāciju un pēkšņi palika vieni ar savām rūpēm, nabadzību un šauro redzes apvārsni, kas bieži nesniedzās tālāk par pagasta robežām. Nebija vairs partijas komitejas, kur pasūdzēties par savām

nebūšanās, pārinodarījumiem. Nekursēja autobusi, sākās jauna ēra.

Mani uzaicināja strādāt par pagasta zemnieku konsultanti. Vērsos pie priekšsēdētāja A. Langenfelda ar priekšlikumu, ka būtu labi, ja daļa tehnikas pārietu pagasta rīcībā, ka būtu vēlams izveidot piensaimnieku biedrību. Šie priekšlikumi netika ņemti vērā. Visa tehnika nonāca izsolē. Šo gadu pieredze rāda, ka maz ir to, kas spējīgi saimniekot intensīvi. Lielākā daļa ir naturālo saimniecību, kaut daudziem bija iespēja augt un pilnveidoties. Padomju laiku bezatbildība ir cēlonis tam, ka jaunā paaudze maz iesaistās šolaiku aktivitātēs. Vecākā paaudze ir bezspējīga kaut ko jaunu veidot. Citās valstīs jaunie droši stāv uz vecākās paaudzes pleciem, bet mūsu paaudzei tas nebija lemts. Paies vēl daudz gadu, kamēr laukos būs atkal kārtīgi saimnieki. Braucot pa Latvijas ceļiem, bieži kavējos atmiņās. Savos 30 nostrādātos gados esmu redzējusi daudz labāk sakoptus laukus. Neapkoptie lauki, kuros aug krūmi, drīz pārtaps par mežu. Mani šī postaža dur kā ar adatām. Zeme, zeme, kas gan tai ir jāpacieš, cik ilgi vēl?"

1992. gada martā notika kolhoza reorganizācijas sapulce. Nodibināja sabiedrību ar ierobežotu atbildību (SIA) "Staicele-2". Par šīs SIA vadītāju ievēlēja Austri Langenfeldu, bet 1993. gada 12. maijā sapulcē tika pieņemts lēmums par SIA "Staicele-2" likvidāciju. Tiesa gan, SIA "Staicele-2" likvidācijas komisija darbojas vēl līdz šai dienai.

Sporta sacensības starp nozarēm 80. gadu vasarās notika regulāri



LABRIT, STAICELEI



STAICELES BAZNĪCAS VĒSTURE

1928. gadā staicelieši sāka domāt par savas baznīcas celšanu. Staiceles draudze skaitījās pie Alojā evaņģēliski luteriskās draudzes, tādēļ Staiceles papīrfabrikas virsmeistars Krūmiņš, Staiceles ārste Erna Daugule, zobārste Zelma Ozola, Alojā evaņģēliski luteriskās draudzes padome un draudzes mācītājs Edgars Vitoliņš kopā ar dāmu komiteju pieņēma lēmumu par baznīcas celšanu Staicelē Salacas krastā pie papīrfabrikas. Valdes locekļu vidū radās domstarpības par baznīcas stāvokli attiecībā pret debespusēm. Parasti baznīcas ceļ ar altāri uz dienvidiem, bet ārste E. Daugule panāca, ka baznīca tiek celta ar altāri uz ziemeļiem. Viņas motivācija bija tāda, ka, braucot no Alojā, tātad no pretējā upes krasta, baznīcas baltais tornis būs redzams jau iztālēm. Baznīcas plānu izgatavoja E. Daugules radnieks arhitekts. Pamatakmens iemūrēts 1928. gadā, un to licis dārznieks T. Rudzītis, pirmais baznīcas priekšnieks. Reizē ar pamatakmeni pie ģērbkambara durvīm zem pamatiem ielikti dokumenti un nauda, klāt esot Grūbes kungam, Grūbes kundzei, Gaigala kungam, Daugules un Ozolas jaunkundzēm. Baznīcas sienas celtas no betona. Mūrešanas darbus vadījis mūrniekmeistars Martinsons. Kas veicis galdnieka darbus, nav vairs zināms. Kancele izbūvēta otrajā stāvā, virs altāra. Darbi pabeigti 1930. gadā, un šī paša gada septembrī baznīcu iesvētījis Alojā draudzes mācītājs Vitoliņš. Iesvētīšanas dienā lijis lietus, bet tomēr sanācis tik daudz ļaužu, ka baznīcā visiem nebijis vietas. Durvis vaļā vēris no Rīgas atbraukušais arhibīskaps Grinbergs, asistējot prāvestam Meijeram no Burtniekiem, mācītājam Skrodelim no Mazsalacas un vietējam Alojā draudzes mācītājam Vitoliņam. Jaunās Staiceles baznīcas priekšnieks no 1930. līdz 1933. gadam bijis pērminderis dārznieks Tenis Rudzītis, draudzē kalpojis arī Alojā evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs Vitoliņš. 1934. gadā Alojā un Staicelē sācis kalpot ordinētais jaunais mācītājs Aleksandrs Veinbergs. Pēc mācītāja Veinberga ierosinājuma likvidēta virs altāra esošā kancele – tā izbūvēta baznīcas zāles kreisajā pusē. Šajā laikā Liepājā atliets jauns zvans Staiceles baznīcai, kas uzstādīts un iesvētīts. Iepriekšējais zvans bijis niecīgs, un tas atdots Alojā kaplicai, kur tas zvana vēl šodien. Mācītājs Veinbergs nokalpojis Alojā un Staiceles draudzē līdz 1944. gadam un emigrējis uz Ameriku. 1944. gada Ziemassvētkos pirmo reizi Staiceles baznīcā sprediķojis

mācītājs Jānis Ozols. Šajā gadā mācītājs Jānis Ozols sācis kalpot arī Alojā draudzē un nokalpojis abās draudzēs līdz 1964. gadam. 1946. gadā staicelieši atdalījās no Alojā draudzes un nodibināja paši savu draudzi ar nosaukumu Rozēnu evaņģēliski luteriskā draudze pie Staiceles. Par padomes priekšsēdētāju ievēlēts Jānis Vitols, sekretārs – Ābelītis, revīzijas komisijas priekšsēdētāja – Z. Ozola, kasieris – Kārlis Jansons. Ērģelnieka pienākumus veica Alojā dzīvojošais Krastiņš, kurš bija arī Alojā draudzes ērģelnieks. Ērģelnieks Krastiņš darbojās Staiceles baznīcā no 1930. līdz 1969. gadam. 1951. gada augustā Staiceles baznīca tika izdemolēta. Dievkalpojumus noturēja Staiceles kapos. 1951. gada oktobrī draudzes mācītājs J. Ozols un Lielsalacas prāvests Migla no jauna iesvētīja sakārtoto baznīcu. 1960. gadā, piedaloties arhibīskapam Turam un prāvestam Miglam, arī draudzes mācītājam J. Ozolam, atzīmēja Staiceles baznīcas 30 gadu pastāvēšanu. 1963. gadā uz Staiceles baznīcu pārveda likvidētā Rozēnu lūgšanas nama ērģeles.

Materiālus apkopojusi Daiga Lilēnblate



1930. gadā uzceltā Staiceles baznīca šodien



Es ļoti cieņu vēsturi. Brīnos, ka par Staiceles baznīcu nav nekādu ziņu. Tā kā man pašam ļoti interesē Staiceles baznīcas vēsture un domāju, ka tā var interesēt arī nākamās paaudzes, tad, balstoties uz savāktajiem materiāliem un paša zināšanām, to nu cenšos uzrakstīt. Savos spriedumos un domās nepretendēju uz to, ka es varētu būt tajsnāks vai strādīgāks par citiem. Es domāju: Dieva priekšā visi ir vienādi. Vienkārši es jūtu, ka kaut kas mani skubina rakstīt, lai nākamībai neietu zudumā tas, ko es zinu.

K. Kere 1989. gadā

1991. gada 14. jūnijā dievkalpojums Staiceles baznīcā. Mācītājs G. Ozols.



Matulis. Ērģelniece bija Vallija Ciese. 1979. gadā mācītājs J. Džindža aizgāja Dieva mierā. Viņš apglabāts Limbažu kapos. No 1979. gada līdz 1986. gadam Staiceles baznīcā kalpoja mācītājs Edgars Balodis. 1980. gadā atzīmēja Staiceles baznīcas 50 gadu pastāvēšanu. 1981. gada 25. jūlijā Dieva mierā aizgāja baznīcas revīzijas komisijas priekšsēdētājs Rūdolfs Čeciņš, bet 1983. gada 12. oktobrī – baznīcas priekšnieks Kārlis Baumanis. Pēc K. Baumaņa nāves kopš 1984. gada Staiceles baznīcas padomes priekšnieka pienākumus uzņēmas Jānis Vitols. No 1969. gada līdz 1987. gadam Staiceles baznīcas ērģelniece bija Vallija Ciese. Sākot ar 1987. gada 29. martu, Staiceles baznīcā kalpoja mācītājs Pauls Birzulis un ērģelniece bija viņa sieva Valda Birzule. No 1988. gada Staiceles baznīcā ērģeles spēlēja Alojā draudzes ērģelnieks Māris Grinbergs vai arī viņa māsa Daina Grinberga. 1988. gadā mācītāja P. Birzuļa slimības dēļ martā, aprīlī un

Pārvešanu ar zirga pajūgu veica Staiceles baznīcas kasieris Jansons. Staiceles baznīcu no mācītāja J. Ozola pārņēma mācītājs R. Jirgensons. Kopš 1965. gada viņš bija Alojā un Rozēnu evaņģēliski luteriskās draudzes kopīgais mācītājs. 1965. gadā par Rozēnu evaņģēliski luteriskās draudzes padomes priekšsēdētāju ievēlēja ilggadējo draudzes locekli Kārli Baumanī. Par revīzijas komisijas priekšsēdētāju Rūdolfu Čeciņu, par kasieri – Helēnu Ozoliņu. Mācītāja Jirgensona laikā Kārlis Kere uzgleznoja un dāvināja Staiceles baznīcai jaunu altāra gleznu. To iesvētīja mācītājs Jirgensons. 1971. gadā mācītājs Jirgensons aizgāja Dieva mierā. Viņš apglabāts Alojā kapos, netālu no Ausekļa pieminekļa. Kopš 1971. gada 1. februāra Staiceles draudzē, tāpat arī Alojā sāka kalpot mācītājs Jānis Džindža. Šajā laikā darbojās apvienotais sieviešu koris, kuru vadīja Irēna Grinberga no Valmieras. 1973. gadā saremontētas no Rozēniem atvestās ērģeles. Remontu veica Melnalksnis no Straupes. Tajā pašā gadā atjaunotās ērģeles iesvētīja Rīgas arhibīskaps

maijā Staiceles baznīcā dievkalpojumus noturēja mācītājs Kārlis Bušs, jūnijā – mācītāja Dumbure. Kopš 1989. gada jūnija baznīcā sāka darboties arī svētdienas skola, ko organizēja skolotāja Antra Lūre. Svētdienas skolu vadīja mācītāja Sarmīte Fišere un Aigars Parmis. No 1989. gada Ziemassvētkiem svētdienas skola pārstāja darboties. Tā kā mācītājs Pauls Birzulis bieži slimoja un beigās atteicās no kalpošanas Staicelē, no 1990. gada 18. marta Staiceles baznīcā sāka kalpot teoloģijas students Vjačeslavs Marakuļins. Lieldienas dievkalpojumu 15. aprīlī noturēja Ingus Indāns. 1990. gada 25. decembrī V. Marakuļins noturēja pēdējo Ziemassvētku dievkalpojumu, jo bija ieradies Kide un stādījās priekšā kā jaunorikotais Staiceles mācītājs, kaut arī ne V. Marakuļinam, ne draudzes padomei nekas nebija paziņots. Draudze bija ļoti sašutusi un vāca parakstus pret Kidi. Tika savākti 160 paraksti, un līdz ar to arī Konsistorija Kidi atcēla. Draudze gribēja, lai atgriežas V. Marakuļins, bet, tā kā viņš bija izstājies no teoloģijas semināra, ko paziņoja arhibīskaps Gailītis, tad uz Staiceles baznīcu norikoja teoloģijas semināra studentu Gunāru Ozolu. 1991. gada 10. februārī G. Ozols Staiceles baznīcā noturēja pirmo dievkalpojumu un sāka arī svētdienas skolas nodarbības. 1991. gada 1. septembrī draudzes padomes priekšsēdētājs K. Kere kopā ar mācītāju Ozolu iesvētīja jauniektoto Rozēnu skolu un tās karogu. Baznīcas sekretāre bija Aina Veise. No 1992. gada svētdienas skolā pasniedza Silvija Radziņa. 1993. gada 2. maijā tika nodibināta dāmu komiteja, kura darbojas vēl šodien. 1993. gada 31. jūlijā dievkalpojuma laikā tiek iesvētīts Staiceles pilsētas karogs. No 1995. gada rudens svētdienas skolā pasniedzēja ir Staiceles skolas skolotāja Baiba Eglite. Liels palīgs K. Kerem bija sieva Helēna, kura veica remonta darbus, kopa un pušķoja baznīcu. Tos darbus, ko viņa strādājusi baznīcas labā, grūti pat uzskaitīt. Viņa piedalījās arī visās kapu un baznīcu talkās. 1989. gada 6. februārī Helēnu Kerī ievēlēja par Rozēnu-Staiceles evaņģēliski luteriskās draudzes padomes sekretāri, tādējādi viņa skaitījās padomes priekšsēdētāja vietiece. H. Kere Rozēnu-Staiceles evaņģēliski luteriskās draudzes padomē darbojās līdz 1996. gada 28. novembrim, kad aizgāja mūžībā. Helēna Kere ir diriģenta Jāņa Zirņa māte. 1997. gada janvāra vidū draudzē notiek vēlēšanas. Par valdes priekšsēdētāju ievēl Edvinu Rumbu, mantzini – priekšsēdētāja vietnieku Ainu Veisi, kasieri – Rudīti Virsi, rakstvedī – Dailu Graviņu, valdes locekli – mācītāju Gunāru Ozolu, diakonijas vadītāju – Jāni Šmitu. Revīzijas komisijā par priekšsēdētāju ievēl Ernū Reidi, sekretāri – Vinetu Danci, komisijas locekli – Dzidru Lūsi. Padomes kandidāti – Aina Blicava, Vizma Tenisone, Dzidra Graviņa.



PAGASTU UN PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBA

Jau pirms vācu iebrukuma Latvijā (13. gadsimtā) iedzīvotāji bija apmetušies uz dzīvi novados, teritorijās ap pilīm. Tā labāk varēja savu zemi pārvaldīt.

Izsenis šos veidojumus sauc par pagastiem. Pirmo reizi šis vārds rakstos lietots 1424. gadā pagasta tiesas sakarā. Kāds Kurzemes bīskaps, rakstot Rīgas rātei, piemin pagasta laudis un vārdu – pagest. Šis vārds minēts arī citos vācu kungu darījumos rakstos. 1540. gadā J. Aderkass pārdod pusi no Seppkule (Pāles) muižas un četrus pagastus. Šajā un nākamajā gadsimtā vārds “pagasts” rakstos par mūsu novadu ir minēts vairākkārt.

15.–16. gadsimtā pagasts apvieno vairākus ciemus, tajā ir sava pašpārvalde, kura pilda noteiktas likumdošanas un tiesas spriešanas funkcijas. Pagasta priekšgalā bija vecākais, tā palīgi, nodokļu ievācēji (desmitnieki) un šķilteris (jātnieks), kas pārzināja kļūšas. Amatpersonas bija vēlētas. Dzimtības laika pagasti zaudēja jebkādas pašvaldības tiesības un kļuva par muižai pakļautu teritoriju, kurā dzīvoja muižas dzimtcilvēki. Dzimtības laiku pagasti parasti bija nelieli, precīzas uzskaites par to laiku pagasttīsu nav.

Pēc dzimtības atcelšanas Vidzemē 1819. gadā tika atjaunoti pagasti. Sākotnēji to robežas sakrita ar muižu robežām, tāpēc arī to lielums varēja būt ļoti atšķirīgs. 19. gs. beigās sākās mazo pagastu apvienošanas process, kā rezultātā to skaits samazinājās 3–4 reizes.

Latvijas Tautas padomes 1918. gada 4. decembra likums atsvabināja pagastus no muižas aizbildniecības, pārvēršot tos par visu iedzīvotāju pašvaldības teritoriālām vienībām.

1918. gada beigās un 1919. gada sākumā padomju karogi no jauna uzvijās Latvijā. Latvijas Padomju pagaidu valdība ar manifestu pasludināja Latviju par Padomju Sociālistisko Republiku.

Staicelē no jauna tautas sapulce izvēlēja strādnieku un bezzemnieku padomi, kura no sava vidus izvirzīja izpildu komiteju – priekšsēdētājs Eduards Hincenbergs,

sekretārs Fricis Risbergs, kasieris Jēkabs Mednieks, milicis Alfrēds Kalniņš.

1922. gada 21. jūlija likuma 1. pants noteica: “Pagastu pašvaldība aptver noteiktu lauku apgabalu ārpus pilsētām un visus iedzīvotājus, kam šai lauku apgabalā dzīvesvieta. Jaunu pagastu dibināšana, pastāvošo apvienošana vai sadalīšana iespējama pēc vietējo iedzīvotāju vai ieinteresēto pagastu ierosinājuma ar iekšlietu ministra rīkojumu.”

Latvijā 1937. gadā bija 519 pagastu. Visvairāk Rīgas (57), Valmieras (50), Madonas un Jelgavas (pa 41) apriņķi. Tagadējā Limbažu rajona teritorijā bija 28 pagasti. 1922. gada pašvaldību likumi noteica pašvaldības struktūru. Pagasta sapulce ievēlēja padomi. Atkarībā no pagasta lieluma pagasta padomē bija 12–21 loceklis, un to ievēlēja uz 4 gadiem, līdz 1931. gadam – uz 3 gadiem. Padome kā augstākais pašpārvaldes orgāns ievēlēja pagasta valdi, kurā ietilpa pagasta vecākais un 2–6 valdes locekļi. No 1920. līdz 1934. gadam viņu sauca par valdes priekšsēdētāju, bet no 1934. gada – par pagasta vecāko.

Pagasta revīzijas komisija darbojās kā patstāvīgs, arī no padomes neatkarīgs orgāns. To ievēlēja pagasta iedzīvotāju sapulce. Ievērojama loma pagasta pašvaldībā bija pagasta tiesai. Tās priekšsēdētāju, tiesnešus un tiesnešu kandidātus uz 3 gadiem ievēlēja pagasta padome. Platības ziņā tālāka pagasti ļoti atšķirās. Mazākajam – Dunties pagastam piederēja 3300 ha. Rozēnu pagasts bija viens no lielākajiem – 23 500 ha. Rozēnu pagasts bija septiņas reizes lielāks nekā Dunties pagasts, Taču 1 ha “vērtība” tajā – divreiz mazāka. Tā Duntē 1 ha “vērtība” bija 148 lati, bet Rozēnos – 78,80 lati. Rozēnu pagastā zemes auglība bija zemāka, jo bija daudz purvu, smilšainu augšņu. Rozēnu pagastā bija apvienotas vairākas bijušās muižas un apdzīvotās vietas. J. Endzelina vārdnīcas “Latvijas vietu vārdi” 1. daļā “Vidzemes vārdi” varam iepazīties ar Rozēnu pagasta vietu vārdiem. Galveno muižu vārdi ir likti pagasta māju vārdu beigās.

Materiālus apkopojušas Ilga Šmite, Renāte Ieviņa, Daiga Lilēnblate

Lībsbergu veikals agrāk



ruožu² pag. E.

ruoženieši: aūknite, gaņģis, janītis, jārkalns, krastiņš, krievuīšs, kūmīšs, kūla, ķirķis, ķēsis, lēzdiņš, lilla, liēpiņš, mačkalns, mūrčiemis, megrā, mēlderītis, mīka, mūna, muōnenieki, nuōriņš, plaūcis, purmalis, pūce, rūpe, rīgalis, „staicele“, strūga, taūcis, tīltiņš, „uozuoliņš“, vīlklāūznis, vīksne, rūdzeni.

līmšenieši: eglīte, ezis, kabis, kalniņš, „kaucītis“, liēpiņš, nuōriņš, rāmnieks, „rībiņš“ (nav vairs), upīte, uōga; līmšeni.

dripatieši: dzērūte, kapuhs, nuōriņš, pretlenīte, puōdnieks, skute, uōdiņš; dripati.

vīkieši: „apsīte“, aūniņš, āpskalns, ārgalis, bērzājs, dremānis, dzērūve, dzelzēmūrs, ežteice, ēverts, glāzis, graūdiņš, gēderts, „gēdert-egītis“, iūdiņš (jeb „kabulītis“), jaunzemis („āzis“), kaktiņš, kriķis, kuņģens, ķesme, līciems („līcis“), lukūtiņš, „mēlbārdis“, meūcis, „mende“, „musietis“, nuōriņš, painīte, pūrsala, pūža, ramuka, rēciems, rubenis, rūnga, siliņš, streūcis, stūris, tāllidums, ūciems, uōzuoliņš, vāvere, vēveris, zariņš, ziēdiņš, vīķu muiža.

puršenieši: darvenieks, jaunzemis, jogļa, kaūma, kraūklis, „kuodziņš“, kūliņš, ķen'cis, leitīšs, liēpiņš, maūkava, majaka, nāruūga, ulīta, upmalis, vēzis, zuōnaps; puršeni.

Bijušais Lībsbergu veikals šodien – tagad veikals “Pīlādzis”

VALMIERAS APRINKA VALDES NEKUSTĀMŌ

CVVA 2051. f., Nr. 1.

Īpašuma nosaukums

1. Aizpuri
2. Aizupes
3. Ābelītes
4. Akmeņteiči
5. Alksniši
6. Apsītes
7. Āpškalni
8. Āriņi
9. Ārgaļi
10. Ārzemnieki
11. Augļi
12. Aukniši
13. Auniņi
14. Ataugas
15. Avotiņi
16. Baloži
17. Baznīckalni
18. Bebrīņi
19. Bērziņi
20. Bērziņi
21. Bērziņi - Jaun
22. Bērzkalni
23. Birzgaļi
24. Birzmalas
25. Bisnieki
26. Bītenieki
27. Braslas - Lejas
28. Braslas - Kaln
29. Briedīši
30. Brīvzemnieki
31. Būvmeistari
32. Caunītes
33. Celīņi
34. Celmiņi
35. Celmiņi - Vīķi
36. Ceplinieki
37. Cerīņi
38. Ciedrkalni
39. Ciņi
40. Cīruļi
41. Dārziņi
42. Danciši
43. Dambiši
44. Darvenieki
45. Dauguli
46. Dišleri
47. Diķeri

Īpašnieks

Ernests Tīpsis
Arnolds Āboltiņš
Jānis Frošs
Roberts Veide
Pēteris Anšmits
Jānis Vanags
G. Medinieka
mantinieki
Jānis Pozītis
Jānis Plūmanis
Ernests Smilts
Ādams Līsmānis
Kārlis Zariņš
Ādams Ešmits
Krišjānis Kalpiņš
Mīkēlis Veisis
Mārtiņš Vilders
Augusts Strokšs
Jānis Kalniņš
Viļuma Gaiļa
mantinieki
Jēkabs Auniņš
Jānis Bērziņš
Jēkabs Krūklis
Pēteris Līsmāns
Berta Andersons
Augusts Upmalis
Eduards Eglītis
Elmārs Saukums
Jēkabs Bitmanis
Eduards
Krumholcs
Antons Kalnbērzs
Jānis Radziņš
Pēteris Kļaviņš
Jānis Meiers
Jānis Andersons
Aleksandrs Celms
Aleksandrs Kipars
Friča Alksņa
mantinieki
Ernests Zēgelis
Jēkabs Zvirgzdiņš
Zelma Kažoks
Pētera Pukiša
mantinieki
Krišjāna Zaķa
mantinieki
Ansis Parts
Jānis Strokšs
Jānis Daugulis
Eduards Celms
Emīls Škute

48. Dzintari

Kārlis Broms
49. Dzirnupes
Jānis Virsis
50. Dzirnzemnieki
Arvīds Āboltiņš
51. Dzirnnavas - Lejas
Krišjānis Upmalis
52. Dzirnnavas - Kalna
Vilis Spandegs
53. Dzelzāmuri
Augusts Spirga
54. Dzērvēs
Jēkabs Virsis
55. Dzērvītes
Mežu resors
56. Dravnieki
Rozēnu bīskopības
biedrība "Liepa"
Rūdolf
Mincenhofs
57. Dripatas
Oskars Dzelzīte
58. Dūciši
Kārlis Jansons
59. Dūksnāji
Vilis Bufejs
60. Dūnugravas
Vilis Tiklenieks
61. Duņēni
Rūdolf Strencis
62. Dumbrāji
Saukuma
63. Egles
mantinieki
64. Eglītes - Lejas
Jēkabs un Jānis
Straume.



ROZĒNU PAGASTA ĪPAŠUMU SARAKSTS 1931

65. Eglītes - Vīķi

Fricis Kruja
66. Ēverti - Jaun
Tenis Strazdiņš
67. Ēverti - Vec
Kārlis Kalniņš
68. Ezerkalni
Pēteris Andersons
69. Ezeriņi
Emma Liepiņš
70. Eži
Jēkabs Kažoks
71. Ežtērces
Augusts Rozītis
72. Gaņģi
Jānis, Eduards,
Ernests,
Voldemārs un Lila
Bitmaņa
mantinieki
Eduards Bitmanis
73. Gaņģi - Jaun
Anna Kruja
74. Ģederti
Jānis Ilusa
75. Ģinēni
Jāņa Sāna
76. Glāži - Vec
mantinieki
77. Glāži
Krišjānis Sāns
78. Glāži - Kaln
Eduards Sāns

79. Glāži - Jaun

Jānis Kažoks
80. Glūdas
Kazimirs
Mickēvičs
Adams Vilders
81. Gobīnas
Jānis Ozoliņš
82. Graudiņi
Mārtiņš Rozentāls
83. Graviņas
Eduards Endziņš
84. Grāviši
Jēkabs un Jānis
Reinfeldi
85. Griķi
Fricis Krumholcs
86. Gulbji
Klāra Freimanis
87. Gundegas
Pēteris Tenisons
88. Ieviņas
Jēkabs Saukums
89. Ievliči
Juris Liepiņš
90. Indriņi
Jānis Irbens
91. Irbītes
Eduards
92. Jānjuri
Timermanis
93. Jāņkalni
Kristīne Rizberga
94. Janiši
Ādama Sāna
mantinieki

GADĀ

20. gs. sākumā celtā Rozēnu
pagasta valdes pirmā ēka





95. Jaunīši Eduards Kažoks
96. Jaunzemes – Puršānu Jēkaba
Buliņa mantinieki
97. Jaunzemes – Viķu Kārļa Liepiņa
mantinieki
98. Jogliņas Jānis Bērziņš
99. Jurkiņi Ernests Tipsis
100. Jaunkalni Augusts Leinasars
101. Jurkas – Jaun Jānis Jurka
102. Jurkas – Vec Krišjānis Jurka
103. Kabi Jāņa Trauliņa
mantinieki
104. Kalēji Krišjānis Kalīniņš
105. Kalēji – Viķu Augusts Krastiņš
106. Kaktiņi Jānis Lismanis
107. Kaktiņi – Jaun Jēkabs Lismanis
108. Kalniņi – Limšēn Austrā, Matilde,
Rozālija, Emma,
Anna, Kristīne,
Marta, Berta
Neimaņi
109. Kalniņi Jēkabs Arnavs
110. Kalniņi – Strenču Andrejs Kalniņš
111. Kammas – Jaun Pēteris Kalniņš
112. Kaņepes Jānis Virsis
113. Kapukas Voldemārs Alksnis
114. Kapukas – Vec Jānis Bērziņš
115. Kapaniņi Eduards Zariņš
116. Kārklīni Kārlis Saukums
117. Kārliši Kārlis Leinasars
118. Kaucīši Jānis Celms
119. Kažoki Krišjānis Kažoks
120. Kapzemes Bernhards
Kažoks
121. Ķelderi Jānis Ludriķis
122. Keņči Pētera Ārgaļa
mantinieki
123. Ķesmes Jānis Bērzs
124. Ķilas Jura Šmita
mantinieki
125. Ķirķi Pēteris
Hincenbergs
126. Ķīši Jānis Liepiņš
127. Ķlavīnas Jānis Ozoliņš
128. Klētnieki Kārlis Bošvihters
129. Kociņi Andrejs Pūce
130. Ķivītes Ernests Bitmanis
131. Krastiņi Fricis Smilts
132. Kraujas Hugo Risbergs
133. Krastkalni Jānis Magonītis
134. Kraukļi Jānis Ūdris
135. Krieviņi Jānis Šmits
136. Krogzemnieki Ādams Rumba
137. Kronīši Pāvils Irmejs
138. Krūmiņi Jānis Kažoks
139. Kūrmis – Jaun Tenis Nuķis
140. Kūrmis – Vec Indriķis Saukums
141. Kūtzemnieki Anna Sprincis
142. Krāces Alfrēds Virsis
143. Kūliņi Jānis Vilnis
144. Lāņi Jānis Lismanis
145. Laivenieki Jānis Zvejnieks
146. Lapiņas Jēkabs Pallo
147. Lapmeži Jānis Feodorovs
148. Laužņi Fricis Rozītis
149. Leiši Rūdolfs, Emma
Bergs
150. Lejiņas Jānis Kruja
151. Lezdiņi Jānis Vitols
152. Lezdkalni–Rozēnu Eduards Irbens
153. Lezdkalni–Puršānu Jānis Līte,
154. Liepiņi–Rozēnu Juris Liepiņš
155. Liepiņi–Limšēnu Jēkaba Bergina
mantinieki
156. Liepiņi – Jaun Pēteris Liepiņš
157. Liepkalni Ernests Liepiņš
158. Līciemi – Jaun Indriķa Līsmāņa
mantinieki
159. Līciemi – Vec Fricis Ešmits
160. Liči Jānis Jansons
161. Ličupes Andrejs Kalnmačs
162. Līdumnieki Kārlis Blanka
163. Lilles Ieva, Emma, Elza,
Alīde, Emīlija un
Anna Risbergi
164. Lintiņi Ādams Krumholcs
165. Lukstiņi Mariete Kaktiņš
166. Limšēnu muiža Nr. 15 F Satiksmes
ministrija
167. Limšēnu muiža Nr. 18 F Mežu
departaments
168. Limšēnu muiža Nr. 19 F Mežu
departaments
169. Limšēnu muiža Nr. 30 F Jēkabs Leinasars
170. Mačkalni Ida, Anna un Ida
Lejiņi
171. Mankavas Ilze, Ansis, Ernests
Kalējs, Voldemārs
Asnis
172. Mārciemi – Lejas Ernesta Krogzema
mantinieki,
Augusts Krogzems
173. Mārciemi– Kalna Eduards Šmits
174. Mauriņi Pēteris
Hincenbergs
175. Megras – Lejas Fricis Smilte
176. Megras Rūdolfs Smilte
177. Megras – Vec Jānis Šmits
178. Megras – Puršānu Lienes Vilnis
179. Megraskalni Pēteris Pūrlauris
180. Meirāni Verners Skujiņš
181. Melderīši Arnolds Skujiņš,
Elza Sāns
182. Melnalkšņi Gustavs Līte
183. Menči – Upes Pēteris Bole
184. Menči Jānis Bole
185. Mežciemi Jēkabs Zariņš
186. Mežmalas Edgars Buhards
187. Mežupītes Ernests Ābele
188. Mieriņi Jānis Treija
189. Mikas Jānis Zariņš
190. Mileni Augusts Vilnis
191. Mīnkiņi Aleksandrs Duncis
192. Muižnieki Eduarda Miglava
mantinieki
Pēteris Kīns
193. Mujakas Lauris, Jānis,
194. Munas – Jaun Kārlis un Pēteris
Nuķi



195. Munas – Kaln Juris Sedlenieks
196. Munas – Lejas Juris Kalnmačs
197. Mūrnieki Fricis Bitmanis
198. Mūrnieki-Strenču K. Pētersona
mantinieki
199. Noriņi-Rozēnu Fricis Eglite
200. Noriņi-Dripatu Pēteris
Mincenhofs
201. Noriņi-Limšēnu Jēkabs Krauklis
202. Noriņi-Vīku Juris Mende
203. Odiņi Matilde Zaķis
204. Ogas – Jaun Toms Zaķis
205. Ogas – Vec Jānis Zaķis
206. Oliņas Jēkabs Kļaviņš
207. Oši Pēteris Sāns
208. Ošlejas Jūla Saukums
209. Ozoli Jānis Ozols
210. Ozolkalni Jānis Risbergs
211. Ozoliņi Maksis
Kanters
212. Ozoliņi – Vīku Jānis Virsis,
Eduards Krūmiņš
213. Painiši Matilde Bole
214. Pakalniņi Eduards Alksnis
215. Pārupes Jānis Broms
216. Pēterkalni Jāņa Risberga
mantinieki
217. Pilskalni Jānis Jūliks
218. Pīlenģi Kārlis Kalniņš
219. Planči Kārļa Sāna
mantinieki
220. Pļaviņas Jēkabs Blanka
221. Pļavnieki Mārtiņa Kažoka
mantinieki
222. Plēšas Voldemārs
Krūmiņš
223. Plūdoņi Kārlis Liniņš
224. Plūdoņu Milītes Augusts Itars
225. Planči Fricis Sāna
mantinieki
226. Podnieki Pēteris Vitols
227. Preilenes Kārlis Kažoks
228. Priedītes Jānis Rumba
229. Priedkalni Jānis Viņķelis
230. Priežkalni Gusts Ādamsons
231. Pūces Roberts Liepiņš
232. Pumpuri Jēkabs Špons
233. Purgaili Tenis Dikners
234. Purīni Kārlis Rumba
235. Purmalas Teņa Kažoka
mantinieki
236. Pursalas Pētera Vizīņa
mantinieki
237. Puršāni – Vec Voldemārs
Daugulis
238. Puršāni – Jaun Krišjānis Niedrītis
239. Putniņi Jānis Korps
240. Purvāji Teodors Oliņš
241. Pururgas Ādams Gobiņš
242. Pužas Arnolds, Klāra,
Emma Feldmaņi
243. Rāmnieki Jāņa Āboltiņa
mantinieki
244. Ramukas Jānis Rozenbergs
245. Ratnieki Andrejs Bitmanis
246. Raupes Fridbergs,
Augusts,
Voldemārs
Lancmaņi
247. Raupes – Vec Eduards Vitols
248. Rēciemi Kārlis Libšbergs
249. Ribīnkalni Jānis Ailts
250. Ridus Jānis Bošvehters
251. Rīgali–Lejas Fricis Zaķis
252. Rīgali–Kaln Jēkabs Viņķelis
253. Riekstiņi Pēteris Saukums
254. Rijnieki Andrejs Pūle
255. Robežnieki Jānis Miglavs
256. Rozēni Jāņa Kalniņa
mantinieki
257. Rozītes Pēteris Rozītis
258. Rožkalni Jāņa Tomsona
mantinieki
259. Rožupes Krišjānis Krūmiņš
260. Rubeņi Fricis Leinasars
261. Rungas Ernests Liepiņš
262. Rozēnu muiža Nr. 8 FFa Mežu
departaments
263. Rozēnu muiža Nr. 81 F Finanšu ministrija
264. Rozēnu muiža Nr. 108 F Maksimilians
Ilvess
265. Rozēnu muiža Nr. 110 F Jānis Liepiņš
266. Sači Jēkabs Ritmanis
267. Saknītes Jānis Apiņš
268. Salacas Emilija Freimanis
269. Saliņas Kārlis Liepiņš
270. Sarupes Juris Straume
271. Saulrieti Kārlis Lancmanis
272. Silciemi Kristīne Rumba
273. Silkalēji Indriķa Liepiņa
mantinieki
274. Silkalniņi Kārlis Licītis
275. Silīni Īlze Krogzems
276. Silzemnieki Jānis Strazdiņš
277. Skujiņas Fridriķis Bārtis
278. Smilgas Pēteris Bergiņš
279. Soļi Jānis Bitmanis
280. Spilvas Pēteris Rumba
281. Sprinči Jānis Sprincis
282. Sūnēni Ernests Čeciņš
283. Šķutes Arnolds Škute
284. Staiceles papīrfabrika Baltijas papīra un
papē fabriku a/s
285. Staiceles koku zāģētava Kārlis Libsbergs
286. Staiceles gruntsgabali Tenis Rudzītis
287. Staiceles gruntsgabali Vilis Kalniņš
288. Staiceles gruntsgabali Jānis Vitols
289. Staiceles gruntsgabali Kārlis Liepiņš
290. Staiceles gruntsgabali Kārlis Libsbergs
291. Staiceles gruntsgabali Fr. Mednieka
mantinieki
292. Staiceles gruntsgabali Jēkaba Bergina
mantinieki
293. Staiceles gruntsgabali Kārlis Libsbergs
294. Staiceles gruntsgabali Alfreds Grūbe
295. Staiceles gruntsgabali Marija Viņķele
296. Staiceles gruntsgabali Rūdolfs Zaķis



297. **Staiceles gruntsgabali** Rozēnu patērētāju biedrība "Zemnieks"
298. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Hermanis Paegle
299. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Pēteris Arnavs
300. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Pēteris Liepiņš
301. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Kārlis Gaigalis
302. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Jānis Ādamsons
303. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Jānis Liepiņš
304. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Ernests Medīnieks
305. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Jānis Krūmiņš
306. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Pēteris Beljakovs
307. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Kārlis Birzgalis
308. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Alojās luterāņu draudzes padome
309. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Šoseju un zemes ceļu departaments
310. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Tenis Rudzītis
311. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Alberts Martinsons
312. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Vilis Liepiņš
313. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Mārtiņš Krūze
314. **Staiceles Cepla apbūves gabali** Kārlis Sāns
315. **Stakenbergu muiža Nr. 111 F** Pēteris Bisnieks
316. **Stakenbergu muiža Nr. 139 F** Mežu departaments
317. **Stakenbergu muiža Nr. 140 F** Jānis Leinasars
318. **Stakenbergu muiža Nr. 141 F** Kārlis Šumanis
319. **Stakenbergu muiža Nr. 142 F** Pauline Meiers
320. **Stakenbergu muiža Nr. 143 F** Zenta Rumba
321. **Strautiņi** Jānis Mednis
322. **Strautmaļi** Eduards Risbergs
323. **Strazdiņi** Augusts Čeciņš
324. **Strenči** Fricis Pētersons
325. **Strūgas** Jāna Tipša mantinieki
326. **Strūgas** Pētera Tipša mantinieki
327. **Stūrēni** Kārlis Krūmiņš
328. **Stūri** Kārlis Bērziņš
329. **Stūri-Jaun** Baltijas papīra un papes fabriku a/s
330. **Stūrkalēji** Jānis Rubenis
331. **Tačlejas** Marija Grinbergs
332. **Tāllidumi** Alfrēds Arnavs
333. **Tauči-Kaln** Fricis Sāns, Andrejs Sarma
334. **Tauči-Lejas** Fricis Lūkina mantinieki
335. **Tauči** Krišjānis Lūkins
336. **Taurites** Jānis Taurīts
337. **Tērcītes** Jēkabs Medīnieks
338. **Teteriši** Ernests Rumba
339. **Tiltiņi** Andrejs, Voldemārs, Jānis, Juris, Ernests, Eduards Liepiņi
340. **Ūciemi** Bernhards Briedis
341. **Ūciemu mezsargi** Mežu resors
342. **Ūdri** Augusts Tinkuss
343. **Uitas** Ferdinands Iluss
344. **Upeskalni** Ernests Kažoks
345. **Upītes** Jānis Breicis
346. **Upmaļi-Puršānu** Katrīne Apiņš
347. **Upmaļi-Strenči** Eduards Pētersons
348. **Upmaļi** Krišjānis Liepiņš
349. **Urņiši** Krišjānis Čeciņš
350. **Ungurpils muiža Nr. 248 F** Baltijas papīra un papes fabriku a/s
351. **Ungurpils muiža Nr. 248 FFA** Baltijas papīra un papes fabriku a/s
352. **Ungurpils muiža Nr. 326 F** Pēteris Bērziņš
353. **Ungurpils muiža Nr. 333 F** Jēkabs Voldē
354. **Ungurpils muiža Nr. 334 F** Tenis Krastiņš
355. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 346 F** Jānis Krūze
356. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 347 F** Pēteris Lidemanis
357. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 348 F** Pēteris Gūtenbergs
358. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 349 F** Pēteris Vinķis
359. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 350 F** Mārtiņš Itars
360. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 351 F** Pēteris Kukmilis
361. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 352 F** Jānis Lidemanis
362. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 353 F** Eduards Lidemanis
363. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 354 F** Eduards Ozols
364. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 355 F** Kristīne Lininš
365. **Ungurpils muižas zemes gabali Nr. 356 F** Harijs Jansons



- | | | | |
|--|---------------------------------------|--|--|
| 366. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 357 F | Eduards Midegs | 387. Vilklaužņi–Jaun | Marija Kažoks,
Eduards
Medinieks |
| 367. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 358 F | Aleksandrs Allikis | 388. Vilklaužņi–Puršāni | Paulis Krievs |
| 368. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 359 F | Marija Juriks | 389. Viesturi | Augusts
Kirhenšteins |
| 369. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 360 F | Kārlis Baumanis | 390. Viesturi Ungurpils m. | Krišjānis Liepiņš |
| 370. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 361 F | Kārlis Timermanis | 391. Viķi | Tenis Sedlenieks |
| 371. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 362 F | Eduards Viņķis | 392. Viķu m. Graudiņu m.
Nr. 2 FFa | Anna Kļava |
| 372. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 363 F | Tenis Ratnieks | 393. Viķsnas | Matilde Oliņš |
| 373. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 364 F | Jēkabs Liepiņš | 394. Virši | Krišjānis Virsis |
| 374. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 365 F | Arnolds Liepiņš | 395. Vitagas | Arvids Jēkabsons |
| 375. Ungurpils muižas
zemes gabali Nr. 366 F | Zelma Vāravs
Bernhards
Lismanis | 396. Vitoliņi | Tenis Vitols |
| 376. Valdravas | Pētera Zariņa
mantinieki | 397. Zaķlaužņi | Arturs Gobiņš |
| 377. Vāveres | Jānis Kalniņš | 398. Zaļauskas | Roberts Lismanis |
| 378. Veckalni | Ernests Sāns | 399. Zaļkalni | Tenis Hincenbergs |
| 379. Vecupes | Pēteris Līsmānis | 400. Viķu krogs–Bodnieki | Jānis Sāns |
| 380. Veczemnieki | Jānis Liepiņš | 401. Zālītes | Rūdolfs Zaķis |
| 381. Vēži | Gusts Saukums | 402. Zālītes–Rozēnu | Jānis Strumpe |
| 382. Vidusmeži | Alma Skujiņš | 403. Zariņi | Jānis Holms |
| 383. Vidzemnieki | Pētera Krastiņa
mantinieki | 404. Zelmiņi | Jānis Martinsons |
| 384. Vilciņi | Gusts Līlenblats | 405. Zemgalieši | Enne Tambors |
| 385. Viļeni | Pēteris Rumba | 406. Zemzari | Jūla Medinieks |
| 386. Vilki | | 407. Ziediņi | Zelma Taube |
| | | 408. Zonapi | Jānis Eglīte |
| | | 409. Zvejnieki | Krišjānis
Jēkabsons |
| | | 410. Zvārguļi | Paulis Rudzītis |
| | | 411. Krasti | Ainažu–Rozēnu
piensaimnieku
sabiedrība |
| | | 412. Viķu krejstacija | Alojas–Viķu pien-
saimnieku
sabiedrība |
| | | 413. Zvirgzdi | Pauline Meijers |



Kārlis Ulmanis 1931. gada
20. septembrī Staiceļē



1935. gadā Valmieras apriņķa Rozēnu pagasta Staiceles ciemā bija 870 iedzīvotāju, no kuriem 425 bija vīrieši un 445 – sievietes. Pēc tautības iedzīvotāji sadalījās šādi: 813 latvieši, 13 poļi, 6 baltkrievi, 11 vācieši, 12 lielkrievi, 5 žīdi, 3 igauņi, 1 lietuvietis un 6 citas tautības un nezināmi. Pavisam ciemā dzīvoja 293 atsevišķas ģimenes. Ciemā atradās 65 mājas (apdzīvotas vietas), no kurām 63 piederēja

latviešiem. No minētajām mājām 7 bija ar vienu istabu, 5 – ar divām, 8 – ar trijām, 6 – ar četrām, 4 – ar piecām un 35 – ar sešām un vairāk istabām.

10 māju iedzīvotāji dzeramo ūdeni ņēma no akām, 53 – no sūkņiem, bet divu māju iemītnieki ūdeni piegādāja citādā veidā. 21 mājā bija petrolejas lampu apgaismojums, bet 44 – elektrisks.



*Lielā iela
Staicelē
šodien*

Lielā iela Staicelē agrāk





APDZĪVOTO VIETU (MĀJU) ĪPAŠNIEKI:

1. Staburags – īpašnieks Rozēnu pagasta pašvaldība
2. Zemnieks – īpašnieks Hermanis Kuplais
3. Zemnieks – īpašnieks Jānis Medinieks
4. Oškalni – īpašnieks Aļoņas piensaimnieku biedrība
5. Oškalni – īpašnieks Kārlis Liepiņš
6. Liene Leinasars
7. Jūlas Libsbergas mantinieki
8. Marta Jursons
9. Marija Viņķelis
10. Rūdolfs Eglīte
11. Pēteris Sāns
12. Krišjānis Sāns
13. Alise Bole
14. Vilhelms Kalniņš
15. Hermanis Paegle
16. Pēteris Arnavs
17. Pēteris Liepiņš
18. Kārlis Gaigals
19. Jānis Ādamsons
20. Jānis Tipsis
21. Ernests Medinieks
22. Jānis Krūmiņš
23. Pēteris Beļakovs
24. Kārlis Birzgalis
25. Ceļu meistara dzīv. – īpašnieks Šoseju un zemesceļu departaments
26. Tenis Rudzītis
27. Alberts Martinsons
28. Vilis Liepiņš
29. Mārtiņš Krūze
30. Kārlis Sāns
31. Pagasta nams – īpašnieks Rozēnu pagasta pašvaldība
32. Staiceles fabrika – īpašnieks a/s Baltijas papīra un papes fabrika
33. Jānis Vītols
34. Alberts Martinsons
35. Vilis Buliņš
36. Kārlis Libsbergs
37. Bergina mantinieki
38. Mednieka mantinieki
39. Siliņi – īpašniece Ilze Krogzems
40. Marēni – īpašnieks K. Libsberga mantinieki
41. Kristīne Liniņš–Rumba
42. a/s Baltijas papīra un papes fabrika
43. Stacija
44. Jānis Krūze
45. Pēteris Lidemanis
46. Voldemārs Gūtenbergs
47. Pēteris Viņķis
48. Tenis Cipulis
49. Mārtiņš Itars
50. Pēteris Kukmīls
51. Jānis Lidemanis
52. Eduards Lidemanis
53. Eduards Ozols
54. Mežu departaments
55. Alīde Krūze
56. Eduards Mīdegs
57. Aleksandrs Alikā
58. Marija Juriks
59. Kārlis Baumanis
60. Kārlis Timermanis
61. Eduards Viņķis
62. Kristīne Taube
63. Jānis Jansons
64. Eduards Eglīte
65. Zelma Vāravs



Rozēnu pagasta padomes svinīgā sēde 1932. gadā.

1. rindā no kreisās sēž:
Līcis, nezināms, nezināms,
J. Zariņš, Pāvils Kaktiņš – valdes priekšsēdētājs, nezināms,
A. Plūme, nezināms, nezināms.

2. rindā no kreisās stāv:
J. Kere, nezināms, nezināms, nezināms, nezināms, K. Broms,
A. Dzene, E. Vītola, V. Plūme,
J. Liepiņš, A. Sāns, A. Karlsons, nezināms, nezināms

OSKARS SĀNS

OSKARS SĀNS dzimis 1908. gada 9. jūnijā Rozēnu pagastā kā sestais dēls Planču lauksaimnieka ģimenē. Māte – Alma Sāns-Zariņa. Tēvs – Kārlis Sāns. Oskars Sāns beidzis Mazsalacas vidusskolu un iestājies Latvijas Universitātē, studējis lauksaimniecību. Tēvam aizejot mūžībā 1929. gadā, O. Sāns pārtrauca studijas un atgriezās pārņemt Plančus, īsā laikā tos izveidojot par priekšzīmīgu saimniecību. Par Rozēnu pagasta vecāko strādājis līdz 1944. gadam, kad kopā ar ģimeni devies trimdā. No 1940. gada jūnija līdz 1941. gada jūlijam kara dēļ bijis atbrīvots no pienākumiem pagastā.

O. Sāns ļoti aktīvi iesaistījās sabiedriskajā dzīvē. Bez pagasta vecākā pienākumiem veica arī aizsargu nodaļas priekšnieka, piensaimniecības sabiedrības valdes priekšsēdētāja pienākumus, bija Dikļu sanatorijas dibinātājs, Valmieras apriņķa valdes priekšsēdētājs un Lauksaimniecības kameras loceklis.

1940. gadā O. Sāns apprecējās ar Vellu Irēnu Pētersoni. Divas meitas – Laima un Ināra – dzimušas Latvijā.

Trimdā Vācijā O. Sāns iestājās Minhenes universitātē, kuru beidza ar agronoma diplomu un biokīmijas grādu. Strādājis lauksaimniecības skolā par mācītājspēku. 1949. gadā ar ģimeni pārcēlies dzīvot uz Ameriku un strādājis savā specialitātē. 1974. gadā aizgājis pensijā Floridā. Miris 1992. gada novembrī. Apglabāts Amerikā, Latviešu brāļu kapos "Rota" Ņujorkā.



Rozēnu pagasta valde 1940. gadā.

1. rindā no kreisās sēž:
J. Zariņš, A. Plūme,
K. Broms,
O. Sāns – pagasta vecākais,
J. Kere.

3. rindā no kreisās stāv:
nezināms,
nezināma,
H. Kalniņa,
nezināms,
P. Kārklis,
nezināms,
R. Meisters





No 1924. gada līdz 1931. gadam Rozēnu pagasta valdes priekšsēdētājs bija Fricis Smilte, valdes locekļi: Rūdolfs Bergs, Jānis Liepiņš un Ernests Smilte. 1931. gadā notika vēlēšanas.

No 1931. gada līdz 1934. gadam Rozēnu

pagasta valdes priekšsēdētājs bija Pāvils Kaktiņš, valdes locekļi: Kārlis Broms, Kārlis Līcītis, Jānis Kere, Jēkabs Zariņš, darbvedis Arnolds Plūme.

No 1934. gada līdz 1944. gadam Rozēnu pagasta vecākais bijis Oskars Sāns.

Rozēnu pagasta valde
1931. gadā.

No kreisās:
valdes priekšsēdētājs Fricis
Smilte, nezināms,
nezināms, P. Liepiņš,
K. Broms.

Stāv no kreisās:
nezināms, nezināms,
A. Karlsons.

Otrpus galda sēž no
kreisās:

A. Martinsons,
A. Plūme,
E. Vitola,
A. Dzene,
nezināms.

Stāv no
kreisās:
Ozols,
nezināms



PĒC LATVIJAS VALSTS VĒSTURES ARHĪVA MATERIĀLIEM

Akts

1944. gada 15. februārī Rozēnu pagasta vecākais O. Sāns, pamatojoties uz iesaukšanas rīkojumu karadienestā, nodeva savam 1. palīgam Verneram Skujiņam sekojošas Rozēnu pagasta pašvaldības pārzināmās summas un dokumentus: kasi – skaidrā naudā RM 1. 301.97, pasta tekošu rēķinu čeku grāmatiņas.

Pārskaitīja ar 4 izlietotiem čekiem, vispārējo čeku ar vienu izlietotu čeku. Iemaksu karšu burtņīcu. Tekoša rēķina Nr. 1004 budžeta līdzekļiem čeku grāmatiņu, Finanšu kasē Rūjienā ar 2 izlietotiem čekiem. Speciālo līdzekļu glabājamo rēķina čeku grāmatiņu ar vienu izlietotu čeku. Pagasta valdes zīmogu. Tāpat pārdeva visu pagasta pašvaldību pienākumu kārtošānu.

Nodeva: O. Sāns, pagasta vecākais
Pieņēma: V. Skujiņš, pagasta vecākā 1. palīgs
Sekretārs: B. Bošs

Rozēnu pagasta valdes 1943. gada 31. decembra sēdē piedalās: O. Sāns, V. Skujiņš, J. Zariņš, J. Lismanis un E. Smilte. Sekretārs B. Bošs.

Darbinieku iedalīšana pēc štatiem

Valmieras aprinķa vecākais ar savu š.g. 17. decembra 201. rakstu paziņojis Rozēnu pagastā noteikt tehnisko darbinieku štatus, kas spēkā ar 1944. gada 1. Janvāri:

1) sekretārs. 2) darbvedis, 3) vecākais kancelejas ierēdnis, 4) 2 kancelejas ierēdņi, 5) jaunākais kancelejas ierēdnis, 6) 2 ziņneši.

Valde pārkārto savus darbiniekus.

Sekretārs – Bertolds Bošs, darbvedis – Ada Martinsons, vecākā kancelejas ierēdne – Marta Tenišons, kancelejas ierēdņi – Erna Rudzītis, Dzīdra Vidovšķis, jaunākā kancelejas ierēdne – Skaidrite Ābelītis, ziņneši – Emma Lismanis, Anna Saukums.



1940. gada 20. aprīlī Rozēnu pagastā bijuši 20 padomes locekļi. Padomes loceklis Juris Sedlenieks miris.

1) Pagasta vecākais Oskars Sāns.

2) Pagasta locekļi: Jānis Zariņš, Jēkabs Lismanis, Verners Skujiņš, Ernests Smilte, Tenis Rudzītis, Alfrēds Plūmanis, Jānis Ozoliņš, Krišjānis Sāns, Ernests Liepiņš, Jānis

Treija, Augusts Sedlenieks, Rūdolfs Bergs, Jānis Vilnis, Arnolds Sāns, Kārlis Krūmiņš, Antons Kalnbērzs, Antons Skulte, Jānis Risbergs.

3) Revīzijas komisijas priekšsēdētājs – Alfrēds Grūbe, loceklis – Eduards Liepiņš.

4) Pagasta sekretārs – Arnolds Plūme.

Uz 1936. gada 1. novembri Rozēnu pagasta pašvaldībā bija šādas amatpersonas:

1. Sāns Oskars (dzim. 1908) – pagasta vecākais no 01.10.34.
2. Smilte Ernests – valdes loceklis no 12.11.34.
3. Skujiņš Verners – valdes loceklis no 01.10.34.
4. Alksnis Nikolajs (dzim. 1899) – valdes loceklis no 01.10.34.
5. Zariņš Jānis (dzim. 1900) – valdes loceklis no 01.10.34.
6. Sedlenieks Augusts (dzim. 1885) – padomes priekšsēdētājs no 02.10.34.
7. Kalnbērzs Antons (dzim. 1899) – padomes loceklis no 02.10.34.
8. Krūmiņš Kārlis (dzim. 1889) – padomes loceklis no 02.10.34.
9. Plūmanis Alfrēds (dzim. 1907) – padomes loceklis no 02.10.34.
10. Rudzītis Tenis (dzim. 1870) – padomes loceklis no 02.10.34.
11. Sedlenieks Jānis (dzim. 1869) – padomes loceklis no 02.10.34.
12. Ešmits Ādams (dzim. 1876) – padomes loceklis no 02.10.34., bijis valdes un padomes loceklis 18.05.22. – 13.12.24.
13. Liepiņš Ernests (dzim. 1891) – padomes loceklis no 13.03.31.
14. Vilnis Jānis (dzim. 1890) – padomes loceklis no 13.03.31.
15. Treija Jānis (dzim. 1891) – padomes locek-

lis no 13.03.31. (pagasta tiesas priekšsēdētājs no 18.03.35.)

16. Risbergs Jānis (dzim. 1871) – padomes loceklis no 13.03.31.
17. Liepiņš Jānis (dzim. 1872) – padomes loceklis no 13.03.31.
18. Ozoliņš Jānis (dzim. 1870) – padomes loceklis no 13.03.31.
19. Sāns Arnolds (dzim. 1904) – padomes loceklis no 13.03.31.
20. Sāns Krišjānis (dzim. 1897) – padomes loceklis no 13.03.31.
21. Bergs Rūdolfs (dzim. 1879) – padomes loceklis no 13.03.31.
22. Grūbe Alfrēds (dzim. 1877) – revīzijas komisijas priekšsēdētājs no 02.10.34.
23. Liepiņš Eduards (dzim. 1876) – revīzijas komisijas loceklis no 02.10.34.
24. Baumanis Jēkabs (dzim. 1886) – revīzijas komisijas loceklis no 02.10.31.
25. Plūme Arnolds (dzim. 1907) – darbvedis no 01.01.30.
26. Fešs Arturs (dzim. 1897) – darbveža palīgs no 01.12.35.
27. Kalniņš Alma (dzim. 1910) – kancelejas ierēdne no 25.01.30.
28. Plūme Valentīna (dzim. 1912) – kancelejas ierēdne no 16.04.33.
29. Kubulnieks Lonija (dzim. 1915) – pagaidu kancelejas ierēdne no 01.07.36.

Pagasta vecākais: O. Sāns

Darbvedis: A. Plūme

Pēdējā Rozēnu pagasta valde 1940. gadā jūnijā.

1. rindā no kreisās: H. Plūme, Arnolds Plūme – sekretārs, Oskars Sāns – pagasta vecākais, nezināma.

2. rindā no kreisās: nezināma, Herta Kalniņa, nezināma





ROZĒNU PAGASTA VALDE UZ 1943. GADA 28. FEBRUĀRI APKOPOJUSI SEKOJOŠAS ZINĀS

I. UZ 1. JANVĀRI ROZĒNU PAGASTĀ 3357 IEDZĪVOTĀJI

II. TIRDZNIECĪBAS UZŅĒMUMI

Rozēnu patērētāju biedrības veikali:

1. Galvenais veikals
2. Gaļas veikals pie galvenā veikala
3. Pārtikas preču veikals, Staiceles nod.
4. Maizes ceptuve pie pārtikas preču veikala
5. Laikrakstu kiosks Staicelē
6. Rozēnu patērētāju biedrības Viķu nodaļa Viķos
7. Rozēnu patērētāju biedrības Rozēnu nodaļa Rozēnos

Aptieka

Aptieka Staicelē, vadītājs Konstantīns Banders

III. RŪPNIECĪBAS UZŅĒMUMI

Ūdensdzirnavas:

1. Īpašnieks Vilis Bufejs – Dūņgravās
2. Arvids Āboltiņš – Dzirnzemniekos
3. Krišjānis Upmalis – Lejasdzirnavās
4. Nomnieks Fricis Vircavs – Kalndzirnavās

Pienotavas un krejotavas:

1. Īpašnieks – Alojās piensaimnieku biedrība, Staiceles krejotava, Staicelē
2. Alojās piensaimnieku biedrība, Viķu krejotava, Rozēnu pagasta Viķos
3. Rozēnu piensaimnieku sabiedrība, pienotava, Rozēnu pagasta Rozēnos
4. Rozēnu piensaimnieku sabiedrība, Puršānu krejotava, Rozēnu pagasta Puršānos
5. Rozēnu piensaimnieku sabiedrība, Ķišu krejotava, Rozēnu pagasta Ķišos
6. Mazsalacas piensaimnieku sabiedrība, Graudiņu krejotava, Rozēnu pagasta Graudiņos

Kuljarnitūras:

1. Īpašnieks – Korps Jēkabs, Putniņos
2. Kīns Artūrs, Virzuļos
3. Rumba Ādams, Krogzemjos
4. Bitmanis Ernests, Gaņģos
5. Kažoks Jānis, Pļavniekos
6. Liepiņš Ernests, Liepiņās

Āboliņa kulmašinas:

1. Īpašnieks – Lancmanis Voldemārs, Rūpniekos (2 gab.)
2. Liepiņš Arnolds, Silkalējos

No augšminētajiem vēl bez tam Korpam Jēkabam ir dēlišu zāģis, Bitmanim Ernestam – gateris, Dimzas Viktora mantiniekam – Marēnos kokzāģētava.

Staiceles papīrfabrika – papīra rūpniecība

Podnieka darbnīca

Īpašnieks – Paeglis Hermanis, Paegļos

Amatniecība

Kalēju darbnīcas:

1. Īpašnieks – Kaļiņins Krišjānis, Kalējos
2. Zariņš Arnolds, Tiltiņos
3. Arnavs Pēteris, Jurisonu m.
4. Krūze Mārtiņš, Krūzes m.
5. Puķītis Jānis, Viķu krejotavā
6. Ukass Jānis, Marēnos
7. Straume Pēteris, Vecliciemos
8. Kalniņš Augusts, Zilēs
9. Krastiņš Indriķis, Marēnos
10. Rubenis Jānis, Stūrkalējos

Mehāniskā darbnīca – atslēdzniekiem

Īpašnieks – Gucmanis Kārlis, Saulrietos

Frizētavas:

1. Īpašnieks – Jarmusiks Aleksandrs, Sāna m.
2. Dumpe Anna, Siliņu m.
3. Veidemanis Erna, Siliņu m.

Drēbnieku darbnīcas

Kungu:

1. Īpašnieks – Ilvess Maksis, Indrānos
2. Arens Pēteris, Marēnos
3. Tipsis Jānis, Tipšu m.
4. Andersons Jānis, Sāna m.
5. Nerips Augusts, Sāna m.
6. Zariņš Rūdolfs, Mačkalnos
7. Kamdrovs Tenis, Rozēnos
8. Medinieks Ernests, Staicelē

Dāmu:

1. Īpašniece – Krūmiņš Alma, Staicelē Nr. 9
2. Jurika Marija, Libsbergu m.
3. Antoņuks Alīda, Staicelē Nr. 7
4. Kalnbērza Zelma, Staicelē Nr. 7
5. Gūtmanis Elza, Staicelē Nr. 13
6. Apsīte Anna, Sedlenieku m.
7. Maurītis Marija, Staicelē Nr. 11
8. Virsis Alīde, Krūzes m.
9. Viņķis Elvīra, Bodniekos
10. Virsis Emma, Dzirnupēs

Adītavas:

1. Īpašniece – Kūliņš Milda, Staicelē Nr. 13
2. Grendziņš Anna, Grūbes m.

Audēju darbnīca

Īpašniece – Dreimanis Emma, Ādamsonu m.

Cepuru darbnīca:

Īpašniece – Grinbergs Hortenzija, Tipša m.

Galdniecība un būvgaldniecība:

1. Īpašnieks – Liepiņš Kārlis, Liepiņu m.
2. Ādamsons Jānis, Ādamsonu m.
3. Birzgalis Kārlis, Birzgaļu m.
4. Spirga Augusts, Dzelzāmuos

Kurpnieku darbnīcas:

1. Īpašnieks – Rumba Elmārs, Sedlenieku m.
2. Bērziņš Fricis, Siliņos
3. Zariņš Indriķis, Priedkalnos
4. Stumpe Paulis, Medinieku m.
5. Kalniņš Jānis, Gaidās
6. Bunkovskis Ēvalds, Rozēnos
7. Mednis Jānis, Strautiņos

Smagie auto (2 gab.)

Čakste Kārlis, Grūbes m., Bernhards Oskars, Rozēnu pagasta Krastos. Automašīnas kalpo Rozēnu patērētāju biedrības vajadzībām.

Dailkrāsotava

Īpašnieks – Birzgalis Kārlis, Cepļos

Skārdnieka darbnīca

Īpašnieks – Karlsons Augusts, Medinieka m.

Foto darbnīcas:

1. Millers Alberts, Libsberga m.
2. Alksnis Emīlija, Libsberga m.

Mucenieku darbnīca

Īpašnieks – Liepiņš Jānis, Oškalnos

Dzelžu un sliežu liektuve

Īpašnieks – Pētersons Jānis, Mežparkā

Mūrnieki

Mūrnieks Straume Ernests, Gaidās

Rozēnu krājaizdevumu sabiedrība, Staicelē

Pagasta vecākais: O. Sāns

Sekretārs: B. Bošs



NO VALMIERAS VALSTS ZONĀLĀ ARHĪVA MATERIĀLIEM

Pēc Oskara Sāna par Rozēnu pagasta vecāko ievēlēja Kārli Bromu.
Kārlis Broms dzimis 1898. gada 12. martā Rozēnu pagastā.

Kārlis Broms savās piezīmēs raksta:

“Vēlēšanās ievēlēja mūsu listi. Mani ievēlēja par pagasta vecāko. Citos amatos arī ievēlējām no mūsu grupējuma, nevis saimnieku. Pagasta pārņemšanu taisām svinīgi: karogi, gājiens, lozungi. Veco valdi izaicinām ārā. Izraudzītais padomes priekšsēdētājs Antons Apsītis un arodbiedrības priekšnieks ceļa meistars Gailis turpat pie pagastnama notur runu. Man palīgos nāk revīzijas komisijas loceklis skolotājs Rihards Meisters un skolotājs Antons Martinsons. Bijušais pagasta vecākais Oskars Sāns nodod man pagasta vecākā nozīmi ar simbolisko ķēdi, visi nofotografējamies un šķiramies.

Darba ir ļoti daudz. Jāsaved kārtībā zemes lietas. Vajadzīgi speciālisti: mērnieks un taksators.”

Valmieras apriņķa Rozēnu pagastā bija:

Valmieras apriņķa Rozēnu pagasta DDP izpildu komiteja (1944. gada oktobris – 1947. gada 16. oktobris)

Limbažu apriņķa Rozēnu pagasta DDP izpildu komiteja (1947. gada 16. oktobris – 1949. gada 31. decembris)

Priekšsēdētāji:

Paulis Bergs Edvarda d. (1945. gada janvāris – 1948. gada decembris)

Kuzma Boltenkovs Vasilija d. (1949. gada janvāris – decembris)

Sekretāri:

Jānis Šmits

(1945. gada janvāris – marts)

M. Timermanis (1945. gada aprīlis – maijs)

Neonilla Eidemane

(1945. gada jūnijs – septembris)

Erna Kaļiņina

(1945. gada septembris – 1948. gada septembris)

Erna Bergs

(1948. gada septembris – decembris)

Alma Āboliņš

(1949. gada janvāris – decembris)

Alma Jodzeviča

Staiceles izpildkomitejas darbinieki 1952. gadā.

1. rindā no kreisās: Alise Pētersone, Ernestīna Čakste – izpildkomitejas priekšsēdētāja, Anna Silīna.

2. rindā: Rita Jirgensone, Vallija Vizīna, Elza Korpa, Elga Arnava



Rozēnu pagastā nodibinās 3 izpildu komitejas, kopā apvienojot 561 saimniecību. Pirmo nodibināja Rozēnu ciema izpildkomiteju. Tajā ietilpa 174 saimniecības. Izpildkomiteju izvietoja nomātās telpās, centrā – pasts, tirgotava, skola, mežniecība un dzirnavas. Otro nodibināja Viķu ciema izpildkomiteju

ar 223 saimniecībām. Izpildkomiteju izvietoja lielās telpās, centrā – sakaru nodaļa, veikals, netālu skola, dzirnavas un pienotava.

Trešo nodibināja Staiceles ciema izpildkomiteju ar 223 saimniecībām.

Izpildkomiteja tika izvietota pagasta izpildkomitejas telpās.



IZKĀRTNES TIEK MAINĪTAS:

Valmieras apriņķa Rozēnu pagasta Rozēnu ciema DDP izpildkomiteja (1945. gada 10. septembris – 1947. gada 16. oktobris)

Limbažu apriņķa Rozēnu pagasta Rozēnu ciema DDP izpildkomiteja (1947. gada 16. oktobris – 1949. gada 31. decembris)

Alojas rajona Rozēnu ciema DDP izpildkomiteja (1950. gada janvāris – 1956. gada 7. decembris)

Limbažu rajona Rozēnu ciema DDP izpildkomiteja (1956. gada 7. decembris – 1958. gada 15. augusts)

Izpildkomiteju likvidēja un tās teritoriju pievienoja Staiceles strādnieku ciemata DDP izpildkomitejai.

Priekšsēdētāji:

Jānis Kalniņš

(1945. gads – 1950. gada marts)

Jānis Apins

(līdz 1951. gada augustam)

Marija Ilma

(1951. gada augusts – 1954. gada jūnijs)

Donāts Sala

(1954. gada jūnijs – 1958. gada jūnijs)

Sekretāri:

Anna Sedleniece

(1945. gada oktobris – 1946. gada marts)

Marija Ilma

(1946. gada marts – oktobris)

Arnolds Sāns

(1946. gada oktobris – 1947. gada aprīlis)

Elza Miglava

(1947. gada maijs – oktobris)

Ausma Bitmane

(1947. gada oktobris – novembris)

Nellija Celma

(1947. gada novembris – 1949. gada novembris)

Nellija Duncē

(1949. gada novembris – 1950. gada marts)

Regīna Liepiņa (Kalnmača)

(1950. gada marts – 1952. gada augusts)

Erna Zvejniece

(1952. gada augusts – 1954. gada jūnijs)

Nellija Liepiņa

(1954. gada jūnijs – 1958. gada augusts)

NOSAUKUMU MAINĀS:

Valmieras apriņķa Rozēnu pagasta Staiceles ciema DDP izpildkomiteja (1945. gada 10. septembris – 1947. gada 16. oktobris)

Limbažu apriņķa Rozēnu pagasta Staiceles ciema DDP izpildkomiteja (1947. gada 16. oktobris – 1949. gada 31. decembris)

Alojas rajona Staiceles ciema DDP izpildkomiteja (1950. gada janvāris – 1954. gada jūnijs)

Izpildkomiteju likvidēja un tās teritoriju pievienoja Rozēnu ciema DDP izpildkomitejai.

Priekšsēdētāji:

Paulis Bergs

(1946. gada aprīlis – 1948. gada aprīlis)

Jānis Pogulis

(1946. gada aprīlis – 1948. gada aprīlis)

Oskars Poriets

(1948. gada aprīlis – 1949. gada decembris)

Augusts Korps

(1952. gada janvāris – 1953. gada marts)

Aleksandrs Pirs

(1953. gada marts – jūlijs)

Sekretāri:

Erna Kalīnina

(1945. gada decembris – 1946. gada augusts)

Tatjana Čečina

(1945. gada decembris – 1946. gada augusts)

Regīna Sāna

(1946. gada augusts – decembris)

Erna Kangare

(1947. gada janvāris – 1949. gada decembris)

Rita Kalnbērza

(1952. gada janvāris – aprīlis)

Nellija Liepiņa

(1952. gada aprīlis – 1954. gada jūnijs)

Pamatojoties uz Staiceles ciema DDP izpildkomitejas 1950. gada 30. janvāra lēmumu Nr. 3, kurā tā lūdz apdzīvoto vietu "Staicele" apstiprināt par strādnieku ciematu, un ievērojot, ka Staicele dzīvo 372 ģimenes ar kopējo iedzīvotāju skaitu 938, no kuriem 464 strādnieki strādā rūpniecībā, Alojas rajona DDP izpildkomiteja ar 1950. gada 31. janvāra lēmumu Nr. 18 nolemj: atbalstīt Staiceles ciema DDP izpildkomitejas lūgumu un lūgt LPSR MP apstiprināt apdzīvoto vietu "Staicele" par strādnieku ciematu.



NOSAUKUMU MAINĀS:

Alojas rajona Staiceles strādnieku ciemata DDP izpildkomiteja (1950. gada 20. oktobris – 1956. gada 7. decembris)
 Limbažu rajona Staiceles strādnieku ciemata DDP izpildkomiteja (1956. gada 8. decembris – 1961. gada decembris)
 Limbažu rajona Staiceles pilsētas ciemata DDP izpildkomiteja (1961. gada decembris – 1962. gada 18. decembris)
 Valmieras rajona Staiceles pilsētas ciemata DDP izpildkomiteja (1962. gada 18. decembris – 1967. gada 10. janvāris)
 Limbažu rajona Staiceles pilsētciemata DDP izpildkomiteja (1967. gada 10. janvāris – 1977. gada 6. oktobris)
 Limbažu rajona Staiceles pilsētciemata TDP izpildkomiteja (1977. gada 7. oktobris – 1992. gada 30. janvāris)

Priekšsēdētāji:

Ernestīna Čakste

(1951.–1953. gads)

Alma Jodzeviča

(1953. gada marts – 1955. gada decembris)

Ernests Mētra

(1955. gada decembris – 1957. gada marts)

Fridberts Bergs

(1957. gada aprīlis – 1960. gada oktobris)

Edgars Šmits

(1960. gada novembris – 1964. gada jūnijs)

Gunārs Linmeijers

(1964. gada jūnijs – 1965. gada februāris)

Lūcija Broma

(1965. gada marts – 1971. gada jūnijs)

Ausma Nuķe

(1971. gada jūnijs – 1989. gada 28. decembris)

Emīlija Smilģe

(1990. gada jūlijs–novembris)

Jānis Bakmanis

(no 1990. gada novembra)

ERNESTĪNA ČAKSTE

Ernestīna Čakste dzimusi 1906. gada 17. decembrī Līgatnes papīrfabrikas strādnieku ģimenē. Beigusi Līgatnes sešgadīgo skolu. 1928. gadā pārcēlusies uz dzīvi Staicelē un strādājusi papīrfabrikā par papīru šķirošanas strādnieci. Precējusies 1929. gadā, ģimenē viens bērns. 1951.–1953. gadā ievēlēta par Staiceles strādnieku ciemata izpildkomitejas priekšsēdētāju. Pēc tam atkal strādāja Staiceles papīrfabrikā.

Mirusi 1989. gada 27. februārī. Apglabāta Staiceles kapos.

FRIDBERTS BERGS

Fridberts Bergs dzimis 1909. gada 5. oktobrī Valmieras apriņķa Rozēnu pagasta Leišos zemnieku ģimenē. Mācījies Rozēnu sešklasīgajā skolā. 1925. gada rudenī iestājas Rīgas pedagoģiskajā skolā, bet skolu nepabeidz. Strādājis meža darbos Ainažu mežsaimniecības Rozēnu mežniecībā. 1940. gadā strādājis Rozēnu pagastā par zemes ierīcības komisijas priekšsēdētāju. No 1947. gada bijis Staiceles papīrfabrikas kadru daļas vadītājs. No 1952. gada jūlija strādājis Alojas rajona tautas tiesā par tiesnesi. Sakarā ar Alojas un Limbažu rajona apvienošanu 1957. gadā pārnācis strādāt uz Staiceli. Līdz 1960. gadam bijis Staiceles strādnieku ciemata izpildkomitejas priekšsēdētājs. 1960. gadā aiziet pensijā. Pensijā būdams, aktīvi piedalās ciema dzīvē.

AUSMA NUĶE

AUSMA NUĶE RAKSTA:

“Es, Ausma Nuķe, Mārtiņa m., dzimusi 1953. gada 14. decembrī Alojas pagastā Lūkinu mājās strādnieku ģimenē.

Ģimenē bijām 10 bērni, 3 brāļi. Skolas gaitas uzsāku Ungurpils septiņgadīgajā skolā. Pēc skolas beigšanas mācījos Dzērbenes lauksaimniecības skolā, kurā ieguva grāmatveža profesiju. Ilgus gadus nostrādāju par grāmatvedi kolhozā “Komunisma ceļš”.

1963. gadā strādāju kolhozā “Rozēni” par partijas pirmorganizācijas sekretāri.

Trīs gadus mācījos Rīgā partijas skolā. Pēc skolas beigšanas strādāju Valmierā partijas komitejā par instruktori.

1971. gada 25. jūnijā tiku ievēlēta Staiceles ciematā par priekšsēdētāju. Šajā amatā biju līdz 1989. gada 28. decembrim.

Dzīvē necieņu melus, divkosību, negodīgumu, kažoka maiņu. Esmu bijusi komjauniete un partijas biedre.”



Ausma Nuķe 17 gadu bija ciemata dzīves vadītāja. Viņas darbības laikā ciemats izveidojās par skaistu un sakoptu mūsu zemes stūrīti, kas priecēja ne vien pašu staceliešu, bet arī iebraucēju acis un sirdi. Atzinīgi sadarību ar priekšsēdētāju vērtē tālaika tautas lietišķās mākslas studijas vadītāja Ē. Taube. Ausma Nuķe palīdzējusi materiāli, aušanas materiālu iegādē un arī daudzo izstāžu rīkošanā. Dzīve ir daudzveidīga, un priekšsēdētāja centās būt visās norisēs, kaut dažreiz ar rīkotājiem nebija uzskatu vienotības. Blakus Ausmai Nuķei ilgu laiku strādāja sekretāre Lidija Valmiera, kuru stacelieši atminas kā ļoti iejūtīgu un darbīgu cilvēku.

EMĪLIJA SMILĢE

EMĪLIJA SMILĢE RAKSTA:

“Esmu dzimusi 1944. gada 20. aprīlī Latgalē, Krāslavas rajonā. Visu bērnību un jaunību pavadīju Daugavas krastos pie Kokneses. Pēc Kokneses vidusskolas absolvēšanas iestājos Lauksaimniecības akadēmijā. 1968. gadā sāku strādāt Zemgalē Dobeles MRS par diplomētu mežkopī-inženieri. Tur satiku Intu un nodibināju ģimeni. 1972. gadā Inta draugi vilināja pārcelties uz Vidzemi, sākumā Pālē, tad no 1973. gada Rozēnos. Ilgi te palikt negribēju, jo šī puse kaut kā sākumā mani nesaistīja. Un tā jau 25 gadus.

Abi dēli – Imants un Māris – arī ir mežkopji. Tā ka es un mana ģimene esam “iesūnojuši” mežā. Par Staiceles IK priekšsēdētāju 1990. gadā ievēlēja mani, jo tajā laikā kādam vajadzēja uzņemties vadīt pagastu un būt neatkarīgam no partijām. Pieredzes un naudas nebija. Sākām ar entuziasmu un talciniekiem, apzāģējot kokiem zarus, izzāģējot vecos kokus, pāris ēkām Staicelē uzlabojām vizuālo izskatu.

Lielākā darba laika daļa bija jāveltī taloniem un to pareizai sadalei. Bija grūti, bet pietika visiem. Esmu daudzkārt bijusi par vedējmāti. Kopā ar jauno Štelcu ģimeni iestādījām pirmo ozoliņu Jauniešu alejā Staicelē.

Kad mežsaimniecībā notika reorganizācija, es atgriezos darbā savā specialitātē. Uzskatu, ka mazu daļiņu no sevis esmu Staicelē atstājusi.”

Sekretāres:

Anna Tedere

Vera Buharte

(1953. gada marts – 1955. gada marts)

Regīna Liepiņa (Virse)

(1955. gada marts – 1964. gada janvāris)

Zigrīda Gulbe

(1964. gada marts – 1967. gada februāris)

Nina Kalniņa

Beatrise Kalnbērza

Lidija Valmiera

(1968. gada jūlijs – 1979. gada aprīlis)

Zenta Šimane

(1980. gada aprīlis – 1981. gada maijs)

Marta Apsīte

(1981. gada jūnijs – 1992. gada decembris)

Martas Apsītes sekretāres vietas izpildītājas viņas prombūtnes laikā – **I. Zarīna, B. Zvirbule, V. Līdemane, J. Circene.**

LIMBAŽU RAJONA STAICELES PILSĒTCIEMATA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES 19. SASAUKUMA DEPUTĀTI BIJA:

Arvids Krogzems,

Ints Smilģis,

Emīlija Smilģe,

Vija Kruja,

Edvīns Rumba,

Pēteris Ieviņš,

Sanda Bērziņa,

Aldis Jansons,

Ilgvars Kubuliņš,

Edgars Straume,

Daila Gravīna,

Jānis Bakmanis,

Aina Rubene,

Egons Kaļiņins,

Einārs Bērziņš,

Alda Grāvere,

Antra Lūre,

Ļubova Smirnova,

Alfrēds Rudzītis,

Andris Krūzītis,

Fēlikss Nikmanis,

Indulis Graviņš.

Vēsturisks fakts: minētie deputāti pieņēma lēmumu par pilsētas statusa piešķiršanu Staicelei.

1992. gada 30. janvārī Staicelei tiek piešķirtas pilsētas tiesības. Platība 2,58 km². Iedzīvotāju skaits – 2146.

No 1992. gada 30. janvāra līdz 1994. gada maijam darbojās Staiceles pilsētas valde. Valdes priekšsēdētājs – Jānis Bakmanis, valdes

sekretāre – Marta Apsīte. Marta Apsīte strādā līdz 1992. gada 31. decembrim, tad aiziet strādāt savā zemnieku saimniecībā. No 1993. gada februāra par valdes sekretāri sāk strādāt Ilga Šmite.

Staiceles pilsētas valdes locekļi: Edvīns Rumba, Pēteris Mūrnieks, Edgars Straume, Ļubova Smirnova, Pēteris Ieviņš, Indulis Graviņš, Ivans Rogozins.



1994. gada maijā notiek pilsētas domes vēlēšanas un tiek ievēlēta pilsētas dome 9 cilvēku sastāvā: Jānis Bakmanis, Ārija Korpa, Māris Lazdiņš, Pēteris Mūrnieks, Mārcis Arnavs, Andris Krūzītis (atsakās, viņas vietā nāk Aigars Apiņš), Antra Lūre (atsakās, viņas vietā nāk Alda Grāvere), Modris Lilēblats un Vaira Štemere. Par domes priekšsēdētāju ievēlē Jāni Bakmani. Turpmākajos gados deputāti aktīvi pievēršas labiekārtošanas un celtniecības darbiem.

1995. gada maijā sāka remontēt kultūras namu, kuru svinīgi atklāja 29. decembrī Gadu mijas ballē.

1995. gada rudenī tiek ielikti pamati jaunai domes ēkai, celtniecību paredzēts pabeigt 1997. gada vasarā.

1996. gada vasarā bērnudārzam "Stārķītis" uzliek jaunu jumtu. Šai pašā gadā Līgo dienā tiek atklāts jaunais tirgus laukums. Uzceļ jaunu autopieturu.

Tirgus atklāšana 1996. gadā



Jaunā tirgus laukuma atklāšana 1996. gada 23. jūnijā

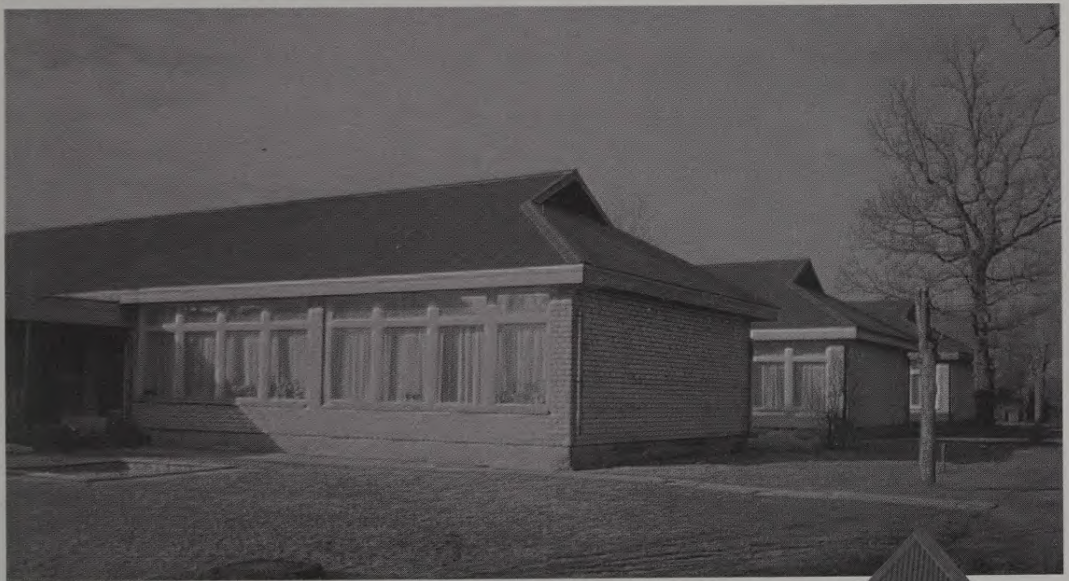




1996. gadā tiek celta jaunā
autopietaura



1996. gadā bērnu dārzam
"Stārķītis" uzlikts
jauns jumts



1996. gadā Līgo dienā atklāts
jaunais tirgus laukums



LABRIT, STAICEĻI



Veiksmīgi tiek atrisināta trošu tilta celtniecība pāri Salacai pie estrādes. 1995. gada rudenī trošu tiltam ieliek pamatus. 1996. gada pirmajos Staiceles vimbu svētkos to atklāj.

Ir 1997. gada 9. marts un atkal klāt jaunas Staiceles pilsētas domes vēlēšanas. Par deputātiem ievēlē: Jāni Bakmani, Pēteri Mūrnieku, Kārli Kļaviņu, Mārci Arnavu, Māri Lazdiņu, Modri Lilenblatu, Āriju Korpu, Anitu Elsiņu, Antru Lūri.

1997. gada 14. martā notiek domes priekšsēdētāja vēlēšanas un šajā amatā ievēlē Jāni Bakmani. Aprīļa domes sēdē par domes priekšsēdētāja vietnieku ievēlē Mārci Arnavu. Lai nodrošinātu savu darbību un sagatavotu jautājumus izskatīšanai domes sēdē, tiek izveidotas pastāvīgas komitejas un komisijas:

- 1) Finanšu komiteja,
- 2) Sociālo, izglītības, kultūras jautājumu un kārtības uzturēšanas komiteja,
- 3) Dzīvokļu un komunālās saimniecības komiteja,
- 4) Zemes komisija,
- 5) Dzīvojamu māju privatizācijas komisija,
- 6) Revīzijas komisija.

Jaunievēlētā pilsētas dome savā darbības laikā iecerējusi daudz paveikt, īpaši pilsētas labiekārtošanā.

Staiceles pilsētas domē strādā 7 darbinieki: domes sekretāre I. Šmite, galvenā grāmatvede V. Līce-Līcīte (grāmatvede jau no

1977. gada), galvenā grāmatveža vietiece R. Šmite, ekonomiste-kasiere M. Treimane, šoferis A. Eglītis, sociālās palīdzības dienesta vadītāja D. Lilenblate, speciāliste dzīvojamo māju privatizācijas jautājumos G. Nikmane.

Pamatojoties uz 1995. gada 23. novembra LR likumu "Par bāriņtiesām un pagasttiesām", Staiceles pilsētas dome 1997. gada 12. februārī izveido aizbildnības un aizgādības iestādi – Staiceles bāriņtiesu. Bāriņtiesas sastāvs: priekšsēdētājs un 4 tiesas locekļi. Par Staiceles bāriņtiesas priekšsēdētāju ievēlē Ilgu Šmiti, par tiesas locekļiem – Aldu Grāveri, Daigu Lilenblati, Guntu Nikmani un Edgaru Ozolu.

Bāriņtiesa sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošanā (steidzamos gadījumos veic mantojuma aizsardzību) un pilda likumā paredzētās notariālās funkcijas.

1991. gada decembrī tika nodibināts pašvaldības uzņēmums – Staiceles pilsētas namu un komunālā saimniecība. Tās vadītājs bija Zigmārs Dancis, pēc viņa – Arnis Lūcis un no 1995. gada 1. jūnija – Kārlis Kļaviņš. Par uzņēmuma grāmatvedi strādā Livita Jančevska, meistarū – Ainārs Kalnbērzs.

Kārli Kļaviņu var raksturot kā darbā ļoti akurātu, zinošu un prasīgu. Savas darbības laikā viņš spējis daudz paveikt Staiceles labiekārtošanā. Jāņa Bakmaņa vārdiem runājot: "Ar Kārli ir viegli sastrādāties."

Jaunuzceltais trošu tilts





Pašreizējā Staiceles pilsētas domes ēka



STAICELE SKAITĻOS UN FAKTOS

Iedzīvotāju skaits 1997. gada 1. janvārī – 2119,

pirmsskolas vecuma bērni – 207,
skolas vecuma bērni – 361,
darba spējīgie – 961,
pensionāri – 590.

Iedzīvotāju sadalījums pēc tautībām:

latvieši 1851,
baltkreivi 23,
čigāni 23,
igauņi 5,
krievi 173,
lietuvieši 4,
moldāvi 5,
poļi 17,
ukraiņi 15,
vācieši 3.

Staiceles pilsētā ar lauku teritoriju ir 313 zemnieku saimniecības ar kopējo zemes platību 11 080 ha un 115 piemājas saimniecības ar kopējo zemes platību 743 ha.

Staicelē darbojas šādi veikali:

Limbažu RPB veikals Nr. 15 Lielā ielā 6,
Limbažu RPB veikals Nr. 18 "Vidzemniekos",
A. Langenfelda I.U. "Austris" veikali Lielā ielā 9 un Viķos "Kastanišos",
Strazdiņas I. U. "Mežbiržas" veikals Lielā ielā 36,
A. Pēča I.U. "Artava" kiosks Staicelē Lielā ielā 4b,
z/s "Birzniēki" veikals "Rozēnos",
z/s "Ābeles" veikals Lielā ielā 21 "Vitolu tirgotava",
z/s "Ziediņi" veikals Lielā ielā 32,
Staiceles grāmatnīca.

SIA (sabiedrība ar ierobežotu atbildību) darbība:

SIA "Krams" – benzīna, dīzeļdegvielas, smērvielu tirdzniecība,
SIA "Staiceles papīrfabrika",
SIA "Staicele-2" (darbojas likvidācijas komisija),
SIA "Tine",
SIA "TRIASS AB" – mežizstrāde, kokapstrāde.

Individuālie uzņēmumi:

Dz. Graviņas I.U. "Staiceles aptieka",
Štemera I.U. "Kauss" – sniedz pirts pakalpojumus,
I.U. "Staiceles doktorāts",
V. Brentes I.U. "Robs" – autoservisa pakalpojumi.

Staiceles teritorijā vēl ir:

Rozēnu mežniecība,
Ungurpils mežniecība,
Staiceles pasta nodaļa,
Rozēnu pasta nodaļa,
Viķu pasta nodaļa,
psihoneiroloģiskā slimnīca "Viki",
Staiceles ugunsdzēsības dienests.



MŪSU KULTŪRAS DZĪVE

*Materiālus apkopojusi Anita
Strokša*

Kultūras dzīve Staicelē veidojās uz latviešu tradīciju pamatiem. Pirmās ziņas par saviesīgo dzīvi Staicelē meklējamas Latvijas brīvvalsts laika Staiceles skolas direktora Jāņa Medinieka pierakstītajos atmiņu stāstījumos: “Puršānu skola atradās tuvu pie Rungas upītes. Tanī dzīvoja zivis un vēži. Parasti Līgo dienai tika brūvēts miestīnš, zvejoti vēži un zivis un cepta balta maize. Parasti līgošana sākās Mankavās, tad Krogzemniekos, Rungās un izbeidzās skolā. Līgotāji tika pacienāti ar alu, sieru un uzkožamiem. Mārtiņa dienas priekšvakarā bija paradums iet Mārtiņa bērnos. Vairāki pieaugušie un bērni tad uzģērba maskas, salasījās pūlos un staigāja no mājas uz māju ālēdamies un dejodami. Nomaskējušies staigāja tāpat līdzī deļotājiem. Maskas nēsāja līdzī arī žaġarus. Ar žaġariem kūla slinkus cilvēkus un palaidnīġus bērņus. Ciemiņus māġas tēvs pacienāja ar alu un uzkožamiem. Maskas mēġināja dzīt dažādus jokus. Pēc kādas stundas pūlis ġāja atpakaļ uz citu māju.”

Bez Ziemassvētku, Lieldienu, Līgo svētku un Mārtiņdienu paražām staicelieši mīlēġa brīvā laikā palustēties, izsvīst deġas soli.

Galvenās zaġumbaļļu vietas cieši saīstītas ar Salacas gleznainajiem krastiem. Šādu svētku vietu staiceliešiem bijis daudz: Graudiņu līcī, Āpskalnā, Viķu salīnā, Jaunzemju līcī, divās vietās Sīliņu mežā, Staiceles parkā, Dzelzāmura līcī, Mašinlīcī, Tēraudkalnā, Cūku līcī, Ridus birzī, Marenkaktā, Skolas līcī, Norplacī, Kīškalnā. Lielākās atpūtas vietas bija Sīliņu mežs un Marenkakts. Sīliņu mežs bija īecienīta staiceliešu pastaīġu vieta. Šajā mežā bija balles vieta, kur katru vasaru notīka dažādi sarīkoġumi.

Marenkakts – tā saucu vietīġu Staiceles tuvumā Salacas labajā krastā īepretī kapsētai. Lūk, kas rakstīts Nellīġas Sīliņas atmiņās: “Marenkakts manās mīļajās, senajās jaunības dienās bija īemīļota atpūtas vieta. Lai cilvēķi vieġlāk tīktu uz ballī, tad speciāli pie kapsētas īerīkoġa laīpu pāri upei. Pēc balles to atkal noġauca. Tur

*1930. ġadā atklātais pavīļjons
Staiceles parkā*





pārsvārā liksmoja Staiceles strādnieku jaunatne. Spēlēja ragu mūzika. Bija bufete, ēdieni, dzērieni, laida raķetes. Balles tika rīkotas arī Latvijas laikā.”

Tumšajos rudens vakaros un ziemā galvenās lustēšanās vietas bija saimnieku mājas. Milda Karaļēviča atceras: “Pirtsballes tika rīkotas sestdienas vakaros Rozēnu pagasta Ežos – saimnieks Blūme Fricis un Anna. Pirti kurināja paši saimnieki, un pērties nāca kaimiņi, kuriem nebija pirts. Saimnieki nopērās pirmie, tad pārējie. Katrs, kas nāca uz pirti, ņēma līdzī “groziņu”. Parasti salasījās lustīgi kaimiņi.”

Par apkūlību balli Rozēnu pagasta Upītēs (ap 1945. gadu; saimnieks Jānis Breicis) Milda Karaļēviča atceras: “Uz balli kāva aitu, cūkgaļa jau bija. Izgatavoja alu, degvīnu, mājas vīns atradās saimniecībā vienmēr. Sagatavoja dažādus gaļas ēdienus, cepa smalkmaizes, vārīja ķiseļi. Galdu klāja speciāli atbrīvotā istabā priekš apmēram 20 cilvēkiem. Uz balli sanāca apkārtējie kaimiņi un radi. Spēlēja muzikants Jānis Rozītis ar harmonikām. Ballējās, kamēr nāca miegs. No rīta darbdiena – kā parasti.”

Stāsta Milda Karaļēviča: “Vārda dienas balle Rozēnu pagasta Kabos – saimniecei Annai Skulteī (ap 1946. gadu). Uz svinībām ieradās gan aicināti, gan neaicināti viesi. Saradās cilvēku 50. Galdi bija klāti “lielajā istabā”. Uz galdiem bija ceptas zosis un dažādi gaļas ēdieni, smalkmaizītes, brūvēts alus, degvīns. Daudz tika dziedāts, dejots. Muzikants – Antons Kažoks ar vijoli. Spēlēja arī patofonu. Cilvēki, kuri nāk atmiņā, kas piedalījās ballē, – Antons

Kažoks, Rozālija Diknere, Elza Rozīte, Anna Smiltāja, Milda Karaļēviča un Pāvels Karaļēvičs, Fricis Ešmits, Prauliņi.”

Staiceles centra iedzīvotāji mīlēja papricāties Strazdu mājā (toreiz to sauca par Sila krogu). Katru sestdienas vakaru krogā spēlēja muzikanti un tur sapulcējās gan vīri, gan sievas ar bērniem. Tie bijuši neaizmirstami vakari, un visiem bijis jautri. Balles notika arī biedrības namā. Uz ballītēm gāja gan jauns, gan vecs.

1929. gadā Staiceles brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība pieprasa zemes gabalu parka iekārtošanai un kluba – paviljona būvei.

1930. gadā šis klubs – paviljons tiek uzbūvēts un iekārtots. Galvenā saviesīgā dzīve pārcēlās uz šo ēku. Šajā ēkā bijusi bufete–restorāns, varēja rīkot banketus, bija atsevišķi divvietīgi galdiņi, pie kuriem varēja paēst, neviena netraucēts. Šajā namā tika spēlēti arī teātris. Vienīgā nelaime, ka šī nama mūžs ir samērā īss. Ap 1945. gadu ugunsgrēkā tas aiziet bojā. No tā palikuši tikai atmiņu stāstījumi.

Otrā kultūras iestāde šajā laikā bija klubs (tagadējā ēka Lielajā ielā 27). Šajā klubā tika spēlēti teātris, organizēti dažādi kursi, piemēram, mājturības, deju u.c. Bērni priecājušies Ziemassvētku eglītē. Notikuši saviesīgi vakari. Rādīts kino. Tā kā šī ir koka ēka, tad kino aparāts stāvējis ārpusē piebūvē.

Jau 1901. gadā Rozēnu pagastā ir bijuši aktieru svētki. Par to savā atmiņu stāstījumā rakstījis Jānis Medinieks.

Pirmā Staiceles estrāde, kuras noformējumu veidojis Kārlis Kere





Pagasta skrīveris Ozoliņš bija dūšīgs teātra izrāžu rīkotājs, lai rastu līdzekļus pagasta brīvbibliotēkas paplašināšanai. Aktieru pulciņam reiz bija ienākusi prātā doma par aktieru svētku sarīkošanu ar saviem līdzekļiem. Svētkiem vajadzēja notikt ar goda mielastu, ugunošanu, dejām un rotaļām. Uz svētkiem tika uzaicināti jaunieši. Atklāšanai vajadzēja notikt ar "lielgabala" šāvienu. No 7 cm resnas caurules gabala pagatavoja "lielgabalu". Caurule tika salādēta ar šaujamo pulveri un kā lodi galā ielika alus pudeli. Šāviens izdevās laimīgi, un pudele aizlidoja kādu puskilometru tālu. Pēc tam ēda, dzēra, dejoja. Pie vakara notika raķešu laišana gaisā. To padarīšanu vadīja skrīvera palīgs Plūme. Viņš brīdināja, lai skatītāji nenākot tuvu. Bet raķetes skaisti pacēlās gaisā un tur saplīsa daudzās dažādu krāsu bumbiņās. Visiem gribējās redzēt, kā tiek iedarbinātas raķetes. Te kādai raķetei bija ielūzis atbalsta kociņš. Tāpēc tā savu skrējienu izdarīja nevis gaisā, bet uz sāniem un ieskrēja Ridus Elzai lindrakos. Ātrumā viss kleitas sāns sadega un nokrita, palika tikai baltais kreklis. Uguni drīzumā nodzēsa. Bet ko nu lai dara meita? Viņa sāka skaļi raudāt. Draudzenes viņu mierināja, aizveda uz skolu un uzgērba citu kleitu. Elza nu bija atkal kārtībā, bet bēdējās par pazaudēto apģērbu. Draudzenes uzzināja, ka sadegušais kostīms esot maksājis 16 rubļus. Nospriedām samest to naudu, lai viņa varētu nopirkt jaunus brunčus. Es paņēmu savu cepuri, ieliku tanī rubli un gāju pie citiem

puišiem ar cepuri, lai savāktu vajadzīgo summu. Cepurē bija jau 6 rubļi. Piegāju arī pie raķešu vadītāja. Tas atteicās dot rubli, jo esot brīdinājis – nenākt tuvu raķešu laidējam. To dzirdēja arī citi puiši. Nu vairs nedeva neviens. Tad gāju pie Ozoliņa apjautāties, ko nu lai dara. Nospriedām naudu atdot atpakaļ ziedotājiem, bet Elzai paskaidrot, ka mēs gribējām samest naudu un nopirkt viņai kostīmu, bet aprēķinājām, ka tas būs apvainojoši, ja bagātai tēva meitai lasīsim ziedojumus kleitas pirkšanai. Ozoliņš tā izskaidroja Elzai.

AKTIERU SVĒTKI 1901 GADĀ

Izrādes "Spāniešu muša" dalībnieki. Tup no kreisās: Harijs Kaudzītis, Eduards Poreiters, nezināma.

Otrajā rindā: nezināms, Herta Kalniņa, Emīlija Krūmiņa, Jēkabs Zariņš, Arnolds Plūme, Kārlis Liepiņš.

Trešajā rindā: Zenta Strazdiņa, nezināms, Elza Gertnere, Ernests Poreiters, Emma Vitola



1922. gada dramatiskā pulciņa aktieru grupa no izrādes "Svētki Skangalē"



Izrādes "Caur sidraba birzi gāju" dalībnieki. Sēž no kreisas: nezināms, Albertīne Strence, Olga Krūmiņa; Herta Kalniņa, Kārlis Liepiņš, Kārlis Gaigals; Aizmugurē stāv: nezināms, Voldemārs Jaunkūkis, Marta Kalniņa, nezināma, Harijs Kaudzītis

Vēlākā laika posmā pastāvēja teātra biedrība – pulciņš. Pie šīs biedrības bijusi arī bibliotēka, kurā atradušies daudzi teātra izdevumi. Pirmās dramatiskā pulciņa fotogrāfijas saglabājušās no 1922. gada.

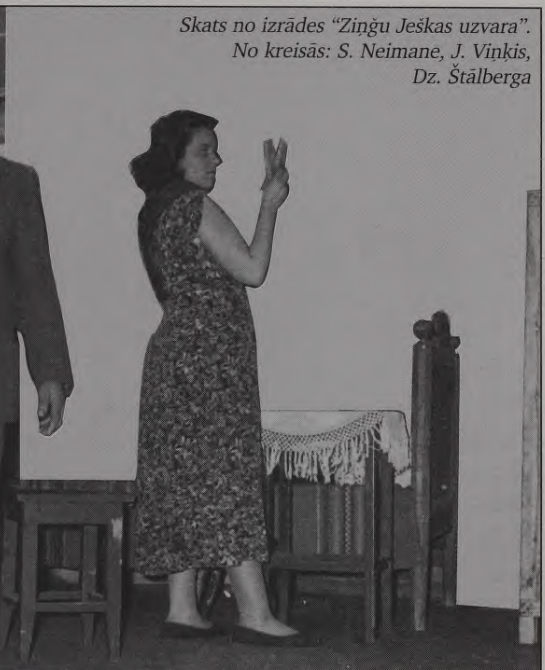
Fotogrāfijā redzams dramatiskais pulciņš 1. maijā izradē. Spēlēti Vulfa "Svētki Skangalē". Viens no ievērojamākiem tā laika šejienes aktieriem bijis Kārlis Liepiņš. Viņš pats atveidojis vairākas lomas – bijis gan Ābrams "Skroderdienās Silmačos", gan Edgars "Ugunī", gan barons "Mežiniekā" u.c.

1925. gada vasarā Salacas piekrastē pie skolas stāicelieši paši uzveda J. Alunāna lugu "Seši mazi bundzinieki".

Šajā laikā tika spēlēts uz nebēdu. Dzima viena izrāde pēc otras. Tā savu pirmizrādi 1930. gada 21. oktobrī piedzīvo izrāde "Spāniešu muša", 1931. gada 22. februārī "Precību drudzis", 1931.



Skats no izrādes "Ziņģu Ješkas uzvara".
No kreisās: S. Neimane, J. Viņķis,
Dz. Štālberga



gada 26. aprīlī "Ideālā vecmāte", 1935. gada 31. decembrī "Melnais traips", 1939. gada 10. aprīlī "Dzimtene sauc", 1940. gada 25. martā Gulbja 3 cēlienu dramatiskā spēle "Caur sidraba birzi gāju", 1941. gada 6. aprīlī "Ziņģu Ješkas uzvara" u.c.

Kārlis Kere savās atmiņās raksta: "Šajā pirmskara laikā piedalījās arī teātru spēlēs. Dziesmu spēlē "Putnu piens" spēlēja – tēloju galveno lomu. Tiek uzvests Staiceles paviljonā. Arī Alojās klubā. Režisors ir no Rīgas – Timma. Šī dziesmu spēle tiek uzvesta kopā ar Staiceles stīgu orķestri, kuru vada Jānis Zirnis (diriģenta Jāņa Zirņa tēvs). Piedalās ap 20 aktieru. Šinī teātra spēlē ir daudz dziesmu. Tiek uzvesta arī Janševska "Dzimtene". Šinī uzvedumā darbojās līdzīgi Staiceles koris. Uzvedums notiek brīvā dabā. Režiju vada Timma. Dekorācijas izgatavo gleznotājs V. Apsītis. Pirmais uzvedums notiek Staiceles parkā, otrs – Mazsalacas vidusskolas parkā. Šajā uzvedumā darbojošais personāls ir liels, kopā ar kori. Galvenā loma ir Ernai Lapševskai un Jaunķīkim. Kori diriģē A. Martinsons. Mana loma ir – mērnīku kungu denšciņš. Līdztekus dziedu arī kori. (Šo teātri uzvesto Janševska "Dzimtenes" daļu sauc par "Čapiņa dēla precībām").

LABRĪT, STAICELE!



Stigu orķestris, kurā spēlēja arī Jānis Zirnis, seniors (pirmais no labās).

Pie Jāņa Zirņa vadītā stīgu orķestra darbojas līdzī arī koris, kuru vadīja pats Jānis Zirnis. Tajā korī arī es dziedāju, vēlāk arī mana sieva Helēna Kere. Viens no šī kora galvenajiem dziedātājiem bija Anatolijs Dalka – viņš dziedāja solo. Koris kopā ar stīgu orķestri uzstājās sevišķi svinīgos gadījumos un slēgtos vakaros – kā, piem., arodbiedrības svētkos un citos svētkos. Jāņa Zirņa vadītais stīgu orķestris bija ļoti iecienīts. Skanējums bija skaists – brāļi Gūtenbergi spēlēja viens pirmo vijoli, otrs otro vijoli – pirmā un otrā balss. Staicele visu laiku darbojās arī ragu orķestris, kuru vadīja Jānis Strencis. Ragu orķestris spēlēja galvenokārt lauku ballēs un gājienos. Krievu laikā Jānis Strencis tika izsūtīts. Tad ragu orķestri vadīja Alberts Stupelis, vēlāk Haralds Ozoliņš. Komunistu laikā uz kapiem ar mācītāju izvadīja Dzeņu Almas māti un par to, ka šinīs bērēs piedalījās ragu orķestris, tam tika atņemti mūzikas instrumenti. Vēlāk, kad vajadzēja spēlēt komunistu valsts svētkos, vajadzēja lūgties, lai muzikanti ņem mūzikas instrumentus atpakaļ.”

Šajā laikā Staicele bija arī deju kolektīvs, bet par šo kolektīvu ir ļoti maz materiālu, pieejama tikai viena fotogrāfija.

Laikiem mainoties, mainās arī kultūras dzīve. Latviskās tradīcijas nomaina sadzīves tradīcijas. Vecā Rozēnu biedrības nama vietā 1951. gadā Staicele uzceļ kultūras namu. Laika gaitā tur mājvietu atrod Staiceles bibliotēka, kino, lietišķās mākslas studija “Staicele”. Atliek vieta arī izstāžu zālei, kurā paralēli notiek koru mēģinājumi. Kultūras namā tiek dziedāts, dejots, spēlēts teātris, rīkotas izstādes.

Ilggadējais kultūras nama vadītājs Elmārs Kiviraiju raksta: “Staiceles kultūras nama darbības sākumu atrodam 50. gados. Līdz 1950. gadam darbojies tautas nams Staiceles pagastā. 1950. gadā Staiceles papīrfabrika pārņēma bijušo pagasta valdes ēku, kuras otrajā stāvā bija skatītāju zāle un skatuve. Fabrikai bija iecere celt jaunu kultūras namu, bet tajā laikā jaunās ēkas celšanai atļauja netika dota. Vienojoties ar toreizējo pagasta valdi, šī ēka tika atdota fabrikai, kura to nojauca un uz veciem pamatiem uzcēla jaunu ēku atbilstoši kultūras nama vajadzībām. Bija arī trūkumi – maza skatuve, maz palīgtelpu u.c. nepilnības. Daudz tajā laikā izdarīja sabiedriskā kārtā – talkās. Toreizējais fabrikas direktors Bērzs sēdējis klāt pie kluba nojaukšanas un celtniecības. Fabrikas strādnieki aktīvi pieda-

Kora saviesīgais vakars. Vadītājs Jānis Zirnis, seniors





lijušies. Tā 1951. gada rudenī bijis jau tik tālu, ka varējuši sarīkot svētku balli. No sākuma siltumu saņēmuši no fabrikas dzelzceļa atvestā "bāniša" katla, kas ticis novietots pagalmā pie kultūras nama. 1951.–1952. gadā gleznotājs Voldemārs Apsītis gleznojis zāles aizmugures sienu – "Pūt, vējiņi!". Ēka bija silta un glīta gan no iekšpusēs, gan ārpusēs. Zālē tika demonstrētas kinofilmas – no sākuma kā valsts kinoteātri, bet vēlāk no 1954. gada kā arod biedrības kino. Viesoties sāk arī citi kolektīvi. Darbu atsāk pašdarbības kolektīvi."

Pēc kara uz nodegušā paviljona pamatiem uzcēla pirmo estrādi un deju laukumu.

No 1952. gada kluba vadītāja pienākumu veic Mīkēlis Jodzevičs, kurš vada arī kori un ansambli. 1956. gada februārī klubu pārņēma fabrikas namu pārvaldniece Helēna Jakubaņeca. No 1956. gada 1. augusta klubā strādā Valdis Biežais – diriģents, mūziķis. 1957. gada 4. jūnijā sāk strādāt kultūras darbinieku tehnikuma beidzēja Zenta Zēģe, kura strādā līdz 1958. gada janvārim. Turpmāk ar dažiem sikiem pārtraukumiem par kluba vadītāju strādāja Elmārs Kiviraijuja – līdz par aiziešanai pensijā 1987. gadā. Tad darbu turpināja Ivars Āboliņš, kurš strādāja par mākslinieciskās daļas vadītāju. Līdz ar fabrikas slēgšanu likvidēja arī kultūras namu. 1994. gada februārī kultūras namu pārņēma pilsētas dome un par vadītāja vietas izpildītāju iecēla Elmāru Kiviraijuju. 1995. gadā zālei veica kapitālo remontu.

Elmārs Kiviraijuja raksta: "Pēc Bērzuļa par fabrikas direktoru strādāja Valentīns Ostaņevičs, bet pēc neilga laika viņu īslaicīgi pārcēla saimnieciskā darbā uz Alojas rajona izpildkomiteju. Pēc Alojas rajona likvidēšanas Valentīns Ostaņevičs atgriezās fabrikā. Viņš ir aktīvs sporta un kultūras atbalstītājs. Kultūras darbā piedalās visa viņa ģimene. Sieva Ērika strādā par bērnu sektora vadītāju, režisori, vēlāk mākslinieciskās daļas vadītāju. Dēls Oskars un meita Ruta ir aktīvi dramatiskā kolektīva dalībnieki. Ostaņeviča laikā zālē tika nomainīta grīda, piebūvēta jauna liela, moderna skatuve ar palīgtelpām pagrabā. Iegādāta

kinoaparātūra, tērpi, mūzikas instrumenti u.c. inventārs. Iesāka celt sporta zāli – ielika pamatus, bet darbs tika pārtraukts, jo nevarēja vienoties ar jaunatnākušo kolhoza priekšsēdētāju Jāni Kīplokū. Viņa laikā bija stipras pārmaiņas. Jānis Kīplokā ar citiem nerēķinājās, izveidoja savu futbola laukumu, kur neviena spēle nav notikusi. Noorganizēja savu pašdarbību – orķestri; uz to pārgāja vairāki mūsu mūziķi, jo tur maksāja arī par mēģinājumiem, tāpat bija dramatiskais pulciņš, deju kolektīvs, vokālie ansambļi. Tā attiecības starp fabriku un kolhozu bija diezgan asas. Kultūras darbs tāpat turpinājās. Parkā uzlikām jaunu deju grīdu, uzcēlām jaunu brīvdabas estrādi un skatītāju solus. 1970. gadā rajona Dziesmu un deju svētki notika Staicele. Katru gadu vasarā estrādē, bet ziemā kultūras namā pie mums brauca profesionāli teātri un koncertēja ansambļi – vismaz 2–3 reizes mēnesī, vasarā katru nedēļu, par skatītāju trūkumu nevarēja sūdzēties.

Jāņu dienas sarīkojumi notikuši katru vasaru, arī tad, kad bija aizliegts svinēt. Mūsu draugi igauni Kohilas papīrfabrikā bija mūsu sacensību partneri. Tā katru gadu 23. jūnijā viņi brauca pie mums, bet rudenī – mēs pie viņiem. Šis tikšanās bija ļoti interesantas un sirsnīgas. Kultūras darbs nebija iedomājams bez Staiceles papīrfabrikas arodbiedrības priekšsēdētāja atbalsta. Arodbiedrības komiteju vadījuši: Aleksandra Dosugova, Oskars Kalniņš, Ēriks Antons, Imants Rumba, Antons Orbidāns, Zinaida Grāvere, Gaļina Kalniņa, Jēkabs Kļaviņš, Lilija Misjunas un vēl citi sabiedriskā darba darītāji, bez kuriem kultūras darbā nebūtu tādu sasniegumu."

DEJOTĀJI

Deju kolektīvi darbojušies ar pārtraukumiem – nav laimējies ar vadītājiem. Vadījusi ir Herta Saulīte, Valda Logina, Māra Maksimova, Aivars Martinsons u.c. Visilgāk par deju kolektīva vadītāju strādājusi Elza Strence. Vispirms

Staiceles vidējās paaudzes deju kolektīvs.

1. rindā no kreisās:

Baiba Prokopoviča, Irita Elsiņa,
Elita Kalnbērza, Sandra Lauva,
Guna Sviķe, Aiga Upmale,
Alda Grāvere.

2. rindā:

Māris Eglītis, Mārcis Ozols,
Jānis Kalniņš, Agnese Kuka,
Ainārs Kalnbērzs,
Modris Lauva,

Māris Grinbergs – pianists,
Velta Cimmere – vadītāja,
Normunds Sviķis,

Agris Jēkabsons, Ojārs Grāveris





jauniešus, tad veco ļaužu deju kolektīvu ar labiem panākumiem vadīja Valija Birzgaļe. Bērnu deju pulciņus sāka vadīt Ērika Ostaņēviča, tad vairākus gadus ar labiem panākumiem to darīja Māra Maksimova, pēc tam – Inga Riņķe, Tamāra Vitola un Renāte Ieviņa.

Pašreiz jau otro gadu darbojas vidējās paaudzes deju kolektīvs Veltas Cimmeses vadībā.

TEĀTRIS

Pēckara gados režiju uzņēmušās Alīda Krūmiņa, Adele Kaguse, Ērika Ostaņēviča, iestudējot daudzu autoru darbus:

“Vai varēja piedot?” – Ērikas Ostaņēvičas režijā,

“Ziņģu Ješkas uzvara” – Alīdas Krūmiņas režijā, “Čaukstenes” u.c.

Iestudējumos piedalījušies: Erna Lapševska, Elza Līduma, Biruta Sergejeva, Marta Krūmiņa, Edīte Kalniņa, Rita Pārūpe, Edgars Buliņš, Vilis Liepiņš, Arturs Liepiņš, Ādolfs Kažoks, Jānis Ukass, Zigurds Pētersons, Andrejs Krūmiņš, Sarmīte Neimane, Francis Kuks, Ārija Okmane, Elmārs Kiviraijuja, Jēkabs Kļaviņš, Valters Strokšs.

KORIS “SALACA”

No 1960. gada Staiceles jauktā kora diriģente ir Dzidra Roce. 1962. gada 17. jūnijā koris piedalās Darba svētkos Limbažos (atzinības raksts). 1964. gada 5. februārī koris dzied Valmierā (atzinības raksts). 1965. gada jūlijā Valmierā kora skatē Staiceles jauktais koris saņem republikāniskās komisijas goda rakstu par aktīvu darbu un radošiem sasniegumiem, gatavojoties svētkiem. Jūlijā tas piedalās dziesmu un deju svētkos Valmierā un saņem goda rakstu par sagatavošanos un piedalīšanos.

Koris piedalās dziesmu svētkos Rīgā (diriģente Dz. Roce).

1966. gadā notiek Dziesmu dienas Staicelē, 19. jūnijā – Dziesmu dienas Valmierā, 31. jūlijā – Draudzības svētki Alojā.

1967. gada 11. jūnijā koris Valmieras rajona kora skatē gūst pirmo vietu (“B” grupā). Seko ieskaņošana radio. Vairākas reizes radio atskaņo Staiceles kora dziedāto latviešu tautasdziesmu “Bēdu manu, lielu bēdu”.

Dziesmu un deju svētku kopkora koncertā Valmierā vienai dziesmai solo dzied kora solists Anatolijs Dalka, vienu dziesmu diriģē Dz. Roce (kopkora diriģents Ēvalds Siliņš).

1968. gada 22. jūnijā koris rajona skatē gūst trešo vietu (diriģente Dz. Roce).

1970. gada tas piedalās rajona skatē, Dziesmu dienā Staicelē, kur viesojas arī Valkas koris, dziesmu svētkos Rīgā (diriģente Dz. Roce). Koris saņem izpildkomitejas vadībā (priekšsēdētāja Ausma Nuķe) gādātos tautas tērpus (sievietēm – balti brunči, sarkani ņieburī, vīriešiem – balti uzvalki).

1972. gada 27. maijā koris saņem goda rakstu par piedalīšanos dziesmu svētku simtgadei veltītajā koncertā “Dziesma rītdienai”. 11. jūnijā tas saņem goda rakstu par piedalīšanos rajona skatē un dziesmu un deju svētkos, 25. jūnijā – goda rakstu par piedalīšanos Vidzemes zonas dziesmu svētkos Valkā (diriģente Dz. Roce).

1973. gadā koris piedalās rajona skatē, dziesmu svētkos Staicelē (kopkora virsdiriģents Arnolds Skride), dziesmu svētkos Rīgā; saņem Staiceles izpildkomitejas vadībā (priekšsēdētāja Ausma Nuķe) gādātos tautas tērpus (mākslas audējas noauda rūtotos brunčus Ērikas Taubes vadībā).

1977. gada 5. jūnijā korim piešķirts goda raksts par piedalīšanos dziesmu un deju svētkos Limbažos. Seko piedalīšanās rajona skatē un dziesmu svētkos Rīgā (diriģente A. Vecbaštika). Kora diriģente no 1975. līdz 1977. gadam ir Alina Vecbaštika.

Staiceles koris Daugavmalā pirms svētku gājiēna cauri Rīgai 1977. gada jūlijā





1980. gada 12. jūlijā apvienotais koris "Staicele" – "Aloja" skatē gūst otro vietu. Goda raksts par organizētāko un disciplinētāko kolektīvu rajona dziesmu un deju svētku laikā. Šajā gadā koris piedalās dziesmu svētkos Rīgā (diriģente Inese Freiberga, kormeistars Arnis Paura).

1984. gada skatē koris piedalās veiksmīgi. 10. jūnijā tiek saņemts goda raksts par aktīvu dalību zonālajos dziesmu svētkos Limbažos (diriģents Bruno Cabulis, kormeistare Aija Cercīna, vēlāk Gundega Vārpiņa). Kolektīvs piedalās koru salidojumā Madonā. Katrs dalībnieks saņem kora emblēmu, koris iegūst nosaukumu "Salaca" (pēc kora dziesmas "Salaca", Georga Dovgjallo mūzika, L. Kamaras vārdi). Cēsu šūšanas ateljē top jauni kora tērpi, šoreiz vienkrāsaini – violeti. Tērpu iegādei līdzekļus dod kolhozs "Staicele" (priekšsēdētājs Pēteris Cercīns).

1985. gada rajona skatē tiek izcīnīta otrā vieta, goda raksts, koris izvīzīts uz skati Rīgā. Piedalās zonālajos svētkos Valkā, dziesmu svētkos Rīgā (diriģents Bruno Cabulis, kormeistare Dzidra Roce).

1989. gada 3. jūnijā koris piedalās dziesmu svētkos Mazsalacā – Lībiešu pilskalnā, 21. maijā – Limbažu rajona dziesmu un deju svētkos "Lai ligo lepna dziesma" un Vidzemes novada dziesmu svētkos.

1990. gadā kora kolektīvs piedalās rajona skatē (goda raksts), draudzības koncertā Sedā, Staicelē, Viļķenē, dziesmu svētkos Rīgā (diriģents Egons Beitiks, kormeistare Dzidra Roce). Dzidras Rocēs vadībā koristi saņem jaunus tautas tērpus. Sākumā palīdz arī ar-

komitejas priekšsēdētāja Velta Lūce (kolhozs "Staicele"). Tērpu iegādi finansē kolhozs "Staicele" (priekšsēdētājs Jānis Bakmanis).

1992. gadā koris piedalās rajona skatē un dziesmu svētkos. Gūst labus rezultātus. Komisija atzīmē, ka veiksmīgi izvēlēta dziesma – V. Kaminska "Ar labu vārdu" (diriģente Silvija Krampe, kormeistare Dzidra Roce). 1991. un 1992. gadā ar kori strādā Silvija Krampe un Dzidra Roce.

1993. gadā koris piedalās galvenokārt vietējos pasākumos (diriģente Dzidra Roce).

1994. gadā korī ir ļoti maz dalībnieku (diriģents Normunds Ķirsis, kormeistare Inta Strence).

1995. gada koris īsā laikā apgūst obligāto dziesmu svētku repertuāru, piedalās rajona skatē un dziesmu svētkos Rīgā. Ar transportu nodrošina pilsētas dome (priekšsēdētājs Jānis Bakmanis). Diriģente Dzidra Roce ar kori strādā viena sabiedriskā kārtā, izpildot koristu lūgumu – piedalīties dziesmu svētkos Rīgā.

Pa šiem gadiem koris ir piedalījies dažādos koncertos Limbažos, Alojā, Salacgrīvā, Kuivižos, Valmierā, Mazsalacā, Rūjienā, Sedā, Viļķenē, Madonā, Valkā, Rīgā u.c.

Sena draudzība mūs saista ar Mazsalacu, tāpēc bieži esam tur koncertējuši, sevišķi Lībiešu pilskalnā, piedaloties arī vairākiem Valmieras rajona koriem, kā Dikļu, Burtnieku, Matīšu u.c. Staicelē esam dziedājuši gan estrādē, gan kultūras namā, gan baznīcā, gan kapsētā.

1997. gadā dziedājam kultūras namā Elmāra Kiviraijujas 70 gadu jubilejā.

Korim bija arī savas tradīcijas – jubileju un atsevišķu svētku atzīmēšana utt.

Albertine Strence
Olga Dzintare
Lūcija Dalka
Ruta Andersone
Ārija Tukuma
Irēna Gravīna
Anna Puriņa
Sarmīte Morozova
Emma Plotniece
Olita Landsmane
Mārta Gobīna
Sarmīte Avotiņa
Lidija Jirģensone
Daīna Mūrniece
Austra Šmite
Rudīte Pogule
Dzidra Roce
Aina Rubene
Nellija Līsmāne
Lauma Skujīna
Vallija Jurķa
Maija Šimane
Taťjana Rauska
Marga Taube
Olga Krūmiņa
Silva Eglīte
Vallija Jēkabsone
Sandra Eglīte
Vera Brente
Alla Grotusa
Cecilija Zālīte
Vija Ratniece
Dzidra Bresle
Zigmāra Vārapoga
Dzidra Viņķele
Ilona Zarīna
Aina Lidemanē

Elza Kažoka
Vandā Krūmiņa
Edīte Kalniņa
Rita Tanberga
Elza Fridberga
Ārtjā Toma
Elga Arņava
Anna Ločmele
Zenta Šimane
Antra Kalniņa
Ieva Grūmsle
Skaidrīte Vavilova
Irma Gustavsonē
Inīta Lielmanē
Eugenija Rudoviča
Terēze Broma
Ērika Ustrisova
Mārīte Apīna
Ainā Vitola
Aija Bohdare
Ilga Plūmē
Antra Bērziņa
Velta Andersone
Sarmīte Grūbe
Vinēta Strence
Ija Eglīte
Anda Štelce
Inīta Pilāga
Astra Kovišare
Dāce Lauva
Sarmīte Menģele
Valentīna Štjader
Maīga Kantere
Baiba Vārapoga
Ilze Mangulsonē
Velta Ozola
Aina Blicava

Agelika Vizule
Signe Grūmsle
Māra Apīna
Maija Līsmāne
Gundega Vārpiņa
Aija Cercīna
Antra Lūre
Daigā Lilēnblate
Iluta Vārapoga
Mārīte Paegle
Daiga Vitola
Antra Putmiņa
Aija Gulbe
Ēriks Brente
Aivars Līcis-Līcītis
Alberts Grūmslis
Vera Līce-Līcite
Anatolijs Dalka
Oskars Kalniņš
Jēkabs Kļaviņš
Raimonds Kalnbērzs
Jānis Ozols
Egons Strencis
Kārlis Strencis
Andis Dreimanis
Ernests Bresle
Miķelis Jodzevičs
Pēteris Tukums
Ziedonis Pelēkais
Ernests Gučmanis
Arturs Jurka
Nikolajs Gravīns
Edgars Tams
Alfrēds Kalniņš
Jānis Gobīns
Stanislavs Vīzulis
Pēteris Strencis

Ojārs Balodis
Edmunds Zvirbulis
Māra Adamsonē
Ilga Strence
Velga Arņava
Venča Dzērve
Ernestīne Ziverte
Zelma Melņiķa
Renāte Birzgale
Alda Krūmiņa
Ruta Bērziņa
Dzidra Gravīna
Rīta Pārūpe
Zenta Irbēna
Ruta Lidemanē
Ērika Taubē
Vilma Ozolīna
Ilga Bērziņa
Gājina Kalniņa
Dzintra Niedrīte
Ārija Krūmiņa
Gunta Ozola
Rīta Kļaviņa
Velga Rozīte
Velta Ustrisova
Maija Cabule
Ādolfs Kažoks
Elmārs Kiviraijuja
Māris Krūzerberģis
Valdis Grigorjevs
Austrijs Langenfelds
Arvids Gūtmanis
Andris Žagata
Aldis Žagata
Gundars Pilāgs
Ārija Bakmanē

KORĪ DZIEDĀJUŠĪ



SIEVIEŠU VOKĀLAIS ANSAMBLIS

Sieviešu vokālo ansambli noorganizēja Valdis Biezais, bet vadīja to neilgi, tad trīs gadus darbu turpināja Maija Brambāte.

No 1960. gada sieviešu vokālā ansambļa vadītāja ir Dzidra Roce.

1960.–1968. gadā ansamblis ar labiem rezultātiem piedalījies visās rajonā organizētās skatēs.

1968.–1971. gadā vokālo ansambli vada Aivars Strencis (sastāvs mainās).

1974. gada 24. februārī ansamblis piedalās rajona skatē (vadītāja Dz. Roce).

1976. gada 13. martā tas piedalās rajona vokālo ansambļu skatē (vadītāja Dz. Roce).

1983. gada 20. februārī šis kolektīvs piedalās rajona vokālo ansambļu skatē, iegūstot otro vietu (vadītāja Dz. Roce).

Mēģinājumi notika divas reizes nedēļā, koncerti – vienu vai divas reizes mēnesī. Pēc klausītāju aplausiem spriedām, ka mūsu izvēlētās dziesmas patīk. Dziedājām gan savās mājās, gan izbraukumos. Bieži vien pēc koncertiem citu kolektīvu vadītāji vairākām mūsu dziedātām dziesmām lūdza notis. Tērpus gan drīz vienmēr dalībnieces darināja pašas. Divas reizes tos finansēja Staiceles papīrfabrika.

Sieviešu vokālais ansamblis.
Vadītāja Dzidra Roce



SIEVIEŠU ANSAMBLĪ DZIEDĀJUŠAS

Lūcija Dalka
Rita Tanberga
Olga Dzintare
Ārija Toma
Albertīne Strence
Māra Ādamsons
Vandā Krūmiņa

Ilga Strence
Anna Ločmele
Velga Arņava
Venta Dzērve
Dzidra Graviņa
Ernestīne Ziverte
Ilga Apīņa

Ērika Ustrisova
Rita Rozīte
Ilga Bērziņa
Valija Birzgale
Sarmīte Meņģele
Maija Kantere
Baiba Eglīte

Daiga Lilēnblate
Ārija Bakmane
Mārīte Apīņa
Irīna Bobule

Staiceļieši bija ļoti iecienījuši duetu – Velgu Arņavu un Jēkabu Kļaviņu.

Skanīgs bija sieviešu trio: Velga Arņava, Rita Rozīte, Ilga Bērziņa. Bija arī interesanti tēri. Patika Velgas Arņavas, Ilgas Bērziņas un Māras Ādamsones solo.

VĪRU VOKĀLAIS ANSAMBLIS

Vīru vokālo ansambli noorganizēja Valdis Biezais, bet strādāt ar to viņam bija lemts

pavisam neilgi. Viņa darbu turpināja Maija Brambāte (3 gadus).

No 1960. gada ansambļa mākslinieciskā vadītāja ir Dzidra Roce.

Mēģinājumi notika divas reizes nedēļā. Bieži koncertjām gan pašu mājās, gan citur. Braucām vaļējās smagajās mašīnās, neraugoties uz laika apstākļiem. Vīru ansamblis koncertizbraukumos guvis klausītāju pozitīvu vērtējumu, it sevišķi Pālē, Trikātā, Kocēnos, Elejā, Vecsalacā.

Trīs gadus (1968.–1971. g.) Staicelē darbojās divi vīru vokālie ansambļi.

1968. gada 22. jūnijā rajona vokālo ansambļu



skatē abi ansambli ieguva otro vietu (vadītājs klubā Aivars Strencis, skolā – Dzidra Roce).

1969. un 1970. gadā vīru kvartetā arī guva klausītāju atsaucību, it sevišķi tas bija jūtams Pālē, kur piedalījās arī rīdzinieki.

Vīru kvartetā dziedāja: Egons Strencis, Gunārs Apiņš, Pēteris Tukums, Anatolijs Dalka (vadītāja Dz. Roce).

No 1971. gada vīru vokālo ansambli klubā atkal vada Dzidra Roce.

1974. gada 24. februārī rajona skatē izcīnīta otrā vieta (vadītāja Dz. Roce).

1975. gada 12. aprīlī tiek atzīmēta vīru vokālā ansambļa 20 gadu jubileja. Ar labu vārdu piemin ansambļa dalībniekus, kuri, nesavtīgi ziedojot savas vakara stundas mēģinājumiem, nobraukuši tūkstošiem kilometru pa republikas ceļiem, lai iegrieztos klubos un kultūras namos, kur viņus gaida skatītāji.

Ansambļa veterāni, kā Egons Strencis, Raimonds Kalnbērzs, Anatolijs Dalka, Jēkabs Kļaviņš, Oskars Kalniņš, Jānis Ozols, Andis Dreimanis, ar savu pašaieliedzību un personisko piemēru palīdzējuši izaugt jauniem un perspektīviem pašdarbības dalībniekiem, kā Gunāram Apiņam, Ludim Grīnvaldam.

Daudzus gadus ar labiem panākumiem ansambli dziedājis Kārlis Strencis, Edvīns Strencis, Ernests Bresle, Miķelis Jodzevičs, Pēteris Tukums, Ziedonis Pelēkais.

Ansambli neilgi dziedājis Aivars Strencis, Aleksandrs Katucāns, Jānis Dzintars, Haralds Tanbergs, Jānis Apiņš, Ēriks Brente, Ernests Gucmanis, Nikolajs Graviņš, Bruno Biržaks, Arturs Jurka, Millers, Pāže, Jānis Irbēns, Alfrēds Kalniņš, Kārlis Apsītis.

20 gadu jubilejā vīru vokālo ansambli sveic Līgatnes papīrfabrikas dziesmu draugi, pirmais Staiceles vokālo ansambļu vadītājs Valdis Biežais, bijušie kultūras darbinieki, Pāles dziesmu draugi, kolhozs "Staicele", Limbažu RPB sieviešu vokālais ansamblis, bērnu baleta kolektīvs, Staiceles papīrfabrikas administrācija un arodbiedrības VK, Mazsalacas k/n sieviešu vokālais ansamblis, Alojās sieviešu vokālais ansamblis, Limbažu MRS vīru vokālais ansamblis, Staiceles izpildkomiteja, Tautas lietišķās mākslas studija, Staiceles sieviešu vokālais ansamblis, Staiceles rūpniecības preču veikala kolektīvs, jauktais koris, ciemata bibliotekāres, Staiceles astoņgadīgās skolas kolektīvs.

1976. gada 13. martā rajona skatē izcīnīta pirmā vieta – ansamblis izvirzīts uz zonas skati (vadītāja Dz. Roce). 21. martā Cēsis zonālajā skatē – trešā vieta, 23. maijā Jūrmalas skatē – laureāta diploms (komisijas priekšsēdētāja Irēna Donava).

1977. gada 5. jūnijā ansamblim piešķirts goda raksts par piedalīšanos dziesmu un deju svētkos Limbažos (vadītāja Dz. Roce). 4. jūnijā Draudzības svētki Mazsalacā Libiešu pilskalnā.

1981. gada 20. decembrī ansambļu republikāniskajā skatē Rīgā iegūta pirmā vieta (vadītāja Dz. Roce).

1983. gadā 20. februārī šis kolektīvs piedalās

rajona vokālo ansambļu skatē – pirmā vieta (vadītāja Dz. Roce).

Agrāk gandrīz katru gadu Staiceles ansambļiem kāds koncerts bijis kopā ar Mazsalacas sieviešu ansambli, Līgatnes papīrfabrikas ansambļiem, Slokas papīrfabrikas ansambļiem, Kohilas papīrfabrikas (Igaunija) ansambļiem.

Klausītāju atsaucību guva arī mūsu vīri – solisti: Anatolijs Dalka, Jēkabs Kļaviņš, Raimonds Kalnbērzs.

Vairākus gadus kultūras namā sabiedriskā kārtā Dzidra Roce vada bērnu folkloras ansambli, kas koncertē gan pašu mājās, gan citur. Sevišķi jauki ansambli uzņēma kolhozā "Staicele" (arodkomitejas priekšsēdētāja Velta Lūce) un Ārciemā (kluba vadītājs Rīmanis).

Vairākus gadus Dzidra Roce vada arī bērnu vokālo ansambli (meiteņu). 1987. gadā ansamblis rajonā iegūst pirmo vietu (koncertmeistars Māris Grīnbergs). Ansamblis piedalās skatē Rīgā.

Kad Staiceles papīrfabrikas arodbiedrības vietējās komitejas priekšsēdētājs bija Oskars Kalniņš, vienmēr visos kolektīvos bija jūtama atsaucība. Tika panākts, ka visi kolektīvi strādāja regulāri. O. Kalniņš dziedāja kori un vīru vokālajā ansambli.

Liels atbalsts darbā bija jūtams arodkomitejas vietējās komitejas priekšsēdētāja Jēkaba Kļaviņa laikā. J. Kļaviņš pats bija ļoti aktīvs pašdarbnieks – dziedāja kori, vīru vokālajā ansambli, duetā, solo, piedalījās dramatiskajā kolektīvā. Vispirms jau viņš atbalstīja morāli – neskopojoties ar labu vārdu, apsveicot svētkos utt. Kultūras darbā viņš palīdzēja arī materiāli.

JAUNIEŠU VOKĀLĀ GRUPA "PAGRABS"

Pašreiz Staiceles kultūras namā savu vietu jau otro gadu ir atradusi jauniešu vokālā grupa "Pagrabs" Intas Jurkas vadībā.

Patī vadītāja stāsta:

"Jau ilgāku laiku Staiceles kultūras namā bija pieklusušas jauniešu balsis. Man un skolotājai Vinetai Dancei radās doma saaicināt visus dziedāt gribošos un varošos jauniešus kopā, lai padziedātu. Meitenes bija ļoti atsaucīgas, bet ar zēniem gāja grūtāk.

Sākās mēģinājumi, tika veidotas tematiskas programmas gan Latvijas Neatkarības dibināšanas dienai, gan Ziemassvētkiem. Pirmo koncertu ārpus mājām kolektīvs sniedza Alojā. Tad piedalījās Limbažos rajona ansambļu sadziedāšanās svētkos. Līdz ar šo koncertu radās pirmās problēmas – kā tad pareizi lai piesaka šo kolektīvu? Ne tas ir koris, ne vokālais ansamblis. Arī nosaukums vēl nebija izdomāts. Visiem kopā apspriežoties, nolēmām, ka pēc statusa tas varētu būt kaut kas pavisam nebijis, proti, jauniešu vokālā grupa. Tad vēl bija atlicis nosaukums. Domas dalījās,



Ansamblis "Pagrabs" gatavojas
gājiem Staiķeles pilsētas
svētkos 1996. gada vasarā



bet arī šai jautājumā nonāca pie kopsaucēja, ka grupas nosaukums būs "Pagrabs". Kāpēc tieši tāds nosaukums? Jau no paša sākuma grupas mēģinājumi notika kultūras nama pagrabtelpā. Šai telpā netiek glabāti ne kartupeļi, ne ievārijumi, ne konservi. Ši ir gaumīgi iekārtota aktieristaba, kurā var ērti atpūsties un padziedāt.

Pirmajā grupas pastāvēšanas gadā tika koncertēts Braslavā, Limbažos, Valkas rajona Jērcēnos, Salacgrīvā, Alojā u.c.

1997. gadā svarīgākais notikums bija vieskoncerti Lietuvā. "Pagrabs" tika sagaidīts ar ovācijām, ziediem, dāvanām un, galvenais, ar orķestri. Mūsu jaunieši izjuta lietuviešu sirsnību, siltumu, mīlestību un tika uzaicināti atkal viesoties Lietuvā. Neiztika arī bez kuri-oziem. Tā kā latviešu un lietuviešu valodas ir līdzīgas, mūsu jaunieši kopā ar lietuviešiem konstatēja, ka staiķeļiešu grupas nosaukums "Pagrabs" lietuviešu valodā nozīmē to pašu. Bet kāds bija mūsējo izbrīns, kad sapratām, ka staiķeļieši koncertā pieteikti kā "Bēres" ("pagrabas" lietuviski nozīmē bēres). Protams, tas tika pārvērstis humorā, arī "Pagraba" dziesmas bija jautras, dzīvespriecīgas, kas nu nekā neatbilda pārprastajam tulkojumam.

Vokālās grupas repertuārā pārsvarā ir manis komponētās dziesmas, tad arī skaņdarbi no slavenā britu komponista L. M. Vēbera daiļrades. "Pagrabs" šogad 14. septembrī svinēs divu gadu jubileju. Grupā dzied Līga Mangulsone, Silva Eglīte, Liene Plūme, Vineta Dance, Iveta Zondaka, Evija Arņava, Līga Apsīte, Liene Hincenberga, Kristīne Borise, Olīta Landsmane, Laima Landsmane, Baiba Eglīte, Mārcis Arņavs, Mārtiņš Roziņš, Arnis Eglītis, Ivars Āboliņš."

PAR MŪZIKU

Pēc kara no Sibīrijas atgriezās Jānis Strencis, robežsargs Arturs Linders, leģionārs Haralds Ozoliņš un viņa brālis Gunārs Ozoliņš. No armijas atgriezās Alberts Stupelis, Jānis Kīns, Jānis Boškīns, Juris Gustavsons, Andris Tinkuss. Uz vietas bija basists Kārlis Strencis, bundzinieks Kārlis Birzgalis, Jānis Muižnieks, Arnolds Pēcis, Ignats Možaiķis – un pūtēju

orķestris atsāka darbu un darbojās regulāri. Piedalījās rajona svētkos un skatēs, tarifkacijā ieguva I kategoriju.

Orķestris spēlēja deju vakaros, zaļumballēs, tradīciju sarīkojumos, gājienos, bērū ceremonijās. Tika sagādāti jauni instrumenti. 60. gados naudas nebija ne fabrikai, ne arodbiedrībai. Arodbiedrības priekšsēdētājs Oskars Kalniņš neatlaidās – tika organizēti aizņēmumi no fabrikas strādniekiem, kuri varēja aizdot, tika rakstīti saistību raksti par atdošanu – un galarezultātā nopirkts jauns čehu pūšamo instrumentu komplekts. Nauda tika sapelnīta ballēs un atdota devējiem. Gadiem ritot, daudzi ir aizgājuši uz citu dzīvesvietu, daudzi aizvadīti uz kapu kalniņu. Tā pašreiz pūtēju orķestra nav.

Pēckara gados darbojās vairākas deju orķestra grupas – vispirms brāļi Gūtenbergi, tad nodibinājās "Jautrā kapela", ko vadīja Alberts Stupelis. Šī kapela darbojās vairākus gadus, kamēr to izjauca kolhoznieku orķestris. "Jautrajā kapelā" spēlēja Alberts Stupelis, Jānis Kīns, vēlāk Verners Ozoliņš, Arnolds Pēcis, Igors Taube, Hermanis Karlisons, Raimonds Krogzems, Gastons Zālītis, Ziedonis Pelēkais, Juris Gustavsons, Kārlis Birzgalis.

Pēc "Jautrās kapelas" izjukšanas tika organizēts estrādes ansamblis, ko vadīja Andris Vilders, ar solistiem, saksofoniem, elektriskajām ērģelēm. Ansamblis piedalījās skatēs un konkursos, koncertos.

Pēdējos gados darbojās vokāli instrumentālais ansamblis "Mārtiņproze", ko vada Mārtiņš Roziņš.

Inta Jurka par ansambli:

"Jau 1984. gadā Staiķeles kultūras namā izvei-

dojās jauniešu grupiņa, kas vēlējās kopā paspēlēt. Pēc kāda laika uzradās arī grupas vadītājs Ivars Āboliņš.

Kā jau parasti mūziķiem gadās, sastāvs mainījās ik brīdī. 1995. gadā bija palikuši tikai divi mūziķi – Inta Jurka un Ivars Āboliņš. Ar Jāņa Bakmaņa palīdzību tika atrasts vēl trešais – Mārtiņš Roziņš. Viņš arī kļuva par grupas vadītāju un lideri. Tika spēlēti gan staiķeļiešiem, gan citur rajonā, pat Valmierā un Rīgā. Kopdarbības rezultātā ierakstītas divas kasetes: pirmā veltīta Staiķeles vimbu svētkiem, otrā – "Dejas nakti" – sev, mīlestībai un naktij. Bet, kā jau mūziķiem parasti gadās, arī "Mārtiņproze" pajuka. Pašlaik jaunajā sastāvā spēlē Mārtiņš Roziņš (saksofons, taustiņi), Inta Jurka (taustiņi, balss), Egils Strencis (ģitāra, balss), Agris Purmalis (skaņu operators)."

Vokāli instrumentālais
ansamblis "Mārtiņproze".
No kreisās: Mārtiņš Roziņš, Inta
Jurka, Ivars Āboliņš



70. gadu estrādes ansamblis





TRADĪCIJAS

Materiālus apkopojusi
Anita Strokša

60.–80. gados lielā cieņā Staicelē bija sadzīves tradīcijas, kuras tika atzīmētas gan kolhozā, gan Staiceles papīrfabrikas kultūras namā.

Par pastāvīgām tradīcijām bija kļuvuši bērnības svētki, pilngadības svētki, mirušo piemiņas diena. Tika organizēta svinīga pasu izsniegšana visiem jauniešiem, kas sasnieguši 16 gadu vecumu. Arī dzimšanas apliecības izsniedza svinīgā ceremonijā, tāpat reģistrēja laulības. Staiceles papīrfabrikā bija dzimusi laba iecere – svinīgi izvadīt pensijā darba veterānus. Atsevišķi tika organizēti arī pensionāru vakari, lai gados vecākie ļaudis kopīgā pulkā varētu daudzveidīgāk atpūsties.

Par darba tradīciju 60.–70. gados kolhozā “Staicele” bija kļuvuši mehanizatoru svētki. Nebija aizmirstas arī revolucionārās tradīcijas. Trīs reizes gadā – Uzvaras svētkos, pirmajā skolas dienā un Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas gadadienā tika organizēti piemiņas brīži pie obeliska kritušajiem cīnītājiem, arī lāpu gājiens.

MECHANIZATORU SVĒTKI

Mehanizatoru svētki parasti tika rīkoti laikā, kad pabeigti sējas darbi.

Svētkos piedalījās visi saimniecības mehanizatori, šoferi, speciālisti un pārējie kolhoznieki. Svētkus atklāja ar parādes braucienu uz norises vietu. Parādē piedalījās visa tehnika – traktori, kombaini, automašīnas, pārējās lauksaimniecības mašīnas.

Šajos svētkos notika labāko mehanizatoru apbalvošana un cildināšana. Pēc tam notika veiklības sacensības, kurās katram svētku dalībniekam bija jāparāda sava māka mašīnas braukšanā un izvadīšanā cauri šķēršļiem. Notika dažādas sacensības gan izveicībā, gan arī asprātībā.

DZIMŠANAS APLIECĪBU IZSNIEGŠANA

Dzimšanas apliecību izsniegšana tika rīkota vairākas reizes gadā. Šajos svētkos bez jubilāriem piedalījās arī pašdarbības kolektīvi, kuri sniedza priekšnesumus, apsveicot jaundzimušos. Bieži viesi bija bērnu sektora dalībnieki, kas ar saviem priekšnesumiem kuplināja svētku norisi.

BĒRNĪBAS SVĒTKI

Bērnības svētkus atklāja ar gājienu, kurā piedalījās bērni ar saviem vecākiem, iestāžu un ciemata izpildkomitejas darbinieki. Arī šajos svētkos piedalījās mākslinieciskās pašdarbības kolektīvi.

Dažreiz šie svētki tika apvienoti ar vārda došanas svinībām. Tā 1982. gada 14. augustā Staicelē varēja vērot neparastu ceremoniju – no kolhoza Tradīciju nama uz klubu pa ciema ielām brauca izrotāti pajūgi, kuros sēdēja bērnības svētku dalībnieki, viņu vecāki un kūmas. Mūzikai skanot, Ansītis un Grietiņa mazos gaviļniekus un viņu viesus ievēda kultūras namā. Sveces aizdedzināja arī tiem mazajiem Staiceles pilsoņiem, kuriem šajā dienā svinīgi deva vārdu. Koncertā piedalījās arī sieviešu vokālais ansamblis un Staiceles skolas jaunāko klašu audzēkņi skolotājas Dz. Roces vadībā. Ansītis un Grietiņa izšūpoja mazuļus, veltot viņiem skaistas tautasdziesmas.

“Zelta pensionāri ‘96”

1. rindā, no kreisās:

Ārija Korpa, Aina Veise, Aina Vitola, Sarmīte Neimane, Elvīra Ozola, Austra Čēcina, Velta Ustrīsova, Dzidra Graviņa.

2. rindā:

Gunta Strokša, Vizma Bērziņa, Ausma Vilciņa, Dzidra Roce, Zaiga Savkiva, Baiba Ozola, Ilga Gāugere, Ausma Liepiņa, Malda Bālode.

3. rindā:

Arvids Vitols, Elmārs Kiviraijuja, Kārlis Siliņš, Artūrs Liepiņš, Jānis Treija.

4. rindā: Herberts

Timermanis, Ziedonis Jēkabsons, Anatolijs Dalka, Jānis Kažoks





Kultūras nama vadītājs
E. Kiviraijuja
70 gadu jubilejā



PILNGADĪBAS SVĒTKI

Pilngadības svētki notika jūlija sākumā. To organizēšanā iesaistījās visu organizāciju pārstāvji. Svētku dalībnieki gāja svinīgā gājienā uz kritušo varoņu obelisku, kur nolika ziedus, pēc tam uz kultūras namu, kurā noritēja tālākā svētku gaita.

LĀPU GĀJIENS

Viena no vecākajām mūsu ciemata tradīcijām, kas iedibināta 60.–70. gados, bija lāpu gājiens uz kritušo varoņu obelisku Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas gadadienā. Lāpu gājienā tika iesaistīti visi ciemata iedzīvotāji. Pie obeliska tika rīkots mītiņš par godu kritušajiem.

PENSIONĀRU VAKARS

Šo tradīciju varētu uzskatīt par vienu no visvecākajām Staicelē, tā aizsākusies 1971. gadā un turpinās vēl šodien. Šie vakari tiek veltīti tiem ļaudīm, kuri daudzus gadus atdevuši darbam gan fabrikā, gan kolhozā, gan citās iestādēs, kas nav žēlojuši laiku un spēkus, lai piedalītos ciemata sabiedriskajā dzīvē. Šāda vakara mērķis – pateikt siltu “paldies!”, sagādāt svētkus arī tiem, kuriem “matus klāj sarma”. Svētkos valsis un polonēze mijas ar tostiēm.

90. gados, mainoties politiskajai situācijai, notiek tradīciju pārvērtēšana.

Ļoti skaista tradīcija, kas vēl arvien turpinās, ir pensionāru vakars “Kad sarma krīt...”. Šis vakars notiek jaunā gada sākumā, kad uz kultūras namu sabrauc pensionāri arī no Viķiem un Rozēniem. Vakarā tiek sveikti un godāti visi iepriekšējā gadā pensijā aizgājušie cilvēki. Šajā vakarā pie viņiem ciemos ierodas Rūķis un Rūķīte pilsētas domes priekšsēdētāja Jāņa Bakmaņa un sekretāres Ilgas Šmites atveidā, kuri pasaka lielo paldies visiem pensionāriem par sabiedrisko aktivitāti, par atbalstu pilsētas rīkotajos pasākumos. Tā ir dzimusi ideja veidot staiceliešu pensionāru “zelta fondu”.

STAICELES PENSIONĀRU “ZELTA FONDS”:

Dzidra Roce – viena no 10 populārākajiem staiceliešiem.
Elmārs Kiviraijuja – visa Staiceles kultūras dzīve viņa rokās,
Ausma Vilcīna – aktīvi nēma dalību zemnieku pagasta svētkos, Gadu mijas balē,
Ziedonis Pelēkais – parketa uzliksāna Rozēnu skolas zālē, muzicēšana Jānos,
Kārlis Siliņš – parketa uzliksāna Rozēnu skolas zālē,
Vizma Bērziņa – dzejniece, aktrise, dziedātāja,
Zaiga Savkiva – dzejniece, bērnu un pieaugušo sapņu tēls – mēža vecis,
Egons Kaliniņš,
Osvalds Gustavsons,
Feliķss Tatilovičs.

Tautas mākslas studija ikdienā un svētkos:

Ausma Liepiņa – sallītes, dvieļi, galdauti,
Ilga Gaugere – drellu segas, galdauti,
Baiba Ozola – sallītes,
Artūrs Liepiņš – paklāji, grīdas celiņi,
Milda Balode – smilgu sedzīpas, spilventiņi,
Velta Kīne,
Valija Tomšone,
Tatjana Čecina,
Rīta Gūtmane,
Eugenija Rudoviča.

Staiceles novērtētie un titulētie meistari:

Gunta Strokša – titulēta siera meistare Jānu gadatirgū,
Aina Lidemanē – atzīta toršu cepēja.

Sports staiceliešu dzīvē:

Anatolijs Dalka – futbols,
Jānis Treija – makšķernieks,
Jānis Kazoks – makšķernieks,
Ziedonis Jēkabsons – makšķernieks,
Herberts Timermaņis – mednieks,
Arnoīds Krūmiņš,
Gunārs Hincenbergs,
Kārlis Kīns,
Egins Kīns.

Cilvēks skaists, cik skaista viņa dvēsele un miesa,
Cilvēks skaists, cik skaista māja, viņa sēta.

Šādu cilvēku Staicelē ir daudz:

Valija un Egins Kīni,
Marta un Fredis Jēkabsoni,
Tatjana Čecina,
Ilga Ūkase,
Erna un Hugo Lapsevski,
Millija un Jānis Eglīši,
Ārija Korpa,
Aina Veise,
Kārlis Kere.



Aptaujas lapā par 1996. gada 10 populārākajiem stacieliešiem visaktīvāk aptaujā piedalījās pensionāri:

Sarma Neimane,
Aina Vitola,
Arvids Vītols,
Elvira Ozola,
Austra Čecina,
Velta Ustrisova,
Vilmā Linmeijere,
Ilga Jančevska,
Lidija Eglite,
Udzis Eglītis,
Anna Bergīte,
Lilija Kuzina.

Arnolds Prauliņš,
Zenta Berga,
Ārija Silīna,
Haralds Ozoliņš.

Sponsori Staiceilē:

Dzidra Gravīna,
Ērika un Edvins Taubes.

Paši vecākie un cienījamākie Staiceilē:

Emma Pētersone – 94 gadi,
Eliza Lielais – 94 gadi,
Arvids Nūsbergs – 92 gadi,
Aleksandra Krieva – 91 gads,
Minna Silīna – 91 gads,
Anna Reinharde – 90 gadi,
Zenta Lismane – 90 gadi.

Katru pensionāru vakaru kuplina Staiceles lielie un mazie pašdarbnieki. Šos vakarus allaž pavada jautrība atrakcijās un deju ritmā.

CITAS TRADĪCIJAS

Tuvojoties Lieldienām, "saausās" zemnieki. Katru gadu Lieldienu šūpošanās noslēdzas ar zemnieku balli kultūras namā. Šajās dienās īpaši tiek domāts par mājīguma, jautrības radīšanu, jo uz šiem svētkiem pulcējas zemnieki no visa rajona. Tā pagājušajā gadā sabraukuši bija ciemiņi no Pāles, Ainažiem, Alojās, Skultes, Limbažiem. Šajos svētkos netrūka ne pēriena ar pūpolzaru, ne šūpoļu. Čigānmeitene zilēja nākotni, vietējie pašdarbnieki sniedza koncertu, acis priecēja Lieldienu olu kompozīciju izstāde.

Jau otro gadu maija otrajā svētdienā Staiceilē pulcēsies maksķernieki no mūsu valsts un ārvalstīm, lai piedalītos tradicionālā maksķerēšanas pasākumā "Staiceles vimba-97".

1996. gada maijā šis pasākums notika pirmo reizi. Tā idejas autori un organizatori bija Jānis un Ārija Bakmaņi. Lai šādus svētkus sarīkotu, nevienam atļauja nebija jāprasa, vajadzēja tikai gatavoties. Jau laicīgi tika izsludināts konkurss par pasākuma emblēmu. Tajā atzinību guva Pētera Ieviņa uzzīmētā emblēma. Lai sacensības noritētu, raiti abos Salacas krastos pilsētas robežās izzāģēja kokus un krūmus, kur ierīkot maksķernieku sacīkstēm paredzētos sektorus.

Svētki sākās ar parādi, gājieni, sacensību karoga uzvilksanu. Paralēli spraigajām maksķerēšanas sacīkstēm noritēja konkurss "Mis Vimba '96" un "Misters Vimba '96" Vakarā visus – gan maksķerniekus, gan līdzjutējus – sagaidīja patikams koncerts ar Viktora Lapčēnoka piedalīšanos. Pēc tam sekoja ugunošana un zaļumballe. Otrā dienā visus sagaidīja katls ar zivju zupu, tad tika rīkoti visādi konkursi un dažādas izdarības uz upes, kur varēja piedalīties gan stacielieši, gan viņu viesi. Pēcpusdienā tika svērts un mērīts, apkopoti galarezultāti. Pasākums noslēdzās ar apbalvošanu.

Līgo diena Staiceilē ir vispiepildītākā ar pasākumiem. 1996. gadā tā bija īpaša diena. Jau no paša rīta ļaudis tika aicināti uz pirmo Jāņu dienas tirgu. Šajā dienā atklāja jauno tirgus

laukumu, kur notika ne tikai tirgošanās, bet arī ampelēšanās, ko vadīja Kencis (aktieris Māris Pūris), no pašiem – Vineta Dance, kā arī Jāņa tēvs un Jāņa māte – Jānis Bakmanis un Ilga Šmite. Jāņus ielīgot un visiem par ieguldīto darbu tirgus laukuma celtniecībā paldies pateikt palīdzēja Inta Jurka un Tamāra Vitola ar dziedātājiem un dejotājiem.

Pusdienas laikā – nu jau tradicionālie futbola svētki. Futbola laukumā tiek Staiceles Ziemeļu un Dienvidu komandas. Šis pasākums sākās ar gājieni – dienvidnieki ar saviem līdzjutējiem ierodas no dienvidiem, ziemeļnieki – no ziemeļiem. Kopējā gājienā vienojas, iesoļojot futbola laukumā. Norit spraiga sacensība ne tikai starp futbolistiem, bet arī starp līdzjutējiem. Noslēgumā, godinot šīs dienas gaviļniekus – Jāņus, netiek aizmirsti arī līdzjutēji. Šo pasākumu vēl kuplina Veltas Cimmeres vadītais vidējās paaudzes deju kolektīvs.

1996. gadā šajā dienā bija vēl kāds īpašs notikums. Stundu pirms pusnakts stacielieši ar dziedāšanu un dancošanu "Mārtiņrozes" pavadībā, alus un siera baudīšanu un papardes zieda meklēšanu iesvētīja jauno deju grīdu "Zem ozola".

1993. gadā Staiceles pilsētai – pirmā gadadiena, un tā katru gadu pašā vasaras vidū – jūlijā stacielieši svin savus svētkus. Pirmie pilsētas svētki sākās ar dievkalpojumu baznīcā, kur tika iesvētīts pilsētas karogs. Pēc dievkalpojuma svētku dalībnieki mūzikas pavadījumā devās uz pilsētas estrādi, kur lielos un mazos aicināja dažādi sporta pasākumi: katram bija iespēja izvēlēties sev piemērotākos sporta veidus. Šī tradīcija ir saglabājusies vairākus gadus.

Līdztekus sporta pasākumiem bērniem bija domātas atrakcijas. Vakarā sekoja sportistu apbalvošana, kura mijās ar pašdarbnieku priekšnesumiem. Pēc tam visi lustējās dejas solī.

Nu jau par tradīciju kļuvuši zemnieku pagastu svētki katra gada augusta sākumā. Šajos svētkos piedalās četri pagasti – Ainažu, Staiceles, Alojās, Pāles. Pasākums sākās ar gājieni uz estrādi, kur savu mājas darbu rāda katrs pagasts. 1996. gadā izvēlētā tēma "50. gadi kolhozā" lika no skapjiem un noliktavām izņemt ne vienu vien tālāka karogu, lozungu, ļāva pāršķirstīt avīzes un publikācijas.



Sagatavojoties un piedaloties katrs pagasts var parādīt savu talantu, izdomu, spēku, atjautību un veiklību sporta pasākumos – futbolā, volejbolā, strībolā, virves vilkšanā. Ar sporta sacensībām vien nepietiek, notiek pārbaude arī lauka darbu zināšanā, tikai tad tiek apkopoti visi rezultāti un godināti uzvarētāji. Šos gadus uzvarētāju gods ticis staiceliešiem.

11. novembris – Lāčplēša diena. Lāčplēša dienas pasākumi sākas jau rīta pusē. Mazākās klasītes sapulcējas bibliotēkā, kur bibliotekāre izskaidro jaunaigiem staiceliešiem, ko nozīmē "Lāčplēša diena". Vakarā visi staicelieši pulcējas Salacas upes krastā pie vanšu tilta. Godinot kritušos cīnītājus, tur tiek aizdegtas svečītes un godināti Staiceles pusē dzimušie Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri. Pasākuma gaitā visi klātesošie savas aizdegtās svečītes novieto uz Ausekļa pamatnes, kurš tiek no tilta nolaists Salacā. Pasākumā piedalās arī Staiceles pašdarbnieki.

18. novembrī – Latvijas Republikas proklamē-

šanas dienā – gan lielie, gan mazie staicelieši pulcējas pie sarkanbaltsarkanā karoga kultūras nama priekšā. Šeit savu montāžu rāda Staiceles skolnieki.

Nu jau par tradīciju kļuvusi Gadu mijas balle. Tā notiek katra gada pēdējās dienās, kad tiek apkopoti aptaujas rezultāti par pilsētas populārākajiem cilvēkiem.

Ļoti patīkama Gadu mijas balle notika 1995. gada nogalē, kad pēc kapitālā remonta durvis vēra atjaunotais kultūras nams. Šajā vakarā netrūka ne skaistu priekšnesumu (no Rīgas bija ataicināts starptautiskās klases sporta deju pāris Sandra Suharevska un Agnis Rūja, operas solists Jānis Kalējs un koncertmeistars Igors Bočaņikovs), ne jautru izdarību (visu vakara norisi savas rokās turēja Ārija Bakmane un skolotāja Vineta Dance), ne mielasta, ne krāšņas ugunošanas pēc pusnakts nozvanīšanas. Vakara gaitā varēja izdejoties pēc sirds patikas Mārtiņa Roziņa vadītā ansambļa "Mārtiņroze" pavadījumā.

**KATRU GADU NOTIEK
APTAUJA PAR PILSĒTAS
POPULĀRĀKAJIEM
CILVĒKIEM.
LŪK, DIVU GADU
APTAUJAS REZULTĀTI:**

1995. gads

Osvalds Gustavsons
Dzidra Roce
Velta Andersone
Konstantīns Biničevičs
Rudīte Pogule
Ārija Bakmane
Vineta Dance
Anita Štrokša
Daina Mūrniece
Andrejs Krūmiņš

1996. gads

Anita Elsiņa
Anita Štrokša
Andrejs Krūmiņš
Ārija Bakmane
Atis Eglītis
Kāris Kēre
Leonīds Veide
Dzidra Šneibe
Ilga Šmite
Dzidra Roce

Šiem cilvēkiem pilsētas dome piešķirusi prēmiju un brīvbīletu uz kultūras nama sarīkojumiem visa nākamā gada garumā.

Pilsētas domes priekšsēdētājs Jānis Bakmanis kopā ar domes sekretāri Ilgu Šmiti iejūtas

rūķīšu lomās. Viņi no dāvanu maisa ceļ laukā veltes vēl dažiem staiceliešiem, par katru pateikdami kādu labu vārdu.

Katru gadu liksmošanās beidzas vēlās vakara stundās.

Staiceles populārākie cilvēki
1996. gadā.

1. rindā no kreisās:

Atis Eglītis, Ilga Šmite,
Anita Elsiņa, Anita Štrokša,
Dzidra Šneibe.

2. rindā:

Leonīds Veide,
Andrejs Krūmiņš, Dzidra Roce,
Ārija Bakmane



LABRIT, STAICELE!



Staicele notika aptauja par Staiceles koku. Tajā par savas pilsētas koku staicieļi izvēlējušies platlapaino kastani. Tagad šim kokam ierādīta goda vieta – vairāki koki iestādīti abpus ceļa pie pilsētas robežas. Nākotnē ir doma veidot arī tradīciju, kas saistās ar šo koku.

Staiceles kultūras dzīve 90. gados nav iedomājama bez pilsētas domes priekšsēdētāja Jāņa Bakmaņa un viņas dzīvesbiedres – visu pasākumu režisores Ārijas Bakmanes.

Ārija Bakmane – visnotaļ cienījams, prasīgs, akurāts un sirsnīgs cilvēks. Visiem, kam Staicele ir bijusi saskare ar lielākiem vai mazākiem kultūras pasākumiem, kurus rīko pilsētas dome, zina un ciena šo pasākumu režisori. Cieņu pret sevi viņa ieguvusi ar savu darbu, prasīgumu, zināšanām un sevis pilnīgu atdevi dažādu pasākumu organizēšanā.

Viņu abu ieguldītais darbs nav izmērojams.

Lācplēša dienai veltīts pasākums Salacas krastā 1996. gada 11. novembrī

MŪSU MĀJAS TRADĪCIJAS CEPLŪ IELĀ 3



LABRĪT, STAICELE!

1963. gada vēlā rudenī uz šo 12 dzīvokļu māju (toreiz Sarkanarmijas ielā) pārcēlās dzīvot šādas ģimenes: 1. Arnolda Krūmiņa, 2. Arvida Lilenblata, 3. Ivana Zāliša, 4. Anda Dreimaņa, 5. Elmāra Lejiņa, 6. Ivana Višņakova, 7. Pētera Aleksejeva, 8. Egona Kaļiņina, 9. Gunāra Hincenberga, 10. Jura Baloža, 11. Bruno Biržaka, 12. Alfrēda Skujas. (Vēlākos gados izmaiņas 7. un 12. dzīvoklī.)

Nepagāja ilgs laiks, kad visi kopā saradām. Jau pavasarī sakārtojām mājas apkārtni, aizvācām būvgruzus. Izdaiļojām mājas apkārtni un sakopām blakus esošo veco ābeldārzu. Pēc nedaudz gadiem abās pusēs mūsu mājai uzbūvēja vēl divas mājas un līdz ar to likvidēja mūsu dārzu un iekopto apkārtni. Tagad tā vairs nav tik izskatīga, jo kaut ko izveidot bez līdzekļiem vairs nebija iespējams. Neskatoties uz visām šīm nebūšanām, cenšamies uzturēt kārtību un tīrību pagalmā un apkārtnē. To veicam talkas veidā, visiem sanākot vienuviet. Nolemjam, ko kurš darīs. Pēc talkas parasti sapulcējamies zem ābelēm atpūsties, patērzēt. Paši esam izveidojuši savas tradīcijas. Kopīgi tiek sveikti mūsu bērni jaunības svētkos, kāzās, svinētas nozīmīgas jubilejas. Visās jubilejās un svētku reizēs esam sakopuši mājas apkārtni, kāpņu telpu, gādājuši par meijām un citiem zaļumiem, ziediem, kompozīcijām. Protams, katru reizi citādāk. Vasarā svinības rīkojam pagalmā zem ābelēm.

Pa reizei gadījušies arī tumši brīži, un arī tad esam vienoti un palīdzam kā varēdami.

1983. gadā nosvinējām mūsu mājas 20 gadu jubileju. Pašu māju centāmiem dikti izdaiļot. Šo jubileju svinējām tieši pagalmā. Ielūdzām visus bērnus ar ģimenēm, mazbērnus un draugus. Kopā sanāca ap 90 cilvēku. Spēlēja Staiceles pūtēju orķestris. Šo lielisko mūziku un balli noklausījās un noskatījās kaimiņi un citi staicieļi. Vēl ilgi pēc tam tika pārspriests, cik labi bijis. Bet mūsu mājas 30 gadu jubileju nācās svinēt ļoti šauros apstākļos Elmāra Lejiņa dzīvoklī, jo toreiz stipri lija lietus. Arī tādā šaurībā mēs jutāmies labi.

1996. gada maijā nosvinējām Elmāra Lejiņa 80 gadu jubileju. Arī šoreiz svinēts tika dzīvoklī, jo atkal lija lietus. Tā paša gada novembrī atzīmējām Arnolda Krūmiņa 80 gadu jubileju. Abām jubilejām sākām gatavoties jau laikus. Pinām vītnes gar jubilāra durvīm un gādājām par ziedu kompozīcijām katrā kāpņu telpas pagriezienā. Izkārām karogu. Jutāmies kā svētkos. Svinam arī Mārtiņus, kaut neviens Mārtiņš mūsu mājā nedzīvo. Ierodas daudz mārtiņbērnu. Uzcienājam viņus ar kūkām, konfektēm, āboliem vai kā citādi. Dažas bērnu grupiņas sagatavojušas interesantus priekšnesumus. Gaidām viņus!

Tā, kopīgi dzīvojot un strādājot, esam 1996. gada rudenī sagaidījuši trīsdesmit trešo gadu šajā mājā. Pa šo garo laiku neesam strīdējušies. Nekad nevienam nav aizmirsies tradicionālais "labrīt". Paldies Dievam par to!



No laiku laikiem Salacas krastā svētas turētas tautas tradīcijas, māksla un godaprāts. No laiku laikiem šeit ir mācēts svētkus svinēt un divieļus aust. Baltus. Lai dzīve būtu tīra.

TAUTAS LIETIŠKĀS MĀKSLAS STUDĪJA "STAICELE"

Materiālus apkopojusi
Anita Stroksa

Ērika Taube raksta: "Tautas mākslas tradīcijām Staicelē ir sena un bagāta vēsture. Daudzās mājās kladzēja stelles, sievietes adīja, tamborēja, izšuva, bet tikai 1957. gadā vairākas staicelietes Alīdas Simanovičas vadībā nolēma, ka jāpulcējas vienkopus, jādibina savs pulciņš. Lielu organizatorisko darbu tai laikā veica skolotāja Regīna Apsīte. Daiļamatnieces strādāja un jau 1958. gada 14. septembrī varēja sarīkot pirmo izstādi.

1960. gadā Cēsis pulciņa dalībniecēm A. Simanovičiai, R. Apsītei, M. Krūzei, A. Strazdiņai un R. Laptevai piešķīra Tautas daiļamata meistara goda nosaukumu.

1961. gadā Vissavienības izstādē Maskavā ar augu segām piedalījās A. Simanoviča un M. Krūze.

1967. gada Vissavienības jaunatnes lietišķās mākslas festivāla laureāta nosaukumu ieguva un apbalvojumu saņēma Tautas daiļamata meistare M. Jespere.

1969. gadā A. Simanovičiai veselība vairs neļāva vadīt pulciņu, šo pienākumu uzņēmas Ērika Taube.

1972. gadā kolektīvs ar darbu izstādi viesojās kaimiņu republikā Igaunijā – Pērnavā un Hedemestā.

1973. gadā kolektīvs iegūst Tautas lietišķās mākslas studijas nosaukumu, studijas dalībnieki ar saviem darbiem piedalījās draudzības svētkos Gatcīnā.

1974. gada vasarā kolektīva darbi tika vesti uz Maskavu. Vissavienības Tautas saimniecības sasniegumu izstādē demonstrēja pinumus, dreļļu audumus, eksponātus, kas gatavoti no dabiskajiem materiāliem.

1975. gadā Rīgā pašdarbības mākslas festivāla laikā notika republikāniskā Tautas lietišķās mākslas studiju konkursa izstāde, kurā ieguva trešās pakāpes diplomu, bet dalībnieces – festivāla laureāta nozīmītes. Republikāniskajā pinumu izstādē Alfrēds Bašēns par saviem pinumiem saņēma E. Melngaiļa Tautas mākslas nama diplomu.

1977. gadā I Vissavienības pašdarbības mākslas festivāla izstādē Maskavā studijas dalībnieki Austra Apsīte par dreļļu segu, Olga Krūmiņa (Gusta m.) par cimdiem un Alfrēds Bašēns par pinumiem saņēma goda rakstus un medaļas.

1979. gadā Viļņā tika rīkota triju kolektīvu izstāde – demonstrēja ādas, keramikas izstrādājumus un lina audumus. Šajā izstādē no Staiceles ar 20 darbiem piedalījās 13 autori.

1981. gadā Tatjanas Rauskas darbi tika eksponēti Šrilankā.

1981. gadā izstādē Maskavā, kas bija veltīta PSKP XXVI kongresam, piedalījās 14 autori ar 30 darbiem.

Alūksnes Tautas lietišķās mākslas studijas vadītāja audēja Uldze Jansone un Staiceles Tautas studijas pinējs Alfrēds Bašēns rīkoja draudzības izstādi Alūksnē un Staicelē.

Studijas dalībnieku kopskats
1974. gada 8. jūnijā



LABRIT STAICELEI



Ziemeļvidzemes novada izstādē Valkā piedalījās 8 autori ar 12 darbiem.

Alfrēds Bašēns savus pinumus kopā ar kolektīva audēju darbiem parādīja rīdziniekiem izstādē Zinību namā.

Tautas lietišķās mākslas studijas "Bauska", "Drellītis", "Dubna", "Rota", "Varavīksne" un "Staicele" piedalījās kolektīvajā segu izstādē Rīgā. Pēc tam ar šo izstādi viesojās Ventspilī, Bauskā, Kuldīgā un Rēzeknē.

Kolektīvs piedalījies visās republikāniskajās lietišķās mākslas izstādēs. Vairāku dalībnieku darbus nopircis Etnogrāfiskais Brīvdabas muzejs. Katru gadu organizējam pārskata izstādes. Studijas organizatoriskos jautājumus palīdz risināt M. Balode.

Palīdzība, derīgi padomi un norādījumi gūti no E. Melngaila Republikas tautas mākslas un kultūrizglītības darba zinātniski metodiskā centra darbiniekiem un republikāniskās izstāžu žūrijas komisijas, etnogrāfes A. Alsupes un Nopelniem bagātās skolotājas E. Skujiņas. Kolektīva māksliniecišķo izaugsmi veicinājusi Nopelniem bagātā skolotāja E. Rubene."

Albumos lasāmi pateicības raksti par skaistām izstādēm:

– Rīgā viesnīcas "Latvija" izstāžu zālē,

– Rīgā Vēstures muzejā,

– Folkloras festivāla "Baltica" lietišķās mākslas izstāde Rīgas pili.

Studija ar saviem darbiem kuplinājusi Brīvdabas muzeja tirdziņus.

1996. gadā Limbažu rajona kultūras dienu ietvaros Rīgā studija piedalījies izstādē Latviešu biedrības namā.

1990. gadā studijas vadību savās rokās pārņēma Irēna Graviņa.

1993. gadā 31. jūlijā pirmajos Staiceles pilsētas svētkos tiek svinēta studijas pastāvēšanas 35. gadskārta.

1994. gadā studiju sāk vadīt Ina Skuja.

Šodien Tautas lietišķās mākslas studijā "Staicele" ir vienpadsmit tautas daiļamata meistari – Malda Balode, Ērika Taube, Velta Kīne, Ausma Liepiņa, Arturs un Līga Leinasari, Aina Veise, Erna Lapševska, Ruta Lapteva, Asja Gustavsone, Rita Pārupe un goda biedri – Emma Dreimane, Vilma Taube, Emma Kalniņa, Austra Liepiņa, Tatjana Čečiņa, Vallija Tomšone, Biruta Ramba, Rita Gūtmane, Serafīma Martinšone, Zelma Krūmiņa, Emma Eglīte.

TAUTAS LIETIŠKĀS MĀKSLAS STUDIJAS "STAICELE" DALĪBNIKU SARAKSTS 1983. GADĀ

1995. gada izstādē kultūras namā. 1. rindā no kreisās:

Elita Kalnbērza, Baiba Prokopoviča, Ina Prokopoviča, Ina Skuja, Liene Plūme, Iveta Apsīte.

2. rindā: Irēna Graviņa, Ausma Vilciņa, Ilga Gaugere, Zenta Simane, Ilga Ukase, Velta Kīne, Baiba Ozola, Artūrs Liepiņš, Vera Liepiņa, Ausma Liepiņa, Rita Gūtmane, Vallija Tomšone, Tatjana Čečiņa

1. Andersone Dzidra		24. Jurka Vallija		47. Nuke Ausma	
2. Apsīte Austra		25. Kalmīte Bitīte		48. Ozola Erna	
3. Apsīte Rēģina	TDM	26. Kalniņa Emma	TDM	49. Pārupe Rita	TDM
4. Balodis Bruno		27. Kangare Elza	TDM	50. Prokopoviča Dzidra	
5. Balode Malda	TDM	28. Kīne Velta	TDM	51. Ramba Biruta	TDM
6. Bašēns Alfrēds	TDM	29. Krūmiņa Olga	TDM	52. Rauska Tatjana	TDM
7. Bērziņa Ilga		30. Kislere Eleonora		53. Rumba Dzidra	
8. Bērziņa Vizma		31. Krūmiņa Olga		54. Saktiņa Inta	
9. Biržaka Mirdza		32. Krūmiņa Zelma		55. Simanoviča Alīda	TDM
10. Dalka Lūcija	TDM	33. Kuške Anna	TDM	56. Skujina Marta	TDM
11. Dreimane Emma	TDM	34. Lapteva Ruta	TDM	57. Smīlts Kristīne	TDM
12. Dreimanis Kārlis	TDM	35. Lapševska Erna	TDM	58. Straume Dzintra	
13. Eglīte Emma	TDM	36. Leinasare Ināra		59. Straždiņa Anna	TDM
14. Freimane Marta		37. Leinasare Līga	TDM	60. Strencē Ilga	
15. Gaugere Ilga		38. Liepa Nina		61. Taube Ērika	TDM
16. Grūmsle Tatjana		39. Liepiņš Arturs	TDM	62. Taube Vilma	TDM
17. Golobeca Mudīte	TDM	40. Liepiņa Ausma	TDM	63. Tomšone Vallija	TDM
18. Gustavsone Asja	TDM	41. Liepiņa Austra		64. Ukase Ilga	
19. Gūtmane Rita		42. Liepiņa Nellija		65. Veise Aina	TDM
20. Hiņčemberga Sarmīte		43. Litovkina Dzidra		66. Vilciņa Ausma	
21. Jaņčevska Renāte		44. Martinšone Serafīma		67. Vilka Valentīna	
22. Jermaka Jevdokija		45. Medniece Dzidra	TDM	68. Vītola Silvija	
23. Jespere Maija	TDM	46. Nille Arturs		69. Zoldnere Dzidra	





Materiālus apkopojušas
Inga Turjanica,
Baiba Eglīte

SPORTOŠANA



Staiceles futbola komanda
1927. gadā.

No kreisās:

nezināms, Kārlis Čakste,
Olgerts Olle, Ernests Poreiters,
Jānis Čakste, Arvids Gertners,
Jēkabs Zariņš, Jānis Krūmiņš,
Arnolds Plūme, Voldemārs
Leitis, nezināms

Futbola komanda 40. gadus.

1. rindā no kreisās:

Elmārs Krūmiņš, Rūdolfs
Krūmiņš, Buharts, Bruno
Biržaks, Helmutis Krūmiņš.

2. rindā:

Jānis Čakste, Arnolds
Krūmiņš, Dainis Bergs, Kārlis
Krūmiņš, Gunārs Voškins,
Rodziņš, Imants Kaparsmits

Staicele vienmēr bijusi lielos draugos ar sportu. Agrāk vārds "Staicele" cilvēkiem asociējās vai nu ar papīrfabriku, vai futbola komandu.

Staiceles sporta biedrība (SB) reģistrēta 1927. gada 19. februārī. Tās statūti mainīti 1939. gada 20. janvārī. Staiceles SB slēgta 1940. gada 30. novembrī. SB futbola komanda izveidojusies 1926. gadā. Komandas sastāvā bija Arnolds Krūmiņš, Rūdolfs Krūmiņš, Jānis Krūmiņš, Kārlis Krūmiņš, Aleksandrs Katucāns, Viktors Katucāns, Dainis Bergs, Mundis Mētra, Egons Strencis.

1940. gadā Staiceles papīrfabrika alogoja treneri no Rīgas (R.F.K.) Oskaru Bārdu. Diemžēl viņš strādāja tikai vienu gadu, taču tas deva ievirzi regulāriem treniņiem. Sporta dzīvē aktīvi iesaistījās jaunatne. Tika rīkotas draudzības spēles un zibensturnīri.

1945. gadā nodibinās fizikultūras kolektīvs "Daugava", un jau 1946. gadā Staiceles futbola

komanda iegūst Vidzemes čempiona nosaukumu. "Dabīgi, ka tādā veidā tika iegūta tā "bīstamo spēlētāju" slava, kas staiceliešus pavada vēl šodien" (Valdis Vanags žurnālā "Zvaigzne" 1957. g.).

1950. gadā daļa jauniešu aiziet armijā, un tādēļ uz īsu brīdi vērojams atslābums futbola dzīvē.

1953. gadā no armijas atgriežas Gunārs Hincenbergs, J. Ozols, V. Vasiļjevs, E. Strencis, J. Strencis, A. Vilciņš – un Staiceles "Daugava" atkal liek sevi manīt. Pāris reīzu tiek pat spēlēts republikas mērogā. 1955. gadā Staiceles futbola komanda ir to četru komandu vidū, kas cīnās par "Daugavas" CP kausu finālā. Uzvar Liepājas komanda, bet staicelieši ir vienīgie, kas ar uzvarētājiem nospēlē neizšķirti.

1956. gada vasaras vidū staicelieši lieliski sāk Latvijas PSR kausa izcīņu, uzvarot Saulkrastus, Mazsalacu, Smiltēni. Pastāstīsim par kādu neaizmirstamu notikumu no tā laika.

Nākamajā spēlē staiceliešiem jātiekas ar Rīgas ASK. Lai pārbaudītu savas spējas, pirms atbildīgās cīņas viņi organizē draudzības sacensības ar Valmieras "Vārpu", pēdējā, šķiet, tikai nedaudz vājāka par ASK. Valmierieši cīnā pret Staiceli iziet ar četriem vai pieciem rezerves spēlētājiem, tomēr par iznākumu pārsteigti it visi – gan valmierieši, gan paši staicelieši. Iznīcinošais rezultāts 11:0 Staiceles labā izklausās gluži vienkārši neticams.

Nu, lūk, panākumu spārnoti un juzdamies spēcīgāki nekā jebkad, staicelieši rūpīgi gatavojās cīņai ar ASK. Spēles dienā Rīgas futbolisti izturējās neizprotami. Viņi vispirms atzina laukumu par ļoti sliktu, pēc tam to izmērija, kādu laiciņu prātoja, ko darīt, līdz beidzot vienam iesāvēs prātā ļoti gudra doma – pārmerīt arī vārtus. Tie izrādījās pāris centimetru





par platiem. Ar to pietika: tiesnesis piešķīra Staiceles "Daugavai" zaudējumu un aizbrauca. Aizbrauca arī Rīgas futbolisti, neievērojot staiceliešu lūgumu nospēlēt vismaz draudzības spēli. Vai tiešām ASK komanda nobijās no Staiceles "Daugavas"?

1965. gadā Staiceles futbola komanda iekļūst "Vārpas" A klasē. Augstākais sasniegums – 4. vieta. No 1970. gada futbola dzīvē vērojams atslābums, līdz 1988. gadā reizē ar futbola laukuma remontdarbu uzsākšanu aktivizējas arī Staiceles futbola draugi.

1995. gadā futbola laukuma saimnieka lomu uzņemas futbola veterāns Andrejs Krūmiņš – cilvēks ar augstu atbildības sajūtu. Laukums tiek sakārtots, un beidzot 1995. gada vasarā arī Staiceles futbola komanda atgriežas Latvijas 2. līgā. Komandas sastāvā ir brāļi Jaunzemī, Dz. Jančevskis, A. Luste, P. Mūrnieks, G. Krūmiņš, Dz. Tomsons (Staicele), J. Gērmanis (Aloja), G. Hansons, R. Krūmiņš (Ungurpils), N. Norītis, A. Kritskis, E. Saliņš, A. Šmits (Ainaži), K. Ozols, M. Laukāns (Salacgrīva), E. Ozols (Braslava).

2. līgas spēles tiek izspēlētas arī Staicelē. Laukuma meistars A. Krūmiņš spēles dienā jau no sešiem ritā rosās pa laukumu, lai viss būtu labākajā kārtībā. Kopā ar pilsētas domes priekšsēdētāju J. Bakmani viss tiek rūpīgi pārdomāts. Staicelieši saņem cildinošas atsaucsmes par viesmīlību, spēļu organizāciju, skatītāju pieplūdumu, sponsoru alus kasti uzvarētājiem, pirti ne tikai savējiem, bet arī vieskomandai. Loterijā ir pat iespēja laimēt auto. Kā tad Staiceles komandai veicās šajā debijas sezonā?

Pirmajās divās spēlēs – zaudējumi, bet pirmā aplī pēdējās – trīs uzvaras. Otrajā aplī veicas daudz labāk. Un tā šajā sezonā 11 komandu konkurencē staicelieši izcīnīja 5. vietu.

Limbažu rajona čempionātā piedalās pat 2 Staiceles futbola komandas – Staicele I un Staicele II.

1996. gadā Staiceles futbolam apritēja 70 gadi. Jubilejas reizē Staicelē ieradās 4 komandas no Rīgas – Lignums, Lidosta, Lido un LSPA. Staicelieši mērojās spēkiem ar šīm komandām. Un rezultāts nemaz nav slikts:

1. vietā Lignums,
2. vietā Staicele,
3. vietā Lido,
4. vietā Lidosta,
5. vietā LSPA.

70 gadi Staiceles futbolam. Laikam daudz, ja jau daudziem Staiceles vārds saistās tieši ar futbola komandu.

Jā, futbols staiceliešiem ir paudžu spēle un goda lieta, bet arī citi sporta veidi viņiem nav sveši.

Kolhoza "Staicele" un papīrfabrikas pastāvēšanas laikā sporta dzīvi organizēja sporta metodiķi. Staicelē tādi bija Andrejs Krūmiņš, Raimonds Bitenieks, Marta Apsīte, Ēriks Liepiņš, Pēteris Mūrnieks.

Andrejs Krūmiņš, atceroties 60.–70. gadu sporta dzīvi Staicelē, stāsta, ka 60. gadu beigās rajonā sāka organizēt sporta spēles un staicelieši J. Grāvītis, A. Krūmiņš, V. Voiņikovs,

A. Bērziņš guva labus rezultātus krosā. Bija spēcīgi šahisti: V. Vasiļjevs, A. Vilciņš, R. Krūmiņš, A. Rudzītis, G. Pārupe. N. Drēviņš izcili spēlēja novusu un, galvenais, neļāva šai spēlei iegrimt aizmirstībā, kad visā Latvijā to vairs nespēlēja, bet Staicelē šis jocīgais koka galdiņš vēl nebija aizmests. Un labi vien bija – pēc gadiem to Latvijā atkal atsāka spēlēt. Paldies M. Drēviņam!

Viena no vadošajām bija Staiceles komanda stenda šaušanā. Tajā startēja O. Gustavsons, J. Bitmanis, I. Apsītis, J. Apiņš. Staicelē savu laik bija trīs stenda šautuves.

50. gadu beigas un 60. gadu sākums bija Staiceles volejbola ziedu laiki. Staiceles komanda bija viena no spēcīgākajām apkārtnē. Spēlētāji: V. Ilvess, G. Spulģis, J. Laptevš, U. Neimanis, V. Bresle, J. Pēcis.

Staiceles papīrfabrika regulāri piedalījās arod biedrības spartakiādēs rajonā. 1968. gadā vieglatlētikā tika iegūta 1. vieta.

1962. gadā Staicelē uzbūvēja hokeja laukumu. Staiceles hokejisti piedalījās arī Latvijas meistaršakstēs. Komandā spēlēja G. Hincenbergs, A. Vilciņš, E. Strenčis, A. Krūmiņš, J. Ozols. Hokejs Staicelē noturējās 5–6 gadus.

Divi staicelieši šajā laikā ieskandināja Staiceles vārdu republikā. Andris Antons kļuva republikas sporta spēļu čempions 400 m barjer-skrējienā, bet Normunds Mētra spēlēja Rīgas REZ futbola komandas sastāvā.

Basketbola komanda – "Korektākās meitenes".

1. rindā no kreisās: Vizma Tenisone, Solveiga Smilģe.

2. rindā: Vineta Dance, Ilga Šmite, Inga Turjanica, Kristīne Salina, Inta Avotina





P. Mūrnieks stāsta, ka 80. gados bijuši aktīvi sportotāji. Kolhozs ļoti atbalstījis, nodrošinājis ar inventāru. Pārstāvēts bijis arī orientēšanās sports, dambrete un šahs.

Staicelieši spartakiādēs izcīnījuši kausus, un vienu gadu kopvērtējumā kolhozs "Staicele" ieguvis 1. vietu rajonā. Šajos gados diezgan aktīvi darbojušās gan sieviešu, gan vīriešu basketbola komandas. Lai labāk sagatavotos rajona sacensībām, sieviešu basketbola komandas toreizējais treneris Udo Gustavsons sagādāja meitenēm iespēju trenēties Mazsalacas vidusskolas sporta zālē. Komandā spēlēja M. Apsīte, V. Migliņa, M. Irmeja, I. Avotiņa, V. Dance, I. Šmite, B. Eglīte. Tad šī komanda izjuka un no jauna sāka darboties 1994. gadā atjaunotā sastāvā: V. Tenisone, S. Smilģe, V. Dance, I. Šmite, I. Turjaņica, K. Saliņa, I. Avotiņa; trenere V. Tenisone. 1996. gadā Staiceles basketbolistes rajonā ieguva titulu "Korektākās meitenes".

Sākumā rajonā startē tikai vīriešu volejbola komanda, bet 80. gadu vidū nokomplektējas arī basketbola komanda. Komandā spēlēja P. Mūrnieks, Z. Dancis, I. Kubuliņš, R. Bitenieks, U. Gustavsons, Martinsons un trīs alojieši. Lauri plūkti netiek, bet zēni spēlēja labi. 90. gados komandas sastāvā spēlēja J. Jaunzems, M. Jaunzems, E. Taube, I. Smilģis, P. Mūrnieks, M. Arnavs, A. Luste, G. Pirovs, N. Norītis.

90. gados kolhozs "Staicele" un papīrfabrika vairs nepastāv, bet 1992. gadā Staicele iegūst jaunu – pilsētas statusu. Visā pilsētā darbu organizē un vada Staiceles pilsētas dome ar Jāni Bakmani priekšgalā. Tiek domāts un gādāts par to, lai dzīve pilsētā būtu interesanta, un gandrīz visos pasākumos galveno vietu ieņem sports.

Jānos netiek slavenais staiceliešu futbola mačs. Agrāk sacentās kolhoza brigādes savā starpā, bet tagad komandu dališanās notiek vienkārši: Lielā iela sadala Staiceli 2 daļās – dienvidu un

ziemeļu daļā. Lūk, komandas gatavas – Dienvidu komanda un Ziemeļu komanda. Tās nāk uz sporta laukumu varenā gājienā kopā ar lielu līdzjutēju baru. Tiek domāts par interesantu noformējumu. "Orķestra" pavadījumā, izmantojot pannas, kannas, bungas, rungas, taures utt., 1995. gadā uzvarēja Ziemeļu komanda, bet 1996. gadā – Dienvidu komanda.

Jūlijā seko nākamie svētki – Staiceles pilsētas svētki. Tajos katrs staicelietis var atrast savu sporta veidu. Kas tik tur nenotiek! No paša rīta sacensties ritenbraukšanā sāk mazie staicelieši. Pēc tam tiek spēlēts volejbols, strītbols, futbols mazajā laukumā, notiek roku vilkšanās, virves vilkšana, šautriņu mešana, "lidojošo šķīviņu" mešana, riņķu mešana uz dažādu dzērienu pudelēm... Visa Staicele sporto.

Jau vairākus gadus augustā Staicelē tiekas 4 pagasti – Alojja, Pāle, Ainaži un Staicele. Sacensības starp šiem pagastiem notiek dažādos veidos, bet viens no galvenajiem, protams, ir sports. Sacensības noris enerģiski, spraigi, jo uzvarētājs grib būt katrs, bet netiek aizmirsts arī humors. Piemēram, pagastu domes līderi sacenšas pludmales futbolā, tas nekas, ka dažam grūti trāpīt pa bumbu. Šāda veida sacensībās, protams, uzvar draudzība un ieguvēji ir visi.

Jāpiemin, ka visos pasākumos ar skaistām kustībām un ritmu skatītājus priecē Staiceles meiteņu aerobikas grupa. Jau trīs gadus skolotāja V. Dance pulcē dažāda vecuma staicelietes uz aerobikas nodarbībām. Dalībnieču skaits visai kupls – vairāk nekā 20. Cerēsim, ka pēc gadiem īstenosies domes priekšsēdētāja J. Bakmaņa iecere uzcelt sporta halli, izveidot tenisa, badmintonu laukumus un Salacas ūdens trasi.

Lai aktīvs dzīves veids ir ielikts katram staicelietim jau šūpulī!

*Staiceles futbola komanda
1994. gadā.*

1. rindā no kreisās:

Ansis Luste, Māris Smilģis,

Māris Jaunzems, Jānis

Jaunzems, Ģirts Krūmiņš,

Andris Dubra, Druvis Lazdiņš.

2. rindā: Atis Eglītis – šoferis,

Udo Gustavsons, Pēteris

Mūrnieks, Imants Smilģis,

Gatis Pirovs, Edgars Ozols,

Dzintars Jančevskis, Egils

Taube, Jānis Bakmanis –

domes priekšsēdētājs



LABRIT, STAICELEI



Materiālus apkopojusi
Iveta Apsīte

IZGLĪTĪBA STAICEĻĒ UN TĀS APKĀRTNĒ

Skolēni un skolotāji
1926. gadā



Izraksts no Valmieras apriņķa
skolu albuma 1936. gadā.
Izdevusi Valmieras apriņķa
skolu valde.

Rozēnu pagasta Rozēnu 1. pakāpes pamatskola, dibināta 1878. gadā, slēgta 1970. gadā un no jauna atvērta kā Rozēnu sākumskola 1991. gada rudenī.

Rozēnu pagasta Viķu 1. pakāpes pamatskola. Dibināta 1885. gadā.

Rozēnu pagasta Puršānu 1. pakāpes pamatskola. Dibināta 1870. gadā.

Rozēnu pagasta Staiceles sešklasīgā pamatskola. Dibināta 1904. gadā.

ROZĒNU SKOLA

1956. gada rudenī Rozēnu skolā strādā:

Emma Lapsa – direktore,
Pēteris Melķis,
Velta Brūvere (Lapsa),
Sofija Matisone (Celma),
Biruta Paleja,
Biruta Mazure,
Ināra Polka (Andersone),
Vilma Mačulāne (Linmeijere),
Hilda Kiviraijuja,
Jānis Peičs,
Rita Gūtmane (Andersone).

Tā tolaik bija 7 klašu skola. Vēl iepriekš strādājusi Maiga Tenisone (Linda) un Jadviga Vēze. Par Rozēnu skolu stāsta skolotāja S. Matisova laikrakstā "Kolchoznieks" 1956. g. 30. oktobrī:



Rozēnu skolas kolektīvs
1935. gadā

"Tagadējai Rozēnu septiņgadīgai skolai pamati likti 1856. gadā. Sākumā tā iekārtota tā sauktajā lūgšanu namā blakus pagasta valdes telpām. Par pirmo skolotāju te strādājis Krišjānis Miške, kurš trīs dienas veltījis skolas darbam, bet pārējās – saviem tiešajiem uzdevumiem pagasta valdē. Skolēni sēdējuši uz parastajiem soliņiem, grāmatas turējuši klēpī. Vakaros soli sabīdīti kopā, bet gar sienām sev guļvietas ierīkojuši skolēni. Tajā laikā skolā mācīta vienīgi lasīšana, rakstīšana, dziedāšana un ticības mācība.

Tikai pēc vairāk nekā divdesmit gadiem – 1878. gadā uzcelta tagadējā galvenā skolas ēka. Tās celšanā kļaušu kārtā izmantots vietējo zemnieku darbs. Jaunajā ēkā iekārtotas divas klases, divas guļamistabas, zāle un dzīvokļi deviņiem skolotājiem. Par skolas pārzini sāk strādāt Jēkabs Bērziņš, pieņemot pa mācību laiku palīgskolotājus.

Kopš 1910. gada Rozēnu skolu savā pārzinā ņem cariskās Krievijas Izglītības ministrija, pārvēršot to par divklasīgo ministrijas skolu ar sešām nodalām. Par skolas pārzini ieceļ Augustu Priedi, kurš to vada līdz 1922. gadam. Šajā laikā skolā valda ārkārtīgi barga disciplīna, plaši pielieto pat miesas sodus. Mācības notiek krievu valodā, kas bērniem sagādā ļoti lielas grūtības, bet lietot latviešu valodu stingri noliegts. Tomēr tieksmes pēc izglītības ir lielas,



un skolēnu skaits pieaug. Piemēram, 1916./17. mācību gadā skolā mācās 189 bērni.

Skolēnu skaits samazinās, sākot ar 1927. gadu, kad Staicelē nodibinās otrās pakāpes pamatskola, bet Rozēnos turpina darboties tikai pirmās pakāpes skola. Ilgus gadus šajā periodā skolu vada skolotājs Ramanis, bet 1937. gadā tās vadīšanu pārņem enerģiskais skolotājs Osvalds Lapsa. Viņa vadībā kapitāli izremontē skolas ēku, izdaiļo apkārtni, un skola aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē. Pēc vācu fašistu nodevīgā uzbrukuma skolas pārziņis stājas padomju armijas rindās un, aizstāvot Dzimteni, iet bojā.

Sākas vācu okupācijas laiks. Skolā trūkst grāmatu un citu mācību līdzekļu, mācību gadu ievērojami saīsina. 1944. gadā mācības pavisam pārtrauc, skolotājus izraida no dzīvokļiem un skolas telpās iebrucēji armijas vajadzībām ierīko slimnīcu.

Jauns augšupejas posms Rozēnu skolā sākas pēc hitleriešu padzišanas. Skola atsāk darbu jaunieceltās pārzīnes Emmas Lapsas vadībā. Protams, sākumā darbu vēl traucē kara radītās grūtības, taču gadu no gada skolas darbs kļūst pilnīgāks. No 1945./46. mācību gada Rozēnu pamatskola tiek pārvērsta par septiņgadīgo skolu.

Rozēnu septiņgadīgās skolas direktore Emma Lapsa laikrakstā "Padomju Jaunatne" 1956. gada 19. oktobrī stāsta:

"Skolā nodibināja Alekseja Meresjeva vārdā nosaukto pionieru vienību. 1947. gada pavasarī jaunajā septiņgadīgajā skolā pirmais izlaidums – 14 absolventiem.

Visu laiku blakus skolai darbojās "lūgšanu nams", kas kalpoja reliģisko māņu izplatīšanai, bet no 1952./53. mācību gada tam bija

jāatkāpjas izglītības priekšā un pilnīgi jāatdod sava vieta skolai. Vēl 1951./52. mācību gadā tas pa daļai kalpo kā vingrošanas zāle, pa daļai kā kultūras nams. Zīmīgi, ka šai laikā dažs labs kino cienītājs nedrīkstēja "dieva namā" skatīties "dievam nepatīkamas" lietas.

Patī vecākā Rozēnu ciema paaudze atceras tos laikus, kad klasē bija reizē guļamistaba un ēdamistaba. Nevar teikt, ka pašlaik skolai būtu sevišķi plašas un ērtas telpas, taču skolēnu rīcībā ir mājīgi iekārtots internāts ar 50 vietām. Ir sava, kaut arī neliela darbnīca, ir mācību dārzs, koptgalds 70 dalībniekiem, no kuriem 50 saņem brīvas pusdienas un vakariņas, 25 no tiem – par čaklu darbu kolhoza "Cīņa" laukos un fermās.

Skolā darbojas 5 ārpusklases pulciņi.

Skolas mācību un audzināšanas darbu vada 10 skolotāju kolektīvs. Daudzi no beigušajiem skolēniem mācās augstskolās, tehnikumos, vidusskolās, daudzi strādā ražīgā darbā.

Svinīgajā dienā – savā simtgadu jubilejā, kuras sarīkojums notiks 1956. gada 28. oktobrī, skola aicina ciemos visus savus absolventus un skolēnus, visus, kuri kādreiz smēlušī gaismu tās sienās. Šajā dienā satiksies un vakaru kopīgi pavadīs sirmi vectēvi un māmuļas, jaunieši un jaunietes. Viesu pulkā būs arī tie, kuri skolas gaitas sākuši nesen."

1970. gadā, kad Rozēnu skolā mācījās 32 audzēkņi, skolu likvidē.

Kopš 1991. gada, kad Rozēnu skola tika atvērta otrreiz, direktors ir Edgars Ozols. Pašreiz skolā mācās 45 skolēni. Skolā strādā 7 skolotāji:

Edgars Ozols (fizikultūra, amatu mācība),

Astrīda Ozola (mācību daļas vadītāja, latviešu



Pedagoģiskās padomes sēde
Rozēnu septiņgadīgajā skolā.
1953./54. m. g.

No kreisās: B. Paleja,
H. Kiviraijuja, P. Melkis,
E. Lapsa, I. Polka, V. Brūvere,
S. Matisova, J. Vēze



HilĶa KiviraiĶuĶa ar klasi
1956. gadā



valoda, Ķeogrāfija, vēsture, bioloģija, zīmēšana, dramatiskais pulciņš),
Inta Jurka (latviešu valoda, mūzika, ritmika, aušana),
Valentīna Œislo (krievu valoda, zīmēšana, matemātika, rokdarbi),
Ināra Lazdiņa (matemātika, mājturība),
Dace Priekule (latviešu valoda 1.-3. kl., zīmēšana, rokdarbi),
Vineta Dance (angļu valoda).
Skolā darbojas dramatiskais pulciņš, mūzikas, ritmikas pulciņš, aušanas pulciņš.
Skolas direktors Edgars Ozols ir raksturā

enerģisks, mērķtiecīgs, pret kolēģiem prasīgs, stingrs.

Rozēnu skolā līdz 1996. gadam strādāja arī skolotāja Brigita Krūmiņa.

1996./97. mācību gadā skolā tiek atklāta datoru klase.

Skolas telpās darbojās Rozēnu pagasta bibliotēka. Tur strādā bibliotekāre Agrita Ozoliņa. Bibliotēkā ir 78 lasītāji, no tiem 32 skolēni.

Rozēnu skolas skolotāja Astrīda Ozola stāsta: "1988. gadā pēc kolhoza "Staicele" priekšsēdētāja Jāņa Bakmaņa iniciatīvas sākas Rozēnu skolas atjaunošanas posms. Notiek projektēšana, kuru veic bijušais stacielietis Imants Timermanis, un sākas pārbūve atbilstoši mūsdienu prasībām. Sākotnēji skola ir domāta ar 4 klasēm un kopējo bērnu skaitu līdz 50.

1991. gada 1. septembrī Rozēnu skola atkal ver savas durvis, lai izglītotu bērnus, kas dzīvo Rozēnos. Skolā tiek atvērtas 4 klases, kurās mācās 30 bērnu. Visiem skolotājiem ir augstākā vai vidējā speciālā pedagoģiskā izglītība.

1993. gada septembrī skolā darbu uzsāk 5. klase, bet pēc gada tiek veidota arī 6. klase.

Tā piecu gadu laikā skola izaugusi līdz 6 klasēm, kurās mācās 46 skolēni. Mazliet mainījies arī pedagoģu kolektīvs.

1996. gada oktobrī Rozēnu skolā ir liels notikums. Tiek atzīmēta skolas 140 gadu jubileja. Skolā ierodas viesi: bijušie skolotāji, audzēkņi. Kopīgi tiek pārstaigātas atmiņu takas. Viesus sveic tagadējais skolas kolektīvs. Iedegtās sveču liesmas un skolēnu skandētā dzeja atsauc atmiņā aizgājušos gadus, klases un skolasbiedrus, skolotājus. Mazajā skolas zālītē līdz ar pēdējo rudens ziedu un lapu smaržu virmo atmiņas, un visi kā viens novēl savai sirmajai skolai vēl ilgu un radošu mūžu. 1997. gada sākumā ar bijušā audzēkņa Ata Peiča gādību skolā tiek atvērta datoru klase."

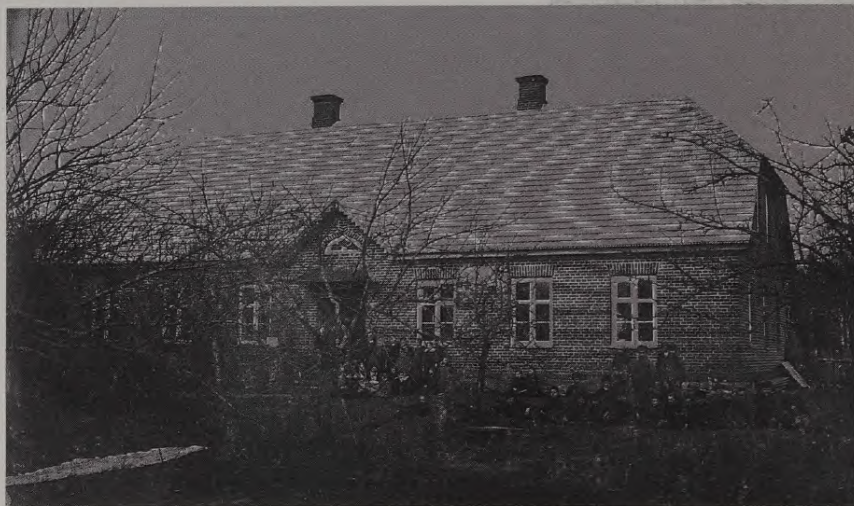
Rozēnu pamatskolas skolotāju kolektīvs 1993./94. m. g.
1. rindā no kreisās:
Dace Priekule, Inta Jurka,
Astrīda Ozola, Brigita Krūmiņa.
2. rindā:
Ilgonis Ozoliņš, Edgars Ozols,
Ināra Lazdiņa





ROZĒNU PAGASTA VĪĶU 1. PAKĀPES PAMATSKOLA

Rozēnu pagasta Vīķu 1. pakāpes pamatskola dibināta 1885. gadā, skolas ēka celta 1864. gadā. Saglabājušies protokoli no 1922. gada 18. marta līdz 1936. gada 25. oktobrim. Šai laikā skolas pārzinis bijis Antons Martinsons, skolotājs – Rihards Meisters. 1926. gadā skolotāja R. Meistersa vietā nāk skolotāja Alma Martinsone.



Vīķu skolas ēka līdz 1939. gadam

1939. gadā Vīķu muižas atslēgas pagasta vecākais O. Sāns atdod Antonam Martinsonam, un šai pašā gadā Vīķu muižā tiek atvērta četrgadīga skola.

1946./47. mācību gadā skolā strādā skolotāji Jānis Bērtītis, Alma un Antons Martinsoni. 1947./48. mācību gadā strādā tikai abi Martinsoni. 1949./50. mācību gadā par skolotāju atnāk strādāt Regīna Apsīte, kura strādā līdz 1951. gada augustam. Tā kā R. Apsītei šai laikā dzimst otrs bērns, viņas vietā nāk Ilga Ende. Beidzot 1950./51. mācību gadu, abi Martinsoni un R. Apsīte aiziet no Vīķu skolas.

1951./52. mācību gadā par skolas direktoru sāk strādāt Arvids Ende un skolā paliek 5 klases. No 1952./53. līdz 1954./55. mācību gadam skolā ir 6 klases. Šai laikā skolā strādā: Arvids Ende (direktors), Ilga Ende, Ancis Kalnbērzs (1951./52. un 1952./53. mācību gads), Irma Menska, Dzidra Daučauska, Biruta Celma (Eglite), Nellija Zande, Gilda Celmiņa, Biruta Saktiņa, Ruta Bērziņa, Viktors Pēcis, Marta Riekstiņa, Sofija Matisone.

1954./55. mācību gadam beidzoties, skolā izbeidzas 6 klases un skolotāji aiziet. No 1955./56. mācību gada skolā ir 4 klases, skolas pārzine Ilga Ende un skolotāji Biruta Celma un Nellija Zande. 1960./61. mācību gadā N. Zande aiziet un viņas vietā nāk Jānis Viļumsons. 1962./63. mācību gadā aiziet B. Celma un J. Viļumsons un viņu vietā nāk Zane Rusmane un Olga Čača.

1964./65. mācību gadā Z. Rusmane aiziet un skolā strādā tikai I. Ende un O. Čača. 1965./66. mācību gadā I. Ende aiziet un par pārzini sāk strādāt Dzidra Mellezera.

1966. gadā skola tiek likvidēta.

IZRAKSTI NO PROTOKOLU GRĀMATAS (PEDAGOĢISKĀS SĒDES) 1922.–1936. G.

1922. gada 19. novembrī:

“Apskatot telpu jautājumu, sapulcē vienbalsīgi atzīst, ka tās nepavisam nepietiekošas; trūkst otrās klases, skolas kēķa, guļamistabas nepietiekošas. Tamdēļ nepieciešama piebūve vai arī Vīķu muižas izlietošana skolas vajadzībām. Šis jautājums jāvirza uz priekšu attiecīgām iestādēm.

No mācāmām valodām kā pirmo atzīst – vācu valodu.

Par lūgšanās atzīst, ka tās turamas tikai pirmdienās, darbu sākot, un sestdienās, darbu beidzot.”

1922. gada 12. decembrī:

“Lai iegūtu līdzekļus mazturīgo skolēnu pabalstīšanai ar mācību līdzekļiem, skolas padome nolemj sarīkot 20. decembrī skolēnu eglīti ar dziedāšanu un deklamācijām un bērnu teātra ludziņas “Āzītis un maskas” izrādī ar ieeju pret labprātīgiem ziedojumiem. Nošu mācīšanai nepieciešami vajadzīgas notis vairāk eksemplāros, kuras viegli var novilkt uz hektogrāfa; skolas padome nolemj iegādāties hektogrāfu.”

1925. gada 1. jūlijā:

“Lai iegūtu līdzekļus mācību līdzekļu iegādei un bibliotēkas paplašināšanai, padome nolemj sarīkot 19. jūlijā “Zalumu svētkus” ar dziesmām Menču mājas līcī, noliekot ieejas maksu kungiem 70 s., dāmām 60 s. un bērniem 20 s. Skolas padome atkārtoti lūdz pagasta valdī iegādāt skolai valsts karogu un sienas pulksteni.”

1954. gada novembris. Skolotāju sapulce. No kreisās: Biruta Celma, Ruta Bērziņa, Irma Menska, Ilga Ende, Biruta Saktiņa, Gilda Celmiņa



1927. gada 8. aprīlī:

“Skolas pārzinis Martinsons ziņo, ka no Rozēnu pagasta krājaizdevumu kases saņemts Ls 25. – ziedojums priekš skolas mācības līdzekļu papildināšanas. Par minēto ziedojumu skolas padome nolemj izsacīt pateicību Rozēnu pagasta krājaizdevumu sabiedrībai.

Apspriežot jautājumu par radio ievilkšanu skolas telpās, padome nāk pie slēdziena, ka tas būtu ļoti derīgi priekš skolas un visas apkārtnes, – un nolemj ierīkot Vīķu skolā radio.”



1932. gada 21. februārī

“Apspriežot izrikojuma jautājumu, padome nolēmj sarīkot š.g. 6. martā priekšlasījumu par tematu “Pasaules miera un kara problēma”, uzaicinot no Rīgas Latvijas ārpuskolas izglītības savienības lektoru Ozolu. Priekšlasījumu paskaidros ar gaismas gleznām. Ieeja uz priekšlasījumu 40 sant. no personas. Pēc priekšlasījuma jautrības vakars ar dejām, rotālām utt. Ieeja Ls 0,60 no personas.”

PURŠĀNU 1. PAKĀPES PAMATSKOLA



Puršānu skola

Puršānu 1. pakāpes pamatskola dibināta 1870. gadā. Pirmais skolotājs bijis Baunis, tad strādājis skolotājs Skujiņš. Vēlāk darbu sāk skolotāja E. Melngalve (precējusies Čeciņa). Skolā strādā skolotāja Millija Majore (Katlapa), skolotājs Ziemelis.

Puršānu 1. pakāpes pamatskolā bija 3 klases, tajā sāka mācīties no deviņu gadu vecuma. Staiceles skolas direktors Medinieks par Ligo vakariem Puršānos stāsta:

“Skola atradās tuvu pie Rungas upītes. Tajā dzīvoja zivis un vēži. Ligo dienā tika izbrūvēts miestīnš, sazvejoti vēži un zivis un izcepta baltmaize. Parasti ligošana sākās Mankavās, tad Krogzemniekos, Rungās un izbeidzās skolā.

Ligotāji tika pacienāti ar alu, sieru un uzkožamiem. Tā tas gāja 2 gadus. Vēlāk Krogzemnieka dēls bija iemācījies tecināt kandžu un brūvēt stipru alu. Tad lielākā daļa ligotāju netika vairs tālāk par Krogzemniekiem. Tur plūda alus un brandava. Vīrieši palika guļot gar sētmalām. Izzuda jautrība. Reti ligotāji nokļuva līdz Rungām un skolai. Tā izbeidzās jautrie Ligo vakari.”

Skolotāja Čeciņa vidū, viņai pa kreisi Lūcija Bufe (Dalka) astonu – deviņu gadu vecumā



LABRIT, STAICELE



STAICELES SKOLA

Pēc 1898. gada, kad Staicele uzcēla papīrfabriku, sāka veidoties ciemata – toreizējā Rozēnu pagasta centrs.

Ar katru gadu pieauga strādnieku prasība pēc skolas viņu bērniem. Netālu no fabrikas Salacas krastā atradās neliela mājiņa (tagad tā nojaukta un tās vietā ierīkots sakņu dārzs). Mājiņā dzīvoja Zenku ģimene. Ģimenē bija meita Veronika Zenka. Viņa 1904./1905. gada ziemā savā dzīvoklī sāka pulcināt strādnieku bērnus un tos apmācīt lasīt, rakstīt un arī rēķināt. Šai mājiņā uz nodarbībām ieradās Pēteris Liepiņš, māsa Miķelsones, Spuru dēls un meita un citi. Telpas bija ļoti šauras, tāpēc apmācīto bērnu skaits bija pavisam mazs.

Bija nepieciešams rast citus ceļus bērnu apmācīšanai.

Tāpēc 1904. gada rudenī Veronika Zenka atvēra privātskolu. Tā atradās tirgotāja Zaķa mājā



*Pusgatavās skolas ēka
1925. gadā*



*Veronika Zenka – Staiceles
skolas dibinātāja un pārzine
1904. – 1913. gadā*

(tagad Lielajā ielā 8) un aizņēma trīs apakšējās istabas. Mācības uzsāka 15. oktobrī. Skolēnu skaits bija ap 20. Par apmācīšanu bērnu vecākiem bija jāmaksā skolas nauda. Tad tirgotājs vēlējās savu veikalu paplašināt un skolai bija jāatrod citas telpas. Jau nākamā mācību gadā Veronika Zenka skolēnus pulcināja Kalniņu mājas augšējā stāvā. Skolēnu skaits joprojām bija ap 20.

Pēc gada skolas telpas atkal bija jāmaina. Šoreiz skola pārvietojās uz Libsbergu mājām. Šeit starp citiem mācījās Alma Krūmiņa, Vera Rudzīte, Emma Virse, Ernests Sāns u.c. 1908. gadā skolēnu skaits bija 40.

Arī 1910. gadā skolēnu skaits bija 40, tāpēc skolu izvietoja 2 ēkās (J. Mednieka mājā un Lielajā ielā 21).

1910. gadā fabrikas valde pārņēma privātskolu savā apgādībā. Skolas materiālie apstākļi uzlabojās, bet tajā uzņēma tikai papīrfabrikas strādnieku bērnus.

1913. gadā no Staiceles aizgāja Veronika Zenka. Par skolotāju pieņēma Elgu Rulli. Viņa strādāja no 1913. g. 1. septembra līdz 1915. g. 1. aprīlim. Rozēnu pagasta sabiedrība 1915. gadā pārņēma skolu savā apgādībā un pieņēma otru skolotāju, bet fabrikas valde turpināja dot telpas un apgaismošanu. Skolā darbojās 4 nodaļas (tagad klases).

1923. gadā fabrikas valde atsacījās no skolas apgādes, jo pagasta valde tai bija uzlikusi klaušas – labot 13 km ceļu. Sāka meklēt līdzekļus skolas ēkas celšanai.

1924. gadā no valsts dabūja pabalstu – 75 000 latu. Skolu projektēja būvzinšnieks Bērziņš.

1925. gadā sākās celtniecības darbi. Materiālu sagatavošanu, tāpat arī celtniecību, uzdeva tiem, kas darbu apņēmās veikt lētāk.

Darbu vadītājs bija būvuzņēmējs Grundulis no Cēsīm. Viņš apņēmās veikt arī koka apdares darbus.

Celtniecību vēlējās veikt arī staicelietis Viņķelis, bet ar viņu nevienojās, jo viņš prasīja vairāk.

1926. gadā skola tika pārveidota par sešklasīgo pamatskolu. Par skolas pārzini sāka strādāt Jānis Mednieks.



Bija uzcelta tikai skolas daļa, bet būvdarbi apstājās, jo visa nauda bija izlietota.

Skolas austrumu gals (līdz ugunsdrošajai sienai) bija gatavs, un 1926. gada 10. novembrī skola pārcēlās uz jaunām telpām. Visapkārt skolai pletās purvs, un pāri tam uz skolu gāja pa izliktām laipām.

Tā paša gada rudenī toreizējais Latvijas prezidents Čakste ieradās skolā, un pēc tam skolas pabeigšanai piešķīra aizdevumu – 10 000 latu. Skolas būvi pabeidza 1928. gada vasarā, un tā izmaksāja 25 000 latu.

Tā no niecīgas privātskolas 25 gadu laikā skola pārvērtusies par sešklasīgu pamatskolu ar 154 skolēniem un 5 skolotājiem (Olga Krūmiņa, Rihards Meisters, Marta Račevska, Teodors

2. pasaules kara laikā nodegusi J. Mednieka māja, kurā, sākot ar 1910. gadu, bija dažas klašu telpas.

Pirmais izlaidums Staiceles skolā 1928. gadā.
1. rindā no labās: Mednieks, Meisters, Oliņš, Oliņa, Račevska, Krūmiņa

Oliņš, Emīlija Oliņa). Par skolas pārzini strādāja Jānis Mednieks.

1928. gada jūnijā notika pirmais 6. klases izlaidums. Skolu beidza 16 skolēni.

1928. gada 12. augustā notika skolas iesvētīšana. 1929. gadā 1. maijā tika sarīkoti pagasta skolu kopējie bērnu svētki. Ieņemtās līdzekļus izlietoja skolas apkārtnes izdaiļošanai. Lai to veiktu, 1929. gada rudenī skolai ierādīta 10 ha zeme un skolas padome sāk skolas apkārtnes iekārtošanu. 1930. gada 3. maijā tiek iekārtots skolas augļu dārzs ar 55 ābelītēm un 125 ogulājiem, kurus dāvināja Latvijas Lauksaimniecības Centrāl-biedrība. Tos nodeva skolotāju kopšanā.

(Ziņas ņemtas no "Jaunāko Ziņu" pielikuma Nr. 131, 1930. g. 14. jūnijā).

DIREKTORI STAICELES SKOLĀ

Pirmā Staiceles skolas pārzine bija Daugule, no 1926. gada – Jānis Mednieks, tad Jānis Upītis, Voldemārs Alers, Ģenderts, Edgars Lismanis, Zinaida Finogējeva, Edvīns Kalniņš, Lūcija Dalka, Gunārs Mežapuķe, Edgars Ozols, Pēteris Mūrnieks.

SKOLA 30.–40. GADOS

Tai laikā skolā darbojās mazpulki. 30. gadu beigās skolā strādāja arī skolotājs Oliņš – izcilis koku vadītājs.

Skolotāju atmiņās ir nostāsts, ka direktora Jāņa Mednieka laikā 30. gadu beigās skolas mežiņa priedēs pakāries puisis – skolnieks. Iemesls bijis slepena mīlestība uz jauno, simpātisko skolotāju. Toreizējās skolnieces Ernās Lapševskas atmiņas par savu klasi un skolas biedriem:





“Ar mani reizē skolu beidza gleznotājs Nikolajs Karagodins. 1937. gadā Jaunskolā visi priecājāmie par viņa zīmējumiem. Draisks zēns. Vēl šodien atceros, kā viņš ar spalvu iedūra man dibenā, par ko saņēma rājienu no klases audzinātāja Ģenderta kunga. Tad vēl jauka un gudra meitene bija Vizma Veide-Ādamsone, Alojās vidusskolas latviešu valodas skolotāja, Alberts Pāze – jurists.”

Erna Lapševska strādājusi Staiceles skolā par darbvedi no 1969. līdz 1983. gadam.

Izraksts no Staiceles sešklasīgās pamatskolas pedagoģiskās sēdes protokola 1936. gada 21. janvārī.

Sēdi vada J. Medinieks, protokolē E. Ģenderts. Sēdē piedalās E. Grūbe, K. Jarmūsiks, M. Buliņš, R. Strencis, O. Krūmiņa, J. Krievs. Tā kā ar Izglītības ministrijas rīkojumu paredzēts, ka pie

Lisbergu mājās (no labās) atradās skola

Skolas pārzinis Jānis Medinieks ar skolēniem 30. gados

katras skolas jābūt rotaļu laukumam, skolas padome griežas pie pagasta valdes ar lūgumu izvest drenas darbus pavasarī esošajā skolas rotaļu laukumā. Rotaļu laukums mitrākos laikos stāv slapjš un dubļains un pašreizējā stāvoklī nelietojams.”

1936. gada 9. novembra pedagoģiskajā sēdē skolas padome nolēma griezties pie Rozēnu pagasta valdes ar lūgumu aicināt kādu no vietējiem ārstiem par skolas ārstu.

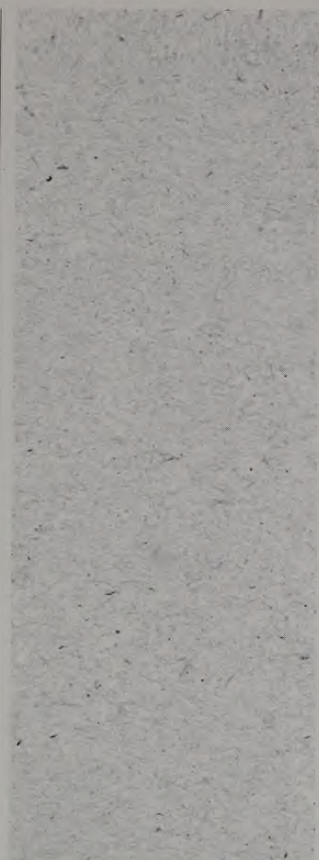
Tā kā par direktoru tolaik strādājis Jānis Medinieks, tad šeit ielūkosimies viņa bērnu dienu atmiņās no 1890. gada. Viņa atmiņu stāsta nosaukums “Pirmā vijole”.

“Jau 8 gadu vecumā man radās patīksana uz mūziku. Lūdzos, lai tēvs man nopērk vijoli. Tēvs to nedarīja. Tad no šindeļu dēļiņiem pagatavoju pats vijoli un cūku ganos čīgāju vai katru dienu. Bet no tāda instrumenta nebija izdabūjamas nekādas pareizas skaņas. Mūsu mājā strādāja kurpnieks Pēteris Kalnmačs. Viņam bija laba vijole. Pēteris katru vakaru spēlēja dažādas dziesmas un dejas gabalus. Es sēdēju viņa tuvumā un klausījos ar lielu interesi. Reizēm arī man viņš deva savu vijoli un mācīja, kā likt pirkstus uz stīgām. Tad bija izdabūjamas dažas pareizas skaņas un dziesmu vilcieni. Man rokas trīcēja, kad dabūju rokā īstu vijoli. Redzēdams manu sirsniņo pieķeršanos mūzikai, viņš apsolījās man pagatavot īstu vijoli, jo Pēteris prata arī galdnieka darbus. Viņam bija daži darbarīki. Pēteris izgatavoja vijolveidīgu liektavu un uz tās no kļavas koka nolieca vijoles sāndaļus un salīmēja kopā. Tad no kļavas koka pagatavoja vijoles kaklu un apakšu. Bet vāks tika pagatavots no skanīga egles koka. Izgatavoja lociņu, ielika zirga astrus un uzlika stigas. Tā iznāca nekrāsota





vijole, bet diezgan labi skanēja. Aiz priekiem nezināju, cik augstu lēkt gaisā. Ar kritu tas uzzīmēja pirkstu liekamās vietas. Nu mācījos nospēlēt gammu sol-mažorā jeb g-dure. Kad pratu gammu, tad sāku spēlēt pazīstamas dziesmas. Nu man sāka atklāties mūzikas noslēpumi. Vēlāk viņš norādīja, ka tās pašas dziesmas varot spēlēt arī citā tonkārtā, bet tad pirksti gan jāliekot citādāk. Mans brālis Fricis bija izmācījies par galdnieku un namdari. Viņš prata krāsot, pulierēt un āderēt dažādos veidos. Fricis nopulierēja arī manu vijoli. Viņa nu spīdēja un laistījās, bet pazaudēja skanīgumu, skaņa palika drūma un klusa. Pieņēmu skolotāja vietu jūrmalā. Tur vajadzēja mācīt dziedāšanu gan skolēniem, gan pieaugušiem un vadīt korus. Tamdēļ par 30 rubļiem nopirku Stradivāriusa vijoli. Nu es visur varēju rādīt savu vijoli. Vēlāk iemācījos spēlēt uz cītaras, ermonikām, klavierēm un ērģelēm. 1935. g. Staiceles kapsētā apglabāju savu pirmo mūzikas skolotāju. Arī tagad vēl reizēm pieeju pie viņa kapa. Žēl, ka no bērnības netiku pie augšminētiem mūzikas instrumentiem. Varbūt tad no manis būtu iznācis labs muzikants. No kāda laba galdnieka dabūju zināt, ka vijolu pulēšanai esot vajadzīga cita politūra – no sirta un kolofonija.”



SKOLA 40.–50. GADOS

1940. gadā nodibinājās pirmie pionieru pulciņi.

NO VIENĪBAS VĒSTURES

Pirmie pionieru pulciņi mūsu skolā radušies 1940./41. mācību gadā. Svinīgo solījumu pirmo reizi mūsu skolā nodeva 1940. gada 6. novembrī. Pionieri piedalījās 1941. g. 1. Maija demonstrācijā. Aktīvākie tā laika pionieri bija Gunārs Voškīns, Lūcija Kalniņa, Erna Tipse, Viktors Katucāns, Biruta Krūmiņa, Astra Krūmiņa, Modra Paegle u.c. Par vecāko pionieru vadītāju šajā laikā strādāja Vanda Burharte. Organizācijā bija apmēram 40 pionieru. No 1945. līdz 1947. gadam skolā par vecāko pionieru vadītāju strādāja Viktors Katucāns. No

*Skolotāju kolektīvs 1946. gada 29. aprīlī

1947. līdz 1949. gadam par vecāko pionieru vadītāju strādāja Modra Paegle.

1948. gada 1. maijā skolas pionieru vienībai piešķīra Monikas Meikšānes vārdu un vienība saņēma karogu. Organizācijā bija apmēram 60 pionieru.

Staiceles astoņgadīgajā skolā no 1949. līdz 1953. gadam par vecāko pionieru vadītāju strādāja Astra Krūmiņa. 1949. gadā organizācijā bija 37 pionieri, 1950. gadā – 76 pionieri, 1951. gadā – 87 pionieri.

1950./51. mācību gadā notika divas vienības sanāksmes. Vienības padomes priekšsēdētāja bija Elga Ādamsone.

No 1953. līdz 1956. gadam vecākā pionieru vadītāja bija Anna Auniņa.

No 1956. līdz 1962. gadam par vecāko pionieru vadītāju strādājusi Gracija Rumba. Šajā laikā skolā bija tradīcija organizēt konkursu “Sekmīgākais pionieru pulciņš”.

Valija Bernharde strādājusi mūsu skolā par pionieru vadītāju no 1963. gada līdz 1967. gadam. Interesanta vienības sanāksme notikusi 1965. gada 19. maijā – tikšanās ar Lielā Tēvijas kara dalībnieku Jāni Ķiploku.

No 1967. līdz 1970. gadam vecākais pionieru vadītājs bija Gunārs Aizvakars. Vienības padomes priekšsēdētāja bija Inese Kļaviņa.

Anna Plūmane strādāja 1970./71. mācību gadā. Vienībā bija 8 pulciņi. Vienības padomes priekšsēdētāja bija Māra Tumkuma.

Ir saglabājies 1946. gada 29. aprīļa foto: skolotāju kolektīvs pie skolas. No tā uzzinām, kas tolaik strādājusi. Attēlā 1. rindā no kreisās: Jānis Upītis, Anna Upīte, Jānis Medinieks; 2. rindā no kreisās: Lidija Virse, Regīna Apsīte, Jūlija Zaķe, Olga Krūmiņa, Lūcija Dalka, Račevska. Vēl bez viņiem strādā skolotājs Ķīsis, Muižniece. Vienu gadu strādā Erna Kūle – māca vēsturi. Īsu laiku direktora amatā strādā Timermanis.

1949. gada rudenī darba gaitas uzsāk Irma Gustavsone. Staiceles Kalniņi ir viņas tēva mājas. Viņa beigusi LVU Filoloģijas fakultātes Latviešu valodas un literatūras nodaļu.

Irmas Gustavsones, dzim. Kalniņas, atmiņas: “Mācījos un beidzu LVU Filoloģijas fakultātes Latviešu valodas un literatūras nodaļu.

Uz Staiceli atnācu, jaunības sapņu mudināta, jo man tuvējā skolā strādāja draugs. Šo vēlmi pastiprināja iespēja dzīvot ūdens tuvumā, jo bērnībā peldēt iemācījos ātrāk nekā lasīt. Daba ir mana garīgā iedvesmotāja visam labajam. Mana tēva dzimtene ir Kalniņi netālu no Staiceles. Atbraucu strādāt, vietu neredzējusi, bet tā man likās skaista no tēva nostāstiem, kas izrādījās patiesi.

Atbraucu uz jauno un reizē pirmo darbavietu 1949. gada 29. augusta pusnaktī ar mazo bānīti. Nejausi vagonā satikos ar skolotāju Lūciju Bufi (Dalku), kas man naktsguļu ierādīja skolas kūtsaugšā. Ko gan es pārdzīvoju! Esmu diezgan bailīga, ar mokām drusku aizmīgu, bet tad mani pārbiedēja kaķis, kas man uzlēca uz krūtīm.

30. augusta rītā, kad biju nokāpusi no



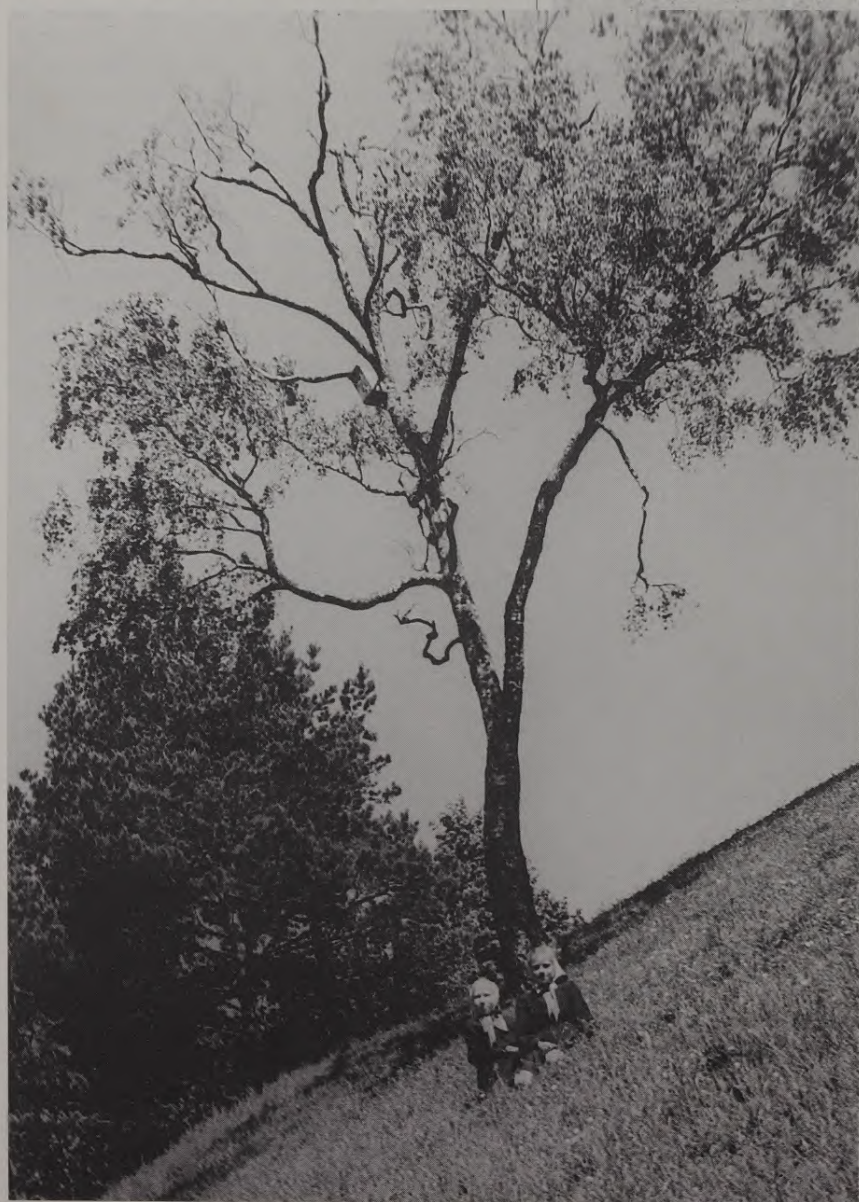
kūtsaugšas, iepazīnos ar saviem darbabiedriem. Labu jaunu gaitu sākumu apstiprināja tas, ka pirmos satiku vīriešus: Jāni Upīti un Mīkeli Jodzēviču. Pēc tam jau arī pārējos – A. Upīti, M. Katlapu, H. Feldmani. Vēlāk vēl bija E. Kalniņš, E. Lismanis, A. Auniņa (Līsmāne), E. Kūla, L. Borovika, Konošonoka, G. Aizvakars, A. Ruģēns, E. Karkovska, R. Apsīte. Ļoti laba sava darba darītāja un bērnu draugs bija apkopēja Emīlija Irbena.

Kolektīvs bija draudzīgs, tikai paskarba bija mācību pārzine O. Krūmiņa. Ļoti atsaucīga un satīcīga bija E. Ungure (Strence). Viņa mani pieņēma savā pajumtē, kamēr man ierādīja dzīvokli. Viņas padoms man palīdzēja vieglāk iekļauties skolas darbā.

Ātri iedzīvojos staičeliešu sabiedrībā. Pirmās saītes, protams, bija ar bērnu vecākiem. Tā kā skolotāji bija aktīvi ciema sabiedriskajā dzīvē, tad arī es viņiem pievienojos. Spēlēju teātri, dziedāju kori, lasīju referātus, ļoti bieži vadīju kolhozā pašdarbības vakarus, īpaši svētku jautro daļu. Piedalījos vēlēšanu norisē – gan aģitējot, gan pašā vēlēšanu dienu norisē. Esmu izvadījusi diezgan daudzus staičeliešus aizsaules ceļā.



Pie vecās skolas piekalnē audzis "Mīlestības dārzs" – tā visi to saukuši, jo starpbrīžos skolēni tur devušies uz satikšanos.



LABRĪT, STAIČELE!

Skolā nostrādāju līdz 1985. gada septembrim. Ilgus gadus biju arodbiedrības vietējās komitejas priekšsēdētāja.

Mācīju angļu valodu, jo latviešu valodā jau skolotājs bija."

Skolotāja atceras, ka tur, kur pašreiz ir liels sporta laukums, auguši lieli viršu krūmi un skolēni tos rāvuši no zemes, lai varētu izveidot sporta laukumu.

SKOLA 50. – 60. GADOS

Skolā par pionieru vadītājiem strādā Anna Līsmāne (Auniņa), Gracija Rumba (Paegle), Astra Krūmiņa.

Ārpusklases darbā skolēni (oktobrēni, pionieri, komjaunieši) darbojas mācību pulciņos, iet pārgājienos: "Zelta rudens", "Baltā ziema" (ar slēpēm), "Pretī pavasarim", "Zaļā vasara". Skolā tiek rīkotas sporta sacensības, skolēni rāda leļļu teātri.

Šajos gados skolēni iestudē ludziņu "Maija un Paija".

Rajona pašdarbības skatē skolas kori izcīna pirmo vietu.

Skolā notiek metāllūzņu vākšanas akcija, lai būvētu jaunu kuģi "Teodors Nete".

Skola kultūras namā rīko tematiskus krāšņus karnevālus.

1957. gada augustā Staičeles skolas ēkā izceļas ugunsgrēks. Nodeg trešais stāvs, kuru pēc tam vairs neatjauno.

Skolotājas Irmas Gustavsones atmiņas:

"Starp skolēniem, kurus esmu mācījusi, ir ļoti daudz labu un cienījamu cilvēku un sava darba darītāju, bet tādi, kurus pazīst arī citur Latvijā, ir mūzikis un diriģents Jānis Zirnis, preses fotogrāfs Uldis Pāze, valsts darbiniece Lelde Līce-Licite (pašreiz diplomātiskajā darbā Zviedrijā).

J. Zirnis bija manas klases audzēknis, apdāvināts un ļoti kustīgs, kurš jau skolas laikā izmēģināja katru mūzikas instrumentu, kas bija skolā. Man jāatzīstas, ka es dažreiz nevis sekmēju viņa aizraušanos ar mūziku, bet gan piebremzēju. Kad skolā bija kādi svētki, tad pēc dejām mūzikas instrumenti palika skolā. Mazais Zirnis tad tik pūš, sit un strinkšķina. Cik reižu raidīju proļām, pārtraucot azartisko spēlēšanu. Domāju, ka viņš man ir piedēvis, jo es, jauna un nabadzīga skolotāja, domāju tik par vienu – kas maksās, ja puika kaut ko saplēsis."

1953. gadā pēc norīkojuma no Daugavpils skolotāju institūta atnāk strādāt Zinaida Finogējeva. Viņas atmiņas:

"Varu teikt to, ka toreizējais direktors Edgars Līsmānis un mācību daļas vadītājs Edvīns Kalniņš mācēja pareizi ievadīt darbā jaunos skolotājus. Man par viņiem ir vislabākās atmiņas. Viņi bija pret mums prasīgi, iejūtīgi, saprotoši.

Skolā bija laba disciplīna, stingras prasības pret skolotājiem un bērniem. Par skolas kolektīvu man ir vislabākās atmiņas, jo gados jauni (lielākā daļa), tāpēc bijām jautri, savstarpēji saprotoši, dzīvojam satīcīgi.



Skolotāju kolektīvs
1957. gadā

Bērni un vecāki bija sirsnīgi, izpalīdzīgi, saprotoši, cienīja skolotājus, dzīvoja līdzīgi skolas veismēm un neveismēm, bija atsaucīgi visās jomās.

Skolēnu starpā valdīja draudzīga atmosfēra, nebija nacionālā naida. Kopā dzīvoja, kopā rīkoja visus pasākumus. Nebija bagāti un nabadzīgi, jo bija vienādi noteikumi, prasīja skolas formas.”

1950. gadā par matemātikas skolotāju atnāk strādāt Nellija Kalniņa. Skolotājai Staicele patīk un patīkamu iespaidu atstāj apkārtnē. Izremontēta skola. Viņu sagaida direktors Edgars Lismanis.

Tolaik strādā Irma Kalniņa (Gustavsone), Antons Šimanis, Rita un Haralds Tanbergi, Zinaida Aķe, Astra Krūmiņa, Edvīns Kalniņš, Jānis Upitis, Grācija Rumba, Millija Katlapa, Elza Ungure (Strence), Lūcija Bufe (Liepiņa, Dalka), Edīte Karkovska, Guna Ziediņa, Nellija Mežgaile (Kalniņa), Olga Krūmiņa.

Skolotāji jauni, ar skaistām iecerēm.

Direktora Lismaņa vēlme bija izveidot Staiceles skolu par priekšzīmīgu skolu. Kopā ar mācību pārziņi O. Krūmiņu viņi mācīja jaunus skolotājus starpbrīžos būt kopā ar skolēniem. Skolotāji ar darbu attaisnoja uz viņiem liktās cerības. Tolaik gados vecākie bija Olga Krūmiņa un Anna Upīte. Jaunie skolotāji veidoja ģimenes un nostiprinājās Staicelē uz ilgiem gadiem, pat līdz aiziešanai pensijā (Kalniņa, Katlapa, Strence, Gustavsone, Freimane).

Skolā skolotāji strādā 6 dienas nedēļā. Svētdienās un naktīs notiek gatavošanās jaunai darba dienai. Skolotāji gatavo jaunus mācību līdzekļus.

Skolotāja Kalniņa māca rasēšanu un matemātiku. Pie viņas mācījies kordināģents Jānis Zīnis, izcils matemātiķis Ansis Kalcenavs, mākslinieks Egils Kuks, fiziķis un matemātiķis Zigurds Strīgelis, arī skolotājas Aira Jākabsone (Viļķenē) un Lolita Irbēna (Salacgrīvā).

Direktors 1955./56. mācību gadā ir Edvīns Kalniņš, mācību pārzīne – Olga Krūmiņa. Skolā strādā 7 skolotāji.

SKOLA 60.–70. GADOS

Šajos gados skolā strādā 20 skolotāji. Direktore – Lūcija Dalka, mācību pārzīne – Rita Tanberga, pionieru vadītāja – Grācija Rumba, tad Vallija Birzgale, pēc viņas Gunārs Aizvakars.

Direktore L. Dalka ļoti daudz strādāja, bija prasīga pret sevi un padotajiem. Pedagoģiskās padomes sēdes un citi skolas pasākumi bija līdz pēdējam sīkumam izplānoti. Skola katru rudeni bija labi un teicami sagatavota mācību gadam un izpelnījās pirmās vai otrās vietas skolu skatēs. Būdama pedantiski kārtīga, L. Dalka to prasīja arī no skolotājiem.

Skolotāja Kalniņa atceras kādu gadījumu pēc kolhozā nostrādātās talkas dienas. Vairākām skolotājām bija jāierodas ciemata izpildkomitejā uz sanākumi kopā ar dažiem skolēniem un sabiedrības pārstāvjiem, lai lemtu par atsevišķu skolēnu sekmēm un uzvedību. Skolotājas, no talkas nākdamas, nebija attiecīgam pasākumam pienācīgi saposušās, galvā bija lakats, dažai pat moderni sasiets. Tad L. Dalka sacīja: “Dāmas, ņemiet nost tos lakatus!” Tas tika pateikts mierīgi, nevienu neaizvainojot, atlika tikai izpildīt. Direktore prata pateikt vajadzīgā brīdī gan stingru vārdu, gan labu – pat vissliktākajam bērnam vai skolotājam.

1965. gadā Staiceles jaunās skolas ēkai direktore Dalka liek pamatakmeni.

Sākās jaunās ēkas celtniecība. Liels ir Serafimas Martinsones ieguldījums skolas celtniecībā. Viņa tolaik bija skolas saimniecības daļas vadītāja un tuvākais direktores Lūcijas Dalkas palīgs celtniecības darbu norises laikā. Skolu uzceļ ātri, un 1966. gada 1. septembrī skolēni uzsāk šeit mācības. Skolas atslēgas tiek nodotas direktorei Lūcijai Dalkai.

Jaunajā skolā ieejot, skolēni saka:
“Mēs paši būvē palīdzējam,
Mēs gredās krāvām kriegēļus,
Mēs darijām, cik vien tik spējam,
Lai jaunā skola būtu mums,
Mācīties mēs tagad solām
Teicami un labi vien,
Vecās blēnas jaunā skolā
Līdzī neņemsim neviens.”

1965. gadā direktore Lūcija
Dalka liek pamatakmeni
jaunajai skolai



LABRĪT, STAICELE!



E. Rudoviča, J. Laicāne, E. Ozols, A. Ozola, N. Luščonoka, L. Borovika, I. Bobulis, T. Pelše. Skolā ir internāts, ierīkots vecās skolas telpās. Skolēnu skaits vidēji ir 330 ik gadus. Ir krievu un latviešu paralēlklases.

Skolā darbojas tūristu, novadpētniecības, naturālistu, foto, sanitārais, dramatiskais, matemātikas, ģeogrāfijas, latviešu valodas, krievu valodas pulciņš.

Darbojas štābi, muzeji, padomes: mācību štābs, novadpētniecības štābs, tautu draudzības štābs, preses štābs, saimniecības štābs, oktobrēnu klubs "Uguntiņa", fizkolektīva padome, novadpētniecības muzejs, Ļeņina istaba, kino padome, vienības padome, radiokomitejas "Kāvi" štābs, jaunie milicijas draugi.

Šajos gados skolā iekārto ģeogrāfijas laukumu. Tiek pētīta pionieru organizācijas vēsture, tiek vākti krāsainie metāllūžņi, jāaudzē un valstij jānodod noteikts skaits trušu.

1971. gada 1. septembrī kolhoza priekšsēdētājs Jānis Kīplokis uzdāvināja skolai Puršānu skolas zvanu, kurš 100 gadus aicinājis Puršānu bērnus uz stundu.

Skolas direktors Gunārs Mežapuķe – jauns, enerģisks, gudrs, apveltīts ar ļoti lielām darb-spējām. Kolēģi apbrīvoja viņa spēju nodibināt sakarus un dabūt savai skolai to, ko katrs direktors vis nevarēja. Par viņu mēdza teikt: "Ja vajadzētu, viņš arī velnu no elles dabūtu ārā" (citāts no "Skolotāju Avīzes" 1973. gada 12. decembrī).

Sākās skolas labiekārtošanas darbs. Iegādājās jaunu inventāru, taisīja skapjus, veidoja kabinetus, pirka mācību līdzekļus, labiekārtoja skolotāju dzīvojamo māju Plančos. Kad parādījās pirmie tehniskie mācību līdzekļi – kodoskopī, tad Staiceles skola bija viena no nedaudzajām skolām republikā, kas to dabūja. Sākās intensīvs mācību kabinetu veidošanas darbs, kas atnesa Staiceles skolai slavu ne tikai rajonā, bet arī republikā.

"Skolotāju Avīzē" 1974. gada 10. jūlijā rakstīts: "Uz skolu brauca pieredzi gūt, un skolotāji brauca citur. Sākās Staiceles skolas slavas laiks. Par to liecina arī daudzie goda raksti skolotājiem pēc skolas rudens skatēm, apbalvojumi. Kabineti tika augstu novērtēti republikā. Matemātikas kabinets skolotājai Kalniņai ieguva I pakāpes diplomu, fizikas kabinets skolotājai Dambergai II pakāpes diplomu. Augstu novērtēts arī skolotājas Roces dziedāšanas kabinets un skolotājas Katlapas latviešu vāloas kabinets. Labi apgādāti ar jaunu inventāru arī svešvalodu (skolotāja Gustavsonē) un mājturības (skolotāja Rumba) kabinets."

Kad direktors Mežapuķe Staiceles skolai bija dabūjis kodoskopu, republikā vēl nebija izstrādātas nekādas metodikas tā lietošanai. Pat Rīgā Skolotāju kvalifikācijas celšanas institūtā tādas nebija. Tā tapa Staiceles skolā pēc ilga un grūta darba un atnesa skolai slavu visā republikā.

1976. gada 1. oktobrī republikas matemātikas skolotāju pieredzes apmaiņas konferencē nolasīts referāts "Darba paņēmieni ar kodoskopu matemātikas stundas efektivitātes celšanā". Pēc tam ar minēto darbu vajadzēja iepazīstināt republikas mācību pārziņus (Carnikavā 1976. gada aprīlī), matemātikas skolotājusursos (Rīgā 1976. gada jūlijā, 1977. gada novembrī, 1978. gada jūnijā), republikas pieredzes bagātos matemātikas skolotājus seminārā (Rīgā 1978. gada janvārī). Referāts nolasīts arī Cēsu rajona matemātikas skolotāju metodiskajā apvienībā (Cēsīs 1978. gada janvārī), par to rakstīts "Skolotāju Avīzē". Tas viss veicināja Staiceles skolas popularitāti republikā.

Skolotājas Gustavsones atmiņas par šiem gadiem:

"Skola rīkoja ļoti skaistus karnevālus, kuriem gatavojās visa skola. Man ļoti patika mācīt skolēniem spēlēt teātri. Daudz skolēnu piedalījās ar prieku. Izrādes tapšanā piedalījās viss skolas kolektīvs – katra klase gatavoja dekorācijas kādam cēlienam, zīmēja programmas. Izrādīja lielas lugas – A. Brigaderes "Spridīti", "Maiju un Paiju", L. Paegles "Rungu iz maisa" un citas.

Skolas darbs paņēma daudz, īpaši tajā laikā, kad gatavojām kabinetus. Šai darbā skolotāji iesaistīja skolēnus, savus ģimenes locekļus un arī vecākus."

Skolotājas Meņģeles atmiņas par direktoru, mācību pārzini, kolēģiem un kolektīvu:

"Tolaik par mācību pārzini strādāja Vilma Linmeijere, prasmīga un prasīga pedagoģe. Vilma apzinīgi pildīja savus pienākumus. Tāpat vajadzēja strādāt arī viņas padotajiem – skolotājiem. Skolēnu zināšanas tika sistemātiski kontrolētas. Vajadzēja nopietni strādāt un domāt, kā uzlabot kvalitāti, kā celt skolēnu zināšanu līmeni.

Skolas kolektīvs tolaik bija draudzīgs, saliedēts. Kopīgi svinējām dažādus svētkus gan skolas kolektīvā, gan piedaloties dažādu kolektīvu un vecāku pārstāvjiem. Apmainījāmies darba pieredzē ar dažādu rajonu skolotājiem. Arī skolēnu vecāki aktīvi piedalījās skolas dzīvē, palīdzēja iekārtot kabinetus, apmeklēja vecāku sapulces, tādējādi atbalstot skolu.

Ķimiju tolaik mācīja Rita Tanberga. Ar viņas darbu bija apmierināti gan bērni, gan vecāki, gan skola. Ritai draugu netrūka, jo viņa bija apveltīta ar apbrīnojamu labestību.

Valija Birzgale strādāja par jaunāko klašu skolotāju. Viņa bija ārkārtīgi sabiedriska. Katrā skolas darbinieku pasākumā viņa centās ieviest jaunas darba formas, tādējādi aizdzenot ikdienas vienmuļību. Lielos draugos Valija bija ar deju. Viņa vadīja skolēnu un pieaugušo deju kolektīvu ciematā.

Un tad pienāca diena, kad atgriezās Staicele. Tas bija 1969. gada rudens. Tolaik par skolas direktoru strādāja Gunārs Mežapuķe.



Skolotājiem vajadzēja neatlaidīgi strādāt, lai darbs būtu sekmīgs. Staiceles skola ik gadu ierindojās labāko skolu skaitā.

Skolā strādāja arī bijusī direktore Lūcija Dalka. Lūcija bija mācījusi un audzinājusi gandrīz visus staiceliešus. Viņas enerģija bija neizsīkstoša. Nebija darba, kuru viņa neprastu. Ar izciliem panākumiem Lūcija Dalka mācīja ģeogrāfiju un angļu valodu. Nevienš neprata noaust tik skaistu segu, divi vai aizkaru kā Lūcija. Ar mīlestību viņa darīja katru darbu. Arī ciemata kultūras dzīvē viņa bija aktīva dalībniece. Ansambli un kori taču nevarēja iztikt bez Lūcijas dziedrā soprāna. Taču viņas mūžs pārtrūka negaidot. 68 gadu vecumā enerģiskā skolotāja šķirās no dzīves.”

Darbvedes Ernās Lapševskas atmiņas:

“Tika ierīkots skolas akmendārzs. Jauks bija brauciens ar laivām pa Salacu uz Viķiem, kur Salacas krastā bija skaisti, grubulaini smilšakmens ieži. Braucām visas ģimenes: Lapševski, Lapsiņi un Mežapuķes. Tad vēl gribas atzīmēt direktora Mežapuķes atsaucību gadījumā, kad skolas puikas aprakstīja baznīcas sienu ar neglītiem trim burtiem. Es to visu redzēju. Mežapuķe lika zēniem sienu nomazgāt. Vairāk tas netika darīts. Tāpat nazīšu mešana kokos tika apturēta.

Tad tā jaukā skolas sagatavošana jaunajam mācību gadam!

Silti, jauki vakari, spēlēja mūzika. Tad vēstures skolotāja Ruģēna senkapu atrakšana. Tur jau nekas dziš netika atrasts. Viņš lika zēniem dežurēt, un tie atnesa visādus spīguļus un spožumus un izrotāja tos kaulus.”

No 1973. gada Staiceles pamatskolā par bibliotekāri sāk strādāt Aija Bondare. Viņa beigusi Rīgas Kultūras un izglītības darbinieku tehnikuma bibliotēku nodaļu. A. Bondari darbā pieņem direktors Mežapuķe. Viņa atceras, ka saruna ar direktoru ilgusi divas stundas, kurās viņš izteicis vēlmes, kādam jābūt bibliotēkas darbam skolā.

Aija Bondare bijusi deputāte, apmēram 12 gadus vadījusi kultūras un izglītības pastāvīgo komisiju. Daudz organizējusi kultūras pasākumus Staicelē: vārda došanas svinības, pilngadības svētkus, kāzas, mirušo piemiņas svētkus, svinīgos pasākumus valsts svētkos.

Daudzus gadus A. Bondare vadījusi rajona skolu bibliotekāru metodisko apvienību.

Labus panākumus gūst skolēnu koris, kuru vada Dz. Roce. 1967., 1972., 1979. un 1984. gadā tas piedalījās rajona koru skatē, iegūstot pirmo vietu. Koris piedalās arī republikāniskajā koru skatē Rīgā, dziesmu svētkos Limbažos un Rīgā.

PIONIERU DARBS SKOLĀ

1971./72. mācību gads bija visas mūsu zemes pionieru darba pārbaudes gads. Pionieri visus savus labos darbus veltīja Vissavienības V.I. Leņina pionieru organizācijas 50. gadadienai. Arī mūsu vienības pionieri centās, lai godam sagaidītu organizācijas lielos svētkus.

Vienības padome kopā ar novadpētniecības štābu izgatavoja stendu par pionieriem varoņiem, lai mūsu skolas skolēni labāk varētu iepazīt savas organizācijas vēsturi.

Pastiprināti visu gadu pulciņu pionieri pētīja skolas pionieru organizācijas vēsturi. Pionieru organizācijas 50. gadadienai veltītajā novadpētniecības izstādē mūsu vienība rajonā ieguva trešo vietu, bet republikas izstādē kā atzinības apliecinājumu saņēma goda rakstu.

Daudz puļu preses štāba locekļi pielika, gatavojot sienas avīzes un fotoavīzes. Rajona fotoavīžu skatē mēs ieguvām pirmo vietu, bet republikas izstādē – otro vietu. Arī jubilejas gada sienas avīzes izpelnījās atzinīgu novērtējumu rajona sienas avīžu skatē.

Par godu lielajiem svētkiem mēs sagatavojām literāro jaunrades žurnālu “Sprīdītis”.

Savācām 350 kg krāsaino metāllūžņu un nodevām valstij 40 trušu. Šajos pasākumos visaktīvāk iesaistījās Eduarda Kalniņa pulciņa pionieri.

18. maijā skolā notika pionieru organizācijas jubilejai veltīta sanāksme “Vienmēr gatavs”. Sanāksmē piedalījās bijušās pionieru vadītājas Anna Lismane, Gracija Rumba, Modra Paegle un viena no pirmajām mūsu vienības pionierēm Biruta Sergejeva.

45 labākie mūsu vienības pionieri saņēma apbalvojumus. A. Lismane 4. pulciņam pasniegta goda lenti, jo šis pulciņš un Eduarda Kalniņa pulciņš bija izcīnījuši godpilno nosaukumu “Labā flanga pulciņš”. Lenti pārmaiņus pie sava pulciņa karodziņa nēsās visi 3 pulciņi.

Limbažu rajona 3. pionieru salidojumā no mūsu skolas piedalījās 10 delegāti. Uz republikas pionieru salidojumu no mūsu pionieru vienības izvirzīja vienības padomes priekšsēdētāju Daci Kīni.

Skolēni ik rudenī pieņem saistības labi un teicami mācīties.

Skolēniem vasaras brīvdienās jāvāc ārstniecības augi, jāstrādā kolhoza tīrumos, jāravē, jāpalīdz kopt lopus, jāgana govīs.

Tiek rīkotas darba un atpūtas nometnes, kurās skolēni tiek nodarbināti kolhoza darbos – ravēšanā. Pusdienas tiek pasniegtas ēdnīcā, pēcpusdienās bērni atpūšas – peldas, spēlē bumbu, iet pārgājienos. Sestdienās, svētdienās tiek rīkoti garāki braucieni uz jūrmalu Ainažos, kolhoza autobuss vizina ekskursijās.

Skolā aktīvi darbojas štābi. 5.–8. klases skolēniem jāiesaistās šai darbā.

Jaunāko klašu skolēni tika pārbaudīti, kāda ir kārtība burtniecās, dienasgrāmatās, mācību grāmatās.

Ik rudenī skolā notiek dzejas dienas. Skolā viesojušies P. Zirņītis, M. Zālīte, V. Rūja, I. Ziedonis.

1. septembrī un Oktobra svētkos rīkoja skolēnu gājieni uz Lielā Tēvijas karā kritušo piemiņas vietu – obelīsku. Oktobra svētkos skolēni gāja lāpu gājienā, 1. septembrī tika nolikti ziedi.



Interesants notikums mazākajiem bija Sarkangalvītes dzimšanas diena, kurā mazie rādīja iestudētas ludiņas.

Aprīlī notika oktobrēnu nedēļa, kad katru dienu tika atzīmēta:

- darba diena,
- sporta diena,
- zinību diena,
- rotaļu diena,
- oktobrēnu salidojums.

Beigās 3. klases oktobrēni tika uzņemti pionieros.

Pavasari tiek rīkotas putnu dienas, kurās skolēni izkar pašu izgatavotos putnu būrišus, notiek konkursi par putniem.

Ik gadus notiek skolas pašdarbnieku koncerti skolā, ciematā un rajonā. Skolēni dzied, dejo, spēlē teātri. Skolēni dodas dziedāt un dejot uz Limbažu rajona dziesmu un deju svētkiem. Ir būts arī Rīgā uz svētkiem.

Ik rudenī 5.–8. klases piedalās kolhoza "Staicele" kartupeļu novākšanas talkās. Oktobrī notiek svētki, kuros tiek sumināti čaklākie skolēni.

Pionieri uz PSKP kongresiem nodod svinīgus ziņojumus un solās čakli mācīties, labi uzvesties. Raksta pārskatu par padarīto darbu – savākto makulatūru, izaudzētiem trušiem, savāktiem un nodotiem metāllūžņiem, padarīto kolhoza tīrumos.

Janvārī, februārī notiek ierindas skates, kurās pionieru pulciņi rāda savu māku soļošanā, taurēšanā, bungošanā, ierindas mācībā, labākie dodas mēroties spēkiem uz rajona skati.

Skolotāju kolektīvs 1985. gada pavasarī.

1. rindā no labās: V. Birzgalē, V. Lidemane, skolas direktors E. Ozols, S. Meņģele, T. Morozova

2. rindā no labās: B. Zvirbule, A. Ozola, Z. Finogejeva, A. Bondare, I. Gustavsona, V. Brente

3. rindā no labās: G. Vārtiņa, A. Zālīte, P. Mūrnieks, A. Lūre, A. Ratniece, J. Laicāne

SKOLA 80. – 90. GADOS

No 1981. gada direktora amatu ieņēma Edgars Ozols. Mācību pārzine ir Vilma Linmeijere. Par pionieru vadītāju strādā Inese Jenkēvica, Agrita Ratniece, Vēsma Lidemane, Iveta Apsīte. Skolēnu skaits šajos gados samazinās no 310 līdz 250.

Direktors Edgars Ozols, jauks, enerģisks cilvēks, sākot darba gaitas, gribēja jaunus kadrus, lai varētu veidot jaunu kolektīvu. Viņš bija prasīgs uzdevumu izpildes ziņā. Vienmēr palīdzēja gados jaunākajiem kolēģiem darbā ar skolēniem disciplīnas jautājumos. Palīdzēja jaunajiem skolotājiem iekārtoties Staicelē.

Vilma Linmeijere – ilggadēja mācību pārzine – rūpīga, punktuāla, savu amatu zinoša. Jaunie kolēģi viņu atceras un saka paldies par to, ka viņa nekad neiejaucās otra darbā un viņi varēja eksperimentēt pēc savām programmām, izmēģināt savas metodes. Viņa pacietīgi gaidīja, lai pats jaunais "apburzās" un nonāk pie pareizā darba stila. Skolotāja Linmeijere daudz hospitēja stundas, bet to, kas šķita vai nu nepieņemams, vai nepilnīgs, viņa ļoti diplomātiski kolēģiem aizrādīja.

Šais gados skolā darbojās novadpētniecības, literatūras, tehniskās modelēšanas, grāmatu iesiešanas, sanitārais, krievu valodas, rokdarbu, tūrisma, tautu draudzības, radio pulciņš. Skolēni darbojās atbilstoši savām interesēm.

1982. gadā skolā ciemojās Margarita Stāraste pasākumā "Ziļuka māmiņai 75".

1986. gada rudenī – Dzejas dienās skolā viesojās Māra Svīre un Klāvs Elsbergs, kopā ar lite-



ratūras pulciņu un skolotāju Antru Lūri notiek literāra pēcpusdiena. Skolas gadu vasaras Klāvs pavadījis 2. BJSS treniņnometnēs, kas ilgus gadus notikušas Staicelē. Pēdējā vasara sporta nometnē – 1976. gadā. Bet pēc 10 gadiem – 1986. gadā viņš atkal atgriežas Staicelē. Šoreiz Klāvs piedalās dzejas dienu pasākumos Limbažu rajonā.

1986. gada 12. septembrī plkst. 12 staicelieši uz sava ciemata robežas pie Karogiem sagaida Māru Svīri, Klāvu Elsbergu, Jevgeņiju Ošurkovu. Notiek literāras tikšanās kolhozā "Staicele", Staiceles papīrfabrikā. Bet plkst. 15 viesi tiek sagaidīti Staiceles skolā. Par godu viņiem skolā iekārtota ziedu kompozīciju izstāde.

Uz tikšanos literatūras kabinetā ierodas visi, kam patīk dzeja, kas grib uzzināt, kā strādā rakstnieki un dzejnieki. Ļoti interesanti par savu dzīvi un daiļradi prot pastāstīt Māra Svīre. Klāvs Elsbergs lasa savus dzejoļus, un pirmo reizi klausītāji dzird viņa stāstu "Liliju lauki". Klāvs pastāsta par saviem skolas gadiem, par Staicelē pavadītajām vasarām. Viņš ir ļoti pārsteigts, ka nav vairs vecās skolas ēkas (nodega 1983. g.), jo tieši tur sportisti vasarās dzīvojuši. Klāvs atklāj noslēpumu, ka viņš iecerējis uzrakstīt garstāstu par šeit, Staicelē, pavadīto laiku. Esam priecīgi, ka atmiņas par veco skolu tiks saglabātas. Klāvs apsola arī turpmāk sadarboties ar mūsu skolu, atstāj novēlējumu viesu grāmatā:

"Domāsim, kā runājam,
un runāsim, ko domājam!"

"Dzejniekam Klāvam Elsbergam-30"

kur ne viens vēl nav bijis
kur dzīvo kam nav vēl vārda
tur staigā mazīni Klāvi
un debesu akmeņus spārdā
tur dzīvo viss kas es būšu
un viss ko es neatgūšu
kur neviens vēl nav bijis
no turienes sapņi nāk
no turienes bērni nāk
kur neviens vēl nav bijis
kur neiekļūs mūžam neviens
mans liktenis ienākas manī
kā zirnekļa pavediens.

Šis Klāva Elsberga rindas ievadīja Dzejas dienas Staicelē 1988. gada 14. septembrī, kad pie skolas pārāgri mirušajam dzejniekam tika atklāts piemiņas akmens. Jā, laiks ir nežēlīgs – kas dzimis, tam reiz jāmirst, un tikai liktenis pasacis, cik liela mana daļa. Laiks ir izšķērdīgs, sviēž sekundes vējā un neprasa, vai tev tās nepieder. Laiks ir bagāts, viņš var šķiesties, laiks ir mūžīgs, viņš dzīvību rada, un "ir laimīgi, kas neizkaisa baltās, tik baltās sapņu kapeikas uz ceļiem..."

Gudri, domu bagāti vārdi mūs vienoja tajā nesenajā dzejas stundā, kura Klāvam pie mums Staicelē bija pēdējā. Kā mēs to varejām zināt?

NO SKOLOTĀJAS A. LŪRES PUBLIKĀCIJAS LAIKRAKSTĀ "PROGRESS" 1989. GADA 7. JANVĀRĪ

Būtu tik daudz ko pajautājuši, varbūt pasargājuši – te, pie mums...

Klāvs Elsbergs ir dzimis 1959. gada 3. janvārī Rīgā, beidzis A. Barbisa Rīgas 11. vidusskolu, studējis Latvijas Valsts universitātes Svešvalodu fakultātes franču valodas nodaļā, strādājis izdevniecībā "Liesma" par redaktoru. 1986. gada augustā viņš kļuva par jaunā žurnāla "Avots" nodaļas redaktoru. Sākot šo darbu, Klāvam bija tik daudz ieceru.

1974. gadā sākās Klāva publicēšanās – dzeja, stāsti, atdzejojumi no franču valodas, tulkojumi no angļu valodas. 1981. gadā iznāca K. Elsberga pirmais dzejoļu krājums "Pagaidīsim ausaino", 1986. gadā – krājums "Bēdas uz nebēdu".

un atradis kājeles basas

Salacu manā vietā –

tā Klāvs rakstīja savā pēdējā grāmatīnā. Šie vārdi iemūžināti piemiņas akmenī pie Staiceles astoņgadīgās skolas.

Un mēs, kas savos sirdspukstos jūtam traģiski aizsaulē aizgājušā dzejnieka nemieru, pie viņa piemiņas akmens ejam dvēseles līdzsvaru, mieru un spēku rast, jo "rūgts ir ne tikai analģīns, bet arī dzīve, ziniet..."

Jau no 70. gadiem ik vasaru Staiceles skolā notiek sporta, atpūtas un dejotāju vasaras nometnes. 1983. gada jūlijā, vienas šādas nometnes laikā, aizdegās vecās skolas ēka. Skolu neizdodas nodzēst, un tā nodeg pavisam. Nodeg liela daļa skolas arhīva dokumentu.

Skolā notiek konkursi zēniem un meitenēm. Ir veselības un sporta dienas rudenos, ziemās un pavasaros.

Vasarās skolēni kopā ar skolotājiem brauc ekskursijās pa Latviju, dodas arī tālāk uz Krieviju: Ļeņingradu, Puškina kalniem, Pečoriem. Ir apskatīta Lietuva, Igaunija.

1989./90. gadā Latvijā ir pārmaiņas. Izjūk pionieru organizācijas un komjauniešu darbs. Latvijā tiek dibināta Latvijas pionieru organizācija, kurā neilgu laiku darbojas arī mūsu skolas skolēni.

Rudenos skolēni dodas talkā kolhozas, un oktobrī tiek rīkoti ražas svētki, kuros kolhozs "Staicele" saka paldies čaklākajiem palīgiem vasaras posmā un rudenī.

Skolā tiek iestudētas pasaku lugas. Šeit daudz strādā Irma Gustavsone.

Regulāri skolas dejotāji un dziedātāji kuplina Limbažu rajona skolēnu dziesmu un deju svētkus. Tas ir skolotājas Dz. Roces un V. Birzgales nopelns.

1987. gadā, kad meiteņu vokālais ansamblis ieguva pirmo vietu rajonā (žūrijas komisijas priekšsēdētājs Ēriks Derums), ansamblis piedalījās skatē Rīgā (komisijas priekšsēdētājs Alnis Zakis) un saņēma goda rakstu.

Par notikušo skolotāju kolektīvā atceras Sarmīte Meņģele, kura visus darba gadus strādājusi par sākumskolas skolotāju, ilgu



gadus bijusi metodiskās komisijas vadītāja, vadījusi ciemata Zinību biedrību, dziedājusi kori un ansambli. Skolotājas atmiņas:

“Skolā sāka strādāt skolotājas Irina Bobule un Tatjana Pleša. Skolotājas strādāja krievu plūsmas jaunākajās klasēs.

Skolotāja Irina Bobule bija no Pērnavas. Irinas māte bija somiete, tēvs – latvietis, ģimenes valoda – krievu. Pēc tautības Irina reģistrēta kā latviete, taču latviski viņa neprata nevienu vārdu. Skolotāja latviešu valodu daļēji apguva Staicelē.

Nevar aizmirst Irinas kāzas. Uzzinājām, ka vasarā Pērnavā reģistrēs Irinas laulību ar ukraiņu puisi. Kolektīvs nolēma Irinu pārsteigt. Negaidīti aizbraucām jauno skolotāju apsveikt. Pa ceļam saplūcām rudzu vārpas, lai papildinātu apsveikuma ziedu pušķi. Uzmeklējām dzimtsarakstu biroju Pērnavā. Uz laulību reģistrāciju bija gara rinda. Saklausījām latviešu valodu un sapratām, ka tie ir Irinas tēva radi. Devāmies viņiem droši klāt un apsveicām Irinu. Pēc tam jūrmalas klubīnā vadījām jautro kāzu nakti. Jutāmies kā īsti svētku dalībnieki.

Īsu brīdi Staiceles skolā strādāja arī skolotāja Lilija Borovika no Baltkrievijas. Viņa mācīja krievu valodu. Dažus gadus angļu valodu mācīja Ginta Pole, bet dabas zinības – Agrita Ratniece.”

SKOLA NO 1990. GADA LĪDZ 1997. GADA MAIJAM

Skolā par direktoru strādā Edgars Ozols, bet no 1991. gada 1. septembra, kad E. Ozols ieņem direktora amatu atkalatvērtajā Rozēnu skolā, viņa vietā stājas Pēteris Mūrnieks. Par mācību pārzini strādā Alda Grāvere, ārpusklases darba organizatore ir Iveta Apsīte.

Direktors Pēteris Mūrnieks beidzis Latvijas Valsts fiziskās kultūras institūtu. Skolā par fizikultūras skolotāju strādājis vairākus gadus.

1996. gada 1. septembrī.

1. rindā no kreisās: A. Luste, V. Tenisone, P. Mūrnieks.

2. rindā no kreisās:

R. Pētersone, E. Rudoviča, A. Bondare, A. Grāvere, M. Bērziņa, A. Lūre, V. Dance, Dz. Roce, L. Ungeite, K. Kuziņa, G. Vizule, I. Apsīte, D. Mūrniece, V. Tinkusa, V. Brente, S. Menģele, E. Kalnbērza, T. Vītola, ar meitu

Pret kolēģiem viņš ir sirsnīgs, iejūtīgs.

Mācību pārzine Alda Grāvere beigusi Latvijas Valsts universitātes Ģeogrāfijas fakultāti. Māca ģeogrāfiju un no 1996. gada – arī angļu valodu. Skolotāja ir atsaucīga, sirsnīga, nosvērta, savaldīga, konfliktu gadījumos cenšas atrast “zelta vidusceļu”.

Skolas dzīve notiek divās ēkās – bijušā bērnu dārza telpās (1.–2. klases) un “lielajā skolā”. Mācības noris divās maiņās un divās plūsmās. Skolēnu skaits vidēji ir 230, krievu plūsmā skolēnu skaits samazinās. Skolotāju skaits vidēji 28.

Šajos gados ārpusklases darba dzīvē no pagātnes tiek ņemts viss labais. Skolā darbojas tehniskās modelēšanas, foto, dramatiskais, šūšanas, tūrisma pulciņš.

Skolēni pēc mācībām var nodarboties ar sportu. Iemīļoti ir basketbola turnīri, arī ar kaimiņu skolām.

Skolas tradicionālos pasākumos kuplina dziedātāji – kori, ansambli, arī dejotāji. Vecāko klašu kori un ansambli “Stārķēni” vada Daina Mūrniece. Ar jaunāko klašu skolēniem un zēnu ansambli strādā Dzidra Roce. Tamāra Vītola vada skolas deju kolektīvu. Skolēni pavasaros piedalās skolēnu rajona dziesmu un deju svētkos.

Skolotāja Dz. Roce stāsta:

“Skolas jaunāko klašu kori vadu trešo gadu. Iepriekšējā mācību gadā, t.i., 1996. gadā, koris veiksmīgi startēja rajona skolēnu koku skatē – festivālā, kas notika Staicelē. Šogad, 1997. gada 31. maijā, Staicelē būs rajona dziesmu un deju svētki. Koris obligāto repertuāru ir apguvis.

Šo trīs gadu laikā gan Ziemassvētkos, gan citos skolas pasākumos jaunāko klašu kori dzied visi skolēni, bet koku skatē – izlase, lai būtu tīrs, emocionāls dziedājums.





1996. gadā "Bārdaiņu" autorkoncertā arī dziedāja izlase. Par šo koncertu bija ļoti labas atsauksmes. Tajā piedalījās rajona Skolu valdes un Kultūras nodaļas vadītāji, atzinīgi novērtējot paveikto.

Dažas dziesmas, kā "Zvaigžņu stundā", publika lūdza atkārtot. "Bārdaiņi" sajūsmas pilni izteica pateicību gan vadītājam, gan dalībniekiem par lielo darbu.

Zēnu ansamblis arī darbojas jau trešo gadu, koncertējot gan skolas, gan pilsētas organizētajos pasākumos, kā tirgus atklāšanā, dažādos svētkos, lielās jubilejās, pensionāru vakarā, represēto pēcpusdienā.

Zēni 1. klasē, skolas gaitas uzsākot, dziedāt neprata, bet ar savu dziedātgrību tika tiktāl, ka šai pašā mācību gadā vokālo ansambļu skatē Limbažos saņēma atzinības rakstu, kas glabājas skolas vestibila vitrinā. (Šai ansambli toreiz dziedāja arī dažas meitenes.)

Zēnu ansambli dzied:

Armands Lūris,
Andris Masļeņikovs,
Mārcis Savinovs,
Māris Savinovs,
Jānis Sīpols,
Mārcis Sīpols,
Jānis Strauss,
Jānis Vitols.

Ansambļa dalībnieki galvenokārt ir 3. klases audzēkņi.

Zēnu ansamblim izgatavoti arī tērpi – krāsaini krekli ar žabo, melni samta tauriņi un melnas bikses.

Ansamblis nebūtu sasniedzis tādu līmeni, ja to neatbalstītu pilsētas dome (priekšsēdētājs Jānis Bakmanis) un režisore Ārija Bakmane, kura dažām dziesmām uzliek akcentu ar savu emocionālo solodziedājumu.

Viens no zēniem – Andris Masļeņikovs ir sacerējis gan melodiju, gan vārdus divām dziesmām – "Dzērves" un "Ziemas maska". 1997. gadā rajona solistu konkursā "Lakstīgalas un cīruļi" Andri izvirzīja uz laureātu konkursu – koncertu ar viņa sacerēto dziesmu "Ziemas maska". Andrim 1.–3. klašu grupā rajonā paveicās vislabāk – viņš kļuva rajona Cīrulis. Arī 1996. gada pavasarī pilsētas jaunāko klašu konkursā Andris ieguva pirmo vietu. Andris piedalījies ne tikai skolas, bet arī vairākos pilsētas domes organizētajos pasākumos, kā tirgus laukuma atklāšanā, sporta svētkos, vairākkārt dziedājis kultūras namā."

Deju kolektīva vadītāja Tamāra Vitola stāsta: "1984. gada decembrī, beidzot Rīgas Kultūras darbinieku tehnikumu, saņēmu norikojumu darbam Staiceles papīrfabrikas kultūras namā. Diplomu biju sanēmusi kā kluba vadītāja un deju kolektīva vadītāja.

Strādāju par bērnu sektora vadītāju. Pāris gadu vadīju kultūras nama jauniešu deju kolektīvu. Paralēli darbam ar jauniešiem Māras Maksimovas vadībā praktizējos arī darbā ar bērniem.

1992. gadā – pēc tam kad tika pārtraukta Staiceles papīrfabrikas darbība un līdz ar to pārstāja darboties kultūras nams – Staiceles pamatskolas direktors Pēteris Mūrnieks deva iespēju vadīt deju kolektīvus Staiceles pamatskolā. Vienlaikus vadot bērnu deju kolektīvus, strādāju arī par ritmikas skolotāju sākumskolas klasēs.

Mana sirdslieta ir darbs ar bērniem. Darbojos ar bērniem, kuru vecums ir no 2 līdz 12 gadiem. Regulāri esam piedalījušies skolas un Staiceles pilsētas organizētajos pasākumos, Limbažu rajona dziesmu un deju svētkos. Bez šaubām, bez pilsētas domes materiālā atbalsta mazo deju kolektīvu soli nebūtu bijuši tik raiti un priecīgi.

Lai kolektīvs varētu darboties, nepieciešams repertuārs. Repertuāra apguvei tiek organizēti semināri Rīgā. Neraugoties uz finansiāli grūtajiem apstākļiem, vienmēr pilsētas transports bijis deju kolektīvu un viņas vadītājas rīcībā. Noteikti svarīgs ir deju kolektīvu atbalsts. Par to, lai deju kolektīvi būtu izskatīti, ir gādājusi pilsētas dome. Mēs, deju kolektīvi, esam pateicīgi Bakmaņa kungam par sarūpētiem tautas tērpiem. Dejosim ilgi un skaisti. Būsim pamats tam, lai kādreiz deju kolektīvi – no vismazākā līdz visvecākajam staiceļietim."

STAICELES PAMATSKOLAS BĒRNU VOKĀLAIS ANSAMBLIS "STĀRKĒNI"

**Vadītāja – Daina Mūrniece
Kustību konsultante –
Vineta Dance
Fonogrammas dziesmām
gatavo Uldis Mūrnieks**

Daina Mūrniece stāsta: "Ansambli radās 1995. gadā. Nosaukumu "Stārķēni" izdomājām 1996. gada vasarā. Jau vairākus gadus pavasaros Staiceles pamatskolu apciemo stārķu ģimene un viņi ligzdu uz skolas lielā skurstēņa. Katru gadu izšķīlas mazie stārķēni un rudenī dodas uz siltajām zemēm, lai pavasarī atkal atgrieztos.

Lai pastāstītu par ansambli "Stārķēni" un maniem dziedātājiem, stāsts jāsāk no tālākas pagātnes, no manas bērnības. Pirmos mazos solišus mūzikā es spēju, ejot Valmieras 1. bērnu dārzā. Man ļoti patika dziedāt, un gandrīz visas dziesmas varēju nospēlēt uz rotaļu klavierītēm. Tad paņēmu savu mammu pie rokas, aizvedu viņu uz mūzikas skolu un teicu: "Šeit es gribu mācīties."

Mācījos Valmieras astoņgadīgajā skolā (tagadējā 5. vidusskola). Dziedāju korī, ansambli, solo un pavadīju ansambli uz klavierēm. Mana mūzikas skolotāja Ausma Āboliņa izveidoja ansambli "Uguntiņa". Piedalījāties dau-



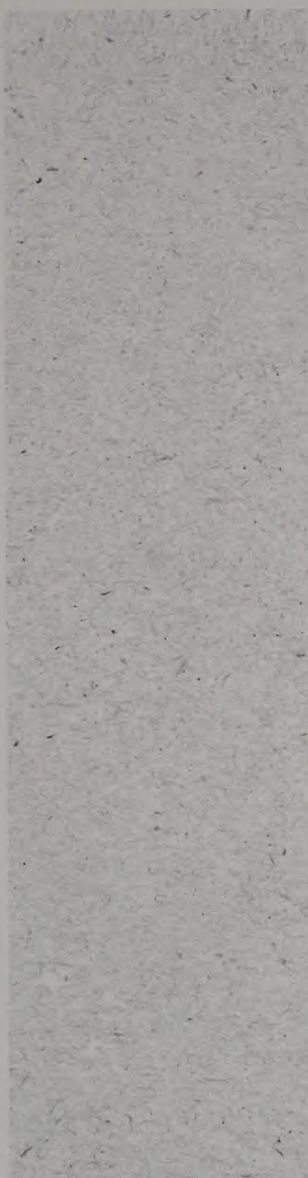
dzos konkursos un ļoti bieži koncertējām. Vairākus gadus pēc kārtas piedalījāties televīzijas konkursā "Ko tu proti?" un ieguvām otrās vietas. Uzstājāties televīzijā. Tas mums bija liels pārdzīvojums.

Kāpēc to visu stāstu? Visu mūžu manī ir bijis neizlolots sapnis – arī es gribu izveidot šādu ansambli, gribu iemācīt bērniem skaisti dziedāt, nebaidīties uzstāties publikas priekšā un darīt pašiem sev un citiem prieku. Tā 1995. gadā izveidojās meiteņu vokālais ansamblis, 1996. gadā tajā sāka dziedāt arī trīs zēni. Tagad ansambļa sastāvā ir no 6 gadus veciem bērniem līdz 9. klases skolniekiem: Elna Arnava, Zane un Ieva Sīpolas, Lauma Eglīte, Līga Mūrniece, Aiva Apsīte, Kitija un Sabīne Kuzinas, Dina Endziņa, Dace Kleimaste, Ieva un Guna Spidānes, Jānis Strazdiņš, Guntars Kaļiņins, Igors Mezencevs un Inese Krūzenberga (kura jau ir skolu beigusi). Pagājušajā gadā dziedāja arī Inga Kleimaste un Elita Lūre. Viņas tagad mācās vidusskolā.

Koncertējam savas skolas pasākumos. Tradicionāli ir Ziemassvētku un Mātes dienas koncerti Staiceles baznīcā un Ungurpils cietes rūpnīcā. Bijām uz Ziemassvētku koncertu arī Urgas pansionātā. 1996. gada vasarā Staiceles pilsētas dome mums laipni atvēlēja braucienu uz Rezakas mūzikas ģimnāzijas festivālu "Draugi-96". Tur mēs daudz koncertējām, ieguvām jaunus draugus un pieredzi turpmākajam darbam. Arī 1997. gadā esam uzlūgti uz šo festivālu. Bērni krāj naudu, lai turpotos vēlreiz.

Redzot, cik vajadzīga ir šāda kopā sabraukšana un sadziedāšanās, 1997. gada 19. un 20. jūnijā gribu sarīkot šādus svētkus arī Staicelē. Visapkārt ir ļoti daudz labu cilvēku, kuri ir ar mieru man palīdzēt šī pasākuma organizēšanā. Bērni grib sabraukt kopā, koncertēt, mācīties cits no cita un arī atpūsties.

1996. gada rudenī ansamblis "Stārķēni" piedalījās Limbažu ansambļu un solistu konkursā "Do, re, mi" un ieguva pirmo vietu un



1996. gada vasarā skolotāja Tamāra Vītola ar 1.-4. klašu deju kolektīvu Limbažos Rajona dziesmu un deju svētku laikā

ceļazīmi uz zonas konkursu Valmierā. Centāties, bet šoreiz pie godalgotām vietām netikām. Bet tas nekas, jo žūrijas komisijas priekšsēdētāja Gunāra Jēkabsona vārdi "Grupa ir perspektīva, un darbs ir jāturpina" man dod spēku turpmākajam darbam. Ansambļa bērni ieguvuši atzinību arī kā solisti konkursā "Cīruļi un lakstīgalas" Limbažos. 1996. gada pavasarī Inese un Dace iekļuva konkursa finālā. 1997. gada pavasarī finālistu godā bija Igors, Jānis un Dace. Dace Kleimaste ieguva Limbažu rajona labākās solistes titulu 7.-12. klašu solistu grupā, viņu uzslavēja pati komponiste Silvija Silava.

Lai sevi apliecinātu un dažādotu repertuāru, mēģinu rakstīt arī oriģināldziesmas un tautasdziesmu apdares. Ļoti daudz, dziesmu pavadījumu veidojot, palīdz mans dēls Uldis. Manas dziesmas vispirms novērtē mani bērni Uldis un Līga, un tad es tās mācu pārējiem bērniem.

Ļoti daudz palīdz kustību konsultante Vineta Dance. Darbā paiet lielākā daļa mana brīvā laika, un bez ģimenes atbalsta es to nevarētu paveikt. Man patīk mans darbs, jo visu savu mūžu esmu bērniem mācījusi dziedāt – agrāk mazajiem bērniem bērnu darbarī, tagad arī lielākiem skolas bērniem.

Un, ja kāds grib manu darbu noniecināt, tad es saku: "Lai skauži skauž, lai niekcalbji nicina, es stāvu pāri visam un dziedu!"

Ik gadu pavasaros skolā tiek rīkotas pulciņu darbu izstādes – tehniskās modelēšanas, foto pulciņa izstādes (skolotāji A. Strigelis un J. Laicāne).

Skolā darbojas tūristu pulciņš. Skolas tūristi ik gadu piedalās rajona tūristu salidojumos. Interesanti, ka pēdējos trīs gadus tūrisma sacensību organizatori ir iemīļojuši Salacas krastus un Staiceles pusi, un tāpēc rajona sacensības tiek rīkotas Staiceles apkārtnē un Staiceles tūristiem jāuzņemas viesmīlīgu saimnieku loma. Tūrisma pulciņa vadītāja ir





Iveta Apsīte. Ik gadu 27. septembrī skolā ir tūrisma diena, ko organizē skolas tūristi. Ikgadējs literatūras pulciņa pasākums ir septembrī – Dzejas dienas. Tiek rīkoti dzejoļu konkursi. Bijušas tikšanās ar Marīnu Kostaņecku, Arnoldu Auziņu, Imantu Auziņu, Dainu Avotiņu. Nobeigumā visi dalībnieki tiek pie Klāva Elsberga piemiņas akmens. Pulciņu vada Antra Lūre. Skolotāja strādā arī ar dramatisko pulciņu.

SKOLAS DRAMATISKAIS KOLEKTĪVS

Kopš 1983. gada Staiceles pamatskolā darbojās literatūras pulciņš, tajā iesaistījās vairāk nekā desmit skolēnu no 5. līdz 8. klasei. Skolēni lasīja un pārrunāja jaunāko bērnu literatūru, mācījās runas kultūru, paši rakstīja, piemēram, Ivo Bondars mēģināja rakstīt romānu, meitenes – galvenokārt dzeju. Veidojām savu programmu skolas radiomezgliam, bet visbiežāk uzstājamies ar visdažādākajām dzejas un prozas kompozīcijām visos skolas svētkos. Piedalījāmies arī rajona daiļrunātāju konkursos, kur uzvarētāju godā tikuši Lija Ozoliņa, Andrejs Baltmanis un Agate Nikmane.

Savā mūžā pēdējās Dzejas dienās dzejnieks Klāvs Elsbergs viesojās Staiceles pamatskolā. Viņš piekrita būt par literatūras pulciņa jauno autoru literāro konsultantu, atstādams viesu grāmatā ierakstu: “Domāsim, kā runājam, un runāsim, ko domājam.” Diemžēl pēc četriem mēnešiem Klāvs traģiski gāja bojā. Mēs, cenzamies saglabāt atmiņas, veidojām K. Elsberga dzejas kompozīciju kopā ar dzīvesstāsta epizodēm un piedalījāmies konkursā Salacgrīvā, kur tikām izvirzīti uz Valodas svētkiem Limbažos.

1993. gadā tika mainīts pulciņu nosaukums – kļuvām par Staiceles pamatskolas dramatisko kolektīvu, jo lielākoties nodarbojamies ar dažādu literāru, folklorizētu vai pašu sacerētu uzvedumu iestudēšanu. Kolektīva plānos bija šādi pasākumi: dzejas un prozas kompozīcija 18. novembrī pie Latvijas Republikas karoga, teatralizēts uzvedums katros skolas Ražas svētkos, lugas iestudējums vai dzejas deklamācija Ziemassvētku pasākumos, uzvedums Mātes dienas koncerta otrajā daļā.

Dalībnieku pirmā tikšanās parasti notika Dzejas dienās pie K. Elsberga piemiņas akmens. Katru gadu kolektīvā darbojušies trīsdesmit 5.–9. klašu skolēni.

Spilgtāk atmiņā palikušie iestudējumi – “Ziemassvētki pili būs!”, “Ai, darbiņi, ai, darbiņi!”, “Tas Mārtiņdienas gais...”, A. Brigaderes “Maija un Paija” (saīsināti), “Sapnis par labestību”, “Ansītis un Grietiņa”.

1996. gadā staiceliešiem sagādājām svētkus,

STĀSTA DRAMATISKĀ KOLEKTĪVA REŽISORE ANTRA LŪRE

22. martā visus aicinot uz Staiceles pilsētas vēsturē pirmajām Teātra dienām. Rādijām uzvedumu ar dziesmām un dejām pēc A. Brigaderes lugas “Princese Gundega un karalis Brusubārda”. I. Kalniņa dziesmas korjiem mācīja skolotāja Daina Mūrniece, horeogrāfe – Tamāra Vītola, scenogrāfe – Iveta Apsīte, tērpu konsultante – Elita Kalnbērza.

Lomās: Gundega – A. Nikmane, karalis – M. Strazdiņš, Brusubārda – A. Andžāns, aukle – L. Abendrote, princese – L. Lilenblate, A. Lapsiņa, E. Lūre, I. Krūzenberga, pils pavāre – B. Kīne, sūtnis – I. Grāvers, saucējs – Ā. Spidāns, meitas – D. Kleimaste, I. Brente, Sniedze – I. Kleimaste, maizniece – I. Elsiņa, miesnieks – J. Strazdiņš, tirgotāji – E. Lilenblate, A. Avotiņš, L. Izaka, M. Treimane, ubags – J. Mihailovs, puisis – A. Štemers, sulaiņi – S. Sietiņš, I. Mezencevs, melais burvis – M. Ozols.

1997. gada Teātra dienām 21. martā Staiceles kultūras namā bijām sagatavojuši A. Brigaderes lugu “Sprīdītis”, ar kuru pirmoreiz piedalījāmies rajona dramatisko kolektīvu skatē un uzvarējām, rādijām lugu Limbažos 9. maijā zonas skatē.

“Sprīdiša” scenogrāfe – Dina Zoldnere, horeogrāfe – Tamāra Vītola, komponists – Ivars Āboliņš, tērpu konsultante – Inta Avotiņa, skaņu režisors – Jānis Hincenbergs, sagatavošanas darbu vadītāja – Iveta Apsīte, izrādes vadītājs – Andris Avotiņš. Izrādē izmantotas R. Paula tautasdziesmu apdaries, I. Kalniņa dziesma ar M. Zālītes vārdiem “Virs galvas mūžīgs Piena Ceļš”; tajā piedalījās vidējās paaudzes deju kolektīvs (vadītāja V. Cimmere), skolēnu deju kolektīvi (vadītāja T. Vītola). Brīnišķīgu atbalstu sniedza Staiceles audēji, dodot savus rokdarbus – segas, dvieļus, galdautus – skatuves dekorēšanai. Dāmu komiteja palīdzēja tērpu sagatavošanā.

Lomās: Sprīdītis – Ā. Spidāns, Lienīte – L. Mūrniece, pamāte – L. Abendrote, vecāmāte – Z. Savkiva, Vēja māte – A. Lapsiņa, Meža māte – G. Ozoliņa, milzis – E. Eglītis, meitene – I. Brente, Sikstulis – A. Štemers, Sikstuļa kalpone – D. Kleimaste, vecais vīriņš – J. Kukmils, galma kungi – J. Strazdiņš, I. Grāveris, E. Gržibovskis, karalis – M. Strazdiņš, princese Zeltīte – L. Izka, galma dāma – B. Kīne, Nelabais – I. Āboliņš, ļaudis – I. Losmane, L. Lilenblate, D. Kalnbērza, A. Apsīte, D. Kalnbērza, D. Endziņa, K. Kuzina, M. Veide, solisti – I. Mezencevs, G. Kaļiņins.

Daļa iestudējuma iemūžināta S. Sietiņa video. Iepriekšējos gados dramatiskajā kolektīvā nopietni strādāja L. Mangulsone, L. Hincenberga, L. Ozoliņa, L. Ustrisovs, J. Akūlovs, S. Grāvīte, R. Kleimasts, K. Mihailova, M. Ozols, S. Brents, U. Mūrnieks, A. Broma, M. Šternfelde un J. Šternfelds, I. Virse.

Visos dramatiskā kolektīva pasākumos iespēju robežās palīdzību sniedzis ikviens pedagogs, milzīgu darbu ieguldījuši mazo aktieru vecāki un vecvecāki, sarūpējot, gatavojot vai pērkot visu nepieciešamo tērpiem. Un cik daudz



spēka, enerģijas, rakstura stingrības un apķērības vajadzīgs skolēnam, kas spēlē teātri, pēc stundām brīvajā laikā mācās garus tekstus vai nodarbojas ar ķermeņa kustību kopšanu! Grūts un nogurdinošs darbs parasti otrdienās no plkst. 14.00 līdz 17.00, pirms izrādēm pat katru dienu nedēļas garumā. Nereti vieni un tie paši skolēni gan spēlē teātri, gan dzied skolas ansamblī, gan dejo, pat mācās Alojās mūzikas skolā. Kā vēsta latīņu sentence: "Per aspera ad astra" – caur ērkšķiem uz zvaigznēm. Tā skolas gadi ieliek cilvēkā – nākamajā radošajā personībā nozīmīgu talanta sēkliņu. Un asaras, kas bieži vien norit nogurdinošā darbā, ir kā lietus šai sēkliņai. Kas šie skolēni būs nākotnē?

Bet ne jau tikai darbs ir dramatiskā kolektīva vienotājs. Vairākas reizes gadā notiek brīnišķīgas ekskursijas, kurās tiek iepazītas latviešu rakstnieku dzīvesvietas. Pabūts pilnīgi visos Latvijas muzejos. Katrā šādā braucienā tiek noskatīta teātra izrāde vai nu Rīgā, Liepājā, vai Valmierā. Vairākkārt ir bijuši divu dienu ceļojumi ar teltīm.

Citiem izstāstīt jau nevar ne pusi no tām neaizmirstamajām atmiņām, kas glabājas katra dalībnieka sirdī. Bet katru septembri vairāk nekā trīsdesmit bērnu mirdzošām actiņām atnāk pie skolotājas un dramatiskā kolektīva vadītājas Antras Lūres, lai kļūtu par vislabāko, visskaistāko, vissirsnīgāko un talantīgāko cilvēku pasaulē, lai ārpus zelta sētiņas izmestu savus melnumiņus un visu mācību gadu ar savu darbu iepriecinātu citus.

VĒL NEBIJIS PASĀKUMS STAICELES SKOLĀ:

KONKURSS "MINI MIS STAICELE-96"

Ir 1996. gada 14. decembris – un Staicele pirmo reizi tiek kronēta "Mini mis Staicele-96". Ideja par šī konkursa organizēšanu pieder skolai – skolotājai Ivetai Apsītei, bet uz skatuves to uzved režisore Ārija Bakmane.

Uz konkursu pieteicās drosmīgas meitenes – Lelde Krūzīte, Dina Endziņa, Līga Strokša un Sabine Kuzina. Šīm meitenēm vakara gaitā bija jāparāda sevi tautas tērpā, jāparāda savs talants dzejā, dejā, dziesmā, jāiejūtas avangarda tērpā, pārlicinoši jāreklamē Latvijas prece un precīzi jāattēlo sirdij tuvākais estrādes dziedonis.

Konkurss ir konkurss. Tā piemiņas balvu par piedalīšanos tajā saņēma Dina Endziņa, Sabine Kuzina tika kronēta par "Mini mis foto-96", Lelde Krūzīte – "Mini vice mis-96", par pirmo "Mini mis-96" tika kronēta Līga Strokša, viņa arī izpelnījās titulu "Skatītāju simpātija". Abām meitenēm, Leldei Krūzītei un Līgai Strokšai, tika dota iespēja piedalīties rajona mēroga organizētajā pasākumā "Mini mis Limbaži-97" 1997. gada 22. februārī. Šī mēroga pasākumā dalību ņēma arī Mini misterī. No Staiceles uz šo titulu kandidēja Ruslans Tomaņuks. Staiceles bērni arī guva panākumus. Lelde Krūzīte tika kronēta par "Mini mis foto

*Mini Mis Limbaži '97 – Līga Strokša, Mini Mister Limbaži '97 – Ruslans Tomaņuks.
Stāv pirmā no labās: Lelde Krūzīte.
1997. gada 22. februāris*





Limbaži-97", Līga Strokša – par "Mini mis Limbaži-97", arī skatītāju simpātijas balva pieder viņai. Par "Mini misteru Limbaži-97" kļuva Ruslans Tomaņuks, kuram piešķīra arī titulu "Latviskākais tautas dēls".

Līgas Strokšas un Ruslana Tomaņuka ceļš veda tālāk uz Cēsīm, kur 1997. gada 19. aprīlī risinājās konkurss "Mini mis un mini mister Vidzeme-97". Arī šajā pasākumā mūsu bērni nepalika bez tituliem. Gan Līga, gan Ruslans Cēsīs izcīnīja titulu "Foto mini mis Vidzeme-97" un "Foto mini mister Vidzeme-97".

PAR SKOLU

"Nav viegli atšķirt grāmatas lapas, kuras stāsta par dzīvi vairāku desmitu gadu garumā, vairāku paaudžu mūžu garumā. Pat mēģinot atcerēties pēdējos desmit gadus, ir grūti salikt notikumus pareizā secībā, jo Staicele ir tā vieta, kas mainās pat dienas laikā, nerunājot par mēnešiem un gadiem. Viens gan nemainās – tas ir ceļš uz balto Staiceles deviņgadīgo skolu un Salacu, kas savus ūdeņus nes garām šai ēkai. Ikviens staicelietis vai nu šo ceļu jau ir izstaigājis, vai arī vēl staigā. Tas ir ceļš, kas vilina iesācēju, bet rada skumjas skolu beigušajiem. Tas ir ceļš, kas ved uz saliņu ar sarežģītu, atbildīgu, bet interesantu dzīves ritmu. Šim dzīves ritmam līdzī esmu dzīvojuši skolas gados un to ar prieku izdzīvoju vēl tagad, kad ceļš ejams ne vairāk kā skolniecei, bet kā skolotājai. Šo dzīves ritmu kopā izdzīvo, domāju, spēcīgs Staiceles skolas skolotāju kolektīvs. Man tuvākie "Mazās skolas" (sākumskolas) kolēģi: Kaija Kuzina, Maija Andersone, Glorija Vizule, Sarmīte Meņģele, Baiba Eglīte, Tamāra Vitola, Vizma Tenisone, Daina Mūrniece, Dzidra Roce.

Ar gandarijumu atzīstu, ka Staiceles skola nav sala, kas atšķirta no apkārtējās dzīves (tā mēdz gadīties ar lielo pilsētu skolām). Svētki, prieki un bēdas tiek izdzīvotas kopā ar visu pilsētīņu. Gan 1. septembris, gan rudens Ražas svētki, gan Mārtiņu svinēšana, gan Ziemassvētku sagaidīšana ir bijusi kopēja visiem staiceliešiem. Skola ir dalījies savos priekos arī Meteņu jautrībās, Februāra karnevālā, Aprīļa jokos, Mātes dienas svinībās. Noskanot pēdējam zvanam maija beigās, skolas dzīve nenorimst, jo ir skolotāji, kuri, entuziasma vadīti, turpina radoši strādāt. Piemēram, skolotāju Dainas Mūrnieces, Dzidras Rocas un Tamāras Vitolas vadītie kolektīvi (meiteņu ansamblis, zēnu ansamblis, deju kolektīvs) bagātina ikvienu vasarā organizēto pasākumu. Vasarā savu darbu turpina fizikultūras skolotāji. Ar padomu, idejām un neatlaidīgu vēlmi staiceliešus veidot par veselīgiem un sportiskiem cilvēkiem Vizma Tenisone, Ansis Luste un Pēteris Mūrnieks palīdz organizēt sporta pasākumus (Staiceles Dienvidu un Ziemeļu komandas futbola spēlēs Ligo svētkos,

STĀSTA "MAZĀS SKOLAS" SKOLOTĀJA VINETA DANCE

*Materiālus apkopojusi
Anita Stroška*

sporta sacensības Pilsētas svētkos, kā arī 4 pagastu zemnieku svētkos). Domāju, ka ikviens skolotājs savu darbu veic pēc vislabākās sirdsapziņas. Tas bija gan laikā, kad skolu vadīja Edgars Ozols, gan arī tagad – Pētera Mūrnieka vadībā. Varbūt pēdējos gados mazāk jūtami norādījumi no "augšas", taču skolotāji savu darbu veic ne sliktāk. Klašu audzinātājiem, it īpaši sākumskolas skolotājiem, ir ļoti labas attiecības ar vecākiem. Tās nezin kāpēc atslābst vecākajās klasēs. Jūtamāka ir vecāku interese par skolu un vēlēšanās tai palīdzēt. Laiki ir grūti, tāpēc, strādājot un domājot kopīgi, var veikt veicamo."

Rudenos pēc Dzejas dienām ir Rudens svētki ar koncertu, izstādēm un visādām izdarībām. Skolēniem un skolotājiem jauki ir Ziemassvētki, kad tiek apkopoti pirmā pusgada darba rezultāti, tiek gatavots koncerts, notiek dejas.

Janvārī, februārī, martā skolā ir mācību priekšmetu nedēļas, kuras sagatavo priekšmetu skolotājas.

Atsākam karnevālu rīkošanu Staiceles pilsētā. Bija karnevāli "Pasaku pili", "Dziļūdēns valstībā", "7. debesīs".

Pavasārī – maijā skolēni dzied, dejo par godu Mātes dienai. Ir atskaites koncerts pilsētas kultūras namā.

1993. gada janvārī pavadījām uz mūža mājām ilggadējo direktori un kolēģi Lūciju Dalku, kura savu mūžu atdevusi skolai un centīgam darbam.

STAICELES BIBLIOTĒKAS DARBĪBA

Bibliotēku pirmsākumi Rozēnu pagastā meklējami sen. Rozēnieši bijuši lieli teātra draugi, aktīvi spēlējuši teātri. Pastāvējusi teātra biedrība – pulciņš. Pie šīs biedrības bijusi arī bibliotēka. **NO 1916. LĪDZ 1919. GADAM** teātra bibliotēkā par bibliotekāri strādājusi pensionētā skolotāja Alma Martinsone. Grāmatas dotas lasīt par maksu. Daudz bijis grāmatu par teātri. **1939. GADA 10. JANVĀRĪ** Staiceles dramatiskā pulciņa valdes priekšsēdētājs Arnolds Plūme un Rozēnu pagasta aizsargu nodaļas priekšnieks Oskars Sāns parakstījuši aktu par kultūras fonda bibliotēkas pārņemšanu Rozēnu pagasta aizsargu nodaļai.

1940. GADA 25. OKTOBRĪ sakarā ar aizsargu nodaļas likvidāciju Rozēnu pagasta aizsargu nodaļas kultūras fonda bibliotēka pārgājusi Rozēnu pagasta lauku arodbiedrībai.

Uz šīs biedrības bāzes dibināta Rozēnu pagasta bibliotēka – tagadējā Rozēnu bibliotēka.

STAICELES BIBLIOTĒKA DIBINĀTA 1955. GADĀ. Tā bijusi pakļauta Latvijas PSR Kultūras ministrijai. Tai ierādītas divas telpas Staiceles papīrfabrikas kultūras nama otrajā stāvā, ar kopējo platību 49,44 kvadrātmetri. Fonds



atradies mazākajā telpā, lielākā izmantota kā lasītava.

1955. gadā Staiceles bibliotēka bijusi apvienota ar papīrfabrikas arodbiedrības bibliotēku. Bibliotekārs strādājis arī ar šīs bibliotēkas grāmatu fondu. Arodbiedrības bibliotēkai grāmatas no jauna nav iegādātas. Pamazām šis fonds nolietojies un nodots tehniskajai bibliotēkai. Sākot ar 1972. gada 1. janvāri, Staiceles bibliotēkas fondā arodbiedrības grāmatu vairs nav.

Pirmā bibliotēkas vadītāja Ērika Ostaņēviča darbu sākusi 1955. gada 1. oktobrī. Pirmais ieraksts fonda inventāra grāmatā datēts ar 1955. gada 18. decembri.

1956. GADA DECEMBRĪ darbu bibliotēkā sākusi Millija Biseniece. Strādājusi līdz 1961. gada oktobrim.

NO 1961. GADA 1. OKTOBRA viņas vietā stājusies Erna Bērziņa. Līdz 1966. gada 1. jūlijam bija tikai viena bibliotēkara vieta, pēc tam līdz 1974. gada 1. jūlijam – divas, bet, sākot ar 1974. gada 1. jūliju, – trīs.

1966. GADA 1. AUGUSTĀ darbu bibliotēkā sākusi Aija Bondare. Strādājusi ar lasītājiem, katalogu, kartotēkām. 1973. gadā septembrī viņa pārgājusi uz Staiceles astoņgadīgās skolas bibliotēku.

1973. GADA 1. SEPTEMBRĪ par bibliotekāri sāk strādāt Rudīte Pogule. Šeit viņa strādā līdz 1982. gada 1. maijam, pēc tam pāriet darbā uz mākslas austuvi.

1974. GADĀ 1. JŪLIJĀ sāk strādāt Zinaīda Kočubeja. Tā kā viņa pārvalda krievu valodu, tad ļoti labi veic darbu ar krievu tautības lasītājiem. Sakarā ar dzīvesvietas maiņu viņa no darba aiziet 1985. gada 1. maijā.



1926. gada maijā.

1. rindā no kreisās:
Elza Perova, nezināma, Marta Vanāga.

2. rindā stāv:
Alma Feldmane – skolotāja.

2. rindā sēž:
Erna Daugule – ārste, Zelma Ōzola – zobārste, pulciņa vadītāja, Erna Grūbe, Emma Krūmiņa, Marta Liepiņa.

3. rindā stāv:
Kārlis Strenčis, Krūmiņa

1984. GADA 1. AUGUSTĀ sāk strādāt Lilita Sparāne – Rīgas Kultūras un izglītības darbinieku tehnikuma absolvente. Viņa veic bibliogrāfisko darbu. No 1987. gada L. Sparāne pāriet strādāt uz Staiceles papīrfabrikas kultūras namu.

1985. GADA 1. SEPTEMBRĪ sāk strādāt bibliotekāre Anita Strokša. Strādā ar lasītājiem. Uzsāk mācības Latvijas Valsts universitātes Filoloģijas fakultātē Bibliotekāru nodaļā, kuru, iegūstot diplomu, beidz 1990. gada jūnijā.

1993. GADA 1. APRĪLĪ pelnītā atpūtā aiziet ilggadējā bibliotēkas vadītāja Erna Bērziņa.

1994. GADĀ bibliotēku pārvieto uz jaunām, plašākām (96 m²) telpām – bērnu darza vienā brīvā korpusā. Tiek samazinātas štata vienības – no trim paliek viena štata vienība.

Bibliotēkā ir literatūra latviešu, krievu, vācu, angļu valodā. Lasītāji var pārļapot 20 periodiskos izdevumus. Ir dota iespēja iepazīties ar novadpētniecības materiāliem.

1997. GADA SĀKUMĀ bibliotēkā ir 21 200 ieskautes vienības – grāmatas, brošūras. Lasītāju kopskaits svārstās no 450 līdz 500 lasītājiem gadā.

Grāmatu fondam ir tendence samazināties, jo katru gadu tiek izslēgta novecojusī literatūra, kā arī liekās dubletes. Jaunas grāmatas tiek iepirktas par pašvaldības līdzekļiem, nedaudz atvēl arī rajona pašvaldība. Lielu paldies saku tiem lasītājiem, kuri dāvina grāmatas savai bibliotēkai.

Tā kā bibliotēkā ir gan bērnu, gan pieaugušo grāmatas, lasītāju kontingents ir ļoti plašs. Intereses ir visdažādākās. Skolēniem – obligātā literatūra, mājsaimniecēm – žurnāli "Burda", "Verena", "Mūsmājas" u.c., pensionāriem – izklaidējoša rakstura grāmatas.



BALTĀ PUĶE

Baltā puķe – tuberkulozes apkarošanas simbols, kuru izmanto, vācot līdzekļus visā pasaulē. "Baltās puķes" dienā katrs ziedotājs piesprauž sev šo simbolu. Pirmo "Baltās puķes" dienu Rīgā 1912. gadā sarīkoja Vidzemes tuberkulozes apkarošanas biedrība (VTAB). 1914. gadā šīs biedrības darbība tika pārtraukta. VTAB darbību atjaunoja 1924. gadā, sarīkojot "Baltās puķes" dienas maija vidū.

"Baltās puķes" dienas darbā apvienojās visas Latvijas organizācijas neatkarīgi no tautības, ticības un politiskās pārliecības.

Par "Baltās puķes" pulciņa darbību Staicelē pirmās ziņas ir no 1926. gada maija. Pulciņa vadītāja bijusi Zelma Ōzola – pēc profesijas zobārste. Pulciņā darbojušies: ārste Erna Daugule, skolotāja Alma Feldmane un citi Staiceles un Rozēnu pagasta iedzīvotāji. 1937. gadā pulciņā piedalījušies arī mazpulcēni.



Materiālus apkopojusi
Iveta Apsīte

BIJUŠĀS BIEDRĪBAS

Staiceles mednieku
biedrības klubs



ROZĒNU PAGASTĀ DARBOJĀS:

- Rozēnu pagasta biškopības biedrība "Liepa"
- Staiceles Šaha biedrība
- Staiceles Sieviešu labklājības biedrība
- Staiceles Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība
- Staiceles Sporta biedrība
- Dāmu komiteja
- Rozēnu aizsargu nodaļa
- Staiceles dramatiskais pulciņš

Šīs biedrības minētas 1935. g. 10. marta apsveikuma rakstā Kārļa Liepiņa kungam 30 darba gadu atcerei. Viņš bija tolaik aktīvs sabiedriskā darba darītājs, strādāja Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrības paviljonā par bufetes vadītāju, darbojās visās minētajās biedrībās.

- Staiceles Izglītības biedrība
- Rozēnu Bibliotēkas biedrība
- Staiceles Mūzikas veicināšanas biedrība
- Rozēnu patērētāju biedrība "Zemnieks"
- Staiceles patērētāju biedrība "Dadzis"

(no 1937. gadā valdes priekšsēdētājs Jānis Dzērve)

Šīs biedrības minētas arī 1923. gadā izdotajā A. Melnalkšņa grāmatā "Dzimtā zeme".

Rozēnu pagasta biškopības biedrības "Liepa" un Rozēnu lauksaimniecības biedrības 1937. g. 6. novembra protokols

Biškop. b-bas "Liepa" valdes pr-tājs Ernests Mednieks, sekretārs Jānis Šmits, kasieris Elmārs Rumba.

Rozēnu lauksaimniec. b-bas priekšnieks Jānis Šmits, sekretārs Nikolajs Alksnis, kasieris O. Šāns.

Dienas kārtība

Rozēnu pag. biškop. b-bas "Liepa" un Rozēnu lauksaimniecības b-bas apvienošanās vienā biedrībā.

- Rozēnu Lopkopības pārraudzības biedrība (priekšnieks Siriuss)
- Latvijas Atvaļināto karavīru biedrības Rozēnu nodaļa
- Latvijas Mežu darbinieku biedrības Ainažu nodaļa
- Rozēnu krājaizdevumu sabiedrība (priekšsēdētājs K. Libsbergs)
- Latvijas Zemnieku savienības Rozēnu nodaļa
- Siseņu biedrība



STAICELES TAUTAS NAMA SAVIENĪBA

(Materiāli no LVVA, 2051. f.,
1. apr.)

1932. gadā Mednieku biedrības 20 biedru nolemj atzīt par vēlamu dibināt Staiceles Tautas nama savienību un iestāties par biedru, un deleģēt pilnvarnieku Jāni Liepiņu uz Staiceles Tautas nama savienības dibināšanas sapulci 31. jūlijā.

Savienības mērķis: izplatīt sabiedrībā izglītību un audzināt sabiedrību apvienotam kultūras darbam, radīt kulturālas darbības centru, izbūvējot vai iegūstot pirkšanas ceļā tautas namu, kur darbojošās organizācijas un Rozēnu pagasta pašvaldība varētu atrast savai darbībai piemērotas telpas.

Valde 1932. gada 25. jūlijā nolemj iestāties par biedru jaundibinātā Staiceles Tautas nama savienībā un pilnvaro Pāvilu Kaktiņu rīkoties pagasta pašvaldības vārdā.

Darbojies dramatiskais pulciņš. Ieradušies K. Vītols, Z. Ozols, M. Kalniņš, A. Plūme, P. Kaktiņš, E. Medinieks, A. Kalniņš, K. Liepiņš, O. Jurisons, A. Martinsons, Antons Martinsons, A. Ozoliņš. 1932. gada 24. jūlijā notiek sapulce par iestāšanos Staiceles Tautas nama savienībā.

1932. gadā bijusi Rozēnu Lopkopības pārraudzības biedrība. Priekšnieks A. Siriuss, sekretārs G. Lejiņš. Biedri: B. Briedis, J. Ozoliņš, Sāns, E. Ozoliņš, J. Liepiņš.

Staiceles Sporta biedrība: A. Grūbe, J. Zariņš, Dumpis, Kr. Liepiņš, K. Liepiņš, V. Jančevskis, P. Stumps, S. Buņķis, P. Rocis, E. Porieters, E. Medinieks, P. Čakste, A. Plūme, G. Buņķis. Priekšsēdētājs: Alfreds Grūbe.

Mednieku biedrība: priekšnieks J. Liepiņš.

Latvijas Atvaļināto karavīru biedrības Rozēnu nodaļa.

Latvijas Mežu darbinieku biedrības Ainažu nodaļa.

STAICELES TAUTAS NAMA SAVIENĪBA DIBINĀTA 1933. GADA 19. MARTĀ.

Statūti reģistrēti 1933. gada 18. februārī Rīgas apgabaltiesas reģistrācijas nodaļā, lēmums lietā nr. 25.

Sapulcē par biedriem vēl pieteicās:

- a) Latvijas Zemnieku savienības Rozēnu nodaļa,
- b) Latvijas Zemnieku un sīkražotāju partijas Staiceles nodaļa,
- c) Rozēnu krājaizdevumu sabiedrība, priekšsēdētājs K. Libsbergs,
- d) Staiceles Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība,
- e) Rozēnu pagasta biškopības biedrība "Liepa", priekšsēdētājs E. Medinieks,
- f) Staiceles Sieviešu labklājības biedrība,
- g) Rozēnu pagasta aizsargu nodaļa.

Staiceles Tautas nama savienības dibinātājs – Rozēnu pagasta pašvaldība, priekšsēdētājs P. Kaktiņš. Dibināšanas sapulcē ievēlēja pagaidu valdi un revīzijas komisiju. Par priekšnieku ievēlēja Staiceles Brīvprātīgās ugunsdzēsēju biedrības priekšnieku K. Liepiņu.

Iestāšanās maksa 5 Ls. Gada maksa par 1933. gadu – 5 Ls. Krājsabiedrībā atver speciālu kontu "Staiceles Tautas nama fonds".

Staiceles Tautas nama valdē ieiet:

- 1) Latvijas Zemnieku savienības Rozēnu nodaļa (O. Sāns – 11 balsis),
- 2) Rozēnu pagasta pašvaldība (P. Kaktiņš – 11 balsis),
- 3) Rozēnu krājaizdevumu sabiedrības nodaļa (K. Libsbergs – 10 balsis),
- 4) Staiceles Sporta biedrība (A. Grūbe – 10 balsis),
- 5) Latvijas Atvaļināto karavīru biedrības Rozēnu nodaļa (A. Karlsons – 9 balsis),
- 6) Latvijas Zemnieku un sīkražotāju partijas Staiceles nodaļa (O. Strads – 8 balsis).

Revīzijas komisija:

- 1) Rozēnu Lopkopības pārraudzības biedrība (J. Liepiņš – 9 balsis),
- 2) Staiceles Dramatiskais pulciņš (A. Plūme – 9 balsis),
- 3) Latvijas Mežu darbinieku nodaļa (A. Siriuss – 9 balsis).

Sapulce nolemj, ka valdēi jāved sarunas ar rajona pašvaldību attiecībā uz Tautas nama saimniecības vajadzībām nepieciešama zemes gabala piešķiršanu dzimtipašumā uz nomu no pagastā pašvaldībai piederošas zemes "Staburags".

1933. gada 22. martā Staicele Rozēnu pagasta namā notiek Staiceles Tautas nama savienības valdes sēde, kurā:

- 1) nolemj sastādīt Rozēnu pagasta apbūves gabala "Staburags" sadalījuma projekta skici un iesniegt Rozēnu pagasta valdē ar lūgumu rūpēties par zemes gabala piešķiršanu;
- 2) nolemj š.g. Otro Lieldienu svētkos 17. aprīlī rīkot Tautas nama savienības atklāšanas svētkus ar teātra izrādi;
- 3) nolemj izstrādāt Tautas nama laukuma izdaiļošanas projekta skici un vest sarunas ar apkārtnējiem mežziņiem par mežu dienas rīkošanu laukuma apstādīšanai;
- 4) nolemj 23. martā atvērt Rozēnu krājaizdevumu sabiedrībai speciālu kontu zem nosaukuma "Staiceles Tautas nama savienības fonds".

Priekšnieks: O. Strads
Sekretārs: O. Sāns



20. gadu sākums.
Ugunsdzēsēju biedrība.
Uz mucas mājas īpašnieks
Jānis Vitols

BRĪVPRĀTĪGO UGUNSDZĒSĒJU BIEDRĪBAS STAICELĒ

PĒC KARA STAICELĒ BIJUŠAS ŠĀDAS BIEDRĪBAS:

Brīvprātīgo ugunsdzēsēju
kopa,
Latvijas Dabas un pieminekļu
aizsardzības biedrība,
Mednieku un maksškerņnieku
biedrība,
Grāmatu draugu biedrība,
Dārzkopības un biškopības
biedrība.

Staicele BUB nodibināja 1913. gadā. Pēteris Liepiņš bija viens no pirmajiem biedrības biedriem. Biedrību dibināja Kārlis Eižens Libsbergs. No 1922. gada BUB protokolliem uzzinām, ka par priekšnieku kļūst Eižens Kārlis Libsbergs. Viņa laikā uzcēla biedrības paviljonu, kas vēlāk nodega, 1930. gadā uzbūvēja depo, ierīkoja parku, stādīja kokus parkā.

Ugunsdzēsēju biedrībai bija arī sava dāmu komiteja, kuru vadīja Marta Gaigale. Dāmu komiteja nodibināta 1925. gadā. Par tās sarūpētajiem līdzekļiem iegādājās ugunsdzēsēju inventāru.

1938. gadā 26. augustā vietējā avīzē ievietots raksts par Staiceles ugunsdzēsēju 25 gadu svētku svinībām, kurās iesvētīts karogs.

1938. gadā K. Libsbergs sliktā veselības stāvokļa dēļ savu posteni nodeva K. Gaigalam.

Viktors Voškina iestājās Staiceles BUB ap 1937./38. gadu. Padomju varas laikā 1940.–1941. gadā un no 1944. gada līdz BUB apvienošanai rajonā viņš bija BUB priekšnieks. Vācu okupācijas laikā priekšnieks bija miesnieks Gaigals, kurš bija arī aizsargs un kuram piederēja gaļas veikala ēkas. Kad vācieši

atkāpās, ugunsdzēsēji izvietoja Salacas malā (parka teritorijā) un no lielā tilta uz fabrikas pusi motorsūkņus un paši slepeni dežurēja vairākas naktis un dienas pēc kārtas, jo bija padzirdējuši, ka vācieši dedzināšot fabriku. Dežurēja arī fabrikas teritorijā. Pie katra motora bija komanda, kas ne mirkli neatgāja no sūkņiem. Naktis paslepšus gāja uz mājām paēst.

Pēc kara atsevišķa ugunsdzēsēju komanda ar speciālu mašīnu bija arī fabrikā. Komandā ļoti aktīvi darbojās S. Katucāns.

Pēckara laikā aktīvākie biedri bija V. Jančevskis, Kociņš, Ozoliņš, K. Čakste, V. Liepiņš, E. Rodziņš, Pogulis, K. Apsītis, R. Niedre.

1949. gadā par BUB priekšnieku (pēc V. Voškina) sāka strādāt Osvalds Gustavsons, kurš rūpējās, lai Staicele uzceltu jauno depo un iegādātos ugunsdzēsēju mašīnu. O. Gustavsons par to stāsta:

“Es devos uz rajona izpildu komiteju, kur par priekšsēdētāju bija Prokofjevs, kurš neatbalstīja manu ieteikumu Staiceles depo celtniecībai un mašīnu iegādei. Tad aizgāju uz partijas komiteju pie sekretāra K. Zariņa, kurš mani uz klausīja. Kā vēlāk paziņoja fabrikas direktors, kurš bija arī rajona komitejas biroja loceklis, iesniegums izskatīts un pieņemts lēmums par depo celtniecību. Pēc mēneša pienāca paziņojums no republikas ugunsdzēsības pārvaldes, ka jāsaņem jauna mašīna no Krustpils. Aizbraucām abi ar Valdi Breici. Iesākās depo būve, remonta celtniecības kantora būve, par galveno inženieri tur bija Čakuls.



Darbus vadīja rajona BUB un es pats kopā ar amatnieku Stupeli, Aleksejevu, galdnieku Jāni Martinsonu. Tika iztirīts ugunsdzēsēju diķis, aizbērts grāvis gar veikala priekšu uz pastu. Vecā depo vietā – Komjauniešu ielā – nevarēja būvēt.

Izpildkomitejas priekšsēdētājs bija E. Šmits. Gar Ļeņina ielu tika nojauktas sētas, ugunsdzēsēji stādīja dzīvžogus, ierīkoja L. Tamaneš dārzā atpūtas laukumu, ievilka ūdensvadu no pasta uz depo pa Dzirnau ielu. Biedru skaits bija 50–60. Tika iedalīta 1 šofera štata vienība – V. Breicis, Getners, vēlāk Gaugers. Lai nebūtu naktī jālaiž sirēna, 15 dzīvokļos ievilka zvanus. Tajā laikā ar krūšu nozīmi “Teicamnieks

BUB darbos” tika apbalvoti J. Martinsons, J. Getners, O. Gustavsons.”

50.–60. gados Staiceles papīrfabrikā ir bijušas sieviešu un vīriešu brīvprātīgo ugunsdzēsēju komandas, kuras regulāri piedalījās Limbažu rajona ugunsdzēsēju sacensībās, iegūstot godalgotas vietas. 1964.–1965. g. brīvprātīgo ugunsdzēsēju kopas priekšnieks bija Gunārs Hincenbergs, 1965.–1966. g. – J. Andersons, 1966.–1990. g. – J. Kukmīlis (apbalvots ar LPSR BUB Teicamnieka krūšu nozīmi, LPSR BUB sudraba medaļu “Darba veterāns”).

1980. gadā, kad Limbažu rajonā likvidēja BUB, brīvprātīgo ugunsdzēsēju kopa likvidējās arī Staicelē.

Treniņi uz ugunsdzēsēju automašīnas GAZ-69 – 1966. gadā



DABAS UN PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBAS STAICELES PILSĒTCIEMATA PIRMORGANIZĀCIJA

ERNA LAPŠEVSKA RAKSTA:

Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības Staiceles pilsētciemata pirmorganizācija dibināta 1973. gadā. Par tās priekšsēdētāju kļuva Aija Bondare, kura šajā amatā darbojās līdz 1976. gadam. No 1977. gada līdz 1983. gadam pirmorganizācijas priekšsēdētājs ir Kārlis Kere. Pēc viņa līdz 1991. gadam to vada Erna Lapševska. 1992. gadā, kad nodibinājās Valmieras Reģionālās vides aizsardzības komiteja, Staiceles biedrība savu darbību izbeidza. Tobrīd pirmorganizācijā bija 57 biedri, kas rūpējās par dižkoku un lielo laukakmeņu aizsardzību, kā arī cīnījās pret Salacas un gaisa piesārņošanu. Rīkoja talkas, tematiskus

vakarus, konkursus par sakoptāko sētu. Piedalījās ziedu izstādēs, mežu un dārza dienās. Vāca ziedojumus dzejnieka Friča Bārdas memoriālā muzeja sakopšanai. Sekoja apkārtējās vides tīrībai. Piedalījās tēlnieka Kārļa Zāles 100 gadu atceres dienā pie Brīvības pieminekļa. Piedalījās dzejnieka Klāva Elsberga piemiņas akmens uzstādīšanā.

Pirmorganizācijas biedri aizsargāja zālāju fabrikas priekšā, kur fabrika gribēja ierīkot tenisa laukumu, iestādīja septiņus ozolus, kas simbolizēja Latvijas 70 gadus, rūpējās par ainavas saglabāšanu Baznīckalnā. Aktivistu grupa (Erna Bērziņa, Kārlis Kere un Erna Lapševska)



panāca, ka Staicelei atdeva vecos ielu nosaukumus, kādi bija pirms 1941. gada. Par godu pēdējam Rozēnu pagasta vecākajam Oskaram Sānam ceļu uz viņa mājām nosauca par Planču ielu (padomju laikā tā tika saukta par Komjaunatnes ielu). Ļeņina ielu pārdevēja par Lielo ielu, Sarkanarmijas – par Ceplu ielu, Sarkanās zvaigznes – par Audēju ielu.

Savā darbības laikā tikām apbalvoti ar vairākiem atzinības rakstiem un medaļu. Kārlim Keram par mazo ūdenskrātuvju saglabāšanu un atjaunošanu izteikta Centrālās valdes pateicība. Viņš saņēmis arī rajona pateicības un atzinības rakstus. Erna Lapševska 1982. gadā sakarā ar rajona nodaļas 20 gadu atceri apbalvota ar atzinības rakstu, 1987. gadā rajona nodaļas 25. gadadienā – ar medaļu un atzinības rakstu. Staiceles pirmorganizācija tika atzīta par otro labāko rajonā. 1988. gadā tā ieguva ceļojošo balvu un pirmo vietu starp rajona pirmorganizācijām. Apbalvojumus saņēma aktīvākie biedri: Vera Lilēnblate, Arvīds Straume, Erna Bērziņa, skolotāja Eugenija Rudoviča, Erna Lapševska.

LIMBAŽU RAJONA GRĀMATU DRAUGU BIEDRĪBAS STAICELES PIRMORGANIZĀCIJA

Limbažu rajona Grāmatu draugu biedrības Staiceles pirmorganizācija dibināta 1976. gadā. Tās biedru skaits desmit gados pieauga līdz divdesmit diviem. Pirmā pirmorganizācijas priekšsēdētāja – Staiceles ciemata bibliotekāre Zinaīda Kočubeja, vēlāk grāmatnīcas pārdevēja Laila Kalnbērza, pēc viņas ciemata bibliotekāre Rudīte Pogule.

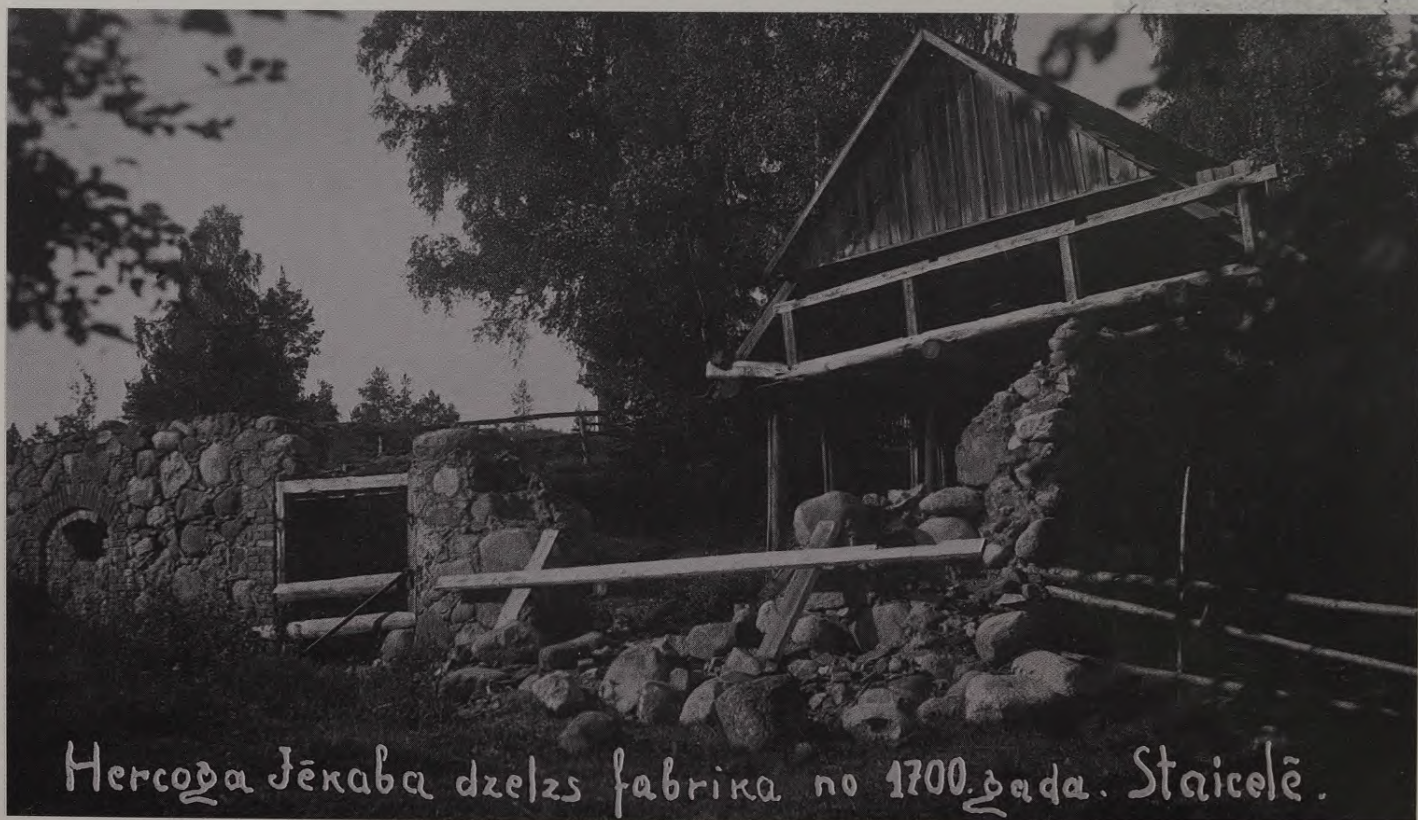
Pirmajos mūsu darba gados notika daudz interesantu pasākumu. Diemžēl aktivitāte ar katru gadu apsika.

Ciešā sadarbībā ar bibliotēku un grāmatnīcu popularizējām literatūru. Šo darbu sekmīgi veica grāmatu izplatītāji – pirmorganizācijas biedri. Tika rīkotas grāmatu izstādes, grāmatu galdi, palīdzējām grāmatu iepirkšanā no iedzīvotājiem, noorganizējām tikšanos ar mūsu novadnieci – J. Raiņa Dailes teātra aktrisi Veltu Krūzi.

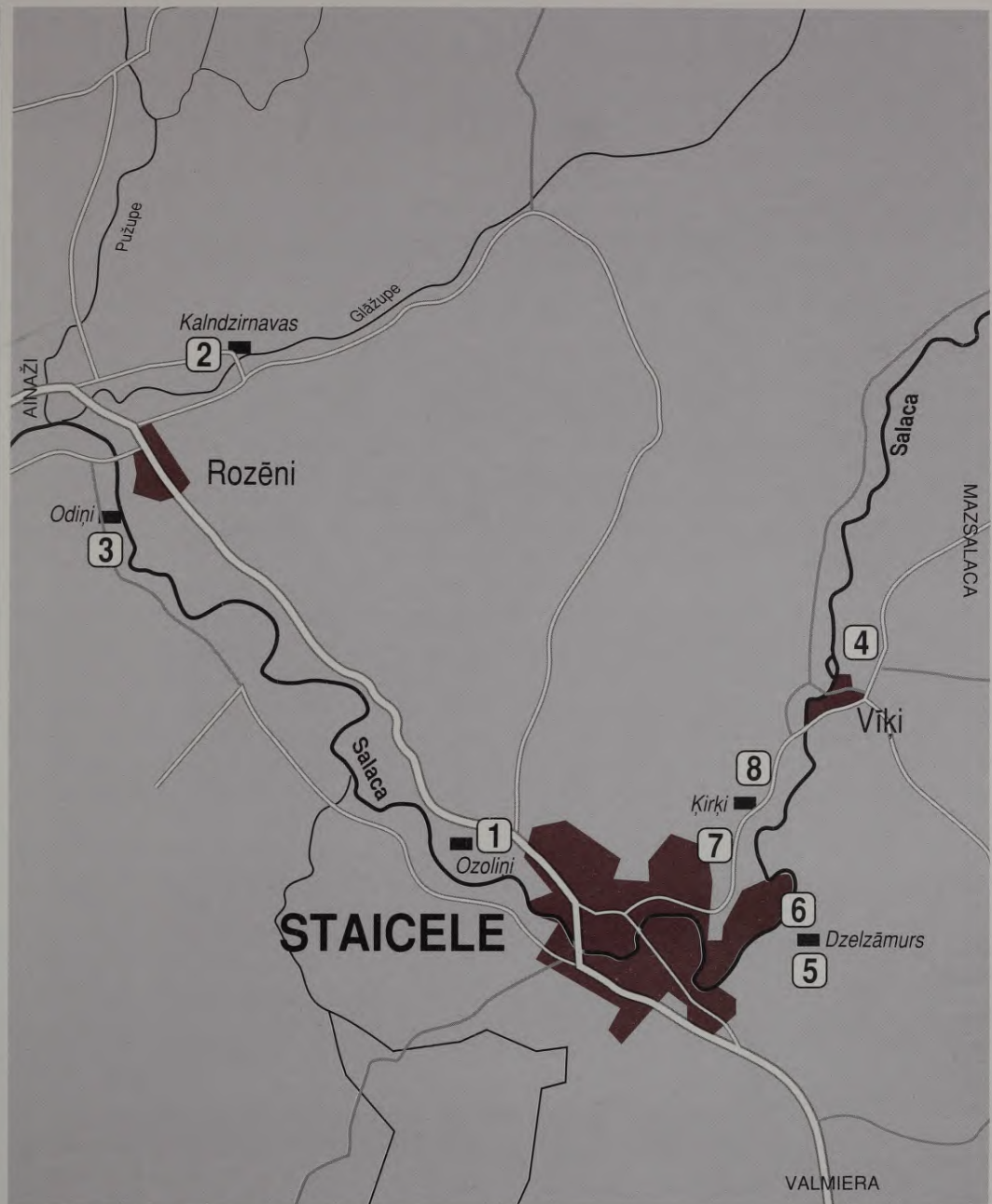
80. gadu sākumā lasītāju aktivitāte bija tik liela, ka ikviena laba grāmata kļuva par deficītpreci. Grāmatu metieni bija lieli, un tomēr to pietrūka. 1982. gadā Grāmatu tirdzniecības pārvalde kopā ar LPSR Grāmatu draugu biedrības valdi izdeva pavēli, ka 10% no paaugstināta pieprasījuma literatūras jārezervē biedrības biedriem. Šo 10% sadale tad nu bija galvenais darbs biedrībā. Pārstājam darboties, kad grāmatu iegāde problēmas vairs neradīja.

RUDĪTE POGULE RAKSTA:

*Hercoga Jēkaba dzelzs fabrika
1700. gadā Staicelē.
Vēlāk šeit izveidojās mājas
"Dzelzāmuŗu"*



Hercoga Jēkaba dzelzs fabrika no 1700. gada. Staicelē.



DABAS AIZSARDZĪBAS OBJEKTI STAICELĒ UN TĀS APKĀRTNĒ

1. Laukakmens pie Ozoliņu mājām
2. Laukakmens Līvupes gultnē pie Kalndzirnavām
3. Laukakmens pie Odiņu mājām
4. Vīku saliņa
5. 19. gs. dzelzsceļa vieta pie Dzelzāmuru mājām
6. Dzelzsavots pie Dzelzāmuru mājām
7. Priede pie Lejasrīgaļu mājām
8. Ozols pie Kirķu mājām



STAICELES DĀRZKOPĪBAS UN BIŠKOPĪBAS BIEDRĪBAS PIRMORGANIZĀCIJA

Dārzkopības un biškopības biedrības Limbažu rajona pirmorganizācija savu darbību sākusi 1974. gadā, atdaloties no Alojas dārzkopības un biškopības biedrības pirmorganizācijas. Par valdes priekšsēdētāju tika ievēlēts Jānis Martinsons. Sliktas veselības dēļ viņš darbu beidzis 1977. gadā, miris 1979. gadā. Vienu gadu šo darbu veicis viņa vietnieks Osvalds Gustavsons. 1978. gadā par biedrības priekšsēdētāju ievēlēja Vera Lilenblate, par viņas vietnieku – Osvalds Gustavsons.

Vera Lilenblate stāsta: “Es savu vadītājas darbu sāku ar biedru skaita palielināšanu. Biedru skaitu no 53 pakāpeniski palielināju līdz 137. Protams, ne visi viņi bija aktīvi. Rosīgi darbojās apmēram 40 cilvēku. Paši kopsapulcēs noteicām darba plānus. Notikušas dažādas lekcijas par biškopību, augkopību, augļkopību, daiļdārzu ierīkošanu, ainavu un kompozīciju veidošanu. Sevišķi daudz talku rīkojām apzaļumošanā. Čaklākie talcinieki tika prēmēti un vesti ekskursijās. Krasta ielu izveidojām par paraugienu, un par tās kārtību rūpējās Rausku ģimene. Vismaz divas reizes gadā notikušas dažādas ziedu un kompozīciju izstādes. Tās parasti iekārtotas kultūras namā, reizēm arī izpildkomitejā. Apskates vērts bija arī mūsu 1984. gadā ar talku palīdzību ierīkotais “izstāžu dārzs”. Stādmateriālu deva Aina un Bernhards Sāni, Erna Lapševska un citi dārzkopji.

1982. gada maijā sarīkojām kopīgu izstādi ar mednieku un makšķernieku biedrību. Mednieki rādīja medību trofejas, bet makšķernieki – lielās zivju galvas un asakas. Bija redzami arī godalgoti eksponāti. Arī biškopjiem bija savi eksponāti. Mums šajā kopizstādē bija akmensdārzs, kompozīcijas un dažādi pavasara ziedi. Saņēmām daudz pateicību atsauksmju grāmatā. Paši saziedojām naudu ziedu un kompozīciju vāzēm, daļēji palīdzēja arī Limbažu rajona dārzkopības un biškopības nodaļa. 1983. gadā par godu Staiceles mākslas studijas 25 gadu jubilejai sarīkojām krāšņu izstādi estrādes kalniņā.

Esam rīkojuši reidus dažādās ciematā vietās. Tajos piedalījās izpildkomitejas priekšsēdētāja A. Nuķe, V. Lilenblate un vēl kāds no valdes locekļiem.

Daudz esam braukuši pieredzes apmaiņā un uz sarīkojumiem pie citām biedrībām. 1987. gadā pie mums notika republikas puķu draugu salidojums. Staicele ieradās neredzēti daudz puķu mīļotāju. Sevišķi krāšņa bija izstāde kultūras namā. 1988. gadā bijām ielūgti uz puķu draugu salidojumu Lielvārdē. Apmeklējām Ogres rajona skaistākos daiļdārzus un Lielvārdes kap-

sētā nolikām ziedus uz slavenā Kauliņtēva kapa. Esam bijuši ekskursijās pa Latviju, arī uz Igauniju, Lietuvu, Karpatiem, Kaukāzu, Ļeņingradu, Maskavu. Baltijas valstis apskatīti galvenokārt daiļdārzi un puķu izstādes. Visvairāk būts Igaunijā. Šīs ekskursijas vadīja igauņu valodas zinātnis Osvalds Gustavsons, pārējās ekskursijas – V. Lilenblate.

Nedēļas nogalēs parasti pieteicās ekskursanti no citurienes. Tos pirmkārt vedām uz mūsu skaistajiem “Janišiem”. No turienes reti kurš gribēja braukt projām. Šis daiļdārzs bija slavens visas Latvijas mērogā, daudzkārt apbalvots, par to publicēti raksti presē. Viesi priecājās par plašo un skaisto daiļdārzu, puķu kolekcijām, ūdensrozēm un ainavu. Vedām uz turieni arī jaunos pārus. Pēc tam parādījām pārējos mūsu daiļdārzus un arī kapu dārzu.

Katru gadu notika mūsu daiļdārzu vērtēšana. Vērtēšanas komisijā bija Limbažu rajona nodaļas priekšsēdētājs, vietniece, V. Lilenblate un vēl kāds no valdes locekļiem. Gada pārskata sapulcēs paziņoja uzvarētājus un tos apbalvoja. Rajona nodaļai tika sniegta informācija par kultūras darbu mūsu pirmorganizācijā, atskaites par talkām, lekcijām un izstādēm.

Katru pavasari izdarījām zemes analīzes. Ja kaut kur atklājās saslīmstība ar nematodi, tad produkciju nevarēja realizēt. Ar šo slimību visi ciniņās, kā vien spēja. Pavasaros palīdzējām iegādāties trihogrammas pret ābeļu un zirņu kaitēkļiem.

Gādājām dažādus deficīta minerālmēslus, kūdru, polietilēna plēvi un arī stādmateriālus. Augļu koku un krūmu stādus vedām no Igaunijas un vietējām kokaudzētavām. Par mūsu darbu tika rakstīts presē: “Lauku Dzīvē”, “Lauku Avīzē”, “Dārzā un Dravā”, “Progresā” (tagadējā “Auseklī”) un “Latvijas Papīrnīkā”. Stādāmos materiālus un plēvi sadalīja: Rita un Ernests Gūtmani, Osvalds Gustavsons, Vera Lilenblate, Erna Lapševska.

Daiļdārzu ierīkotāju un kopēju gods pienākas: Bernhardam Sānam “Janišos”, Ritai Gūtmanei, Hertai Kalniņai, Ernai Lapševskai, Nellijai Kalniņai, Vallijai Kīnei, Hertai Eglītei, Antonei Centai, Tatjanai Čečiņai, Serafimam Martinsonai, Ilgai Ukasei, Līgai Leinasarei.

Ar izstāžu noformēšanu nodarbojās: Erna Lapševska, Lūcija Dalka, Vera Lilenblate, Ilga Ukase, Ausma Nuķe, Aija Bondare, Arvids Katlaps.

Kopš 1994. gada biedrības darbs apstājās. Bijušie biedri novecojuši un miruši. Jaunatne šādu dabas izkopšanas fanātismu diemžēl neatbalsta.”



KAS MUMS MĪT BLAKUS...

*Materiālus apkopojusi
Renāte Ievina*

*Izmantoti avoti:
Limbažu rajona aizsargājami
dabas objekti, vēstures un
kultūras pieminekļi
(Limbaži, 1981);
Pasaules dabas fonda projekts
4568: Dabas aizsardzības
plāns Latvijai;
Īpaši aizsargājami dabas
objekti Latvijas PSR teritorijā
(Rīga: Avots, 1988);
Latvijas vēstures muzeja
materiāli;
Elgas Kristapsones vāktie
materiāli.*

*Smilšakmens atsegums ar
uzrakstiem Salacas kreisajā
krastā pie Rungu mājām*

Dabas objektu un pieminekļu saglabāšana iespējama tikai ar cilvēka aktīvu iejaukšanos, palīdzību. Lai saglabātu gleznainās ainavas, vērtīgus dabas objektus, retus augus, tie tiek nemti valsts aizsardzībā. Viens no lielākajiem kompleksajiem liegumiem ir Salacas upes ieleja 5323 ha platībā. Tā ir dziļa neregulētas upes ieleja ar devona smilšakmens atsegumiem tās krastos. Ielejas nogāzēs un terasēs – egļu un platlapju gārša, vēris, avoksnājos – melnalkšņu dumbrājs, liekņa. Ekstensīvi izmantotas sausieņu pļavas. Te ligzdo lielā gaura, zivjdzēnītis, zivjērglis.

Soku (Kodu-Kapzemes) purvs ir ļoti bagāts ar lāmām un purva ezeriņiem. Tajā atrodas vairākas ar mežu klātas purva salas. Purvā viens lielāks ezers – Sokas ezers. Apkārtņē plaši, pārmītri skujkoku meža masīvi, vietām tie meliorēti. Ligzdo retu sugu putni – pļavas lija, purva piekūns, melnākla gārgale, dzeltenais tārtiņš, kuitala, lietuvainis un lielā čakste, novērots zivjērglis, apkārtējos mežos – klinšu ērglis, garastes pūce, melnais stārķis, trīspirkstu dzenis, pelēkā dzilna. Mežos konstatēti arī ziemeļu faunas pārstāvju – sarkanriekles čipstes, zilriekļites un ziemeļu zūbītes ligzdošanas mēģinājumi. Vairākkārt novērots brūnais lācis, vilks.

Kopā ar blakus esošo Oļlas, Pirtsmeža, kā arī Nigulas purvu Igaunijā veido vienu no nozīmīgākajiem mazpārveidotu augsto purvu masīviem Baltijā.

1925 ha teritorijas ir purva liegums. Negatīva ietekme ir cirsmu izstrādei purva apkaimē un traucējumiem putnu ligzdošanas laikā (maksķerēšana Sokas ezerā). Iespējams, ka pastiprināsies traucējuma faktors sakarā ar zemnieku saimniecību atjaunošanu tiešā purva tuvumā.

Dzērves purva platība ir 543 ha, tajā ligzdo retas putnu sugas.

Pirtsmeža purvs – ļoti savdabīgs, klajš, koncentrīks augstais purvs (platība 596 ha). Purva centrālajā daļā lāmu-ciņu komplekss. Šī daļa ir ļoti augsta, ar daudzām nokaltušām priedēm. Purva apkārtņē – meži un lauksaimniecības zemes. Ligzdo sudrabkaija, kajaks, purva tilbīte, dzeltenais tārtiņš, pļavas tilbīte, lietuvainis, kuitala, purva perifērijā notiek medņu riesti, purvmalas mežos ligzdo melnais stārķis un bezdelīgu piekūns. Te ir liels purvam specifisko putnu sugu ligzdošanas blīvums, specifiska veca purva ainava. 531 ha teritorijas ir purva liegums. Nav pieļaujama purva un tam blakus esošo mežu nosusināšana, kā arī cirtes 0,5 km joslā ap purvu.

Lielpurvā (802 ha) ligzdo retas putnu sugas.

Niedrāju – Pilkas purvā (1057 ha) ligzdo retas putnu sugas.

Jānišu – Dainas purvs – tipisks augstais purvs



LABRIT, STACELEI



(platība 450 ha) ar zemā purva joslu dienvidu daļā un akaču labirintu ziemeļu daļā. Tālākais purvs uz dienvidiem Igaunijas – Ziemeļlatvijas purvu kompleksā. Purva apkārtnē mitri priežu un bērzu meži. Ligzdo dzeltenais tārtiņš, ķivīte, plavas tilbīte, purva tilbīte, kajaks. Purvs jāsiglabā bez pārmaiņām.

Viķu parks (2,5 ha). Parks veidots kā šaura josla Salacas upes krastā. Stādījumu pamatā vietējās koku sugas – kļavas, āra bērzi, egles, ozoli. Parkā ir arī daudz vērtīgu eksotu sugu.

Viķu saliņa – atrodas Staiceles pagasta teritorijā.

Ozols (apkārtmērs 4,5 m) – atrodas pie bij. Ķirķu mājām.

Priede – slīpa, noliekusies uz ceļa pusi, apmēram 150 gadu veca, atrodas pie Lejasrīgaļu mājām.

Liepa (apkārtmērs 4,05 m) – atrodas Staicelē pie jaunās mākslas austuves ēkas.

Goba (apkārtmērs 3 m) – atrodas pie Kalnamunu mājām.

Laukakmens – atrodas 50 m no Odiņu mājām.

Laukakmens – atrodas pie Kalndzirnavām Līvupes gultnē.

Laukakmens – atrodas 50 m no Salacas, 1 km no Ozoliņu mājām.

VĒSTURES PIEMINEKĻI

Piemīņas plāksne Lielā Tēvijas karā kritušajiem fašisma terora upuriem Staicelē, skvērā pie Staiceles kluba.

ARHEOLOĢISKIE PIEMINEKĻI

Staiceles senkapi – vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis. Tā ir vēsturisko laiku kapsēta, kura zināma jau kopš piecdesmito gadu beigām, kad te tika rakta grants un atrastas senlietas. Patlaban senkapi uzskatāmi par gandrīz pilnīgi nopostītiem. Grantsbedrēs noraktas apmēram 3/4 kapulauka teritorijas, un 1975. g. kapulaukā vienu dienu ar skolniekiem un vietējiem interesentiem racis skolotājs vēsturnieks Andris Ruģēns. Kad par to uzzinājis Arvīds Katlavs, viņš rakšanu aizliedzis. Piecdesmito gadu beigās šeit atrada saktas, nažus, Nameja gredzenus, kaklariņķus, pakavsaktas ar rēdžu galiem, ar magonņogaļu galiem un citas senlietas. Kapulauka saglabājusies teritorija atrodas ap 40 m no skolas jaunā korpusa, noraktā Salacas stāvkrausta malā. Skolotāja R. Apsīte Latvijas Vēstures muzejam nodevusi 1 nazi, 2 nažu asmeņus, 1 naža iedzītņi, 3 dzelzs naglas, 1 dzelzs šujamadatu, 1 dzelzs priekšmetu, 1 bronzas stieniņu važiņas fragmentu, 1 auduma gabaliņu, 1 bronzas skārda riņķasaktu, bronzas skārda riņķasaktu bez zoslas, 6 gabalos salauztu bronzas skārda riņķasaktu, 1 bronzas pakavsaktu ar liliju galiem, 1 bronzas pakavsaktu ar naglu galvu veidīgiem galiem.

Līciema viduslaiku kapsēta – vietējās nozīmes arheoloģiskais piemineklis. Tā atrodas ap 400 m uz austrumiem no Līciema mājām Īģes kreisajā krastā pie tās ietekas Salacā. Kapsēta ierīkota ap

10 m augstā Salacas krastā, tā izdalās kā neliels, ap 1 m augsts pacēlums, kas norobežots ar krautu laukakmeņu žogu. Z–D virzienā žogs nav saglabājies. Kapsētas teritorija aizaugusi ar jauktu koku mežu.

Kapu kalniņš – atrodas Staiceles pagastā pie bij. Kapzemju mājām (Valmieras apr. Rozēnu pagasts).

Dripatas senkapi – stāsta, ka vesta grants uz ceļa ar visiem cilvēku kauliem.

Pilskalns – pie Ķenču mājām Salacas upes kreisajā krastā. Stāsta, ka pie pilskalna esot senkapi.

Kā savrupatradums pie Mankavu mājām atrasts akmens cirvis. Tas atrodas Latvijas Vēstures muzejā (A 7199).

19. gs. sākuma dzelzs ieguves vieta atrodas pie Dzelzāmuru mājām.

Triju robežu kupicakmens – starp Atpūtu un Vilkaužu mājām.

Bļodakmens – pie Tauču un Atpūtu mājām. Bļoda apakšā 50 x 25 cm, augšā 70 x 50 cm, tās augstums – 15 cm.

ARHITEKTŪRAS PIEMINEKĻI

Limšēnu muižas 2 klētis – 19. gs. sākums.

Viķu muižas muižnieku dzīvojamā ēka – 20. gs. sākums.

Viķu muižas dzirnavas – 19. gs.

VESELĪBAS APRŪPE

Kas cilvēkam vissvarīgākais? Protams – veselība. Medicīnas darbinieku pienākums ir ārstēt un izglītot pacientus, kā saglabāt savu veselību. Par staiceliešu veselību ir rūpējušies ārsti: Erna Daugule, Kuplis, Sergejs Tukums, Ilona Zariņa, Māra Brante, Eduards Antāns, Silvija Eihmane, Juris Ezeriņš, Vaira Štemere; stomatologi: Zelma Ozola, Aina Krūze, Zinta Taube, Baiba Ampermane, Āra Ezeriņa, Guna Kreiša; vidējais medicīniskais personāls: Kristīne Rumba, Elfrīda Kalniņa, Rita Gūtmane, Ingrīda Pētersone, Renāte Jančevska, Līga Leinasare, Mudīte Jaunzeme, Dace Poiša, Tamāra Tomsone, Sandra Bitmane, Ļubova Smirnova, Janīna Misjūne, Gunta Nikmane, Jānis Kalniņš, Inese Smirnova; Rozēnu feldšeru punktā – Sorokins un Ritma Suhanova.

Izraksts no arhīva protokola liecina, ka Staiceles doktorāts darbojies no 1928. gada, kad noslēgts līgums starp Rozēnu pagasta pašvaldību un vecmāti Kristīni Rumbu.

Atceras Rita Gūtmane, kura Staicelē ieradās 1943. gadā un strādāja par medicīnas māsu Tautas palīdzības veselības kopšanas punktā:

“Veselības punktu nodibināja ārste Erna Daugule (dzim. 1885. gada 25. novembrī, studējusi Pēterburgā). Punkts iekārtots brīnišķīgi, ar dažādiem uzskates līdzekļiem – ēdienu mulāžām, rotaļlietām, krāsainiem plakātiem. Bija kvarca un solukas lampas. Transportlīdzeklis bija velosipēds. Ārste rak-

*Materiālus apkopojusi
Dzidra Graviņa*



1931. gada 10. maijā – Baltās puķes dienā.

1. rindā vidū: Marta Arņava – dr. Ozolas sanitāre.

2. rindā trīsā no labās – dr. Zelma Ozola, bet piektā – dr. Daugule

sturā bija ļoti īpatnēja, skarba, vienkārša, pacientus pieņēma pašreizējās doktorāta telpās, turpat arī dzīvoja. Darba kabinets bija trūcīgi iekārtots. Tai pašā laikā strādāja ārsts Kuplis, kurš bija pretstats ārstei Daugulei. Viņš bija laipns, pieklājīgs, viņam bija medicīniskā aparatūra fizikālai terapijai, slimniekus pieņēma savā mājā, bija Viķu skolas ārsts. Starp abiem ārstiem pastāvēja tā saucamais maizes naidis, slimnieki to veicināja, staigādami no viena pie otra. 1944. gadā Kuplis ar ģimeni aizbrauca uz Vāciju, tad uz Ameriku, kur arī miris. Viņa māja uzspridzināta 1944. gada septembra beigās.”

Zobārstei Zelmai Ozolai (dzim. 1892. gadā) bija privātkabinets un dzīvoklis Lielajā ielā 13, otrajā stāvā. Raksturā zobārste bija taisnīga un godprātīga, labi izpildīja savu darbu, pie viņas brauca pacienti no tālas apkārtnes. Ārste Daugule un zobārste Ozola ir braukušas ar velosipēdiem uz Rīgu un Valmieru skatīties teātra izrādes. Abas bijušas sportiskas dāmas, ziemā gājušas āliņģi peldēt. Daugule milējusi garas pastaigas neatkarīgi no laika apstākļiem.

Ārstei Daugulei ir ļoti lieli nopelni Staiceles baznīcas vietas izvēlē un celtniecībā, Staiceles kapu iekārtošanā. Abas ārstes darbojušās Staiceles dāmu komitejā, baznīcas valdē, piedalījušās “Baltās puķes” dienā.

Piecdesmito gadu sākumā ārsti Dauguli arestēja, tiesāja un izsūtīja no Latvijas par tautas ienaidnieku (mežabrāļu) ārstēšanu. Viņa mirusi 1970. gadā, apglabāta Staiceles pilsētas kapos. Zobārste Z. Ozola apglabāta Matišu kapos.

1954. gadā Staicelē par ārstu sāk strādāt S. Tukums. 1955. gadā viņš iekārto nelielu slimnīcu Lielajā ielā 26, kurā ārstē slimniekus no Staiceles, Rozēniem un Viķiem. Tā kā ārsts specializējies ginekoloģijā, bija arī dzemdību istaba ar vienu gultu. Šajā laikā vēl strādāja feldšere I. Pētersone, vecmāte K. Rumba, medmāsas R. Jančevska, E. Kalniņa.

Atceras R. Jančevska: “Stacionārā strādāja vairākas sanitāres, piemēram, M. Stumpe, J. Jančevska, dezinfektors F. Kuks. Telpas vienmēr bija tīras un siltas. Sanitāres iepirka produktus, trīs reizes dienā gatavoja ēst, reizi nedēļā mazgāja slimnīcas veļu.”

1960. gadā ārsts S. Tukums pārcēlās dzīvot un strādāt uz Limbažiem.

1960. gadā Staiceles ambulancē sāk strādāt terapeite I. Zariņa. Stacionārs tiek likvidēts, bet šajās telpās iekārto stomatologa kabinetu. Par zobārsti strādā A. Krūze, zobu tehniķis ir J. Dārziņš, sanitāre – E. Veits. Vēlāk strādā zobārste Z. Taube un zobu tehniķe G. Sņikere.

1965. gada augustā Staiceles ambulancē darbu uzsāk ļoti korektā un rūpīgā ārste Māra Brante. Viņa interesējās par visu jauno medicīnā. Šajā laikā ambulance bijusi rajonā labāko skaitā.

1958. gadā Staiceles papīrfabrikā tika iekārtots medicīniskais punkts. Atceras feldšere L. Leinasare:

“Savas darba gaitas sāku 1956. gada 1. augustā Viķu feldšeru – vecmāšu punktā. 1958. gadā aizgāju strādāt uz fabrikas medpunktu, kur nostrādāju līdz 1968. gada aprīlim. Sākot darbu, tur bija tikai galds, fabrikas galdniecībā uzmeistarota kušete, neliels skapis un krēsls,



Ambulances kolektīvs 60. gados.
Priekšpusē: Marija Stumpe – sanitāre,
Stāv no kreisās: Ilona Zarīna, Līga Leinasare, Aina Krūze – stomatoloģe, Anna Jančevska, Renāte Jančevska – sanitāre

dažas šļirces. Darba gaitā sagādāju dažādu aparatūru, piemēram, UVČ, DKV, kvarca lampu u.c. To visu finansēja papīrfabrika. Atsaucīgi bija grāmatveži E. Rocis un A. Rudzītis. Piedalījās donoru kustībā, organizēju sanitārās kopas un sanitāros posteņus fabrikā un kolhozā.”

1970. gadā ambulancē strādā ārsts E. Antāns – vienkāršs, zinošs, ar izcilību beidzis Medicīnas akadēmiju, specializējies ausu, kakla, deguna slimību ārstēšanā. Pēc tam strādā S. Eihmane – pēc specialitātes pediātre. Kopā ar viņu strādā T. Tomšone, J. Misjūne. Mājas vizītēs brauc ar kolhoza un fabrikas transportu.

1980.–1984. gadā Staiceles ambulancē strādā ārsts J. Ezeriņš un zobārste Ā. Ezeriņa. Šajā laikā ambulance iegādājas ātrās palīdzības mašīnu. Dakteris staiceliešu vidū ir ļoti iecienīts un milēts. Viņš ļoti aktīvi organizē interešu klubus kultūras namā, sporto, ir Staiceles mednieku kolektīva biedrs. Ambulances kolektīvs (Ļ. Smirnova, S. Bitmane, šoferis A. Liepiņš, sanitāre A. Bērziņa) ir ļoti draudzīgs. Dakteris organizē Ziemassvētku eglītes dedzināšanu mežā, braucienus uz Rīgas teātriem u.c. pasākumus. 1984. gada pavasarī Ezeriņu ģimene pārceļas uz Saldu. 1991. gada augustā J. Ezeriņš traģiski mirst autokatastrofā, apglabāts Saldus kapos.

No 1984. gada augusta Staicelē strādā stomatoloģe G. Kreiša. Vēl strādājuši ārsti G. Ozola, A. Ozols, J. Valeinis, V. Kundrāts.

No 1986. gada 1. augusta pēc valsts sadales Staiceles ambulancē darbu sāk V. Štemere. Šajā laikā vēl strādā R. Gūtmane – bērnu māsa, feldšeres Ļ. Smirnova, L. Leinasare, šoferis A. Liepiņš, sanitāre A. Bērziņa. 1986. gada 1. decembrī sāk strādāt vecmāte G. Nikmane, bet 1987. gadā no dekrēta atvaļinājuma atgriežas S. Bitmane, kura sakarā ar dzīvesvietas maiņu no

darba ambulancē aiziet 1988. gada septembrī. Darbu sāk D. Jepere.

1990. gada 1. janvārī Staiceles ambulance pārīet Staiceles pašvaldības pārziņā. Personāls – ārste V. Štemere, zobārste G. Kreiša, feldšeri Ļ. Smirnova, J. Kalniņš, vecmāte G. Nikmane, sanitāre Z. Varapoga, šoferis A. Liepiņš.

1993. gada 1. jūlijā sakarā ar veselības aprūpes reformu, kad darbu uzsāk Norēķinu kase, arī Staiceles ambulance maina darbības formu, kļūst par finansiāli patstāvīgu budžeta iestādi – pārdēvētu par Staiceles doktorātu. Šajā iestādē darbu turpina V. Štemere, G. Kreiša, Ļ. Smirnova, I. Smirnova, G. Nikmane, J. Fjodorova.

1996. gadā smagās finansiālās situācijas dēļ tiek samazināts darbinieku skaits. Pašreiz Staiceles doktorātā darbu turpina ģimenes ārste V. Štemere, stomatoloģe G. Kreiša, medicīnas māsa I. Smirnova.



1. rindā no labās: Mudīte Jaunzeme, Māra Brantē, Zīnta Taube, Dzidra Zarīna.
2. rindā: Francis Kuks, Līga Leinasare, Renāte Jančevska, Skaidrite Aizvakaře, Anna Muižniece



Dzidra Graviņa un Elvīra Ozoliņa 1960. gadā

Materiālus apkopojusi Dzidra Graviņa

STAICELES APTIEKA

Staiceles aptiekā kaut reizi mūžā pēc palīdzības griezies ikviens šeit dzīvojošais, jo pārdodam zāles, higiēnas preces, slimnieku kopšanas piederumus, dezinfekcijas līdzekļus, brilles utt.

Staiceles aptieka dibināta 1911. gadā. Līdz 1940. gadam aptieka piederējusi farmaceitiem Daugulim, Ozolantam u.c. Pēc otrā pasaules kara tajā sāka strādāt farmaceite Elvīra Ozoliņa, kura aptieku pārvaldīja līdz 1967. gadam, kad aizgāja pensijā un pārcēlās dzīvot uz Rīgu. Viņa strādāja viena pati, pēc zālēm brauca uz noliktavu Rīgā. Aptiekai transporta nebija, tāpēc uz noliktavu brauca ar smago mašīnu, ko deva Staiceles papīrfabrika. Zāļu sortiments bija niecīgs.

1958. gadā Staiceles aptiekā sāka strādāt Dzidra Graviņa. Viņa gatavoja zāles, dozēja un fasēja dažādus medikamentus. Padomju Latvijas laikā aptiekām nebija nosaukumu, tās tika numurētas – Galvenās aptieku pārvaldes aptieka Nr. 53, pēc tam bija aptieka Nr. 191.

No 1967. gada aptieku pārvalda farmaceite Dzidra Graviņa. Staiceles aptiekā par farmaceitēm strādājušas: Skaidrite Aizvakare, Rita Paegļkalne, Vera Nosoviča, Malda Buže. Par fasētāju strādājusi Anita Antāne. Ilggadējas sanitāres bijušas Vera Oga, Kristīne Veise. Ineta Bērziņa aptiekā strādā no 1982. gada.

1974. gadā aptieku kapitāli izremontēja un iegādājās jaunas mēbeles. Attīstoties farmaceutiskajai rūpniecībai Latvijā, aptiekā zāles gandrīz vairs neizgatavo, jo tas nav izdevīgi. Tagad aptieka ir starpnieks starp ražotājiem un pircējiem. Staiceles aptiekā zāļu klāsts ir plašs, apmēram 800 nosaukumu. Medikamentus un higiēnas preces pieved 14 zāļu lieltirgotavas un firmas.



Kristīne Veise, Dzidra Graviņa, Ineta Bērziņa 1980. gadā

VĪĶU MUIŽAS PAGĀTNE UN TAGADNE

19. gs. beigās Latvija bija viens no visvairāk attīstītajiem novadiem Krievijā, ar augstu rūpniecības koncentrāciju. Līdzās rūpniecībai Latvijā strauji uzplauka arī tirdzniecība un attīstījās lauksaimniecība kā muižnieku, tā zemnieku saimniecībās. Laukos izveidojās spēcīgs buržuāzijas slānis, kas izmantoja algotu darbaspēku un centās paplašināt savu saimniecību, piepērkot zemi no muižnieka vai par pusvelti iegūstot izputējušo trūcīgo zemnieku īpašumu.

1890. gadā uzcelta Viķu muiža (tagadējais slimnīcas korpuss). Muižas ēka celta no vietējiem materiāliem. Netālu no muižas atradās ķieģeļu ceplis "Liskas", kuros gatavoti muižai nepieciešamie ķieģeļi. Pirmais muižas saimnieks bijis vācietis Berezins. Berezins ar ģimeni (sievu un četriem bērniem) dzīvojis uz vietas. Muižai piederējusi arī zeme, dzirnavas un pulciņu fabrika.

Pēc Berezina muiža pārgājusi soma Ceitlera īpašumā. Ceitlers nekad nav muižā dzīvojis pastāvīgi, tikai dažreiz atbraucis vasarā paciemoties. Pēc profesijas viņš bijis kalnu inženieris. Braucot no Somijas uz Viķu muižu, tuvākā dzelzceļa stacija bijusi Moisakila (Igaunijas Republika). Uz turieni viņam pretim sūtīts pajūgs. Ceitlera laikā muižas pārvaldnieks bija Štempels, muižā bijuši 8 kalpi, kuri atalgojuma lielāko daļu saņēmuši graudā. Kalpiem piederējis neliels zemes gabals kartupeļiem, istaba, dota malka un barība govij. Bez tam muižā strādājuši 10 kvartnieki. Viņiem bijis jānostrādā muižā noteikts dienu skaits, par ko viņi saņēmuši no muižas ganības un pļavas lopiņiem u.tml. Muižā vēl strādājis dārznieks Ozols un stārasts Porovičs.

1916. gada Jāņos muižā izcēlies liels ugunsgrēks. Nodegušas kūtis, stallis, dzirnavas un ar labību pilna klētis. Pēc šī ugunsgrēka muiža nonākusi grūtā stāvoklī.

Pēc Štempela muižas pārvaldnieks bijis vācietis Zehelms, tad latvietis Kīsis.

1919. gadā nodibinoties padomju varai visā Latvijā, valdība izdeva dekrētu "Par zemes nacionalizēšanu, lietošanu un pārvaldīšanu" un konfiscēja muižnieku zemi līdz ar inventāru. Muižas zemi padomju valdība iznomāja apkārtējiem iedzīvotājiem, kas vēlējās un spēja to apstrādāt.

Latvijai kļūstot par neatkarīgu valsti, situācija mainījās. Tika pieņemts likums par agrārā reformu. Agrārā reforma paredzēja atsavināt muižniekiem piederošu zemi bez atlīdzības, atstājot viņiem neatsavināto daļu 50 ha platībā un muižas ēkas. Muižai atsavināto zemi ieskaitīja valsts zemes fondā. Valsts fonda zeme tika dalīta zemniekiem līdz 1937. gadam.

Pēc agrārās reformas arī Viķu muižai tika

Materiāluš apkopojusi
Rasma Upmane



septembri Mazsalacā sīka rentnieka ģimenē. 1902. gadā beidzis Tērbatas Veterināro institūtu, strādājis par veterinārārstu Valmierā un Limbažos.

1905. gadā jaunais veterinārārsts visur bijis kopā ar tautu, organizējis mitiņus un teicis dedzīgas runas.

Sirmais Viķu skolas skolotājs Antons Martinsons atceras šādu epizodi no 1905. gada revolūcijas notikumiem Limbažos: "Limbažu pilsētas zēnu skola bijusi uzaicināta uz sapulci, kuru vadījis A. Kirhenšteins.

Sapulce notikusi kāda tirgotāja zālē. Tai sākoties, zālē ieskrejis resns, uzpūtīgs vīrietis un kliezjis, kas devis atļauju noturēt šeit sapulci, un pavēlējis visiem izklīst un telpu atbrīvot. Tad A. Kirhenšteins teicis, ka atļauja nevienam neesot jāprasa, sapulce notiksot, un pieprasījis sapulces dalībniekiem izteikt nīcināšanu šim tirgonim. Visā zālē arī atskanējušas nievas un nīcinājums nīstajam buržuāzijas pārstāvim. Pēc tam tirgonis atstājis zāli un sapulce noturēta."

Pēc 1905. gada revolūcijas sakāves A. Kirhenšteins ir spiests emigrēt uz Šveici un pēc tam uz Serbiju. Emigrācijā viņš turpina papildināt savu izglītību un ik brīdī domā par atgriešanos dzimtenē.

Sirmais Viķu skolas skolotājs vēl zina pastāstīt, ka pēc 1905. gada revolūcijas apspiešanas Limbažu pilsētas buržuāzija nesusi no A. Kirhenšteina dzīvokļa Eidemaņa mājā mēbeles un citu iedzīvi un turpat uz ielas tās sadedzinājusi.

Par piedalīšanos 1905. gada revolūcijas notikumos cara valdība aizmuguriski notiesā A. Kirhenšteinu uz nāvi. 1907. gadā A. Kirhenšteins atgriežas dzimtenē un strādā ne vien zinātnisko un pedagoģisko darbu, bet ir arī aktīvs sabiedriska darbinieks.

Līdz ar Latvijas Universitātes noorganizēšanu 1919. gadā A. Kirhenšteins kļūst par mācību spēku Lauksaimniecības fakultātē. Šajā laikā savas neizsīkstošās enerģijas lielāko daļu viņš veltī tam, lai liktu zinātnes sasniegumiem kalpot tautai. Viņš raksta par nepieciešamību kontrolēt ūdens, piena produktu un citu uzturlīdzekļu tīrību. 1923. gadā A. Kirhenšteins kā pirmais Latvijas Universitātē aizstāv agronomijas zinātņu doktora disertāciju "Baktēriju iekšējā uzbūve un attīstība".

A. Kirhenšteins domā arī par vakcīnu un serumu ražošanu Latvijā. Šo ideju viņš neatlaidīgi propagandē gan presē, gan daudzās apspriedēs un sanāksmēs. 1923. gadā tiek organizēta Latvijas Universitātes serumstacija, kuras direktors visā tās 30 gadu pastāvēšanas laikā ir profesors Kirhenšteins. Liels profesora Kirhenšteina nopelns ir pret-tuberkulozes vakcinācijas ieviešana un šīs vakcīnas ražošana Latvijā.

LAIKABIEDRU ATMIŅAS PAR PROFESORU

Viķu muiža profesoram Kirhenšteina piederējusi līdz 1938. gadam. Tā kā profesors muižā dzīvojis tikai pa vasarām, tad muižu viņa prombūtnes laikā uzraudzījis dārza puisis. Sākumā tas bijis muižas dārznieks Ozols, tad Ernests Virsis un vēlāk Korps. Dārza puisim profesors maksājis 70 latus mēnesi, un viņa pienākums bijis apkopt muižas parku, audzēt un apkopt dažādus augus siltumnīcā un piekopt muižas telpas. Bez tam vasarā muižā vēl



strādājusi dienestmeita Liepiņu Milda, kura galvenokārt uzposusi muižas telpas un gatavojusi profesoram un viņa ģimenes locekļiem ēdienu.

Profesora divas personiskās istabas bijušas otrajā stāvā ar skatu uz Salacas pusi. Guļamistaba bijusi vienkārši iekārtota. Tajā atradusies gulta ar salmiem, kas pārklāti ar linu palagiem. Pagalvī bijis salmu maisiņš, pārklāts ar linu audumu. Bez tam istabā vēl atradies galdiņš un dažī ķebliši. Turpretī sievas istaba bijusi ļoti grezni iekārtota. Tajā bez parastajām guļamistabas mēbelēm atradušies daudzi suvenīri un smaržas, kuras profesors viņai pārvedis no saviem ārzemju braucieniem.

Ernests Virsis atceras šādu gadījumu. Reiz, kārtojot profesora sievas istabu, viņam iegribējies iesmarzoties ar kādu no viņas ārzemju smaržām. To viņš arī izdarījis, bet, lai pudelītē nebūtu redzams kritums, ielējis tajā nedaudz ūdens. Rezultātā pudelītes saturs palicis balts un viņam bijusi šī smaržu pudelīte jālikvidē. Profesora sievai viņš pateicis, ka pudelīti nejausi sasitis.

A. Kirhenšteina laikā muižā bijušas apdzīvotas tikai dažas telpas. Pārējās stāvējušas pilnīgi tukšas.

Vasarās pie profesora un viņa sievas viesojušies brāļabērni – Vera, Lidija un Koļa. Profesors bijis sabiedriska cilvēks. Viņš mīlējis mūziku un bijis liels dejojājs, mājas viesībās un zaļumballēs vienmēr izdejojies ar visām sievietēm. Sarīkojumos profesors allaž ģērbies baltā uzvalkā, kas tolaik licies visai neparasti.

Profesors mīlējis arī bērnus. Tā kādreiz zaļumballē Viķu salīnā viņš sarīkojis zēniem skriešanas sacikstes un uzvarētājam pasniedzis šokolādes tāfelīti. Gandrīz neiztrūkstošs viesis viņš bijis visos skolas sarīkojumos. Skolotāja Alma Martinsone atceras kādu skolas sarīkojumu, kurā profesors izpircis visas loterijas biļetes un tad pēc kārtas saucis bērnus, lai velk lozes un saņem laimestus. Viņš aktīvi piedalījies apkārtējos sarīkojumos un arī pats uzņēmis viesus. Sevišķi jautri svinēti Augusti (profesora vārdadiena). Pie viņa viesojies sociāldemokrāts Dīriķis, aktieris Amtmanis–Briedītis u.c. ievērojami mākslas un zinātnes pārstāvji.

Profesors bijis pilnīgi veģetārietis. Uzturā lietojis ļoti daudz spinātu, kukurūzu, balandas, nātres, liepu pumpuru un pieneņu lapu salātus.

A. Kirhenšteina laikā muižai piederējušas 80 ābeles, bet ābolus viņš nekad neesot lāvis pārdot. Tos visus pārstrādājuši uz vietas un raudzējuši vinu. Tā muižas pagrabos vienmēr atradušās dažādas vīna šķirnes, ar kurām viņš mēdzis pacienāt savus ciemiņus. Jāpiebilst, ka pie profesora vīns bija jāprot dzert ar baudu – garšojot, nevis izdzerot glāzi uzreiz tukšu.

Profesora laikā muižas parks nav papildināts

ar jaunām koku un košumkrūmu šķirnēm.

Profesors ne vienmēr savās prasībās bijis noteikts. Ernests Virsis atceras šādu gadījumu. Reiz profesors licis viņam aiz kūts augošos kokus pārstādīt parkā, jo tieši šo koku vietā gribējis ierīkot avenū dārzu. Tā kā kokiem jau bijušas saplaukušas lapas, E. Virsis tūdaļ nav ķeries pie darba. Kad profesors jautājis, kāpēc koki netiekot pārstādīti, viņš atbildējis, ka šo darbu sāksot rīt, jo šodien jāieliekot lāpstām kāti. No rīta profesors jau pa gabalu saucis Virsim, ka kokus vairs nevajagot pārstādīt.

Kad ap 1926. vai 1927. gadu profesors atgriezies no Itālijas pēc balsenes operācijas, viņš uzdāvināja E. Virsim platmali. Šo platmali E. Virsis nevarējis nēsāt, kā pats gribējis, tā bijusi jānēsā tā, kā to vēlējis profesors (ar dibenu uz iekšu).

Šai laikā profesoram bijis ieteikts lietot uzturā kazas pienu. Viņš tad arī kādu dienu licis aizjūgt zirgu, un abi ar E. Virsi braukuši uz Mazsalacu kazu pirkst. Nopircis mazu kazlēnu, bet pēc tam izrādījis, ka nopirkta nevis kaza, bet āzis. Kad patiesība atklājusies, profesors bijis noskaities un licis āzi nokaut ar devīzi – “Ja jau der kazas piens, tad der arī kazas gaļa”. Āza gaļu profesors tomēr neesot ēdis, jo viņa sieva āzi bija ļoti iemīļojusi un, ieraugot nokautā āza gaļu un ādu, paģibusī. Pēc sievas paģībšanas profesors teicis āza kāvējiem, ka viņam šī gaļa vairs neesot vajadzīga.

Profesora muižā bijušas zemenes. Par šīm zemenēm viņš izrādījis ļoti lielu interesi. Kad atklājies, ka kaimiņu gailis tās apēd, profesors pārtraucis draudzīgās attiecības ar šī gaiļa saimniekiem.

Muižas dārzā bijuši arī dažī ķiršu koki, kas nesuši augļus. Kad ar ķiršu ogām sākuši mieloties putni, profesors tos centies aizbaidīt dažādiem līdzekļiem, bet, tā kā putni ar katru dienu kļuvuši nekaunīgāki, viņš matemātiski aprēķinājis, cik šīs ogas maksā un cik pa to sargāšanas laiku viņš var nopelnīt, rakstot zinātniskus darbus. Kad izrādījis, ka rakstot zinātniskos darbus, viņš var daudz vairāk nopelnīt, profesors teicis: “Lai viņi ēd, nav vērts šīs ogas sargāt.”

Ap 1938. gadu profesors muižu pārdeva Štaiceles papīrfabrikas direktora vācieša Šalhera sievai, jo viņam bija grūti no Rīgas uz Viķiem izbraukāt.

Šalhers pats muižā nav pastāvīgi dzīvojis, bet tajā uzturējusies viņa sieva un 2 bērni. Bez tam bija kučieris Kangars un pavāre Kangare. Viņa laikā muižas telpas bijušas skaisti iekārtotas. Dažas telpas, kā vestibils un kāpnes, pārveidotas. Ļoti liels remonts (par 1200 latiem) veikts virtuvē, izliekot to ar flīzēm un ievelkot ūdensvadu. Arī muižas apkārtni viņš centās pēc iespējas vairāk izdaļot. Tā uzmūrētas akmens kāpnes uz Salacu un izmūrēti Salacas krasti. Visus



remontus Šalhers veicis uz Staiceles papīrfabrikas rēķina.

Apkārtnējie iedzīvotāji zina stāstīt, ka Šalhers ziemā pa aizsalušo Salacu ar savu personisko automašīnu braucis no Staiceles uz Viķiem. Šai laikā muižu īpašniekiem bija jāmaksā pagastam diezgan lielas summas. Tā kā Šalhers ilgāku laiku nebija maksājis, pats 1939. gadā repatriējās uz Vāciju un sieva pārcēlās dzīvot uz Rīgu, tad muiža nonāca pagasta īpašumā.

1939. gadā pagasta vecākais O. Sāns muižas atslēgas atdod Viķu skolas skolotājam Antonam Martinsonam, un šai pašā gadā Viķu muižā tiek atvērta četrgadīgā skola. Sākot ar 1951./52. mācību gadu, skolā klašu skaits tika palielināts. Sakarā ar skolēnu skaita palielināšanos skolai bija nepieciešamas telpas internātam un skolotāju dzīvokļiem. Lai šis vajadzības apmierinātu, 1952. gadā tika nojaukta bezīpašnieka māja Kabis un pa daļām atpludināta pa Salacu uz Viķiem. Ar šiem atpludinātiem materiāliem tad arī tika uzcelts internāts mājas apakšējā stāvā un otrajā stāvā ierīkoti četri skolotāju dzīvokļi. Skola pastāvēja līdz 1966. gada septembrim. Tagad muižā atrodas bērnu psihiatriskā slimnīca "Viķi". Gar pašiem logiem garām tek Latvijas tirākā upe Salaca.

Slimnīcā ārstējas bērni no 3 līdz 8 gadu vecumam. Viņi tiek atvesti no Kalkūnas bērnu aprūpes centra, Jelgavas psihoneiroloģiskās slimnīcas, Ādažu zīdaiņu nama. Pēc 8 gadu vecuma bērni tiek pārvietoti uz Ainažu slimnīcu, Baldones un Veģu pansionātiem.

Bērni slimnīcā uzturas ilgstoši, un mūsu galvenais mērķis ir palīdzēt viņiem pielāgoties dzīvei. Ļoti priecājamies, ja, pateicoties mūsu pedagogu un medicīnas darbinieku pūlēm, izdodas kādu bērnu sagatavot palīgskolai.

No 1975. līdz 1992. gadam slimnīcā bija arī neliela narkoloģiskā nodaļa, kas bija izvietota atsevišķā senlaicīgā mājīnā. Narkoloģiskajā nodaļā bija 20 vietas, vēlāk vietu skaits tika samazināts.

Slimnīcas apkārtni cenšamies kopt un saudzēt. Parkā, kas ir 2,7 ha liels un apņem slimnīcu līdz pašai upei, esam iestādījuši daudz interesantu koku. Priecājamies, ka parkā dzīvo sikspārņi, stārķi, eži, pūces, zivjdzēniši.

Slimnīcai ir pašai sava saimniecība – katlumāja, garāža, dzīvojamā māja darbiniekiem, velas mazgātava. Pagasta centrs atrodas 6 km attālumā. Uz turieni uz skolu dodas darbinieku bērni, no turienes slimnīca ved pārtiku un medikamentus.

Mūsu slimnīca ir t.s. slēgta tipa iestāde, lai tajā nonāktu, jāsaņem nosūtījums no valsts vadošajiem speciālistiem. Apkārtnes iedzīvotājiem cenšamies sniegt pirmo medicīnisko palīdzību, kā arī izdarīt

vienkāršākas citu speciālistu nozīmētās procedūras.

Slimnīcā strādā gan Viķos, gan tuvākajā apkārtnē, arī Staicelē un Alojā dzīvojošie ļaudis. Pašreiz stipri izjūtam transporta grūtības, jo garām Viķiem neiet neviens autobuss. Mūsu darbinieki un viņu bērni bieži ceļu līdz Staicelei (6 km) mēro kājām. Slimnīcā strādā daudz jauku cilvēku, kas tai uzticīgi bijuši 10–20, pat vairāk gadu.

Pirmie divi slimnīcas galvenie ārsti strādājuši neilgi – 3 un 1 gadu. Gandrīz 20 gadu par galveno ārsti nostrādājusi Rasma Upmane, kas daudz darījusi slimnīcas labiekārtošanā un parka kopšanā, aizrautīgi stādījusi slimnīcas apkārtnē kokus.

Kā jau katrā slimnīcā, arī mūsējā bijuši vairāki kuriozi gadījumi.

Gadījās tā, ka agrā ziemas rītā, vēl tumsā ejot uz autobusu pieturu, lai dotos uz Rīgu, dzirnavu dīķī iekrita ministrijas atsūtītais revidents. Portfelī līdzī paņemtie slimnīcas dokumenti un galvenā ārsta pavēļu grāmata toreiz pamatīgi izmirka un revidents dīķī atstāja savu galvassegu.

Citā reizē darišana ar ūdeņiem agrā pavasarī iznāca galvenajam ārstam. Slikto, neizbraucamo ceļu dēļ viņš veda darbiniekus pēc dežūras pa Salacu ar motorlaivu uz Staiceli. Atpakaļceļā, iedarbinot laivas motoru un tai ātri raujoties uz priekšu, viņš zaudēja līdzsvaru un pārkrita laivas malai. Viņš ūdenī pazaudēja apavus, jo lāgā nemācēja peldēt. Airus un laivu slimnīcā atgādāja upes malā dzīvojošie ļaudis.

VĪĶU SLIMNĪCAS ĀRSTI

1967.–1970. g. – galvenais ārsts
Pēteris Joniņš.

1970.–1971. g. – galvenais ārsts
Kārlis Žigurs.

1971.–1988. g. septembris – galvenā ārste
Rasma Upmane
(par ārsti strādā visu turpmāko laiku).

1988. g. septembris – 1994. g. – galvenais
ārsts Jānis Valainis.

No 1994. gada 10. janvāra par galveno ārsti
strādā Rasma Upmane.

Ilgus gadus par vecāko medmāsu strādājusi
Ilze Ozoliņa.

Pašreiz slimnīcā strādā 59 darbinieki:
5 audzinātājas, 10 medmāsas, 25 sanitāri,
18 tehniķi darbinieki. Slimnīcas virsmāsa
ir Jeļena Lismane.



MŪSU NOVADNIEKI

Mūsu mazajā pilsētiņā un Salacas gleznainajos krastos dzimuši un auguši daudzi cilvēki ar māksliniecisku dvēseli.

Salacas upes krastā dzimis un audzis tēlnieks Fricis Ešmits. Salaca ietekmējusi ne vienu vien mūsu puses mākslinieku. Staicelē vairāk vai mazāk ievērojamu mākslinieku ir vesela plejāde – Eduards Ciesis, Pēteris Meikulis, Alfrēds Kaspars, Hermanis Zaķis, Hermanis Karlisons, Voldemārs Apsītis, Miķelis Verguns, Reisbergs, Mārtiņš Penka, Ardis Vinklers, Alfrēds Krūmiņš. Mums visiem tuvāks mākslinieks Kārlis Kere, jo savos darbos viņš ir īpaši tuvs Staicelei. Viņa līdzgaitnieks mākslinieks Nikolajs Karagodins arī nav aizmirsis Staicēli, bieži brauc un glezno Staiceles ainavas.

Ar Staicelē, Salacā smelto spēku Rīgā darbojas Marga Austruma (dz. Niedre). Viņai ir neparasta profesija – Leļļu teātra skulptore. Viņas savdabīgais talants sācis veidoties jau skolas gados. Kamēr citas meitenes rotaļājās, Marga sēdējusi pie galda un zīmējusi lellēm kleitas. Pēc Mākslas akadēmijas beigšanas viņa darbu atrada Leļļu teātri, kur strādā vēl šodien. Rīgā savu vietu atradusi Inga Jēruma – žurnāliste. Viņa strādājusi dažādos izdevumos, arī “Progresā” – tagad “Auseklī”, pašlaik ir laikraksta “Ziemeļblāzma” redaktore. Viņa sarakstījusi grāmatu par savu tēvu – komponistu un diriģentu Albertu Jērumu – “Olimpā bez lifta”.

Staicelē uzaudzis un savu pirmo skolu beidzis viens no izcilākajiem mūsdienu kordiriģentiem – Jānis Zirnis. Viņš dzimis 1944. gada 1. martā muzikālu cilvēku ģimenē. Viņa tēvs Jānis Zirnis spēlēja vijoli un vadīja kori. Helēna, Jāņa Zirņa māte, arī bija ļoti muzikāla. Viņai bijusi ļoti laba balss, spēlējusi arī klavieres un čitaru. Mūzikas pasaulē Jāni Zirni ievadījis Staiceles skolas skolotājs Valdis Biezais. Jānis Zirnis divreiz beidzis Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatoriju – pirmajā reizē mācījies kordiriģentu fakultātē, otrajā reizē – orķestra diriģēšanas nodaļā. Tā līdz šai dienai viņa dzīve cieši saistīta ar mūziku un korjiem.

Staicele nav sveša arī skatuves un vārda māksliniekiem. Jau 30. gados Staicelē spēlēja teātri. Dramatiskā pulciņa dibināšanas iniciātors bija Kārlis Liepiņš. Vēlākā laikposmā Staiceles vārdu Latvijā aiznesa kalējmeita Velta Krūze, kura savu mūžu saistījusi ar Dailes teātri. Pirmos soļus uz teātra skatuves sper staicelietes Lija Ozoliņa Valmierā.

Sava dzimtā novada pētniekiem Kārlim Kerem, Jānim Megram, bijušajai bibliotekārei Ernai Bērziņai, visu Staicelē notiekošo pasākumu fotografētājam Arvidam Amandusam Katlapam, īpaši gribam teikt paldies par savāktajiem, glabātajiem novadpētniecības materiāliem, kuri ļoti palīdzēja šīs grāmatas tapšanā.

*Materiālus apkopojusi
Anita Strokša*

*Klāva Elsberga pieminas
akmens atklāšana 1988. gada
14. septembrī.*

*No kreisās:
Guntars Godiņš, Egils Zirnis,
Jānis Rokpelnis, Juris Arums,
Irēna Auziņa – Klāva sieva,
Anda Neiburga, Uldis Bērziņš,
Ginta Elsberga – Jāņa sieva,
Jānis Elsbergs – Klāva brālis,
Zīgurd Elsbergs – Klāva tēvs,
Vizma Beļševica – Klāva māte,
Antra Lūre, Aija Bondare,
Erna Bērziņa*



LABRĪT, STAICELE!



Dzejnieces Dainas Avotiņas
70 gadu jubileja

Salacas rāmais plūdums ietekmējis ne vienu vien dzejas rindu autoru. Mūsu pašu Staicelē tāda ir Irma Gustavsone. Par staicelieti tagad uzskatāma arī Daina Avotiņa – kaut dzimusi citā pusē, viņa tomēr iemīlējusi Salacu un par dzīvesvietu izvēlējusies Staiceles pusi. Arī memoāru “Atmiņu zīmējumi” autors ir staicelietis Arvīds Nusbergs. Staiceliešu saimei pievienojies vēl viens vārda mākslinieks – Klāva Elsberga brālis dzejnieks Jānis Ramba. Klāvam Staicele bija tuva tāpēc, ka te sporta noietnē

viņš pavadījis vairākas savas bērnības vasaras. Godinot viņa piemiņu, pie skolas Klāvam Elsbergam atklāja piemiņas akmeni, pie kura katru gadu Staicelē sākas Dzejas dienas.

Staicelē dzīvo aktiera, režisora un rakstnieka Kārļa Pamšes māsa Adele Kaguse – tā pati Adele, par kuru Kārlis Pamše stāsta savās bērnības atmiņās.

Noteikti šeit nav minēti visi ievēribu pelnijušie staicelieši, bet būsim, lūdzu, atsaucīgāki, pieteiksimies un paši rakstīsim savas pil-

MANS DZĪVES GĀJUMS

Velta Krūze

Esmu dzimusi 1917. gada 2. decembrī Mogiļevā, Baltkrievijā, uz kurienu mani vecāki no Rīgas bija devušies pirmā pasaules kara bēgļu gaitās.

Īstenībā mani vecāki, Marija un Mārtiņš Krūzes, ir dzimuši laucinieki. Māte dzimusi Valmieras pagastā, septiņpadsmit gadu vecumā viņa aizbrauc uz Jelgavu, kur kalpo pie grāfienes Medemas par istabmeitu. Tēvs dzimis Ozolu pagastā (Valmieras apriņķī), trīs gadus Ozolmuižā mācījies par kalēju, tad tiek iesaukts cara armijā, bet sirdi glabā cerību pēc pieciem dienesta gadiem apprecēt Mariju, ar kuru īsi pirms dienesta pirmoreiz ticis viņas māsas kāzās. Pa dienesta laiku viņi sarakstās un 1911. gadā Rīgā salaulājas. Tēvs sāk strādāt kādā Rīgas metāllietuvē par metāllēģēju un 1914. gadā tiek iesaukts karā. Ģimene evakuējas uz Baltkrieviju, lai 1918. gadā atgrieztos Rīgā. Bēgļu gaitās četru gadu vecumā ir miris viņu pirmdzimtais dēls Arnolds. 1919. gadā Rīgā piedzimst mana māsiņa Elza.

Tēvabrālis Jānis no bēgļu gaitām atgriezies un apmeties uz dzīvi Staicelē. Viņš ir mācījies par

miesnieku, Staicelē atver nelielu skārni un aicina arī mūsu ģimeni tur pārcelties. Staicelē tāpat dzīvo mūsu radinieki – Viņķeļu dzimta. 1920. gada Ziemassvētkos mēs četri – tēvs, māte, māsa un es – ar drezīnu pa sliedēm no Pāles stacijas (uz Staiceli tolaik ir tikai šaursliežu dzelzceļa atzars no Valmieras–Ainaži līnijas) iebraucam Staicelē.

Staicele tolaik ir mežaina vieta – ir tikai papīrfabrika, dažas strādniekiem celtas mājas un Rēciema saimnieku Libsbergu vairākas mājas. Tagadējās grāmatnīcas ēkā mana māte atver tējnicu, un šai mājā mēs arī paši dzīvojam. Visas mājas ir vienstāva, un tikai vēlāk tām uzceļ otro stāvu.

Tēvs sāk strādāt par kalēju, viņa smēde ir brālēna Jāņa Viņķeļa dzirnavās vienā ēkas galā (lielā akmens māja tagadējā Dzirnauvu ielā).

Divdesmitajos gados sāk dalīt zemi un tēvam piešķir t.s. amatnieku zemi 0,5 ha – diemžēl pilnīgā purvā, vidū diķis, kur bērni pa ziemu slido, apkārt sikas purva priedes. Staicele vispār bija samērā staignā, pat purvainā vietā. No veciem ļaudīm tiku dzirdējusi, ka vārds “Staicele” it kā cēlies no “staigna cele” un gadu gaitā pārveidojies par “Staiceli”! Priedes sākās jau no tagadējā centra (uz Rozēnu pusi), tur vienīgā māja kreisajā pusē bija pienotava (tagadējā ceptuve) un tālāk otrajā pusē pagast-



māja (tagadējā kluba vietā), kam otrā stāvā bija neliela zāle ar skatuvi.

No centra pa ceļam uz Mazsalacas pusi kreisajā pusē bija diķītis un tā pati māja, kas tagad ar 4 dzīvokļiem, Viņķeļa dzirnavas (viņš ilgus gadus bija pagasta vecākais) un nedaudz vēlāk celtā Viņķeļa vienstāva dzīvojamā māja, labajā pusē neliela vienstāva ēka – Buliņu māja, bet tālāk abās pusēs ceļam priežu mežs – gar ceļa malu lielākas priedes, attālāk – līdz pat fabrikai un Salacai – sīkākas purva priedītes. Tālāk vienīgās mājas bija Ceplis un sarkana ķieģeļu māja (Kalniņu māja) ceļa kreisajā pusē, pārējais – mežs!

Zemi sadala galvenokārt amatniekiem – drēbniekam Medniekam, mūrniekam Martinsonam, drēbniekam Tipsim, kalējam Krūzem, arī fabrikas strādniekam Krūmiņam, meistaram Beļakovam, Birzgalim, bet labs gabals ticis arī Rīgas Apgabaltiesas tiesnesim Sānam (no Planču mājas Sāniem), Vilim Liepiņam no Pūču mājām. Un nu sākas rosība – celtniecības darbi. Mani vecāki nolemj celt dzīvojamo māju – un pirmām kārtām jau smēdi, kur tēvam strādāt, bet vispirms jāizlauž simtiem priediņu sakņu, jāizrok vesels grāvju tīkls, kur likt drenas, kas novada pārmērīgi lielo ūdeni, kas krājas virs zemes, jāmēģina kaut cik uzlabot zemi. Viss jāveic pašu spēkiem. Tie ir grūti gadi...

Man pirmās lielās bēdas 1922. gadā – ar galvas smadzeņu iekaisumu nomirst māsiņa Elza. Staicles ārste Erna Daugule (karalaika ārste!) to laikus nekonstatē, un, kad atbrauc Dr. Krogzems no Alojās, ir jau par vēlu... 1924. gadā piedzimst brālis Imants, kas tagad dzīvo Kanādā, Toronto (otrā pasaules kara laikā viņš tika iesaukts vācu armijā un nokļuva amerikāņu zonā Vācijā).

1927. gadā ieejam dzīvot vēl pusgatavā mājā. Mežs pamazām atkāpjas, ar grūtībām ceļas mājas, bet ceļas (!), katra zemes pēda tūkstoškārt izcilāta, gan drenas rokot, gan pūloties mēsnot un šai liesajā zemē kaut ko izaudzēt. Tēvs paša celtajā smēdē apkaļ visiem apkārtējiem gan zirgus, gan taisa ratus, labo plaujmašīnas, arī velosipēdus u.c. Viņš ļoti labi apguvis kalēja amatu, strādā arī smalkākus mehāniķa darbus un savas zināšanas šai jomā arvien papildina. Daudzkārt viņš tiek aicināts strādāt fabrikā, solot labu algu, bet tēvs vēlas darboties “pats uz savu roku”. Tikai, kad fabrikā “jāsavāra” kādi ļoti lieli dzelži, sauc tēvu palīgā, jo tai ziņā viņš tiešām ir meistars! Pēdējam tiltam, kas bija pār Salacu pie fabrikas, bija tēva kalti dzelži, un tāpēc, kad vadījām tēvu pēdējā gaitā (1965. gada jūlijā) uz kapiem, mūsu bērni gājienam kā pēdējam īpaši atļāva vēl pāriet šim tiltam (to vairs nelietoja) – un tad arī tiltu nojauca.

Māte, darbīga būdama, atvēra pirmo avīžu kiosku Staicelē pie t.s. lielās liepas (Lielajā ielā) preti bērnudārzam. Tur pārdeva avīzes, žurnālus u.c. sīkākas lietas. Arī es jau no 9 gadu vecuma bieži kioskā nomainīju savu

mammu. Vēlāk šo kiosku pārņēma Ernests Dumpis. Mana māte bija arī liela mākslas audēja. Viņai vienai no pirmajām piešķīra Tautas daiļamata meistares nosaukumu. Vēl tagad man ir mātes austas tautiskas segas, salmu audumi pie sienas. Ilgus gadus viņa darbojās Staiceles tautas mākslas pulciņā. Viņa nomira 1978. gada 1. augustā.

1924. gada rudenī sāku iet skolā. Tā bija ierīkota fabrikas mājā tagadējā Lielajā ielā garas koka vienstāva ēkas vienā galā. Tur mācījos vienu gadu, bet, kad uzcēla jaunu ēku blakus ceptuvei (tur tagad veikals), tās otrajā stāvā bija klases, kur mācījāmies, līdz 1927. gadā atklāja jauncelto skolu. Un tā līdz sešu klašu beigšanai mācījos tajā. 1930. gada pavasarī beidzu Staiceles sešgadīgo pamatskolu (tā, kā zināms, nodega!) un tālāk mācījos Valmieras Valsts komercskolā, ko beidzu 1934. gada pavasarī.

Raiņa “Pūt, vējini!” Dailes teātri 1946. gadā.
Zane – Velta Krūze, Uldis – Kārlis Vaļdmānis





Tad nu tikai uz Rīgu meklēt darbu! To ir ļoti grūti dabūt, jo ir daudz t.s. inteligento bezdarbnieku. No mūsu puses – Viķu Liepiņām nāk VEF saimnieciskais direktors Juris Liepiņš; tēvu kā kalēju jau pazīst visi apkārtnes saimnieki, un viņš iet uz Liepiņām lūgt, vai nevar man atrast darbu VEF. Tieši tajā laikā fabrikā ir nodibināta jauna foto nodaļa, kas ražo fotopapīrus, vēlāk – fotoaparātus “Minox” u.c., un tur vajadzīga sekretāre mašīnrakstītāja. Un tā 1935. gada rudenī sāku šajā nodaļā strādāt. Līdz tam man bija bijusi prakse Valmierā pie mirtiesneša.

Ko nu tālāk? Gribētu studēt, bet augstskolā ir ļoti liela mācību maksa, kuru man nav pa spēkam sadabūt, un lekcijas notiek pa dienu, jo vakara nodaļu nav. Izlasu avīzē sludinājumu, ka var pieteikties Latviešu aktieru arod biedrības Teātra skolā. Teātris man arī ir pie sirds.

Staicelē jau bērnībā bija redzējusi ļoti labas pašu spēkiem iestudētas izrādes, ko vadīja Kārlis Liepiņš no Pūcēm. Viņš savulaik bija apmeklējis Zeltmata dramatiskos kursus, iesaistīja izrādēs skolotājus, pasta darbiniekus un visus, kas gribēja. Ļoti laba izrāde bija Raiņa “Pūt, vējiņi!” ar Kārli Liepiņu Ulđa lomā, un visu mūžu nevaru aizmirst Hauptmaņa “Nogrimušo zvanu”, kur katrai lomai bija sagādījis tieši tēlam īpaši atbilstošs tēlotājs. Un tā es iesniedzu dokumentus un eju uz uzņemšanas eksāmeniem. Tos izturu un trīs gadus klausos labus lektoros no augstskolas, mācos mūsu toreiz labāko režisoru vadībā. Arī tur ir mācību maksa Ls 15 mēnesī, bet man to atlaiž. Pa dienu strādāju VEF, pēcpusdienā no plkst. 17.00 līdz 23.00 mācos tur.

1939. gadā beidzu Teātra skolu. No 57 uzņemtajiem audzēkņiem esam palikuši seši, bet klāt pienākuši no likvidētajiem Zeltmata dramatiskajiem kursiem, tātad – deviņi jauni aktieri. 1939. gadā tieku pieņemta Dailes teātrī par aktrisi. Tā paša gada 27. augustā ir pirmā izrāde “Vīnes valsis”, kur man “jāielec” (tā saka aktieri, ja aizvieto kādu citu aktieri) kādas proļām aizgājušas aktrises lomā. No šī laika mana vienīgā darbavieta ir Dailes teātris.

1943. gada 30. janvārī apprecos ar nesen kompozīcijas klasi beigušo Albertu Jērumu (sk. Ingas Jērumas sastādīto, 1996. g. izdoto grāmatu “Olimpā bez lifta” par komponista Alberta Jēruma mūžu Latvijā un Anglijā). Tā paša gada oktobra beigās mums piedzimst meita Inga. 1944. gadā vīru iesauc vācu armijā, ar to viņš nokļūst Vācijā angļu zonā. Baidoties no ļaunās pieredzes (1941. gada izsūtīšanas uz Sibīriju), vīrs pēc kara aizbrauc uz Londonu, kur rosīgi darbojas mūzikas laukā, organizē dziesmu svētkus, vada latviešu un igauņu korus, kā virsdiriģents piedalās visos trimdas dziesmu svētkos, raksta arī kompozīcijas un cik iespējams palīdz Ingai materiāli. 1978. gadā 6. janvārī viņš pēkšņi mirst.

Es turpinu strādāt Dailes teātrī, audzinu meitu.

Inga beidz universitāti un sāk strādāt par žurnālisti, visilgāk laikrakstā “Padomju Jaunatne”, arī žurnālā “Dadzis”, “Literatūrā un Mākslā”, “Lauku Dzīvē”. Pēc Latvijas valsts atjaunošanas viņa ir žurnāla “Teātra Vēstnesis” galvenā redaktore, pēc tam atturības kustības laikraksta “Ziemeļblāzma” redaktore, raksta žurnālos “Zeltene”, “Sieviete” u.c. Man ir divi mazbērni – Emīls Rupais šogad beigs otro kursu Latvijas Universitātes Vadības un informātikas fakultātē, mazmeita Ulrika Rupā šogad beigs ģimnāziju un grib turpināt mācīties universitātē.

No 1976. līdz 1982. gadam paralēli teātrim uz pusslodzi strādāju Rīgas radio par režisoru. Ilgajos gados teātrī bijis daudz gan lielu, gan mazāku lomu, kā Zane Raiņa lugā “Pūt, vējiņi!”, Sēlija Lope de Vegas “Untumniecē”, Viola Šekspīra “Divpadsmitajā naktī”, Asja Aspazijas “Vaidelotē”, Johanna Elizabete M. Zīverta “Minhauzena precībās”, Lūcija A. Upīša “Atraitnes vīrā”, Raudupiete Blaumaņa “Raudupietē”, Niskavuori saimniece somu rakstnieces Vuolijoki lugā “Niskavuori saimniece”, Māte A. Čaka “Mūžības skartajos”, baronese fon Korfa Anšlava Eglīša “Kazanovas mētelī” u.c. Daudz esmu arī rakstījusi laikrakstiem un žurnāliem – gan rakstus savu kolēģu jubilejās, gan ceļojumu aprakstus.

No 1984. gada esmu pensijā, bet līdz 1995. gadam regulāri piedalījos izrādēs teātrī dažādās lomās.

Mans vaļasprieks visu mūžu bijis kalnu tūrisms. Kopā ar meitu beidzās apmācības kurss kalnu tūrismā. Esmu veikusi diezgan daudz kalnu pāreju apmēram 3800 m augstumā. Visaugstāk kalnos esmu bijusi pie Elbrusa – t.s. Vienpadsmitu nometnē 4200 m augstumā. Ir braukts ar kanoe laiviņām pa Urālu upēm, esmu pabijusi Kamčatkā – Geizeru ielejā, arī Habarovskā, Vladivostokā, pie Japāņu jūras. 1987. gadā ar kuģi no Murmanskas braucu pa Barenca jūru, Ziemeļu Ledus okeānu līdz Franča Jozefa salu grupai (Ziemeļpols no turienes ir 999 km!), pa Jeņisejas grīvu līdz Igarkai, kur bijis nometināts daudz latviešu. Pabūts arī Noriļskā, Dudinkā, Diksonā u.c.

Pēc kara Dailes teātris ar viesizrādēm devies uz ļoti daudzām Latvijas vietām, tā ka dzimtā zeme izbraukāta krustu šķērsu.

Ziemās dzīvoju Rīgā, kontakts ar teātri nav zudis (vēl nesen iestudēts A. Brigaderes viencēliens “Čaukstenes” ar E. Īgenbergas mūziku, ko rādām Dailes teātra Mazajā zālē un arī viesizrādēs uz laukiem).

Vasaras pavadu Saulkrastos nelielā vasarnīcā, bet, ja iznāk, kādu laiciņu padzīvoju savas bērnības mājā Staicelē, Kalēju ielā (starp citu, Kalēju iela savu nosaukumu dabūja no mana tēva – kalēja Krūzes).



STAICELE – MANA MĪLESTĪBA

Inga Jēruma

Ja man jautātu, kur ir mana mīlākā vieta pasaulē, es neklūdīgi teiktu – Staicele. Nedomāju, ka šai ziņā esmu oriģināla, jo izskaidrojums droši vien ir tāds pats kā daudziem citiem: tā ir manas bērnības zeme. Pašas pirmās bērnības atmiņas ir saistītas ar Staiceli, jo dzīvoju pie mamma vecākiem – Mārtiņa un Marijas Krūzēm – līdz skolas vecumam un pēc tam braucu šurp katrā skolas brīvlaikā.

Skaistākās mūža vasaras pavadītas Salacas krastos, te iemācījos peldēt, braukt ar laivu. Skaistākās jaunības nakts pavadītas parkā, zaļumballē, dejojot slaveno Staiceles “pūtēju” pavadībā.

Atceros 50. gadu sākumu, kad rupjmaizes kriegelišus cepa tur, kur tagad atrodas zāgētava, un, kastēs saliktus, tos ar zirgu veda uz Lejasveikalu. Parasti tas notika pēcpusdienā un mēs, baskājaini bērni, jau no pusdienas laika stāvējām pie veikala rindā, lai dabūtu vēl silto, smaržīgo kukulīti. Reizēm atveda arī “kūkas” – vienkāršas smalkmaizītes, kādas tagad droši vien lāgā neēd neviens bērns. Mums tas šķita lielākais gardums.

Staiceles vasaras saistījās ar dažādiem darbiem. Vecaistēvs – kalējs – savulaik bija gaidījis mazdēlu. Kad liktenis piešķīra mazmeitu, man vajadzēja palīdzēt vecamtēvam visos darbos, neskatoties uz to, vai esmu puika vai meitene... Tā nu, sākumā uz kastes pakāpusies, pūtu smēdē plēšas, turēju stangās nokaitētus dzelzs gabalus, no kuriem vecaistēvs kaut ko izkala, lāpstoju pievestās ogle. Dažkārt smejos, ka latviešu tautas sakāmvārdu “dzelzs jākaļ, kamēr karsta” esmu pārbaudījusi praksē un par pareizu atzinusi!

Reizēm braucām ar laivu rakt “pīkstes” – mazus kustīgus tārpiņus, ko likt uz naktsšnorēm. Reizēm vakaros pārlūkojām “šņores”, es airēju, vecaistēvs ņemās ap āķiem, un tie bija ļoti skaisti, klusi, romantiski vakari uz kūpošās upes... Gandrīz katru rītu man brokastis bija izceptas asarītis, bieži ēdām ceptus zušus. Dažreiz vecaistēvs naktī gāja vēžot, tad no rīta bērnu vanniņā nūdzēja melnie spīļaini. Tikai vēlāk Rīgā uzzināju, ka gan zuši, gan vēži ir reta, dārga un grūti dabūjama delikatese, un man tas likās jocīgi! Ar vecmammu kopā ravējām dārzu, ganijām Salacas krastos kazas, gājām ogot un sēņot. Tolaik attieksme pret bērniem bija tāda pati kā pret suņiem un kaķiem – tiem mājās bija sava vieta. No bērniem tika prasīta bezierunu paklausība, un nekādas diskusijas par to, kas man patīk vai nepatīk, ko es gribu darīt un ko ne, vispār neiznāca. Reizēm jau piktojos, taču draugiem neklājās labāk – un beidzot bijām

nonākuši pie secinājuma, ka vienkāršāk ir visiem kopā paveikt darāmo, lai tad varētu skriet uz upi vai kur citur. Tāpēc talkas vienā vai otrā mājā, sakņu dārzā, malkas šķūnītī nebija nekas neparasts.

Ziemā bridām pa sniegiem, slēpojām, gājām staigāt pa aizsalušo upi. Kad jau biju pieaugusi un nevarēju vairs tik bieži būt Staicelē, man bija ļoti grūti pierast pie tā, ka Ziemassvētki vai Lieldienas jāsvin pilsētā. Vasara Rīgā man vēl šodien liekas kā nepelnīts sods, pie kura es tā arī nekad nepieradīšu... Ja saulainā rītā basām kājām nevaru iziet dārzā, jutos aplaupīta.

Bērnībā Staicele likās milzīgi liela un attālumā gandrīz nepārvarami. Kalna Rīgalī dzīvoja vecāteva brālēns Jēkabs Viņķelis ar sievu Matildi, pie viņiem reizēm braucu ar riteni, un tas bija vesels ceļojums: jātiek augšā kalnā pie kluba un tad ar godu – lejā pa Rīgaļu kalnu, lai slaidi varētu apbraukt lielu siena šķūni un ierīpot pagalmā. Lejas Rīgalis manā apziņā bija ļoti tāla un noslēpumaina vieta, jo ceļš gāja caur mežu. Pieaugušie sačukstējās, ka Rīgaļu saimniekdēli pēc kara slēpušies kūtisaugšā, ka čekisti viņus saņēmuši ciet un arī māsa Marta izsūtīta uz Sibīriju. Tas viss bija nesaprotami un baisi.

Vēl tālāk atradās Ķirķis, un tā jau mūsu, bērnu, izpratnē bija pasaules mala, kur reti gadījās nokļūt.

Ļoti iespējams, ka tieši bērnības atmiņas bija tās, kas lika man izlemt 1980. gadā braukt dzīvot uz Staiceli ar visu ģimeni. Tā sākās “Staiceles epopeja”, kas ar šādu nosaukumu iegājusi manas ģimenes un draugu atmiņā. Emīlam bija 3 gadiņi, Ulrikai tikai gads. Abi ar vīru izspriedām, ka bērniem pilsētas centrā, sestajā stāvā, nav nekāda dzīve. Ja laukos stāv tukšs dzīvoklis, kāpēc ne? Sākām interesēties par darba iespējām, jo profesiju mainīt negribējām. Es esmu žurnāliste (1969. gadā beigusi Latvijas Valsts universitātes Filoloģijas fakultāti, 12 skaistus gadus nostrādājusi “Padomju Jaunatnē”), vīrs Gundars Rupais pēc izglītības bija mežsaimnieks (beidzis LLA), taču ilgus gadus strādājis par mērnieku. Mums laimējās, jo rajona laikrakstā “Progress” tieši vasaras beigās atbrīvojās vieta, savukārt Gundaru pieņēma darbā meliorācijas PMK. Ar redakcijas gādību bērņus iekārtojām “Stārķīti”, mums ievilkā telefonu – un varējām sākt dzīvi laukos. Sākumā Rīgā neviens neticēja, ka aizbrauksim, pat mana mamma raustīja plecus un bija pārliecināta, ka tā tāda kaprīze vien ir. Savukārt Staicelē klīda dažādas baumas, ieskaitot to, ka par dzeršanu esam izraidīti no Rīgas. Šobrīd jau septiņus gadus esmu pilnīga atturībniece, tolaik gan man, gan Gundaram itin labi patika pasēdēt kompānijā un pacīlāt glāzīti, tomēr tāpēc no galvaspilsētas gluži izraidīti nebijām vis!

Nezinu, kā manu dzīvošanu uztvēra staicelieši, taču es jutos lieliski. It īpaši pir-



majā rudenī es it kā pilniem malkiem dzēru dabu, pārmaiņas tajā. Man skaista likās gan migla un salnas rītos, gan zvaigznes vakaros. Pat dubļi nebija briesmīgi! Viss, no kā mūs Rīgā biedēja, – malkas apkure, ūdens jānes ar spaiņiem, tualetes būdiņa pagalmā – faktiski pārvērtās par tādu lielu eksotiku. Un tad, kad novembrī paņēmām atvaļinājumu un padzīvojām Rīgā, jutāmies kā piecvaigžņu viesnīcā!

Staicele tai laikā dzīvoja rosīgu mazpilsētiņas dzīvi, un lielu daļu no tās man vajadzēja aprakstīt, jo mana “apkalpes zona” redakcijā bija Staicele, Aloja, Braslava un Ainaži. Rakstīju par visu ko, sākot ar partijas sapulcēm un beidzot ar bērnu svētkiem. Bieži dzīvojos gan fabrikā, gan Staiceles kolhozā, kur tolaik priekšsēdētājs bija Pēteris Cerņiņš. Ne vienmēr varēju rakstīt tikai labu, jo gadījās arī nekārtības, un pēc kritikas avīzē dažs labs uz mani bija dusmīgs. Galu galā uz mani “šķībi” skatījās gandrīz visi apkārtnieki! Kādu sūdzību par Limbažu slimnīcu biju pārsūtījis uz Veselības aizsardzības ministriju, par ko ļoti noskaitās LKP Limbažu rajona pirmais sekretārs Imants Mucenieks. Mani izlamāja “pa notīm” un droši vien būtu padzinuši no darba, ja vien es jau nebūtu iesniegusi atlūgumu. Taču tāds ir žurnālista darbs, un pie tā jau esmu pieradusi. Mans uzdevums – iespējami objektīvi atspoguļot faktus un aizstāvēt to cilvēku intereses, ko tagadējā valdība sauc par mazajiem cilvēkiem. Kaut arī cilvēki tolaik nebija ar dzīvi sevišķi apmierināti, jo visi labi redzēja to nesaimnieciskumu, kas valdīja visapkārt, liekulību, kāda vērojama starp saukļiem avīzēs un patieso dzīvi, tomēr visi strādāja un kaut kas arī virzījās uz priekšu. Tāpēc ir skumji apzināties, ka laukos tagad daudz kas izpostīts, ka cilvēkiem vairs nav darba un cilvēka cienīgas dzīves iespēju. Atliek vienīgi ticēt un cerēt, ka reiz tas viss atkal būs.

Staicelē vienmēr rosīga bijusi kultūras dzīve. Kultūras namā darbojās pašdarbības kolektīvi, viesojās teātri. Noskatījos gandrīz visas Valmieras un Liepājas teātra izrādes, vienu ziemu uz Staiceli brauca visi slavenākie estrādes ansambļi, “Līvus” ieskaitot. Tagad man ir īpašs prieks, ka Staicele šai ziņā atkal atdzimst, turklāt jaunā, daudz augstākā kvalitātē, jo par to runā jau visā Latvijā. Un tas ir likumsakarīgi, jo staiceliešos vienmēr bijis dzīvs radošais gars, vai tas izpaustos mākslas audēju darbos, daiļdārzniecībā, korzdiedāšanā vai vienkārši sava pagalma sakopšanā. To jau sen ir apliecinājuši Staiceles viesi, desmitiem gadu jūsmodami par kopto ciematu, daiļamatu darinājumu un puķu izstādēm, neticami gardajām smalkmaizītēm. Vecākā paaudze vēl atceras Staiceles futbolistu panākumus, vienmēr aktīvi bijuši ugunsdzēsēji un mednieki (ak, romantiskās mednieku balles augusta pēdējā svētdienā!). Staiceliešos vienmēr bijis tāds

labs dullums. Ja man tagad jautā: “Ko tie tavējie tur trako?” – tad esmu lepna, ka varu teikt: “Staiceles Vimba? Protams, tie taču ir staicelieši! Tie visu dabūs gatavu!”

Man vienmēr bijusi liela cieņa pret senajām staiceliešu dzimtām – Strenčiem, Birzgaļiem, Krūmiņiem, Vītoļiem, Arnaviem, Sāniem u.c. Apzinos, ka viņu stāju, pašcieņu, strādīgumu esmu sevī uzsūkusi kopš bērnības.

Lai arī centāties dzīvot kā īsti laucinieki, tomēr bijām jau pārāk pilsētas dzīves saindēti. Pārāk bieži vajadzēja skriet uz Rīgu, tāpēc neko vairāk par kaķi mājās turēt nevarējām. Sapratām arī to, ka reiz šī skaistā (daži mani Rīgas kolēģi teica – aristokrātiskā) dzīve beigusies un vajadzēs vien atgriezties uz pilsētas akmeņiem. Paradoksāli, bet tas atkal bija jādara bērnu dēļ. Kaut arī Staiceles skola vienmēr bijusi ļoti novērtēta, sapratām, ka bērniem izglītība jāiegūst Rīgā. Lai vispusīgi attīstītu cilvēka personību, nepieciešams ne tikai svaigs gaiss un cerīnars aiz loga, bet arī intensīva kultūras dzīve, dažādas nodarbības brīvā laikā. Tā nu 1984. gada pavasarī, kad Emīls “absolvēja” bērnudārzu, sākām raudzīties uz Rīgas pusi. Man šķiet, ka mūsu četri gadi Staicelē nav bijuši veltīgi, ka bērnu sirdīm tie ir devuši kaut ko ļoti būtisku – piesaisti pie savas mājas, sava dārza, sava ciema. Un Salaca viņiem ir tikpat mīla kā man. (Kaut gan, jautāti par spilgtākajiem bērnības iespaidiem Staicelē, viņi vispirms atceras to, kā, bērnudārzā nakšņojot, “Bruņonkulis viņus biedējis ar pagrabu un žurkām, ja nepalikšot klusi un negulēšot!” Bet arī tas viss pieder pie lietas.)

Kopš tā laika ir pagājuši 13 gadi. Emīls studē Latvijas Universitātē Vadības un informātikas fakultātē, Ulrika šogad beigs Natālijas Draudziņas ģimnāziju un gatavojas studēt žurnālistiku. Es pati no 1984. līdz 1988. gadam nostrādāju žurnālā “Lauku Dzīve”, pēc tam veidoju Latvijas Teātra darbinieku savienības žurnālu “Teātra Vēstnesis”, bet pašlaik izdodu bezalkohola biedrības “Ziemeļblāzma” laikrakstu “Ziemeļblāzma”, kā arī strādāju Valsts narkoloģiskās aprūpes un veselības centrā par preses sekretāri. Alkoholisma un narkomānijas izplatība pašlaik pieņemas spēkā, tā ir ļoti bīstama tendence, tāpēc ir svarīgi informēt sabiedrību par šiem ļaunumiem, kā arī palīdzēt tiem, kas vēlas ārstēties. Mans vīrs Gundars nomira 1993. gada 2. janvārī.

Staicelē ir izaugušas vairākas paaudzes, pašus jaunākos es jau vairs nepazīstu, tomēr staicelieši man vienmēr būs savējie. Allaž jūtīšos saistīta ar šo burvīgo zemes stūrīti visciešākajām saitēm, jo tā ir mana – varbūt vislielākā – mūža mīlestība. Un es neesmu zaudējusi cerības kādreiz izbūvēt mūsu mājas bēniņus, iekārtot tur istabu ar kamīnu un pavadīt savas vecumdienas!



TĒLNIEKŠ FRICIS EŠMITS

Anīta Strokša

Tēlnieka Friča Ešmita dzimtā puse ir Viķi. Tēlnieks F. Ešmits dzimis Valmieras apriņķa Rozēnu pagastā 1892. gada 15. jūlijā. Saviem vecākiem, zemkopjiem Jēkabam un Edei no Vecliciemu mājām, viņš bija trīspadsmitais bērns. Lielais bērnu pulks un līdz ar to mazā ģimenes rocība, kā arī ģimenē valdošās patriarhālās tradīcijas traucēja F. Ešmitam gan mācībās, gan viņa mākslinieka daiļradē.

Skolas gaitas zēnu aizveda uz Viķu pagastskolu un pēc tās uz Alojās draudzes skolu. Tad Fricis Ešmits kļuva par Valmieras pilsētas skolas audzēkni un mācījās tur līdz 1913. gadam. Dzīve viņu sveda kopā ar T. Ūderu, kurš lietpratīgi ievadīja jaunekli mākslas pasaulē. Tā bija pirmā nopietnā sastapšanās ar mākslu, lai gan jau iepriekš (vaļas brīžos starp lauku darbiem Vecliciemos, kā arī Viķu un Alojās skolā) bija mēģinājumi veidot no māla pikas figūras un zīmēt apkārtējos. Mācību gados Valmieras pilsētas skolā radās pirmās skulptūras.

1913. gadā F. Ešmits izstājās no pilsētas skolas, jo ģimenē valdošās tradīcijas lika jaunākajam dēlam uzņemties saimnieka pienākumus.

1914. gada rudenī F. Ešmitu iesauca armijā un viņš piedalījās cīņās. 1915. gada februārī pie Mariampoles viņu smagi ievainoja un pēc tam demobilizēja kā invalidu. Vajadzēja no jauna mācīties staigāt. Šo grūto uzdevumu F. Ešmits veiksmīgi atrisināja un 1919. gadā brīvprātīgi pieteicās jaunās Latvijas armijā. Viņš piedalījās brīvības cīņu kaujās Vidzemē, Kurzemē un Latgalē. 1919. gada 19. aprīlī Ziemeļvidzemē pie Mencas muižas, kad ienaidnieku viesuļuguns piespieda mūsu rotas atkāpties no Melnupes krastiem uz Sāru muižu un neliela lielnieku

vienība jau šķērsoja tiltu, Ešmits ar savu nodaļu devās prettriecienā, aizdzina pretinieku atpakaļ pāri tiltam, tā dodams iespēju mūsējiem sakārtoties un atgūt agrākās pozīcijas. Par varonību šajā kaujā F. Ešmits apbalvots ar Lāčplēša Kara ordeni. Viņam bija iespēja veidot veiksmīgu militāro karjeru, taču viņš no tās atteicās.

1921. gadā, vēl karavīra šineli tērpies, F. Ešmits aiznesa pieteikumu uz Latvijas Mākslas akadēmiju. Šeit viņš mācījās K. Rončevska vadītajā tēlniecības meistardarbnīcā.

1928. gadā F. Ešmits kopā ar K. Zemdegu devās uz Itāliju. Pēc atgriešanās viņš turpināja mācības Mākslas akadēmijā. Ceļojumā uz Itāliju gūtie bagātie iespaidi, kā arī nākamais brauciens uz Rietumeiropu 1930. gadā kopā ar tēlnieku K. Jansonu palīdzēja raisīties tēlnieka talanta jaunrades sparam, un 1930. gadā F. Ešmita skulptūra pirmo reizi parādās izstādē. 1932. gadā ar diplomdarbu "Kurbada cīņa ar raganu" F. Ešmits absolvēja tēlniecības meistardarbnīcu. Vistuvākais materiāls viņam tolaik bija marmors. Liriski patriotiskie tēli un kailfigūru veidojumi ir īstenoti marmorā. Portretā un figurālajā sacerē F. Ešmits tiecās pēc klusināta, liegi plūstoša plastiskuma. Šī īpašība pilnveidojās kailfigūru veidojumos. Tēlnieks parasti izvēlējās vienkāršus kustību stāvokļus – sēdošu vai guļošu sievietes figūru.

Lai iemācītos akmens kalšanu (Latvijas Mākslas akadēmijas mācību plānā tolaik nebija paredzēts darbs materiālā), F. Ešmits no 1932. līdz 1935. gadam strādāja tēlnieka K. Jansona darbnīcā Cēsīs. 1935. gadā F. Ešmits otrreiz iestājās Mākslas akadēmijā, šoreiz B. Dzeņa lietišķās tēlniecības meistardarbnīcā, jo pēdējais pēc savas iniciatīvas sniedza pamatzināšanas akmens apstrādē.

Pēc otrā pasaules kara tēlnieks strādāja Liepājas lietišķās mākslas vidusskolā.

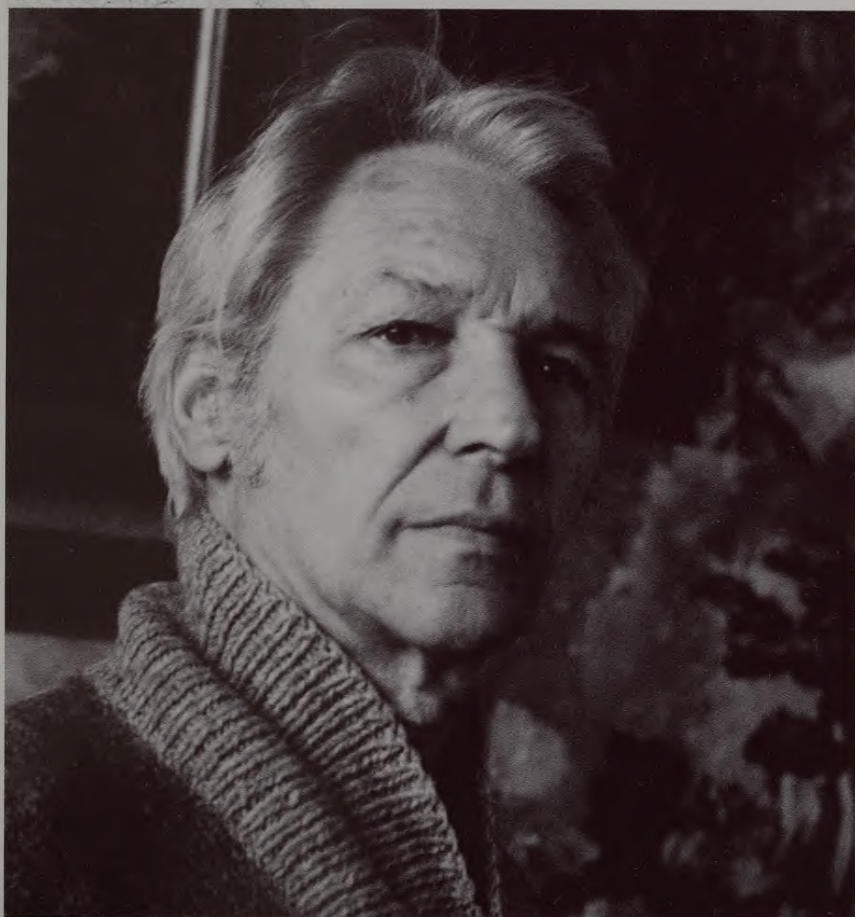
Kopš 1957. gada mākslinieks dzīvoja un strādāja

Tēlnieka Friča Ešmita kapakmens Cēsu kapos (paša darināts)





Cēsīs. Uz Cēsīm Fricis Ešmits pārcēlās tādēļ, ka "nepiemērotas" biogrāfijas dēļ no darba Liepājas lietišķās mākslas vidusskolā viņš tika atbrīvots. Cēsīs mākslinieks dzīvoja ļoti pieticīgi. Kādu laiku viņš bija spiests kļūt par strādnieku un smalcināt bruģakmeņus. Apstākļi bija tādi, ka liela formāta skulptūras veidot nebija iespējams. Arī nepiemērotos apstākļos tēlnieks nekad nepārtrauca radošo darbu. Tika veidotas neliela formāta skulptūras dažādos materiālos. Ikgadējās Cēsu novada mākslas izstādēs F. Ešmits piedalījies sešpadsmit reizi līdz pat aiziešanai aizsaulē. Fricis Ešmits miris 1972. gada 26. decembrī.



GLEZNOTĀJS NIKOLAJS KARAGODINS

Anita Strokša, Rudīte Pogule

Gleznotājs Nikolajs Karagodins dzimis 1922. gada 20. janvārī. Bērnību viņš pavadīja Staiceles pusē, kur jau agri pierod pie lauku darbiem. Vēl mazam puikam esot, sākas viņa ganu gaitas – vispirms Salacgrīvas, tad Mazsalacas pusē. Bet visjaukākās ganu dienu atmiņas viņam saistās ar Vēžu māju saimnieku Liepiņu. Ganiņš ļoti vēlēties līdzināties šo māju saimniekam, tādēļ veicis ne tikai gana pienākumus, bet arī smagākus darbus, par to ticis pienācīgi novērtēts – ar medusspaini rudenī. Vēl ganu

gaitās pabūts pie Mačkalnu un Dripātu saimniekiem.

Sākoties skolas gaitām Staicelē, zēnam darbs mijās ar mācībām. Tika izmēģināta roka fabrikā – taisot rāmišus papīra eksportam, strādāts par dārznieka palīgu Viķu muižā.

Jau agrā bērnībā parādās interese par zīmēšanu. Pirmie zīmējumi un burti tika pēti Bībelē. Pats nemācēdams zīmēt, zēns lūdza darīt to citiem. Skolā viņu sāka ievērot neparasti mākslinieciskā rokraksta dēļ, lika viņam rakstīt dažādus uzsaukumus, plakātus, noformēt 18. novembra skatlogu. Pirmais zīmēšanas skolotājs bija skolotājs Oliņš. Staiceles skolu pabeidzot, nerimst alkas papildināt zināšanas gleznošanā. 1939. gada septembrī N. Karagodins dodas uz Rīgu. Viegli neklājas. Lai tiktu Mākslas akadēmijā, vispirms ir nepieciešama vidusskolas izglītība. Un tā, sākot strādāt VEF "Minox" darbnīcā, viņš līdztekus 1940. gadā iestājas Raiņa vidusskolā. Strādājot un mācoties atliek arī brīvais laiks, kurš tiek izmantots sirdslietai – sportam. Daudz spēlēts futbols, ir pabūts boksa ringā un startēts vieglatlētikā – un kur tad vēl dejošana! Viņa dejotprasmē pat izmantota kinofilmās.

Mācības atkal mijās ar darbu. Pa dienu darbā, vakarā – vidusskolā. Ir kara laiks, grūti visu apvienot. Nākas izmantot viltību. Lai tiktu laicīgi uz skolu, tiek ņemtas zilās zīmes. To atklāj vācieši un aizsūta uz Salaspili soda grupā. Tur smagos darbos, tranšejas rokot, pavadīti divi mēneši no 1943. gada jūnija līdz septembrim. Pēc savas būtības mākslinieks ir pacifists, tādēļ konflikti ir arī akadēmijas kara katedrā. 1943. gada 8. septembrī bez iepriekšējas sagatavošanās un nu jau ar vidusskolas diplomu mākslinieks iestājas Mākslas akadēmijā kā brīvklaušitājs gleznošanas nodaļā figurālā mākslinieka Eliasa meistarklasē. Jau no otrā kursa viņa darbi parādās izstādēs. Mākslinieks strādā eļļas tehnikā, gleznodams ainavas un aktus. Akadēmijas pēdējā kursā 1949. gadā N. Karagodins diplomdarbā izvēlas attēlot leišu filmas "Mārīte" galveno varoni Mārīti Meļņikaiti bridī, kad viņu ved uz nošaušanu. Darbs tiek izstrādāts rūpīgi, bet dažādu iemeslu dēļ paliek neaizstāvēts.

Ģimenes apstākļu dēļ 1949. gadā mākslinieks sāk strādāt poligrāfijas skolā par skolotāju. Vēlāk, skolai paplašinoties, N. Karagodinu ievēl par gleznošanas katedras vadītāju. Popularitāti gleznotājs gūst 1956. gadā, kad tiek uzņemts arī Mākslinieku savienībā.

Iet gadi – un līdz pat šodienai mākslinieks nav mainījis savu gleznošanas tehniku un tematus, viņam vēl joprojām tuva Latvijas ainava.

Darbos ir iemūžināta arī Staicele, Salacas gleznainā apkārtnē.

Ar saviem darbiem ir pabūts Francijā, Argentīnā, Holandē, Austrijā, Somijā, Japānā, Zviedrijā, Polijā un, protams, arī Latvijā.

Un vēl joprojām ik dienas tiek atslēgts telefons un radio un ar sirdi un dvēseli radīti jauni mākslas darbi.



MŪSU KĀRLIS KERE



Esmu dzimis 1921. gada 18. novembrī Rozēnu pagasta "Saci"; mācījies Viķu 4 klašu pamatskolā pie skolotāja A. Martinsona 1932.–1935. gadā; beidzis Staiceles (Rozēnu pag.) 6 klašu pamatskolas pilnu kursu 1937. gada 30. maijā.

1937. gadā iestājos darbā Staiceles papīrfabrikā. 1943. gadā mani iesauca vācu armijā. 1944. gadā kritu krievu gūstā. No gūsta tiku atbrīvots 1946. gada rudenī. 1947. gada 18. augustā iestājos atkal darbā Staiceles papīrfabrikā, kur strādāju līdz aiziešanai pensijā.

Aktīvi piedalos kultūras dzīvē. No 1937. līdz 1943. gadam dziedu Rozēnu pagasta Staiceles aizsargu kori, kuru vada skolotājs Puķe. Piedalos pirmo dziesmusvētku 75 gadu atceres koncertā Dikļos 1939. gada 16. jūlijā. Pirmskara laikā piedalos arī teātra spēlēšanā. Kad pārnācu no gūsta mājās, atkal iesaistījos sabiedriskajā dzīvē. Līdz pēdējam laikam, kamēr darbojās dramatisks pulciņš, zīmēju dekorācijas un aizmugures projektus.

Visu laiku līdztekus pārējam nodarbojos ar eļļas glezniecību. Mana pirmā gleznu izstāde notika jau 1940. gadā. Tajā piedalījās arī E. Ciesis, V. Apsītis, Meikulis, cik atceros, arī F. Ešmits ar dažām skulptūrām. Uzslavu izpelnījos ar jūras ainavām, un man ieteica pievērsties šai tēmai.

Vēl manu gleznu izstādes notikušas: vienu reizi Limbažos, par ko bija rakstīts žurnālā "Māksla"; Staicelē – divas reizes somu pirtī, vienu reizi klubā, trīs reizes skolā un vienu reizi (1995. g.) baznīcā.

Brīvajā laikā rakstu dzejoļus. Esmu sakomponējis vairāk nekā 20 dziesmu, lielākoties ar paša tekstiem.

No 1970. gada līdz atmodas laika sākumam esmu rajona laikraksta "Progress" ārštata korespondents.

Kad Staicelē noorganizē profesionālo ugunsdzēsības daļu, Jānis Kukmilis, kurš bija fabrikas brīvprātīgās ugunsdzēsēju kopas (BUK) priekšnieks, pāriet strādāt uz turieni. Es paliku fabrikā par BUK priekšnieku līdz aiziešanai pensijā. Līdztekus esmu DOSAF priekšnieks, vadu ūdenssportu Staicelē un esmu atbildīgs par ūdenssportu visā Limbažu rajonā.

No 1975. gada līdz 1985. gadam esmu Staiceles dabas aizsardzības biedrības priekšnieks.

Mans un manas sievas darbs ir atspoguļots baznīcas vēsturē, ko esmu sarakstījis.

Es personīgi nodarbojos ar kolekcionēšanu. Man ir akmeņu kolekcija, ar kuru vairākas reizes esmu piedalījies ciemata izstādēs.

Man ir vairāk nekā 4000 grāmatu, vairāk nekā 3000 pastkartīšu. Bija 5000, bet daļa gājusi zudībā, esmu atdevis citiem kolekcionāriem.

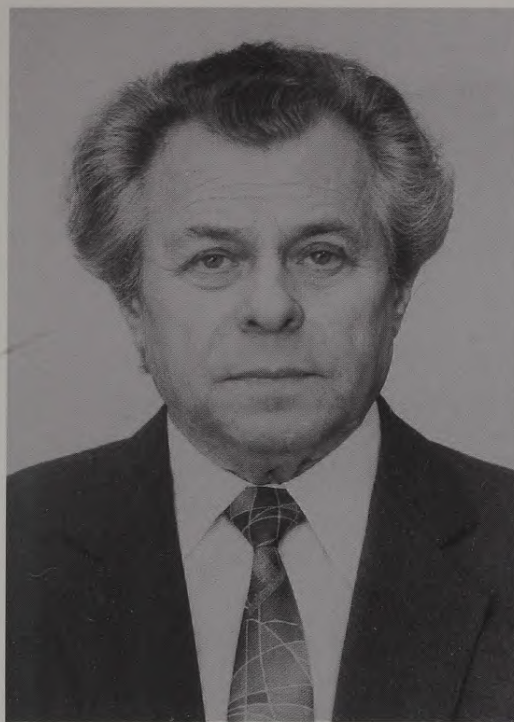
Visu pēckara laiku nodarbojos ar fotografēšanu. Manās fotofilmās ir daudz materiālu par Staiceli. 1990. gadā klubā bija mana fotoizstāde par veco Staiceli.

Kārlis Kere

GLEZNOTĀJS ARDIS VINKLERS

Ardis Vinklers dzimis 1907. gada 16. jūlijā Valmierā, kur beidz vidusskolu. 1927. gadā viņš uzņemts Latvijas Mākslas akadēmijā profesora J. Kugas dekoratīvās glezniecības meistardarbnīcā; 1934. gadā saņem mākslinieka diplomu. A. Vinklers strādā par skatuves dekoratoru Liepājas teātrī un operā 1934.–1937. gadā, Nacionālajā teātrī – 1938.–1944. gadā. Izceļo uz Vāciju 1944. gada rudenī; nometnē "Valka" iekārto zāli ar skatuvi, gatavo dekorācijas nometnes teātra uzvedumiem. Kopš 1949. gada A. Vinklers dzīvo ASV, Kalamazū, kur daudzus gadus gatavojis dekorācijas Bostonas latviešu teātrim, kā arī dekorāciju maketus un gleznojumus gan trimdā, gan Latvijā uzvestām vai iecerētām lugām – A. Brigaderes, Raiņa, Aspazijas, R. Blaumaņa, A. Grīna, M. Ziverta, A. Egliša, Šekspīra, H. Ibsena u.c. ASV bijušas vairākas šo darbu izstādes latviešu un amerikāņu publikai. Mākslinieks saņēmis Kultūras fonda balvu un divreiz ģenerāļa K. Goppera fonda balvu.

Bitīte Blūķis



FOTOGRĀFS ARVIDS AMANDUS KATLAPS

Arvids Amandus Katlaps

Arvids Amandus Katlaps dzimis 1921. gada 19. novembrī Valmieras apriņķa Skaņkalnes pagasta Mežmuižā. Viņa tēvs strādā par virsmežsargu Skulberģu mežniecībā, bet 1922. gada februārī tiek pārcelts uz Ķirbēnu 1. iecirkņa mežniecību Ipiķu pagasta Mežmuižu arī virsmežsarga amatā.

Pēc sešu klašu pamatskolas beigšanas mācās Cēsis Raiskuma mežsaimniecības skolā, kuru beidz 1941. gada pavasarī. Tā paša gada oktobrī sāk strādāt par mežuzraugu Mazsalacas mežniecības Sēļu apgaitā.

1943. gada 23. oktobrī aiziet dienēt 44. latviešu brīvprātīgo policijas bataljonā. Piedalās karadarbībā Krievijā un Latvijas teritorijā, vēlāk Kurzemes frontē.

Pēc tam seko ieslodzījums PSRS lāģeros (tagadējais apzīmējums – “filtrācijas nometene”) Tālajos Austrumos pie Klusā okeāna, Komsomoļskā pie Amūras u.c. Paliēk dzīvs un tiek atbrīvots. Atgriežas Latvijā 1947. gada janvārī.

1947. gada martā sāk strādāt Salacas koku pludināšanas kantorī. Tā paša gada jūnijā pāriet strādāt uz Alojas MTS par rēķinvedi.

1948. gada 14. augustā apprecas, sieva skolotāja. Tā paša gada augustā beigās sieva tiek pārcelta darbā no Ungurpils skolas uz Staiceles skolu. Ģimene pārceļas uz dzīvi Staicelē.

1949. gada aprīlī sakarā ar Alojas MTS likvidāciju pāriet darbā uz Staiceles septiņgadīgo skolu par rēķinvedi.

1950. gada 1. janvārī, nodibinoties Alojas rajonam, tiek pārcelts darbā uz Alojas rajona Tautas izglītības nodaļu par galveno grāmatvedi. Pēc Alojas rajona likvidācijas 1956. gada 31. decembrī sāk strādāt Limbažu rajona Kultūras nodaļā par kinomehāniķi un nostrādā tur līdz 1978. gada 15. septembrim.

1978. gada 15. septembrī pāriet darbā uz Alojas spirta–cietes rūpnīcu Ungurpilī. Specialitātes iegūšanai tiek nosūtīts uz Rīgas pilsētas vakara (maiņu) profesionāli tehnisko skolu Nr. 3. Tur ieskaitīts eksperimentālā kursā – un skola jābeidz vienā mācību gadā. Tas izdodas labi, skola tiek pabeigta 1979. gada 9. septembrī ar universālā tvaika katlu mašīnista V kategorijas kvalifikāciju.

Strādā rūpnīcā par vecāko tvaika katlu mašīnistu. Amatu savienošanas kārtībā ir maiņas vecākais un brigadieris.

1981. gada 20. novembrī aiziet pensijā.

Vaļasprieks: foto, filatēlija, novadpētniecība, makšķerēšana.

Ar fotogrāfiju nopietni sācis nodarboties jau no 1947. gada.

Kopš 1970. gada Salacgrīvas fotokluba biedrs. 80. gadu sākumā uzņemts Latvijas Fotomākslas biedrībā Rīgā. No 1989. gada 30. septembra – Latvijas Fotomākslinieku savienības biedrs. No 1970. līdz 1982. gadam strādājis arī Staiceles astoņgadīgajā skolā par fotopulciņa vadītāju.

Piedalījies daudzās fotoizstādēs Latvijā, Krievijā, Vācijā, Austrālijā, ASV. Baltijas valstu izstādē “Dzintarzeme” saņemta bronzas medaļa, ir diplomu un 2 medaļas.

Ar filatēliju nodarbojies vairāk nekā 30 gadu. Ir SSV “Cover kolektors Circuit Club” biedrs (apl. Nr. 85114) – vispasaules sarakste, pastmarku un filatēlijas materiālu apmaiņa u.c.

Piedalījies grāmatas “Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri” sastādīšanā 1985. gadā.

Aktīvi darbojies dažādās biedrībās, galvenokārt revīzijas komisijās. Pēdējos gados ir arī Limbažu rajona Patērētāju biedrības valdes loceklis.

Ir ar rokām ķēris zivis Tālajos Austrumos – Amūras pietekās, Čukčagiras ezerā, makšķerēts arī Karēlijā, Karpatos un Gruzijas kalnu upēs, protams, galvenokārt šeit pat “mūsu zemītē”.



DAŽI VĀRDI PAR ROMĀNU APSĪTI

Iveta Apsīte

Romāns Apsītis dzimis Rīgā 1939. gada 13. februārī. Tolaik viņa māte Melānija Apsīte bija strādniece velosipēdu fabrikā "Latvello", bet tēvs Vladimirs Apsītis – Latvijas Mākslas akadēmijas students.

Drīz pēc vecvecāku Annas un Krišjāņa Apsīšu aicinājuma jaunā ģimene atstāj Rīgu un atgriežas savā bērnības zemē Staicele. Te kādā Latvijai liktenīgā dienā – 1940. gada 17. jūnijā piedzimst Romāna brālis Voldemārs. Kara laikā zēnu tēvs tiek iesaukts vācu armijā, kur viņam gan nekāda karošana neiznāk, jo galvenokārt "jāstrādā savā specialitātē" – jāzīmē virsnieku portreti. Šie gadi spilgti iegūlušies Romāna atmiņā. It sevišķi jau tie brīži, kad karadarbības dēļ patvērums bijis jāmeklē turpat Rozēnu pagastā pie mātesbrāļiem – Jāņa Straumes Sarupēs vai Teodora Straumes Jaunogās.

1946. gadā ģimene pārceļas uz dzīvi Salacgrīvā, kur tā paša gada rudenī Romāns sāk mācīties 1. klasē. 1950. gada 30. novembrī

Staicele ap 1943. gadu.

Stāv: Romāna Apsīša māte

Melānija Apsīte un tēvs

Vladimirs Apsītis.

Sēž: Romāna tēva māte Anna

Apsīte, pa labi no viņas –

Romāns, pa kreisi – brālis

Voldemārs



piedzimst māsa Astrīda. Salacgrīvas vidusskolas 11. klasi Romāns pabeidz 1957. gadā. Pēc tam viņš neilgu laiku strādājis Rīgas ādu apstrādes fabrikā "Komunārs", bijis pārdevējs Ogres grāmatnīcā un dekorators Ogres rajona kultūras namā. 1958. gadā viņš iestājas Latvijas Valsts universitātes Ekonomikas un juridiskās fakultātes Tiesību zinātņu nodaļā, ko pabeidz 1963. gadā. Būdams vēl 5. kursa students, R. Apsītis 1962. gada decembrī sācis strādāt par izmeklētāju Rīgas pilsētas Maskavas rajona prokuratūrā. No 1963. gada decembra līdz 1965. gada oktobrim viņš dienējis padomju armijā. Pēc demobilizācijas sācis strādāt par asistentu LVU Juridiskajā fakultātē. Viņš ir šīs fakultātes mācībspēks līdz pat šim laikam.

R. Apsītis beidzis LVU aspirantūru un 1975. gadā aizstāvējis disertāciju, kļūdams par juridisko zinātņu kandidātu. Kopš 1986. gada – docents, no 1993. gada – tiesību doktors (Dr. iur.).

No 1976. gada līdz 1980. gadam viņš strādājis par Galvenās enciklopēdiju redakcijas Filozofijas un tiesību zinātniskās redakcijas vadītāju. Sākoties atmodai, aktīvi darbojies Latvijas Tautas frontē (1988.–1993. g.), vēlāk bijis savienības "Latvijas ceļš" biedrs (1993.–1996. g.).

1990. gada 18. martā R. Apsītis ievēlēts par Latvijas PSR Augstākās Padomes deputātu. Izpildot LTF uzdevumu, vadījis juristu darba grupu, kas izstrādāja projektu deklarācijai "Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu". Tā paša gada 4. maijā Augstākā Padome šo deklarāciju pieņēma. Strādājis Augstākās Padomes Likumdošanas jautājumu komisijā un Mandātu un deputātu ētikas komisijā. Piedalījies vairāku konstitucionāla rakstura likumprojektu izstrādāšanā, veidojot atjaunotās Latvijas valstiskos pamatus.

No 1993. gada jūlija līdz 1994. gada novembrim R. Apsītis bijis 5. Saeimas deputāts. Darbojies Saeimas Juridiskajā komisijā un Mandātu un iesniegumu komisijā. Vienlaikus pildījis arī Tieslietu ministrijas parlamentārā sekretāra pienākumus. No 1994. gada septembra līdz 1995. gada decembrim – Latvijas Republikas tieslietu ministrs; no 1995. gada novembra līdz 1996. gada novembrim 6. Saeimas deputāts – Juridiskās komisijas loceklis un Mandātu un iesniegumu komisijas priekšsēdētāja biedrs; kopš 1996. gada decembra – Satversmes tiesas tiesnesis.

Precējies. Ir divas pieaugušas meitas un divi mazbērni. R. Apsīša vaļasprieki – darbs un atpūta laukos, mūzika. 32 gadus dziedājis Gido Kokara vadītajā jauktajā korī "Daile", tagad ir jaunizveidotā Latvijas Nacionālā vīru kora dalībnieks un kora prezidents.

Staiceles pilsētas lauku teritorijā Romānam Apsītim pieder zemnieku saimniecība Mežmaļi (20,7 ha), kurā saimnieko brālis Voldemārs Apsītis ar ģimeni.



Jānis Bakmanis

TĀDS NU ES ESMU



Pilsētas domes priekšsēdētājs
Jānis Bakmanis un
vīna dzīvesbiedre – kultūras
pasākumu režisore Ārija
Bakmane

Mana pirmā tikšanās klātienē ar Staiceli notika 1986. gada februārī, kad mani ievēlēja par kolhoza "Staicele" valdes priekšsēdētāju. Tātad esmu jau šeit nodzīvojis pilnus vienpadsmit gadus. Vai to nožēloju? Jāsaka godīgi – ir bijis visādi. Man bija 28 gadi, kad liktenim labpatikās uzticēt man gan lielu godu, gan atbildību būt par daudzu cilvēku darba vadītāju. Tikko biju ievēlēts, Limbažu rajona milicijas nodaļas priekšnieka vietnieks Eglītis, mūsu ģimenes labs paziņa, brīdināja, ka Staicelē esot ļoti "smagi" cilvēki, ja kas nepatikot, tūlīt rakstīšot sūdzības, sitīšot pie "lielā" zvana. Jā, tā tiešām bija, un tur ir patiesība, bet nemaz tik jauni jau nebija. Daudz muļķību sastrādājis esmu arī pats, bet vienmēr man blakus bijuši cilvēki, kuri snieguši atbalstu. Atereros – mana mamma, kad gadījās neveiksmīgi brīži, vienmēr jautrā garastāvoklī teica: "Es jauna, vēl labošos." Bieži nācies lietot šo teicienu. Kad atnācu uz Staiceli, biju pilns dažādu ideju, plānu, jaunības maksimālismam raksturīgu ieceru. Nekad nevarēju iedomāties, ka kļūšu par kolhoza priekšsēdētāju, bet, ja nu tā bija lemts, centos darbu darīt pēc labākās sirdsapziņas.

Pirmajos darba mēnešos kolhozā aktīvi braukājot un cenšoties pēc iespējas ātrāk iepazīt Staiceli, piedzīvoju arī pirmo pārsteigumu: tiklīdz kādam ko aizrādīju, nākošā dienā puse kolhoznieku man nostājās opozīcijā. Tikai vēlāk uzzināju, ka šeit, īpaši Rozēnos, ir rads radam galā. Ja kādam ko skarbāku pateiksi, sāks "šūpoties" viss kolhozs. Esmu pārliecināts, ka neizdarāmu darbu nav un pie grūtākā jāķeras nekavējoties. Šī pārliecība man ir gan palīdzējusi, gan arī likusi vilties. Vienmēr domāju, ka kolhozniekiem darbs saimniecībā un tās labklājība rūp tāpat kā man. Laiks

pierādīja, ka esmu kļūdījies. Gribējās kolhozā ieviest labāko kopsaimniecību pieredzi, bet atdūros kā pret sienu. Palīggražošanas, kura bija drošs pārticības avots citās saimniecībās, Staicelē nebija. Man gan izdevās izveidot taras dēlišu cehu, bet pārējās ieceres – akmens flīžu cehs un liela galdniecība – palika neīstenotas. Varbūt vainīgs biju arī pats, jo man bija viena īpašība: es bieži sasītu kolhoza vieglās automašīnas, pat mans šoferis V. Lūris neizturēja un aizgāja uz citu darbu. Varbūt tas bija tikai iegansts, bet man neizdevās pilnīgi pārliecināt kolhozniekus par savu darbu cēlajiem mērķiem.

80. gadu beigās – 90. gadu sākumā, sākoties atmodai, veidojoties zemnieku saimniecībām, situācija kolhozā kļuva manā uztverē nekontrolējama. Es sapratu, ka tālāk šo darbu veikt nespēju. Biju ievēlēts par Staiceles ciemata izpildkomitejas deputātu un padomes priekšsēdētāju un, kad E. Smilģe lūdza viņu atbrīvot no priekšsēdētāja pienākumiem, labprāt piekritu deputātiem un ieņēmu šo posteni. Šeit jāizdara neliela atkāpe un jāpasaka, ka šis darbs man patīcis vienmēr. Pēc LLA Mezsaimniecības fakultātes beigšanas strādāju un dzīvoju Liepupē, un 1985. gadā man piedāvāja kļūt par Liepupes ciemata izpildkomitejas priekšsēdētāju. Diemžēl mans tēvs bija dienējis vācu armijā un "fašista dēls" nevarēja būt "ciema vecis". Mani izbrāķēja. Taču šis darbs man ir ļoti tuvs un saistīts ar bērnību, jo trīsdesmit divus gadus mana māte strādāja Liepupes ciema izpildkomitejā par sekretāri un es puikas gados vairāk biju izpildkomitejā nekā mājās.

Tātad, nonācis ciema izpildkomitejā, es atkal biju nobriedis mesties iekšā darbā ar pilnu krūti, lai izdarītu to, ko citi nav varējuši. Plāni

LABRĪT, STAICELE



bija lieli, bet man bija arī liela opozīcija. Neredzējis savas idejas kolhozā, biju pilns optimisma, ka tas izdosies pilsētā. Gaļas pārstrādes ceħa celtniecībai, kuru plānoju ar TTP (kuru vadīja G. Pūce), manuprāt, bija jāizdodas. Taču atmoda, naudas reforma un "jautrā dzīve" pārvilka svītru šim jaukajam sapnim. Tā jauki dzīvojot un braukājot, par pilsētas šoferi strādāja A. Eglītis. Mēs izbraukājām ceļus un neceļus. Pienāca 1993. gada 9. jūlijs, līdz šim datumam biju paspējis izšķirties un, beidzot pilnīgi iztrakoļies, nolēmu sākt īsti nopietnu dzīvi un otrreiz apprecēties.

Bija pienācis 1994. gada maijs – vietējo pašvaldību vēlēšanas. Šis laiks manā mūžā atstājis vielu pārdomām uz ilgiem gadiem, un iespējams, ka šie notikumi deva man spēku un pārliecību, ka šo to Staicele esam tomēr izdarījuši. Dienu pirms vēlēšanām Staicele ir pilna skrejlapīņām, kuru galvenie varoņi ir J. Bakmanis un E. Ozols. Negribu noliegt, ka "skrejlapīņas" rakstītājam nebūtu zināma patiesība, bet forma un metodes, kādā tas tika pasniegts, prasīja Elgas Arnavas dzīvību. Es izturēju sūdzību prokuratūrai, kuru uzrakstīja iepriekšējā sasaukuma deputāti. Skaļums un kļūgāšana ap manis ņemto kredītu beigtos bēdīgi, ja nebūtu bijis divu cilvēku – E. Rumba un M. Apsītes, kuri man lika atcerēties, ka šāda atļauja ir dota.

Vēlēšanu laiks bija dramatisks, vēl tagad aukstas tirpas pārsīkrien, kad to atceros. Uz vēlēšanām tika pieteikti 4 saraksti: "Kopa 13", vēlētāju apvienība "Staicele", skolotāji un mednieki. Visvairāk balsis ieguva "Staicele" – 4, tad "Kopa 13" – 3, skolotāji – 1, mednieki – 1 balsi.

Izmantojot šo grāmatu, vislielāko pateicību gribu izteikt visiem tiem vēlētājiem, kuri atbalstīja sarakstu "Staicele", – konkrēti deputātiem Ā. Korpai, M. Lazdiņam, P. Mūrniekam un no mednieku saraksta M. Arnavam. Ja šie cilvēki būtu salūzuši zem opozīcijas spiediena, es noteikti nebūtu kļuvis par pilsētas domes priekšsēdētāju. Atceroties un pārdomājot šīs vēlēšanas, esmu nācis pie secinājuma, ka daļai savādāk domājošo jau nebija svarīga ne Staiceles attīstība, ne tas, ko es varētu izdarīt labu, viņiem galvenais bija – ka tikai nebūtu Bakmanis!

Tāpat vēlēšanas beigušās, sākam strādāt. Pirmā no opozīcijas deputātiem neizturēja skolotāja A. Lūre, jo es piedāvāju riskantu, bet sabiedrību virzošu darba stilu – pabalstus maznodrošinātiem maksāt tikai par padarīto darbu. Saprotams, šeit es domāju darbspējīgos, arī pensionārus. Šādā veidā strādājot, ar savu niecīgo budžetu skola tika pie jauniem tautas tērpiem, nopirkām kultūras namam mūzikas instrumentus, Rozēnu skolā veicām elegantu kosmētisko remontu zālē un ēdamzālē.

Ievēribas cienīga situācija izveidojās 1994. gada rudenī, kad bija jālemj par 6000 latu pabalsta naudas novirzīšanu kultūras nama remontam. Staiceles sabiedrība sadalījās divās daļās, tāpat arī deputāti – piekritējos un neatbalstītājos. Pilsētas domes sēdē jautājumu atstāja atklātu,

lai lemj iedzīvotāji. Kā jau tas ir pārsvarā visur, aktīvākā daļa ir pensionāri, kuri pamatā arī pārstāvēja Staiceles iedzīvotājus šajā sapulcē. Pirms sapulces mana ideja – naudu pabalstos neizmaksāt, bet novirzīt zāles remontam – nebija guvusi piekrišanu. Sapulcē runāju viens pats, centos izskaidrot visu, kā es to saprotu, kam, kāpēc tas vajadzīgs. Runāju 1,5 stundas, kad beigās pajautāju, vai ir kādi jautājumi, dzirdēju, ka esmu saprasts un domei ir atļauts naudu izmantot remontam. Kad 1995. gada maijā sākām remontēt kultūras namu, bija ļoti daudz skeptiķu, kuri neticēja, baumoja, sak, Bakmanis tik iesāk un neko līdz galam nenoved (tā saka dakteris Žīgurs). Bet mums tomēr iecerētais izdevās, un 1995. gada 29. decembrī Gadu mijas ballē atklājām kultūras namu pēc remonta ar paša ārlietu ministra V. Birkava piedalīšanos. Mana darba stimulē vai princips ir bijis un ir tas, kā labā mēs visu to darām un cik ilgi tas kalpos. Mūžīga ir tauta, ja tai ir stipras kultūras tradīcijas, un šeit lielu atbalstu pilsētas domei un man sniedza Ā. Bakmane. Neilgā laikā tika atjaunotas vecās un iedibinātas jaunas tradīcijas.

Jāni, futbola spēle starp Ziemeļiem un Dienvidiem, makšķerēšanas svētki, kastaņu balle, deju kolektīvu salidojums, zemnieku svētki, vispasaules staiceliešu saiets, Gadu mijas balle. Šo pasākumu pamatmērķis ir dot cilvēkiem stimulu saistīt savu dzīvi ar Staicele.

1995. gada 29. decembrī, apkopojot aptaujas rezultātus, staicelieši par savas pilsētas koku izvēlējās kastani. Un šim notikumam par godu 1996. gada rudenī vietā, kur sākas pilsētas robeža, tika iestādītas kastaņu alejas ap visiem trim ceļiem, pa kuriem var iebraukt Staicele. Gribu pieminēt visus kastaņu alejas stādītājus: O. Gustavsons, E. Kiviraijuja, Andersons, M. Arnavs, A. Eglītis, J. Bakmanis, A. Tīriņš.

Šajā dienā tika iestādīta arī bērzu birztala pie lielās estrādes.

Pilsētas domē 1995. gadā nolēmām, ka vajadzētu pašiem savu domes ēku. Domāts – darīts. Pasūtījām projektu. Sāku meklēt naudu, bet izrādījās, ka Rīgā daudzi ministrijas darbinieki nemaz nezina, ka ir tāda Staicele. Tas kalpoja par pamatu konkursam "Gada pasākums Staicele, kāds citur nekur nav un raksturīgs tikai Staicelei". Uzvarētāja ideja "Staiceles vimba" – autore Ā. Bakmane, emblēmas autors P. Ieviņš. Gatavojoties vispasaules staiceliešu saietam un pilsētas piecu gadu jubilejai, radās doma izveidot grāmatu par Staicele, kurā apkopotu visu: teikas, atmiņas, vēstures faktus, padarītos darbus – visu, ar ko staicelieši dzīvojuši un dzīvos. Teikai par Staiceles vārda izcelsmi tēlnieks Tiščenko-Rapa gatavo piemiņas akmeni, kurš tiks uzstādīts un atklāts 1997. gada 19. jūlijā.

1997. gada 19. jūlijā tiks atklāta jaunā domes ēka un tās priekšā iestādīts vispasaules staiceliešu parks.

Tāpat 19. jūlijā pilsētas simbolam – stārķim tiks rīkots konkurss "Stārķis fotogrāfijā" un likts pamatakmens Stārķu muzejam. Muzeja ēkas projekta autore – J. Kalinka.



1996. gadā bērnodārzam "Stārķītis" uzlikām jaunu jumtu – un šeit vislielākais paldies pienākas J. Treimaņa brigādes vīriem (E. Kalniņš, I. Skuja, A. Taulovičs, K. Virsis). Arī tirgu atklājām šajā gadā uz Jāņiem, tāpat autopieturu. Arī šeit nevar nenosaukt O. Gustavsonu, I. Miņinu, F. Tauloviču, K. Alksni. Veiksmīgi tikām galā ar trošu tilta celtniecību

pāri Salacai pie estrādes (projekta autors Z. Peļēkais, darbu izpildītājs A. Broms).

Ne jau katru gadu tiek rakstīta grāmata, tādēļ gribu izmantot iespēju, lai pateiktu paldies saviem domes un komunālā dienesta darbiniekiem un visiem atbalstītājiem un palīgiem, jo viens nav karotājs.

PA MEŽA TAKĀM, PA SALACAS ŪDEŅIEM

Antona Orbidāna atmiņas par Staiceles mednieku kolektīvu laikā no 1949. līdz 1965. gadam

Viens no Staiceles mednieku kolektīviem



Kārlis Birzgalis un viņa lielais loms



1949. gadā iestājos mednieku kandidātos un 1950. gadā, nokārtojis eksāmenus, kļuva par Staiceles mednieku kolektīva biedru. 1955. gadā mani ievēlēja par Staiceles mednieku kolektīva vadītāju. Tajā laikā šis kolektīvs apvienoja Viķu, Rozēnu un Puršānu medniekus, kopskaitā vairāk nekā 100 biedru. Mūsu galvenais mērķis bija iznīcināt plēsīgos zvērus. Katru gadu kolektīvam tika dots uzdevums nošaut vismaz 5 vilkus vai lūšus. Par gada plāna izpildi mednieku Rīgas centrālā padome kolektīvam piešķīra prēmiju – vienu licenci aļņa nomedīšanai. Šo dzīvnieku toreiz bija ļoti maz un speciālas aļņu medības netika organizētas. Tā kā mūsu kolektīvs vairākus gadus izpildīja plānu, tad atļautos aļņus atšāvām gan savā, gan Valkas rajona Zīles mežniecībā. Lai plēsīgo zvēru medības būtu sekmīgas, tika izveidota speciāla aplencēju grupa, kuru vadīja nelaiķis Paulis Ercītis. Šī grupa aplenca ar karodziņiem meža iecirkni, kurā atradās plēsoņas, un nākamajā dienā kolektīvās medībās zvēri tika nošauti. Atceros vienas neveiksmīgas vilku medības. Mazsalacas mednieku kolektīvs pie mūsu



*Viens no veiksmīgākajiem
1997. gada medību sezonas
medniekiem Herberts
Timermanis ar nošauto lūsi.*

medību objekta robežas purvā bija ielencis divus vilkus un aicināja mūs palīgā. Ātri savācām 30 medniekus un ap pusdienas laiku bijām norunātajā vietā pie kādas mājas Salacas labajā krastā Skaņkalnes ciema teritorijā. Medību vadītājs – mazzalacietis izskaidroja situāciju un medību kārtību. Mani un vēl vienu Mazzalacas biedru nozīmēja par dzinējiem. Katram no mums medību vadītājs piešķīra pa 30 patronām, lai dzenot būtu ar ko šaut. Mani aizveda uz purva malu, nostādīja uz kvartāla stigas un teica, ka jānoiet divi kvartāli, tad būšot

tiltiņš un no turienes man, šaujot gaisā, jāsāk dzīt. Nogāju divus kvartālus, bet tiltiņa nav. Nogāju vēl divus, bet nekā. Panācu vienu kvartālu atpakaļ un, tā kā laiks gāja uz vakara pusi, devos iekšā purvā un, šaujot gaisā, sāku dzīt. Bija oktobra beigas un sniega sega ap 15 cm bieza. Ejot pāri purvam, ieraudzīju svaigas vilka un stirnas pēdas, pēc kurām bija redzams, ka vilks dzinies pakaļ stirnai. Nogāju pa pēdām kādus 300 m un atradu vēl gluži siltu saplosītu stirnu. Acīmredzot es biju iztraucējis vilku vakariņas. Izšāvu gaisā pēdējo dupletu, uzmanīgi klausījos, taču nekādas skaņas nebija dzirdamas un nebija arī mednieku masta. Sāka krēslot, un es sapratu, ka esmu apmaldījies. Zināju, ka aiz lielā meža masīva tek Salaca, tāpēc devos iekšā mežā, lai nokļūtu pie upes. Jau gandrīz pilnā tumsā, brienot cauri eglīšu jaunaudzei, pēkšņi zem kājām pazuda pamats – es iekritu 3 metrus dziļā bedrē. Tā kā bedre bija apdarināta ar baļķiem, sapratu, ka esmu iekritis mežabrāļu bunkurā. Kādu brīdi uzmanīgi klausījos, domāju, ka pienākusi mana pēdējā stunda, jo ar mežabrāļiem nekādi joki nebija gaidāmi. Kad sapratu, ka tuvumā neviena nav, ātri izrāpos no bunkura un, cik vien ātri spēju, devos tālāk mežā. Apmēram pēc stundas laimīgi nokļuva pie Salacas uz Limšēnu–Mazzalacas ceļa. Ejot atpakaļ uz Mazzalacas pusi, atradu māju, kurā bija atstāti mūsu transporta līdzekļi un sāka pulcēties mednieki. Gaidot pārējos medniekus, pārrunājām neveiksmīgās medības un secinājām, ka medību vadītājs bija nepareizi nostādījis mastu un dzinējus, jo vilki kādus 300 m tālāk no pēdējā stāvošā mednieka laimīgi aizbēga uz Igauniju. Otru dzinēju šajā vakarā nesagaidījām. Viņš bija palicis nakšņot kādā lauku mājā. Tā dažreiz gadās medībās.

Mednieku kolektīvu vadīju līdz 1965. gadam, jo pēc tam pārcēlos dzīvot uz Valmieru. 1965. gadā pie mednieku biedrības sāka veidoties makšķerēšanas sekcija, kas kļuva par pirmsākumu Staiceles organizēto makšķernieku saimei. Tagad daudzi Staiceles makšķernieki pazīstami visā Latvijā. Tādi ir J. Lapsiņš, Z. Jēkabsons un lielo zivju speciālists Kārlis Birzgalis, kas Salacā pie Staiceles nokēris sevišķi lielas karpas (8,850 kg – 1985. g., 6,8 un 7,8 kg – 1986. g., 10,4 kg – 1994. g.) un līdaku (12 kg – 1986. g.). Tā tiešām ir apskaužama meistarība un prasme – regulāri izmakšķerēt tik lielas zivis! Tagad veco mednieku un makšķernieku iesāktās tradīcijas turpina jaunie. Lai viņiem ne spalvas un asakas!



Māra Gāle – ceļa inženiere
Smiltene

CEĻI UN TILTI



1887. gadā celtais pirmais tilts pāri Salacai. Koka daļas bijušas apsistas ar skārdu un nokrāsotas zaļā krāsā. Tāpēc šo tiltu dēvēja par “Zaļo tiltu”.

Kara izpostīta Latvija, ar kara tehniku izdangāti ceļi un saspridzināti tilti – tāds bija 1944. gada rudens. Bez ceļiem un tiltiem nebija iespējama tālāka saimnieciskā dzīve. Pirmās brīvvalsts laikā tika nopirkta ceļa meistara māja, kur bija strādājuši ceļa meistari Gailis un Širants. Tagad tā bija palikusi bez saimnieka. 1944. gada rudenī par ceļa meistarū sāka strādāt Bernhards Tomsons. Pirmais viņa atbildīgais uzdevums bija atjaunot tiltu pār Salacu. Tilts tika izbūvēts uz 1887. gadā būvētiem mūra balstiem, pārsedzot to ar “Hova” tipa kopni. Namdaru darbu veica vācu karagūstekņi. Tā 1945. gadā tika pabeigts 30 m garais tilts, kurš kalpoja līdz 1965. gadam.

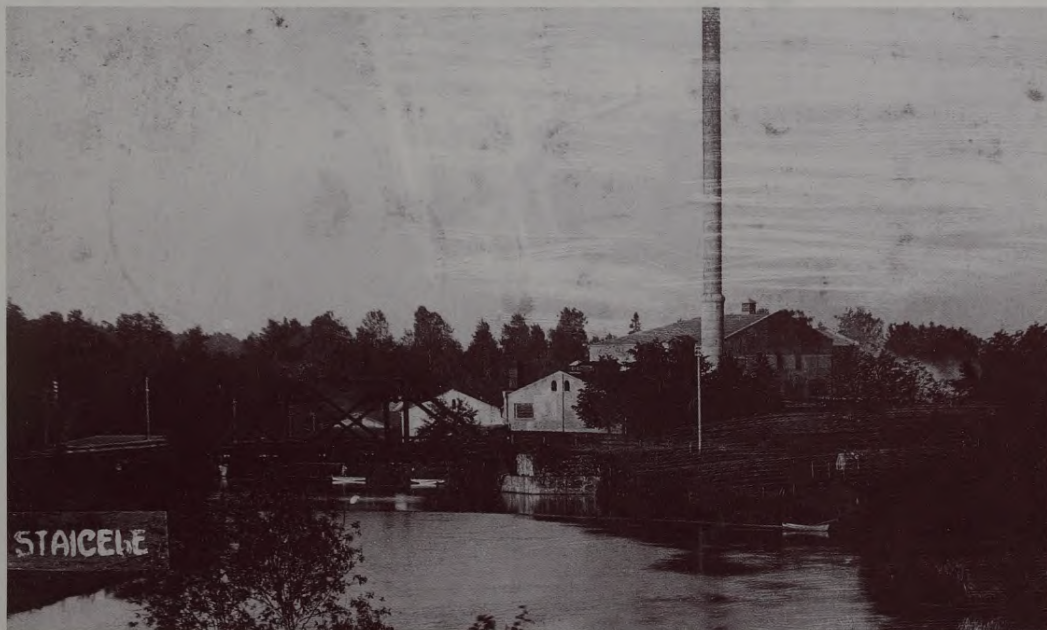
Pēckara gados Staicelē un tās apkārtnē nebija ielu un ceļu ar asfaltbetona segumu. Tikai uz tagadējās Lielās ielas no kluba līdz tiltam bija melno šķembu segums.

1959. gadā tika izlemts, ka Staiceles ciematam vajadzīgs apvedceļš. Jauno tiltu pār Salacu un ceļu ar grants segumu izbūvēja Smiltenes ceļu būvētāji 1962. gadā.

Asfaltbetona seguma izbūve un autobusu pieturvietas izveidošana bija ceļu meistara B. Tomsona viens no pēdējiem darbiem pirms aiziešanas pensijā.

Tad sekoja ceļu uzturēšanas organizāciju pārveidošana. Staicelē vietējais ceļu meistars nav bijis, bet māju uz Lielās ielas pie Salacas joprojām sauc par ceļa meistara māju.

Otrais tilts pāri Salacai



LABRĪT, STAICELE!



Trešais tilts pāri Salacai;
uzspridzināts 1944. gada
25. septembrī



Piektais tilts pāri Salacai.
Būvēts 60. gadu beigās Hugo
Lapševska vadībā



Ceturtais tilts pāri Salacai.
1944. gadā tilta celtniecībā
piedalījušies vācu kara-
gūstekņi. 1967. gadā tilts
sabruka

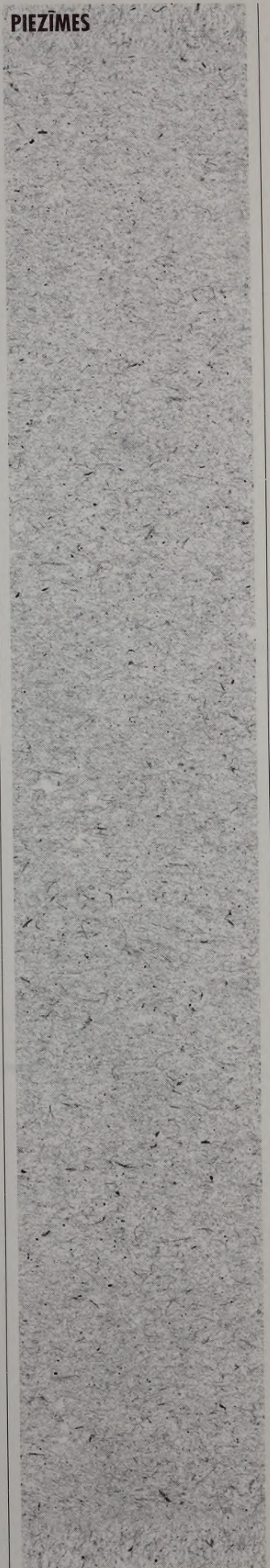


PIEZĪMES

LABRĪT, STAIKĒLE!



PIEZĪMES



LABRĪT, STANČĒJI



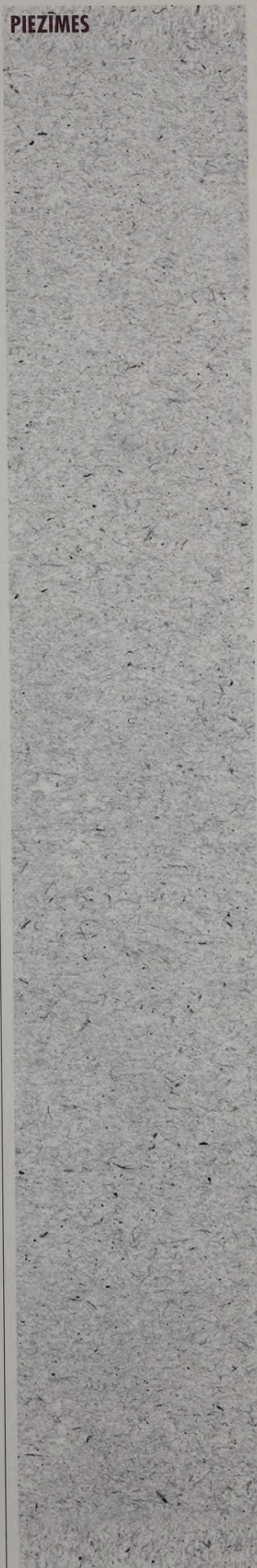
PIEZĪMES



LABRĪT, STAICELE!



PIEZĪMES



LABRĪT, STAICELEI



PIEZĪMES

LABRĪT, STAICEĻI



PIEZĪMES



LABRĪTĪ, STACĒLĒ!

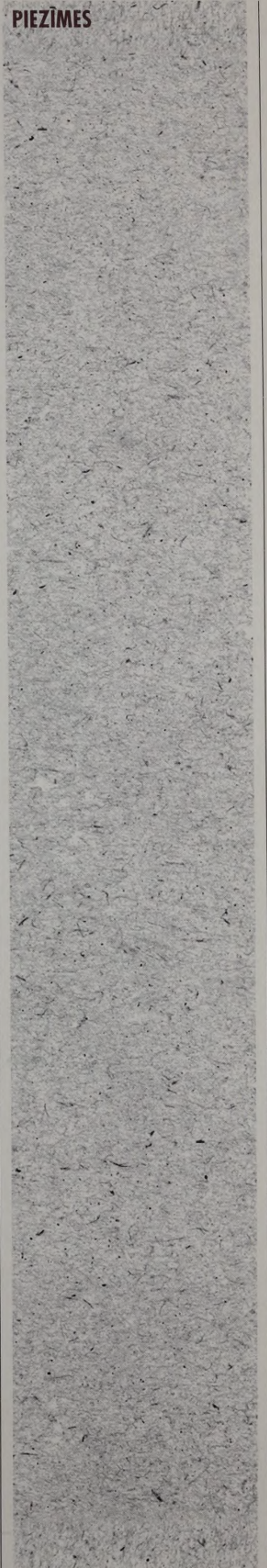


PIEZIMES

LABRIT, STAICELEI



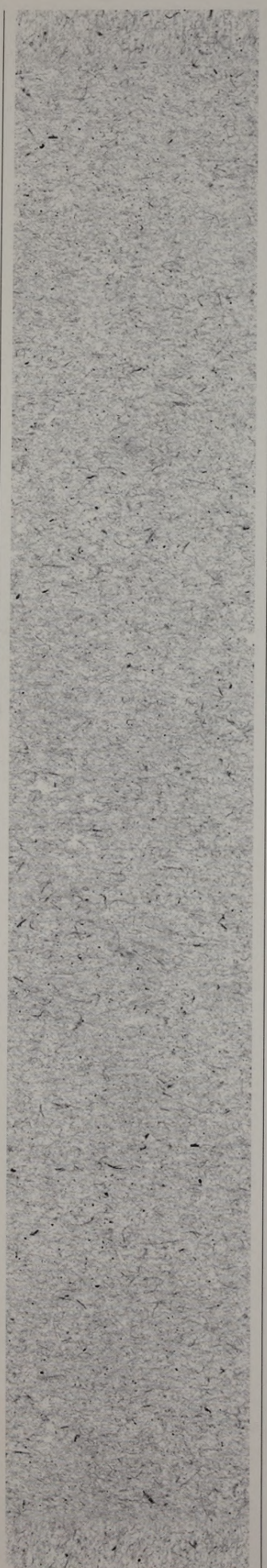
PIEZĪMES



LABRĪT, STACĒLĒI



STAIČĒ
LABRĪT, STAIČEĻI



Labrīt, Staicele!

Apgāds "Jāņa sēta", Elizabetes ielā 83/85, k. 2, LV-1050, Rīga, Latvija.
Reģistrācijas apliecība Nr. 2-0149.

Iespiesta un iesieta a/s "Rota", Brīvības ielā 139, LV-1012, Rīga, Latvija.

Labrīt, Staicele! – Rīga: Jāņa sēta, 1997. – 143 lpp.: il.
La 063 ISBN 9984-07-073-5.

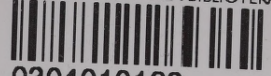
Grāmatā apkopotas ziņas par Staiceles vēsturi un šodienu, kā arī par cilvēkiem, kas tur dzīvo. Grāmatā izmantoti arhīvu materiāli, leģendas, vecākās paaudzes staiceliešu atmiņas, tā bagātīgi ilustrēta.

UDK 908 (474.3)

OBLIGĀTAIS
EKSEMPĻĀRS

1. 6.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA



0304010193



LABRĪT, STAICELE!

ŠAJĀ NELIELAJĀ GRĀMATĀ, DOMĀJOT PAR NĀKAMAJĀM PAAUDZĒM, ESAM APKOPOJUŠI VISAS ZINĀS PAR MŪSU PILSĒTAS IZCELSMI UN ĻAUDĪM, KĀDAS VIEN VARĒJĀM IEGŪT NO VECĀKĀS PAAUDZES STAICELIEŠIEM, ARHĪVIEM, LĒGENDĀM U.C.

TO VISU VIENKOPUS SALIEKOT, REDZAMS, KA STAICELE KĀ NELIELS CILVĒKU ROSĪGAS DARBĪBAS CENTRS RADĪES JAU PAGĀJUŠAJĀ GADSIMTĀ, UN ŠODIENAS STAICELI VARAM UZSKATĪT PAR ŠĪ CENTRA MAZMEITU JAU PILSĒTNIECES STATUSĀ.

STAICELĒ ALLAŽ GODĀ UN CIENĀ TURĒTS LABS AMATA PRATĒJS – GAN KALĒJS UN SKRODERIS, GAN AUDĒJA UN ADĪTĀJA. NO ŠĪM SAKNĒM AUGUŠI MŪSU TAUTAS MĀKSLAS TRADĪCIJU KOPĒJI UN JAUNU TRADĪCIJU RADĪTĀJI.

NEESAM ŠAJĀS LAPPUSĒS APRAKSTĪJUŠI STAICELES APKĀRTNES GLEZNAINO DABU. DIEZIN VAI MUMS PIETIKTU VĀRDU, LAI ATTĒLOTU SKAISTULI SALACU, TĀS ŠARKANĀS KLINTIS, EZERUS UN DZIRNAVDĪKUS, PRIEŽU SILUS, BĒRZU BIRZIS, TUMŠĀS EGLAINĒS, KUR VĒL MĪT PAT RETS VILKS, PURVUS AR DZĒRVENĒM UN LAUNAGNESĒJĀM DZĒRVĒM... TAS VISS IKVĪENAM STAICELES VIESIM JĀREDZ PAŠA ACĪM.

THINKING ABOUT THE FUTURE GENERATIONS IN THIS BOOK, WE HAVE SUMMARIZED ALL THE INFORMATION ABOUT THE PEOPLE OF OUR TOWN AND THEIR ORIGIN. WE HAVE COLLECTED THIS INFORMATION FROM THE OLDER GENERATION INHABITANTS OF STAICELE, ARCHIVES, MEMORIES, LEGENDS ETC.

STAICELE HAS BEEN A SMALL CENTRE ALREADY IN THE LAST CENTURY. STAICELE OF TODAY IS LIKE A GRANDDAUGHTER OF THE OLD CENTRE – NOW ALREADY A TOWN.

A GOOD TRADE-MASTER HAS ALWAYS BEEN RESPECTED AND HONOURED HERE – A BLACK-SMITH AS WELL AS A TAILOR, A WEAVER AND A KNITTER.

OUR FOLK-ART TRADITIONS AND NEW TRADITIONS HAVE DEVELOPED FROM OUR ROOTS. IN THIS BOOK HAVEN'T DESCRIBED THE PICTURESQUE NATURE OF THE VICINITY OF STAICELE.

IT IS DIFFICULT TO FIND WORDS TO DEPICT THE BEAUTY OF THE SALACA, ITS RED CLIFFS, AS WELL AS LAKES AND MILL-PONDS, PINE-FORESTS, BIRCH-GROVES, THE DARK FIR-GROVES, WHERE EVEN WOLVES STILL LIVE, MARSHES FULL OF CRANBERRIES AND CRANES. ALL THIS EVERY GUEST OF STAICELE HAS TO SEE WITH HIS OWN EYES. OUR GUESTS HAVE TO SEE IT THEMSELVES!